ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2014

Κατατέθηκε στη **Βουλή των Ελλήνων** από τον

Γιάννη Στουρνάρα

Υπουργό Οικονομικών

ΑΘΗΝΑ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2013

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Γιάννης Στουρνάρας

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Χρήστος Σταϊκούρας

ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

Γιώργος Μαυραγάνης

ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2014

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Κυρίες και Κύριοι Βουλευτές,

Καταθέτουμε προς συζήτηση το οριστικό Σχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού του 2014, αφού λάβαμε υπόψη τη συζήτηση που διεξήχθη επί του Προσχεδίου στη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής.

Η κατάρτιση του Προϋπολογισμού του επόμενου οικονομικού έτους έλαβε χώρα σε ένα περιβάλλον σταδιακής μακροοικονομικής και δημοσιονομικής σταθεροποίησης, το οποίο ήταν αποτέλεσμα των πρωτοβουλιών που ανελήφθησαν και υλοποιήθηκαν από το καλοκαίρι του 2012 για την αντιμετώπιση των συνθηκών έντονης αβεβαιότητας, αλλά και ασφυξίας, που είχαν συσσωρευθεί.

Ειδικότερα, κατά το 2013, σε συνέχεια και ως αποτέλεσμα των μεγάλων θυσιών της Ελληνικής κοινωνίας, η ύφεση επιβραδύνεται σημαντικά και αναθεωρούνται επί τα βελτίω οι αρχικές εκτιμήσεις, η αυξητική δυναμική της ανεργίας ανακόπτεται και επιτυγχάνονται οι στόχοι της δημοσιονομικής πολιτικής, καθιστώντας εφικτή την επίτευξη του πρωτογενούς πλεονάσματος στο τέλος του έτους. Μάλιστα, η εκτίμηση για το τελικό επίπεδο του πρωτογενούς αποτελέσματος είναι υψηλότερη από την αντίστοιχη που έχει αποτυπωθεί στο Προσχέδιο του Προϋπολογισμού. Το εν λόγω πλεόνασμα, εάν εξαιρεθεί η επίδραση της ύφεσης και των άλλων συγκυριακών παραγόντων, εκτιμάται ότι θα είναι από τα υψηλότερα μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωζώνης.

Οι προαναφερθείσες θετικές ενδείξεις συνιστούν εφαλτήριο για συνέχιση του εγχειρήματος και όχι αφορμή για εφησυχασμό, καθώς τα χρόνια διαρθρωτικά και δημοσιονομικά προβλήματα της Ελληνικής οικονομίας, που καθήλωναν τη μακροχρόνια ανταγωνιστικότητα και δυναμική της, δεν έχουν αντιμετωπιστεί σε όλο τους το εύρος.

Προς την κατεύθυνση αυτή, απαιτείται η συνέχιση της υλοποίησης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και θεσμικών αλλαγών, η περαιτέρω προώθηση του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων και η επιτάχυνση των δομικών αλλαγών για τη βελτίωση του επιχειρηματικού και επενδυτικού περιβάλλοντος. Δηλαδή, ο περαιτέρω εμπλουτισμός της δημοσιονομικής προσπάθειας με αναπτυξιακές δράσεις και μέτρα που θα συμβάλλουν καθοριστικά στην επαναφορά της πραγματικής οικονομικής δραστηριότητας σε τροχιά βιώσιμης ανάπτυξης, αφού η δημοσιονομική εξυγίανση, προσαρμογή και πειθαρχία, αν και αναγκαία, δεν αποτελεί από μόνη της ικανή συνθήκη για την έξοδο από την κρίση.

Σ' αυτό το πλαίσιο διαμορφώθηκε ο Κρατικός Προϋπολογισμός για το οικονομικό έτος 2014, ενσωματώνοντας τις προβλέψεις και τα στοιχεία της ευρύτερης εθνικής προσπάθειας για τη σταθεροποίηση των δημόσιων οικονομικών και την ανάταξη της πραγματικής οικονομίας. Ένας Προϋπολογισμός, ο οποίος κεφαλαιοποιεί την επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος στο τρέχον έτος και βασίζεται στη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, στον εκσυγχρονισμό των διοικητικών δομών του Δημοσίου, στην εξυγίανση πτυχών των δημόσιων οικονομικών, στην περαιτέρω προώθηση των βέλτιστων διαδικασιών υλοποίησης των αποκρατικοποιήσεων και αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου, και στις αλλαγές, σε όρους οικονομικής αποτελεσματικότητας και κοινωνικής δικαιοσύνης, του φορολογικού συστήματος.

Κυρίες και Κύριοι Βουλευτές,

Είναι γνωστό ότι την τελευταία τριετία η Ελληνική οικονομία έχει βρεθεί σε μία ιστορικά επώδυνη δοκιμασία βαθιάς και παρατεταμένης ύφεσης και πρωτοφανούς ανεργίας, κατά την οποία οι πολίτες κατέβαλαν και καταβάλλουν τεράστιες θυσίες, τόσο σε όρους δημοσιονομικής προσαρμογής, όσο και σε όρους βιοτικού επιπέδου.

Ωστόσο, *από το 2013 αυτές οι θυσίες άρχισαν να πιάνουν τόπο, διαμορφώνοντας τις πρώτες ενδείξεις για την έξοδο της Ελλάδας από την κρίση. Με τον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2014 αυτά τα πρώτα σημαντικά επιτεύγματα κεφαλαιοποιούνται, παγιώνοντας τη σταθεροποίηση των δημόσιων οικονομικών και ενδυναμώνοντας τις συνθήκες για τη σταδιακή επιστροφή σε τροχιά ανάπτυξης.*

Με γνώμονα, συνεπώς, την κρισιμότητα των στιγμών και το μέγεθος της προσπάθειας που έχει καταβληθεί μέχρι σήμερα από τους Έλληνες πολίτες, αλλά και λαμβάνοντας υπόψη τη διαρκή και δυναμική διαδικασία διαπραγματεύσεων με τους εταίρους μας επί συστατικών του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής, προσβλέπουμε, σε κλίμα συνεννόησης και συνεργασίας, σε μια ειλικρινή και δημιουργική συζήτηση και έγκριση, τελικώς, του Σχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού του 2014.

Αθήνα, Νοέμβριος 2013

Γιάννης Στουρνάρας

Υπουργός Οικονομικών

Χρήστος Σταϊκούρας

Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών

Περιεχόμενα

Πρόλογος

Κεφάλαιο 1
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ 11
1 Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις 11
2 Οι οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα 14
2.1 Οι εξελίξεις το 2013 17
2.2 Οι προοπτικές το 2014 24

Κεφάλαιο 2
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ 25
1 Πλαίσιο Άσκησης Οικονομικής Πολιτικής 25
2 Μεταρρυθμίσεις Θεσμικού Πλαισίου Δημοσιονομικής Διαχείρισης 26
3 Στοχευμένες Δράσεις Εξορθολογισμού Δημοσίων Δαπανών 28
4 Πολιτική Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών 29
5 Δράσεις Βελτίωσης Διαδικασίας Συνταξιοδότησης στην Κεντρική Διοίκηση 34
6 Αξιοποίηση Αδρανών Πόρων 37
7 Φορολογική Πολιτική. 38
8 Ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων 42
9 Κοινωνική Πολιτική 45
10 Διαρθρωτικές Μεταρρυθμίσεις 48
11 Αναπτυξιακές Πρωτοβουλίες 60
12 Πολιτική Συνοχής – Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 69
13 Εξυγίανση Τραπεζικού Συστήματος – Ανακεφαλαιοποίηση Τραπεζών 71
14 Αξιοποίηση Περιουσίας του Δημοσίου 71
15 Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του Δημοσίου 73

Κεφάλαιο 3
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ 75
1 Γενικά 75
2 Κρατικός προϋπολογισμός 2013 76
2.1 Τακτικός προϋπολογισμός 76
2.2 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων 90
3 Προϋπολογισμός 2014 90
3.1 Βασικά μεγέθη προϋπολογισμού 91
3.2 Τακτικός προϋπολογισμός 91
3.3 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων 103
4 Χρηματορροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης 114
4.1 Χρηματικές ροές με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2013 114
4.2 Χρηματικές ροές με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2014 115
5 Νομικά πρόσωπα 118
6 Κοινωνικός προϋπολογισμός 121
7 Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης 127
8 Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί Γενικής Κυβέρνησης 131
9 Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις 133

Κεφάλαιο 4
ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ – ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ 137

Δημόσιο χρέος 137
1 Χρέος Κεντρικής Διοίκησης και Γενικής Κυβέρνησης 138
2 Εξέλιξη δημόσιου χρέους Γενικής Κυβέρνησης 139
3 Δομή και χαρακτηριστικά του χρέους Κεντρικής Διοίκησης 140
4 Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους Κεντρικής Διοίκησης 142
5 Η ενοποιημένη αγορά ευρωομολόγων 144
6 Αγορά τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου 144
7 Βασικές κατευθύνσεις δανεισμού και διαχειριστικοί στόχοι έτους 2014 147

Εγγυήσεις 149

Κεφάλαιο 5
ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ – ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ 153

Κατάλογος πινάκων και διαγραμμάτων

Πίνακες

1.1 Βασικά μεγέθη της παγκόσμιας οικονομίας 12
1.2 Ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών 23
1.3 Βασικά μεγέθη της ελληνικής οικονομίας 24

2.1 Απορρίψεις δαπανών ελεγχόμενων από τις ΥΔΕ 32
2.2 Ελεγκτική δραστηριότητα 33
2.3 Ληξιπρόθεσμες Υποχρεώσεις Γενικής Κυβέρνησης 73

3.1 Αποτελέσματα Γενικής Κυβέρνησης περιόδου 2012-2014 75
3.2 Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία του European System Accounts (ESA 95) 78-79
3.3 Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής 80
3.4 Εκτίμηση ελλείμματος Γενικής Κυβέρνησης έτους 2013 σύμφωνα με τη μεθοδολογία του European System Accounts (ESA 95) 80
3.5 Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού 81
3.6 Εξέλιξη και σύνθεση των εσόδων του ΤΠ 2004-2014 82
3.7 Σύνθεση φορολογικών εσόδων κατά κατηγορία 83
3.8 Σχέση ρυθμού αύξησης ΑΕΠ, φορολογικών εσόδων και ΦΠΑ για την περίοδο 2004-2014 84
3.9 Αριθμός συνταξιούχων του Δημοσίου (στοιχεία Οκτωβρίου) 87
3.10 Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού κατά μείζονα κατηγορία 89
3.11 Χρηματοδότηση ΟΚΑ και ΟΤΑ από τον ΤΠ 95
3.12 Ανώτατα όρια δαπανών φορέων Κρατικού Προϋπολογισμού για τα έτη 2012-2014 96-97
3.13 Οικονομικές ενισχύσεις στον αγροτικό τομέα 100
3.14 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα 2012 (δομή με έτος βάσης το 2012)) 103
3.15 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα 2013-2014 (δομή με έτος βάσης το 2014) 104
3.16 Χρηματοδότηση έργων ΠΔΕ που εκτελούνται από τις περιφέρειες 110
3.17 Συμμετοχή του ΠΔΕ στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου των ΔΕΚΟ και λοιπών επιχειρήσεων του Δημοσίου 110
3.18 Πηγές χρηματοδότησης ΠΔΕ 111
3.19 Χρηματοδοτικές ανάγκες Κρατικού Προϋπολογισμού 2014 112
3.20 Μηνιαία κατανομή εσόδων-δαπανών Κρατικού Προϋπολογισμού έτους 2014 σε σωρευτική βάση 113
3.21 Χρηματορροές μεταξύ Ελλάδας και ΕΕ 2012-2014 116
3.22 Ενοποιημένος προϋπολογισμός νομικών προσώπων πλην ΑΚΑΓΕ 118
3.23 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και δανειακές υποχρεώσεις νομικών προσώπων πλην ΑΚΑΓΕ 119
3.24 Προϋπολογισμός ΑΚΑΓΕ 120
3.25 Ενοποιημένος κοινωνικός προϋπολογισμός 121
3.26 Προϋπολογισμοί φορέων κοινωνικής ασφάλισης και νοσοκομείων 125-126
3.27 Πόροι Δήμων (ΟΤΑ α΄ βαθμού) από τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών 127
3.28 Πόροι Περιφερειών (ΟΤΑ β΄ βαθμού) από τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών 127

3.29 Ενοποιημένος προϋπολογισμός ΟΤΑ 128
3.30 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και δανειακές υποχρεώσεις ΟΤΑ 128
3.31 Ενοποιημένος Προϋπολογισμός ΔΕΚΟ Γενικής Κυβέρνησης εκτός Πράσινου Ταμείου 131
3.32 Προϋπολογισμός Πράσινου Ταμείου 132
3.33 Χρηματοδοτήσεις φορέων Γενικής Κυβέρνησης από το πρόγραμμα εξόφλησης ληξιπρόθεσμων οφειλών έτους 2013 134

4.1 Σύνθεση χρέους Κεντρικής Διοίκησης 138
4.2 Χρέος Γενικής Κυβέρνησης 139
4.3 Εξέλιξη δημόσιου χρέους Γενικής Κυβέρνησης 139
4.4 Μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια χρέους Κεντρικής Διοίκησης 141
4.5 Χρέος Κεντρικής Διοίκησης ως προς την υπολειπόμενη φυσική διάρκεια 142
4.6 Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους Κεντρικής Διοίκησης 142
4.7 Εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμων τίτλων 143
4.8 Ύψος δαπανών για τόκους χρέους Κεντρικής Κυβέρνησης 143
4.9 Εγγυήσεις, ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο, καταπτώσεις και προμήθειες εγγυήσεων κατά τα έτη 2000-2013 149

5.1 Έσοδα από αποκρατικοποιήσεις 153
5.2 Μετοχολόγιο Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) ΑΕ 155
5.3 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου – Προνομιούχες μετοχές άρθρου 1 του ν. 3723/2008 156
5.4 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου – Εισηγμένες στο ΧΑ 156
5.5 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου – Μη εισηγμένες στο ΧΑ 157-158

Διαγράμματα

3.1 Λόγος έμμεσων – άμεσων φόρων 83
3.2 Τάση μεταβολής (buoyancy) φορολογικών εσόδων 84
3.3 Τάση μεταβολής (buoyancy) ΦΠΑ 84

4.1 Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της Κεντρικής Διοίκησης την 30/9/2013 140
4.2 Σύνθεση χρέους Κεντρικής Διοίκησης την 30/9/2013 141
4.3 Δαπάνες για τόκους χρέους Κεντρικής Διοίκησης (% του ΑΕΠ) 143
4.4 Καμπύλη αποδόσεων τίτλων Ελληνικού Δημοσίου 144
4.5 Αποδόσεις 10ετών κρατικών τίτλων (ημερήσια στοιχεία – εκατοστιαίες μονάδες) 145
4.6 Αξία συναλλαγών στην ΗΔΑΤ γ΄ τρίμηνο 2013 (με βάση την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων) 146
4.7 Μηνιαίος όγκος συναλλαγών επί τίτλων του Δημοσίου στην ΗΔΑΤ 147
4.8 Εγγυήσεις, καταπτώσεις και ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο κατά τα έτη 2000-2013 (% του ΑΕΠ) 150

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

1. Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις

Εξελίξεις στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον

Οι μεσοπρόθεσμες προοπτικές της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης χαρακτηρίζονται θετικές, παρότι διέπονται από σημαντικές αβεβαιότητες. Οι διακυμάνσεις στις τιμές των εμπορευμάτων, οι δημοσιονομικές ανισορροπίες, καθώς και η πολιτική αστάθεια σε αρκετές αναπτυσσόμενες οικονομίες φαίνεται να περιορίζουν τη δυναμική της παγκόσμιας οικονομίας για το 2013, ενώ οι προβλέψεις για το επόμενο έτος είναι πιο αισιόδοξες.

Σύμφωνα με Έκθεση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), τον Οκτώβριο, το παγκόσμιο ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 2,9% το 2013 και 3,6% το 2014 (Πίνακας 1.1). Ωστόσο, οι εκτιμήσεις για την πορεία της οικονομικής δραστηριότητας, ιδίως στις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες, έχουν αναθεωρηθεί προς το δυσμενέστερο, περιλαμβανομένων και των προβλέψεων για χώρες όπως η Βραζιλία, η Ρωσία, η Ινδία, η Κίνα και η Νότιος Αφρική. Η αναιμική ανάπτυξη στις ανεπτυγμένες οικονομίες επηρεάζεται αρνητικά από τη μεταβλητότητα στις χρηματοπιστωτικές αγορές, την κρίση δημόσιου χρέους στα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης, την περιοριστική δημοσιονομική πολιτική στις ΗΠΑ και τις πιέσεις από την αύξηση του κόστους δανεισμού πολλών χωρών. Η ανακοίνωση της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ για σταδιακή παύση των μέτρων ποσοτικής χαλάρωσης μέσα στο τρέχον έτος πυροδότησε σημαντική μεταβλητότητα στις παγκόσμιες αγορές, αυξάνοντας τα μακροχρόνια επιτόκια σε πολλές ανεπτυγμένες οικονομίες. Αβεβαιότητες εξακολουθούν να υπάρχουν λόγω της ευμετάβλητης πολιτικής της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ, αλλά και της πολιτικής διένεξης για την αύξηση του «κατωφλιού» δημόσιου χρέους στις ΗΠΑ. Παράλληλα, σημαντικοί περιορισμοί στην πιστωτική επέκταση και στην εγχώρια παραγωγή, καθώς και η χαμηλότερη ζήτηση από τις ανεπτυγμένες οικονομίες φαίνεται να περιορίζουν τη δυναμική της ανάπτυξης στις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες μεσοπρόθεσμα.

Στην Ευρωζώνη, η περιοριστική δημοσιονομική πολιτική και η συγκρατημένη πιστωτική επέκταση συνέβαλλαν στον περιορισμό της εσωτερικής ζήτησης και σε μεγαλύτερη της αναμενόμενης ύφεσης για το σύνολο της Ευρωζώνης το πρώτο εξάμηνο του 2013. Η ύφεση εκτιμάται στο 0,4% το 2013, ενώ αναμένεται σταδιακή ανάκαμψη το 2014. Οι αβεβαιότητες σχετικά με την κρίση δημόσιου χρέους παραμένουν και αντανακλώνται στην επιβράδυνση της ανάπτυξης, ακόμη και της Γερμανικής οικονομίας για το 2013. Η χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής αναμένεται υποστηρικτική των δημοσιονομικών εξελίξεων, των αποπληθωριστικών πιέσεων και της ανάγκης για σταθεροποίηση των οικονομιών. Το ζητούμενο για τη μεσοπρόθεσμη στήριξη της ανάπτυξης παραμένει η υλοποίηση οικονομικών και διαρθρωτικών πολιτικών που θα συμβάλλουν στη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Παράλληλα, περαιτέρω επιτάχυνση των θεσμικών μεταρρυθμίσεων στον τραπεζικό τομέα εκτιμάται ότι θα ενισχύσει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα στην Ευρωζώνη. Παρόμοιες προβλέψεις για την Ευρωζώνη δίνει και η τελευταία Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Φθινοπωρινές Προβλέψεις 2013), όπου εκτιμάται ύφεση 0,4% το 2013 και ανάπτυξη 1,1% το 2014 και 1,7% το 2015.

Η αύξηση του όγκου του παγκόσμιου εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών εκτιμάται στο 2,9% για το 2013 και στο 4,9% για το 2014. Οι διεθνείς τιμές των εμπορευμάτων αναμένεται να μειωθούν τόσο το 2013 όσο και το 2014. Η μέση τιμή του αργού πετρελαίου μειώθηκε κατά 3,3% την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2013, φτάνοντας τα 108,4 δολάρια ανά βαρέλι, λόγω της μείωσης της παγκόσμιας ζήτησης και της απομάκρυνσης των πιέσεων από διεθνείς γεωπολιτικές εντάσεις. Η μέση τιμή του αρ-

γού πετρελαίου εκτιμάται στα 104,5 δολάρια/βαρέλι το 2013 και στα 101,3 δολάρια/βαρέλι το 2014. Στο πλαίσιο αυτό, αναμένεται μερική κάμψη των πληθωριστικών πιέσεων και προσδοκιών για το 2013, ιδίως στις ανεπτυγμένες οικονομίες. Σύμφωνα με το ΔΝΤ, ο πληθωρισμός εκτιμάται στο 1,4% και στο 6,2% για τις προηγμένες και τις αναπτυσσόμενες-αναδυόμενες οικονομίες αντίστοιχα για το 2013. Ωστόσο, κίνδυνοι και αβεβαιότητες για τις γεωπολιτικές εξελίξεις εξακολουθούν να υφίστανται.

Πίνακας 1.1 Βασικά μεγέθη της παγκόσμιας οικονομίας (% ετήσιες μεταβολές, σταθερές τιμές)

	2011	2012	2013	2014
Παγκόσμιο ΑΕΠ	3,9	3,2	2,9	3,6
ΑΕΠ Ευρωζώνης	1,5	-0,6	-0,4	1,0
ΑΕΠ ΗΠΑ	1,8	2,8	1,6	2,6
Όγκος παγκόσμιου εμπορίου (αγαθά και υπηρεσίες)	6,1	2,7	2,9	4,9
Πληθωρισμός				
α. Προηγμένες οικονομίες	2,7	2,0	1,4	1,8
β. Αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες	7,1	6,1	6,2	5,7
Τιμή πετρελαίου (δολάρια ΗΠΑ/βαρέλι)	104,0	105,0	104,5	101,3

Πηγή: Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, World Economic Outlook (Οκτώβριος 2013)

Η ενιαία νομισματική πολιτική και οι εξελίξεις στις αγορές κεφαλαίων στην Ευρωζώνη

Το Ευρωσύστημα μείωσε τα βασικά επιτόκια το Μάιο και το Νοέμβριο του 2013. Ειδικότερα, το επιτόκιο στις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης μειώθηκε κατά 50 μονάδες βάσης, συνολικά στο 0,25%, και το επιτόκιο στην πάγια διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης κατά 75 μονάδες βάσης, συνολικά στο 0,75%. Το επιτόκιο στην πάγια διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων παρέμεινε στο μηδέν[1]. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ προέβη σε αυτή την προσαρμογή των επιτοκίων επειδή εκτίμησε ότι είχαν εξασθενίσει οι πληθωριστικές πιέσεις καθώς συγκεντρώνονταν διάφορες ενδείξεις (π.χ. αποτελέσματα ερευνών) αδυναμίας της οικονομικής δραστηριότητας, ενώ οι ρυθμοί νομισματικής και πιστωτικής επέκτασης παρέμεναν σε αρνητικά ή χαμηλά θετικά επίπεδα.

Ο περιορισμός του εύρους του «διαδρόμου» που ορίζουν τα επιτόκια στις δύο πάγιες διευκολύνσεις του Ευρωσυστήματος (κατόπιν της μείωσης του επιτοκίου στη διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης που προαναφέρθηκε) συμβάλλει σε μείωση της διακύμανσης του επιτοκίου ΕΟΝΙΑ. Κατ' αυτόν τον τρόπο, εκτός από τις τράπεζες οι οποίες αντλούν χρηματοδότηση μέσω των πράξεων ανοικτής αγοράς του Ευρωσυστήματος και τις τράπεζες οι οποίες αντλούν έκτακτη χρηματοδότηση από τις οικείες Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες, η μεταβολή των βασικών επιτοκίων επηρέασε και το κόστος άντλησης ρευστών διαθεσίμων των τραπεζών που προσφεύγουν στη διατραπεζική αγορά. Τον Ιούλιο του 2013, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ παρέσχε ενδείξεις στις αγορές όσον αφορά τη μελλοντική πορεία των βασικών επιτοκίων ανακοινώνοντας ότι αυτά θα παραμείνουν στα παρόντα ή σε ακόμη χαμηλότερα επίπεδα για παρατεταμένο χρονικό διάστημα, δεδομένου ότι ο πληθωρισμός αναμένεται να είναι χαμηλός μεσοπρόθεσμα καθώς στην Ευρωζώνη η οικονομική δραστηριότητα είναι υποτονική και η νομισματική επέκταση συγκρατημένη.

Το α΄ τρίμηνο του 2013 το ΑΕΠ στην Ευρωζώνη υποχώρησε, όπως και τα προηγηθέντα 5 τρίμηνα. Ωστόσο το ΑΕΠ σημείωσε αύξηση κατά 0,3% και κατά 0,1% κατά τη διάρκεια του β' και του γ' τριμήνου του τρέχοντος έτους αντίστοιχα. Η αύξηση αυτή, εν μέρει, αντανακλά ανάκαμψη της δραστηριότητας στον τομέα των κατασκευών από ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα λόγω των δυσμενών καιρικών συνθηκών στις αρχές του έτους. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αναμένει συνέχιση της ανάκαμψης της οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρωζώνη, με βραδύ ρυθμό, το 2014 υπό την επίδραση της στήριξης στην εγχώρια ζήτηση την οποία προσφέρει η διευκολυντική κατεύθυνση της ενιαίας νο-

[1] Δηλ. οι καταθέσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων στο Ευρωσύστημα στο πλαίσιο αυτής της διευκόλυνσης δεν τους αποδίδουν πλέον τόκους. Ως εκ τούτου πολλά πιστωτικά ιδρύματα έχουν παύσει να χρησιμοποιούν αυτή τη διευκόλυνση και απλώς αφήνουν ποσά, υπέρ του κατά νόμον υποχρεωτικού ελάχιστου ορίου, στους λογαριασμούς υποχρεωτικών καταθέσεων.

μισματικής πολιτικής. Ειδικότερα, η αποκατάσταση της λειτουργίας ορισμένων χρηματοπιστωτικών αγορών σε σύγκριση με το καλοκαίρι του 2012 (δηλ. την αμέσως προηγούμενη της θεσμοθέτησης των Οριστικών Νομισματικών Συναλλαγών χρονική περίοδο) ασκεί θετική επίδραση στην πραγματική οικονομία της ευρωζώνης, όπως εξάλλου και η πρόοδος με τη δημοσιονομική εξυγίανση στα κράτημέλη. Θετική επίδραση αναμένεται να ασκήσει επίσης η εξέλιξη της εξωτερικής ζήτησης αλλά και η υποχώρηση του πληθωρισμού στην Ευρωζώνη η οποία αυξάνει την αγοραστική δύναμη του ιδιωτικού διαθέσιμου εισοδήματος. Από την άλλη πλευρά, ως ανασχετικοί για την οικονομική δραστηριότητα παράγοντες δρούν η υψηλή ανεργία στην Ευρωζώνη και η διαδικασία προσαρμογής των ισολογισμών με απομόχλευση, στο χρηματοπιστωτικό και στο μη χρηματοπιστωτικό τομέα. Σύμφωνα με τις μακροοικονομικές προβολές των εμπειρογνωμόνων του Ευρωσυστήματος, οι οποίες δημοσιεύθηκαν το Σεπτέμβριο του 2013, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ θα διαμορφωθεί στην Ευρωζώνη σε -0,4% το 2013 και 1,0% το 2014.

Ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη σημείωσε επιβράδυνση από 2,2% το Δεκέμβριο του 2012 σε 0,7% τον Οκτώβριο του 2013. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αναμένει ο πληθωρισμός να εξακολουθήσει να παραμένει σε χαμηλά επίπεδα τους επόμενους μήνες, δεδομένων των μελλοντικών τιμών της ενέργειας. Μεσοπρόθεσμα επίσης η ένταση των πληθωριστικών πιέσεων αναμένεται να διατηρηθεί μέτρια, δεδομένης της υποτονικής συνολικής ζήτησης στην Ευρωζώνη και της σταθερότητας των μακροπρόθεσμων πληθωριστικών προσδοκιών. Σύμφωνα με τις μακροοικονομικές προβολές των εμπειρογνωμόνων του Ευρωσυστήματος, οι οποίες δημοσιεύθηκαν το Σεπτέμβριο του 2013, ο πληθωρισμός σε ετήσια βάση θα διαμορφωθεί στην Ευρωζώνη σε 1,5% το 2013 και σε 1,3% το 2014.

Όσον αφορά τις εξελίξεις στην ενιαία αγορά χρήματος, τα διατραπεζικά επιτόκια Euribor παρουσίασαν ελαφρά αύξηση (Euribor 3 μηνών, μέσος όρος Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2013: 0,21%), η οποία έλαβε χώρα παρά τη μείωση των βασικών επιτοκίων και συνδυάσθηκε με άνοδο των μελλοντικών επιτοκίων. Οι εξελίξεις αυτές συσχετίζονται με προσδοκίες μεταξύ των επενδυτών ότι η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ θα περιόριζε τις μηνιαίες αγορές ομολόγων δεδομένου ότι οι μακροοικονομικές συνθήκες στις ΗΠΑ βελτιώνονταν και έθεταν σε αμφισβήτηση κατά πόσον ήταν αναγκαία η ενίσχυση της ρευστότητας στην έκταση που επιδιώκει η Ομοσπονδιακή Τράπεζα. Παράλληλα, τα διατραπεζικά επιτόκια στην Ευρωζώνη, συμπεριλαμβανομένων των μελλοντικών επιτοκίων, υπέκειντο, κατά καιρούς, σε κάποιες ανοδικές πιέσεις (π.χ. επιτόκιο ΕΟΝΙΑ Ιανουάριος 2013: 0,07%, Ιούλιος 2013: 0,09%) καθώς υποχωρούσε η υπερβάλλουσα ρευστότητα στο τραπεζικό σύστημα διότι οι τράπεζες αποπλήρωναν σταδιακά τα κεφάλαια τα οποία είχαν αντλήσει τα δύο προηγούμενα έτη μέσω των πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης, διάρκειας 3 ετών. Οι ανοδικές αυτές πιέσεις μετριάσθηκαν ιδιαίτερα όσον αφορά τα μελλοντικά επιτόκια με την παροχή εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ των ενδείξεων σχετικά με τη μελλοντική κατεύθυνση της νομισματικής πολιτικής από τον Ιούλιο του 2013 και εξής.

Όσον αφορά τις εξελίξεις σε άλλες σημαντικές χρηματοπιστωτικές αγορές, οι αποδόσεις των μακροπρόθεσμων (δεκαετών) κρατικών ομολόγων στην Ευρωζώνη που έχουν την ανώτατη πιστωτική διαβάθμιση ΑΑΑ δέχθηκαν καθοδικές πιέσεις τους πρώτους μήνες του 2013 λόγω ανακοίνωσης στοιχείων που έδειχναν ότι η οικονομική δραστηριότητα εξασθενούσε, ενώ από το Μάιο του 2013 κατέγραψαν αύξηση λόγω των προαναφερθεισών προσδοκιών μεταβολής της πολιτικής αγορών ομολόγων της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ παράλληλα με την ανακοίνωση στοιχείων ενδεικτικών ενδυνάμωσης της οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρωζώνη (μέσος όρος αποδόσεων την περίοδο Ιανουαρίου-Απριλίου 2013: 1,78%, την περίοδο Μαΐου-μέσα Σεπτεμβρίου 2013: 1,88%). Ωστόσο, μετά τα μέσα Σεπτεμβρίου 2013, όταν η Ομοσπονδιακή Τράπεζα ανακοίνωσε ότι θα διατηρήσει αμετάβλητο το ύψος των μηνιαίων αγορών χρεογράφων, οι αποδόσεις άρχισαν να αποκλιμακώνονται.

Οι διαφορές αποδόσεων μεταξύ των κρατικών ομολόγων των χωρών της περιφέρειας, συμπεριλαμβανομένης της Ιταλίας και της Ισπανίας, και του Γερμανικού κρατικού ομολόγου με διάρκεια 10 έτη, ακολούθησαν, ως επί το πλείστον, καθοδική τάση - με κύριες εξαιρέσεις την περίοδο της Κυπριακής κρίσης και την περίοδο Μαΐου-Ιουλίου 2013 οπότε οι αγορές επηρεάσθηκαν έντονα από τις προαναφερθείσες προσδοκίες σχετικά με τις εξελίξεις στις ΗΠΑ. Η καθοδική τάση οφείλεται στο ότι οι επενδυτές εκτίμησαν ότι εν γένει βελτιώνεται η διατηρησιμότητα του δημόσιου χρέους στα διάφορα κρά-

τη-μέλη και η κρίση χρέους παρέρχεται σιγά-σιγά. Εξάλλου (εκτός βεβαίως από την Ιταλία και την Ισπανία οι οποίες δεν είχαν αποκλεισθεί από τις αγορές κεφαλαίων), τόσο η Ιρλανδία όσο και η Πορτογαλία, οι οποίες ακολούθησαν προγράμματα οικονομικής προσαρμογής στο πλαίσιο χρηματοδοτικής στήριξης από τους Ευρωπαίους εταίρους και το ΔΝΤ, άντλησαν κεφάλαια από την πρωτογενή αγορά χρεογράφων με διάρκεια άνω του ενός έτους.

Οι τιμές των μετοχών στην Ευρωζώνη παρουσίασαν διακυμάνσεις, συνολικά όμως μεταξύ τέλους Δεκεμβρίου 2012 και τέλους Οκτωβρίου 2013 ο δείκτης EUROSTOXX αυξήθηκε κατά περίπου 17%.

Οι κύριοι παράγοντες οι οποίοι συνέβαλαν στην άνοδο των τιμών των μετοχών ήταν η αποκλιμάκωση των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων πριν το Μάιο του 2013 και οι ενδείξεις ενδυνάμωσης της οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρωζώνη προς τα τέλη της περιόδου. Ευνοϊκή ήταν και η επίδραση από τη σταδιακή υποχώρηση στις αρχές του έτους της αβεβαιότητας ως προς την έκβαση της κρίσης χρέους, δεδομένης της μεταστροφής του κλίματος με τη θεσμοθέτηση των Οριστικών Νομισματικών Συναλλαγών από το Ευρωσύστημα, την επιτάχυνση άλλων θεσμικών μεταρρυθμίσεων (δημιουργία τραπεζικής ένωσης) και την πρόοδο με τις αναγκαίες δημοσιονομικές και διαρθρωτικές προσαρμογές σε πολλά κράτη-μέλη.

2. Οι οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα

Γενική επισκόπηση της Ελληνικής οικονομίας

Το 2012, σημειώθηκε πρόοδος στην εφαρμογή του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής, η οποία αποτυπώθηκε στη σημαντική μείωση των δίδυμων ελλειμμάτων (του δημόσιου και του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών) που χαρακτηρίζουν την Ελληνική οικονομία. Συγκεκριμένα, το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης, ως ποσοστό του ΑΕΠ, μειώθηκε περαιτέρω και ανήλθε, εξαιρώντας την εφάπαξ επίπτωση της στήριξης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, στις 6,1 εκατοστιαίες μονάδες. Το πρωτογενές έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης, βάσει του ορισμού του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής, διαμορφώθηκε στο 1,5% του ΑΕΠ, ενώ το κυκλικά διορθωμένο πρωτογενές αποτέλεσμα, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΔΝΤ, ήταν πλεονασματικό και διαμορφώθηκε στο 2,0% του ΑΕΠ. Επιπρόσθετα, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, ως ποσοστό του ΑΕΠ, μειώθηκε κατά 7 εκατοστιαίες μονάδες το 2012 και διαμορφώθηκε στο 2,9%. Επιπλέον, το δημόσιο χρέος μειώθηκε κατά 51 δισ. ευρώ ή, ως ποσοστό του ΑΕΠ, κατά 13,5 εκατοστιαίες μονάδες.

Οι τάσεις αυτές συνεχίστηκαν και το 2013. Τα στοιχεία για το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης για την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου καθιστούν επιτεύξιμο το στόχο του πρωτογενούς πλεονάσματος στο τέλος του έτους. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το κυκλικά διορθωμένο πρωτογενές πλεόνασμα εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο 4,2% του ΑΕΠ το 2013, επίπεδο που είναι και το υψηλότερο στην Ευρωπαϊκή Ένωση (αντίστοιχες είναι και οι εκτιμήσεις του ΔΝΤ). Επίσης, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών παρουσίασε πλεόνασμα στο εννεάμηνο, περίπου 2,6 δισ. ευρώ.

Οι σημαντικές αυτές εξελίξεις αποδεικνύουν ότι η σταθεροποίηση της Ελληνικής οικονομίας, που προβλέπει το Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής, βαθμιαία επιτυγχάνεται, ενώ ανεκόπη και η εκρηκτική πορεία της αύξησης του δημόσιου χρέους. Παρά το γεγονός ότι το 2013 αναμένεται προσωρινή αύξηση του δημόσιου χρέους (λόγω κυρίως της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών[2] και της συνεχιζόμενης ύφεσης), ο ρυθμός μεταβολής του προβλέπεται ότι θα αρχίσει να φθίνει μεσοπρόθεσμα από το 2014 και έπειτα. Αυτή η αντιστροφή της μεσοπρόθεσμης εξέλιξης είναι το αποτέλεσμα της δημοσιονομικής προσαρμογής των τελευταίων ετών και της αναδιάρθρωσης του δημόσιου χρέους. Η οικονομική πολιτική των επομένων ετών θα πρέπει να διασφαλίσει τη διατήρηση αυτών των μεσοπρόθεσμων μακροοικονομικών ισορροπιών.

[2] Το χρέος που δημιουργείται από την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών αντικρίζεται από περιουσιακά στοιχεία (μετοχές), η μεταπώληση των οποίων θα αποφέρει στο μέλλον μείωση του δημόσιου χρέους.

Η διατήρηση αυτών των ισορροπιών, καθώς και η ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών, ενισχύουν την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων[3] και ευρύτερα τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, με αποτέλεσμα τη βελτίωση του οικονομικού κλίματος και των προοπτικών της οικονομίας.

Η μεταστροφή του κλίματος αποτυπώνεται και στους δείκτες οικονομικής συγκυρίας. Συγκεκριμένα, ο δείκτης οικονομικού κλίματος συνεχώς βελτιώνεται, φτάνοντας, το Σεπτέμβριο του 2013, στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων 40 μηνών, ενώ το σημαντικότερο είναι ότι έχει προσεγγίσει τον αντίστοιχο της Ευρωζώνης. Η διαφορά αποδόσεων μεταξύ του Ελληνικού και του Γερμανικού δεκαετούς κρατικού ομολόγου έχει αποκλιμακωθεί ραγδαία, από 2.739 μονάδες βάσης το Φεβρουάριο του 2012 στις 621 μονάδες βάσης το Νοέμβριο του 2013. Το επιτόκιο εξάμηνων εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου, κατά την πλέον πρόσφατη έκδοση, ήταν το χαμηλότερο από τις αρχές του 2010 (05/11/2013: 4,15%). Οι καταθέσεις των εγχώριων επιχειρήσεων και νοικοκυριών στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, αυξήθηκαν κατά 13 δισ. ευρώ από τα μέσα Ιουνίου 2012 μέχρι τον Ιούνιο του 2013, σημειώνοντας, βέβαια, στασιμότητα μεταγενέστερα.

Σημαντική βελτίωση παρουσίασαν και οι δείκτες που καταρτίζουν διεθνείς οργανισμοί για τις συνθήκες της επιχειρηματικότητας. Συγκεκριμένα η Ελλάδα συγκαταλέγεται:

- στις πρώτες δέκα χώρες που βελτίωσαν το επιχειρηματικό τους περιβάλλον μέσα στο 2012, σύμφωνα με την έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας,
- στις χώρες με την μεγαλύτερη βελτίωση (κατά 38 θέσεις) στην κατάταξη σε ό,τι αφορά την «προστασία επενδυτών»,
- στην υψηλότερη βαθμολογία σε τομείς όπως η διαχείριση του χρέους, η εξωστρέφεια, το κόστος εργασίας και οι μεταρρυθμίσεις (έκθεση από Lisbon Council), ενώ τέλος
- αναβαθμίστηκε η πιστοληπτική ικανότητα της χώρας σε «B-» (Standard & Poor's).

Η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στην οικονομία και η ανάκαμψη των προσδοκιών αποτελούν προαπαιτούμενες συνθήκες και για την ανάκαμψη της πραγματικής οικονομίας. Προς την κατεύθυνση αυτή, θετικές επιδράσεις στην πραγματική οικονομία θα έχουν και η υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων από πόρους του ΕΣΠΑ (και της απόφασης για μείωση της εθνικής συμμετοχής) και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ), η προγραμματισμένη σταδιακή αποπληρωμή των ληξιπρόθεσμων οφειλών του Δημοσίου, η περαιτέρω βελτίωση της ανταγωνιστικότητας κόστους, η οποία το 2013 θα έχει υπερκαλύψει το σύνολο των απωλειών της προηγούμενης περιόδου, και η επιτάχυνση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Από τον Ιανουάριο του 2013 εφαρμόζεται η Συμφωνία με την ΕΤΕπ για την παροχή εγγυήσεων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Από τον Απρίλιο έχει τεθεί σε εφαρμογή και το πρόγραμμα παροχής εγγυήσεων προς τις εισαγωγικές/εξαγωγικές επιχειρήσεις. Τέλος, έχει υπογραφεί συμφωνία συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΕΤΕπ για «ομόλογα-έργου», με στόχο την παροχή πιστωτικής ενίσχυσης για έργα υποδομής για την προσέλκυση ιδιωτικής χρηματοδότησης. Στο άμεσο μέλλον πρόκειται να τεθεί σε λειτουργία νέος μηχανισμός στο πλαίσιο του οποίου το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων θα χορηγεί βραχυπρόθεσμες πιστώσεις προς τις Ελληνικές μικρού και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις προκειμένου να χρηματοδοτούν την προμήθεια πρώτων υλών από το εξωτερικό.

Ένα νέο χρηματοδοτικό εργαλείο αποτελεί και η σύσταση του Ελληνικού Επενδυτικού Ταμείου (IfG) που θα καλύπτει, με εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδότησης, την επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ελλάδα. Η έναρξη λειτουργίας του προσδιορίζεται στις αρχές του 2014, με αρχικό κεφάλαιο τουλάχιστον 500 εκατ. ευρώ. Το Ελληνικό Δημόσιο θα συμμετάσχει με 350 εκατ. ευρώ που θα

[3] Υπενθυμίζεται ότι το εγχώριο τραπεζικό σύστημα υπέστη ζημίες από το PSI, τον αναμενόμενο πιστωτικό κίνδυνο αλλά και από τη φυγή κεφαλαίων από την περιφέρεια στις τράπεζες του πυρήνα της Ευρωζώνης. Σύμφωνα με μελέτη του IMF ("Fragmentation, the monetary transmission mechanism, and monetary policy in the Euro Area", July 2013), την περίοδο 2008-2012, υπήρξε διασυνοριακή μεταβολή τραπεζικών κεφαλαίων από τις Ελληνικές τράπεζες ύψους 10,6% του ΑΕΠ προς τις Γερμανικές τράπεζες, 5,1% προς τις Ολλανδικές τράπεζες, 5% προς τις Γαλλικές τράπεζες και 2,4% προς τις Ιταλικές τράπεζες.

προέλθουν από το νέο ΕΣΠΑ και το εθνικό σκέλος του ΠΔΕ, ενώ 100 εκατ. ευρώ θα προέλθουν από τη Γερμανική αναπτυξιακή τράπεζα KfW. Προβλέπεται επίσης και η συμμετοχή άλλων φορέων.

Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις θεωρούνται απαραίτητες για την επανεκκίνηση της οικονομίας. Όλες οι πρόσφατες εκθέσεις για την Ελληνική οικονομία (ΕΕ, ΔΝΤ, ΟΟΣΑ) αναγνωρίζουν ότι το εύρος και η διάρκεια της ύφεσης θα μπορούσαν να είχαν περιοριστεί, αν είχαν προωθηθεί ταχύτερα, παράλληλα με τα μέτρα της δημοσιονομικής προσαρμογής, και οι προγραμματισμένες, από την έναρξη του Προγράμματος, διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.

Παραδείγματος χάριν, η προσαρμογή του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών οφείλεται περισσότερο από το ήμισυ σε κυκλικούς παράγοντες και μόνο κατά το υπόλοιπο σε διαρθρωτικούς και λοιπούς παράγοντες[4]. Παρά την αδιαμφισβήτητη συμβολή της μείωσης του κόστους εργασίας στην αύξηση των εξαγωγών, δεν είναι αρκετή από μόνη της για τη διατήρηση μιας μακροπρόθεσμης εξωστρέφειας της εθνικής οικονομίας. Είναι απαραίτητο να συνδυαστεί με διαρθρωτικές αλλαγές, οι οποίες θα συμβάλλουν στην αναδιάρθρωση των εγχώριων παραγωγικών πόρων από το μη-εμπορεύσιμο τομέα στον εμπορεύσιμο τομέα της οικονομικής δραστηριότητας.

Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και οι αποκρατικοποιήσεις είναι παράγοντες που δίνουν ώθηση στην ανάκαμψη της οικονομίας. Συγκεκριμένα, οι αποκρατικοποιήσεις και η αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας οδηγούν σε αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων και, συνεπώς, σε ενίσχυση της παραγωγικότητας και επιτάχυνση της τεχνολογικής αναδιάρθρωσης, παράγοντες που συνδέονται άμεσα και με την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Η αρχική εισροή ξένων κεφαλαίων, λόγω των αποκρατικοποιήσεων, είναι δυνατόν να δημιουργήσει δευτερογενείς εισροές, ενώ θα υπάρξουν και παρεπόμενα οφέλη για άλλες επιχειρήσεις ή κλάδους της οικονομίας. Αντίστοιχα, οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις αποτελούν έναν καθοριστικό παράγοντα για την αύξηση της εξωστρέφειας της Ελληνικής οικονομίας και τη βελτίωση του επενδυτικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Η κατάσταση βέβαια στον τομέα της υλοποίησης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων βελτιώνεται. Η Ελλάδα ήταν η χώρα με τον μεγαλύτερο ρυθμό προώθησης των μεταρρυθμίσεων για την περίοδο 2011-2012, μεταξύ των κρατών-μελών του ΟΟΣΑ, υλοποιώντας μάλιστα τις «δυσκολότερες» διαρθρωτικές αλλαγές, ακόμα και σε πολιτικώς ευαίσθητους τομείς, όπως είναι οι ρυθμίσεις στην αγορά εργασίας και τα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας. Οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας, συνέβαλαν καταλυτικά στη μείωση του μοναδιαίου κόστους εργασίας και στην ανάκτηση της χαμένης ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Επίσης, η ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησης και αναδιάρθρωσης του τραπεζικού τομέα αναμένεται να συμβάλλει στην τόνωση της ρευστότητας της οικονομίας. Οι αποκρατικοποιήσεις είναι απαραίτητο να επιταχυνθούν και να ολοκληρωθούν, όπως και οι υπόλοιπες προγραμματισμένες μεταρρυθμίσεις, ειδικότερα στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών και στη λειτουργία/οργάνωση του κράτους.

Βέβαια, βασικό πρόβλημα είναι η παραμονή της οικονομίας σε ύφεση και τα υψηλά ποσοστά ανεργίας. Υπάρχουν όμως σημαντικές ενδείξεις, όπως καταγράφηκαν προηγουμένως, σύμφωνα με τις οποίες η ύφεση θα περιοριστεί σταδιακά μέχρι τα τέλη του 2013 και θα αρχίσει η αντιστροφή με την καταγραφή θετικών ρυθμών μεταβολής του ΑΕΠ στη διάρκεια του 2014. Ήδη, με βάση τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα μη εποχικά διορθωμένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (flash estimate / Νοέμβριος 2013), το ΑΕΠ, σε όρους όγκου, κατά το 3^{ο} τρίμηνο του 2013 παρουσίασε μείωση κατά 3,0% σε σχέση με το 3^{ο} τρίμηνο του 2012, έναντι μείωσης 3,7% στο 2^{ο} τρίμηνο και 5,5% στο 1^{ο} τρίμηνο του 2013. Αυτό αποτελεί ένα θετικό σήμα για τις μακρο-εξελίξεις της Ελληνικής οικονομίας.

Το 2013 είναι, συνεπώς, έτος καμπής για την οικονομική δραστηριότητα, την υλοποίηση διαρθρωτικών αλλαγών και τη δημοσιονομική προσαρμογή, καθώς θα σηματοδοτήσει τη μετάβαση σε πρωτογενή πλεονάσματα στο ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης.

---

[4] IMF, "Rebalancing the Euro Area: Where do we stand and where to go?", Appendix table, July 2013. Ως κυκλικοί παράγοντες νοούνται η μείωση της εγχώριας ζήτησης, οι τουριστικές εισπράξεις, η διακύμανση των διεθνών τιμών των προϊόντων και η οικονομική κατάσταση των εμπορικών εταίρων.

Για το 2014, η δημοσιονομική στρατηγική της Κυβέρνησης βασίζεται στους παρακάτω πυλώνες:

- στην επιτάχυνση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και των θεσμικών αλλαγών στο δημόσιο τομέα, με κύρια αιχμή την εύρυθμη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης,
- στη συνέχιση των αποκρατικοποιήσεων και την επιτάχυνση του προγράμματος αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου[5],
- στη συνέχιση της υλοποίησης του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής και στη διαμόρφωση των συνθηκών που θα επιτρέψουν τον περαιτέρω εμπλουτισμό του δημοσιονομικού εγχειρήματος με αναπτυξιακές δράσεις και μέτρα που θα συμβάλλουν καθοριστικά στη διατηρήσιμη επαναφορά της πραγματικής οικονομικής δραστηριότητας σε θετικό πρόσημο, αφού η δημοσιονομική εξυγίανση, προσαρμογή και πειθαρχία, αν και αναγκαία, δεν αποτελεί από μόνη της ικανή συνθήκη για την έξοδο από την κρίση.

Σημαντικός είναι και ο ρόλος που θα διαδραματίσει η νομισματική πολιτική της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) στην ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας. Συγκεκριμένα, τα προβλεπόμενα οφέλη από τις μειώσεις των επιτοκίων της ΕΚΤ για τις διάφορες περιοχές της Ευρωζώνης, αναμένεται ότι θα επιδράσουν θετικά στις συνθήκες χρηματοδότησης. Οι τράπεζες που δανείζονται στο πλαίσιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ θα ωφεληθούν από τα χαμηλότερα επιτόκια. Η ΕΚΤ είναι προσανατολισμένη προς τη διατήρηση του διευκολυντικού χαρακτήρα της νομισματικής πολιτικής. Συνεπώς αναμένεται ότι τα βασικά επιτόκια θα παραμείνουν στα σημερινά ή σε χαμηλότερα επίπεδα για παρατεταμένη χρονική περίοδο. Παράλληλα, η ΕΚΤ έχει ήδη προβεί σε διάφορες ενέργειες για τη διαφύλαξη της σταθερότητας των τιμών και την αντιμετώπιση του κατακερματισμού των χρηματοοικονομικών αγορών.

Η πρόοδος της δημοσιονομικής προσαρμογής και η σταδιακή ανασυγκρότηση της Ελληνικής οικονομίας θα ενισχυθούν περαιτέρω από τα θετικά βήματα που πραγματοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ευρωζώνη με σκοπό τη συμπλήρωση του θεσμικού οικοδομήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ήδη έχουν προχωρήσει οι θεσμικές μεταρρυθμίσεις και η δημιουργία χρηματοδοτικών εργαλείων ώστε να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικότερα οι κρίσεις δημόσιου χρέους. Επιπλέον συνεχίζονται οι θεσμικές μεταρρυθμίσεις για την εγκαθίδρυση τραπεζικής ένωσης στην Ευρώπη με τρεις βασικές πτυχές: ενιαία ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία, ενιαίο πλαίσιο εξυγίανσης τραπεζών και ενιαίο πλαίσιο εγγύησης καταθέσεων. Το ενοποιημένο χρηματοπιστωτικό πλαίσιο θα οδηγήσει στο σπάσιμο του «φαύλου κύκλου» μεταξύ τραπεζών και δημόσιου χρέους, εξέλιξη ιδιαίτερα σημαντική για τη χώρα μας. Τέλος, συνεχίζονται οι προσπάθειες και για την ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ), με προτεραιότητα στην εφαρμογή του πλαισίου για μια ισχυρότερη οικονομική διακυβέρνηση και για μια αποτελεσματική παρακολούθηση της δημοσιονομικής και οικονομικής πολιτικής των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι πρωτοβουλίες αυτές περιλαμβάνουν, εν μέσω άλλων, το «Ευρωπαϊκό Εξάμηνο» για το συντονισμό της δημοσιονομικής πολιτικής καθώς και παρεμβάσεις για την κοινωνική διάσταση της ΟΝΕ.

2.1 Οι εξελίξεις το 2013

Η οικονομική δραστηριότητα

Το 2013 παρατηρείται σταδιακή βελτίωση των βασικών μακροοικονομικών δεικτών. Αυτό αποτυπώνεται σε πολλούς από τους δείκτες που αφορούν την οικονομική δραστηριότητα (σε μηνιαία ή τριμηνιαία βάση). Από την αρχή του έτους, οι δείκτες οικονομικού κλίματος και οι δείκτες προσδοκιών εμφανίζουν μεγάλη βελτίωση, τεκμηριώνοντας τη μεταστροφή του κλίματος ανασφάλειας που επικρατούσε την προηγούμενη περίοδο. Συγκεκριμένα, ο δείκτης οικονομικού κλίματος συνεχώς βελτιώνεται, καταγράφοντας τις υψηλότερες τιμές του τα τελευταία πέντε χρόνια (72,8 το 2011, 80,0 το 2012 και 91,2 τον Οκτώβριο 2013). Ο Ελληνικός Δείκτης Μεταποίησης PMI (Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών), που παρέχει μια συνοπτική εικόνα της απόδοσης του μεταποιητικού τομέα στη χώρα, αν και

[5] Σημειώνεται ότι οι εισπράξεις από τις αποκρατικοποιήσεις ενισχύουν τους χρηματοοικονομικούς πόρους (financial sources) της οικονομίας και είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την ανάλυση βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους.

υποχώρησε στις 47,3 μονάδες τον Οκτώβριο σε σύγκριση με τον Αύγουστο όπου κατέγραψε υψηλό 44 μηνών (48,7 μονάδες), παρέμεινε στο δεύτερο υψηλότερο επίπεδο που έχει διαμορφωθεί τα τελευταία τριάμισι χρόνια. Βελτίωση καταγράφει και ο δείκτης των επιχειρηματικών προσδοκιών στη βιομηχανία (από 80,9 τον Σεπτέμβριο του 2012 στο 88,4 τον Οκτώβριο του 2013) και στις κατασκευές (από 44,4 τον Σεπτέμβριο του 2012 στο 73,6 τον Οκτώβριο του 2013).

Με βάση τα διαθέσιμα, μη εποχικά διορθωμένα τριμηνιαία στοιχεία των Εθνικών Λογαριασμών της ΕΛΣΤΑΤ (εκτιμήσεις), το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές, κατά το 3^{ο} τρίμηνο του 2013 παρουσίασε μείωση κατά 3,0% σε ετήσια βάση σε σχέση με το 3^{ο} τρίμηνο του 2012. Η αντίστοιχη ετήσια μείωση στο 1^{ο} τρίμηνο ήταν 5,5% και στο 2^{ο} τρίμηνο 3,7%. Η εφαρμογή εποχικής διόρθωσης στα στοιχεία αυτά δείχνει ότι, το 3^{ο} τρίμηνο του 2013, το εποχικά διορθωμένο ΑΕΠ μειώθηκε οριακά σε σχέση με το 2^{ο} τρίμηνο του έτους. Τα σημεία επιβράδυνσης της ύφεσης στο 2013 στηρίζουν την πρόβλεψη ότι η Ελληνική οικονομία θα εξέλθει το 2014 από την ύφεση στην οποία βρίσκεται τα τελευταία χρόνια.

Αναφορικά με τις συνιστώσες του ΑΕΠ, στο 2^{ο} τρίμηνο του 2013, η ιδιωτική κατανάλωση σημείωσε μείωση κατά 6,3%, οι συνολικές επενδύσεις μείωση κατά 11,0%, οι εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 3,1%, οι εξαγωγές υπηρεσιών μειώθηκαν κατά 1,6%, οι εισαγωγές αγαθών μειώθηκαν κατά 10,7% και οι εισαγωγές υπηρεσιών κατά 16,0%.

Για ολόκληρο το 2013, εκτιμάται ότι η ετήσια μείωση του πραγματικού ΑΕΠ θα είναι 4,0%, μικρότερη από αυτή του 2012 (-6,4%), αλλά μικρότερη και από την πρόβλεψη του Προϋπολογισμού 2013 (-4,5%).

Πληθωρισμός - Τιμές

Ο πληθωρισμός συνεχίζει την καθοδική του πορεία από την αρχή του έτους και υποχωρεί συνεχώς, παραμένοντας ο χαμηλότερος μεταξύ όλων των χωρών της ΕΕ-27.

Στην περίοδο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου ο Εθνικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) μειώθηκε κατά 0,6%, ενώ ο Εναρμονισμένος ΔΤΚ μειώθηκε επίσης κατά 0,6%, έναντι αντίστοιχων αυξήσεων κατά 1,6% και 1,2% την ίδια περίοδο του 2012. Από την ανάλυση του Εθνικού ΔΤΚ, για το ίδιο διάστημα, σημαντικές μειώσεις καταγράφονται στον τομέα των υπηρεσιών, της τάξης του 2,2%, ενώ στον τομέα των αγαθών συνεχίζονται να καταγράφονται αυξήσεις, της τάξης του 0,5%.

Το μήνα Οκτώβριο, ο Εναρμονισμένος ΔΤΚ κατέγραψε τη μεγαλύτερη μείωση 1,9% (σε 12μηνη μεταβολή), ενώ ο αντίστοιχος Εναρμονισμένος ΔΤΚ στην Ευρωζώνη σημείωσε αύξηση κατά 1,3%. Διαμορφώνεται πλέον στα χαμηλότερα επίπεδα από τον Οκτώβριο του 2009, παρά τις υπαρκτές στρεβλώσεις των αγορών, καταγράφοντας μάλιστα ιστορικό χαμηλό 45 ετών, από το 1968.

Ο εναρμονισμένος Δομικός πληθωρισμός (ΕνΔΤΚ χωρίς ενέργεια και μη επεξεργασμένα είδη διατροφής) συνεχίζει την πορεία αποκλιμάκωσής του, με το μήνα Οκτώβριο να εμφανίζει μείωση κατά 2,3%, ρυθμός πολύ μικρότερος από το μέσο όρο του δομικού Εναρμονισμένου ΔΤΚ της Ευρωζώνης (+1,0%).

Σημαντική μείωση σημειώνει και ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ. Στο 9μηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2013 μειώθηκε κατά 2,2%, αντανακλώντας τη μεγάλη μείωση στο κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος. Για ολόκληρο το 2013, ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά 1,7% και ο εθνικός και ο εναρμονισμένος ΔΤΚ θα διαμορφωθεί στο -0,8%.

Απασχόληση-Ανεργία

Στην αγορά εργασίας η ανεργία παραμένει σε πολύ υψηλά επίπεδα, παρατηρείται όμως μια τάση σταθεροποίησης. Με βάση τα μηνιαία εποχικά διορθωμένα στοιχεία της έρευνας της ΕΛΣΤΑΤ, το ποσοστό ανεργίας ανήλθε σε 27,3% τον Αύγουστο του 2013, με τον αριθμό των ανέργων να φτάνει τα 1.365.400 άτομα. Εξετάζοντας τα χαρακτηριστικά της ανεργίας προκύπτει ότι το ποσοστό των ανέρ-

γων νέων 15-24 ετών αυξήθηκε δραματικά, φτάνοντας το 60,6%, με το ποσοστό ανεργίας των γυναικών να είναι σημαντικά υψηλότερο (31,4%) έναντι αυτού των ανδρών (24,3%).

Με βάση τα τριμηνιαία μη εποχικά διορθωμένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, για το 1ο εξάμηνο του έτους σημειώνεται αύξηση της ανεργίας στο 27,2%, ενώ η απασχόληση έχει μειωθεί κατά 5,3% έναντι αντίστοιχης περσινής μείωσης κατά 8,6%. Ανησυχητικό παραμένει το γεγονός ότι, από το σύνολο των ανέργων, το 66,2% αποτελείται από ανέργους που αναζητούν εργασία περισσότερο από 12 μήνες (μακροχρόνιοι άνεργοι), γεγονός που αποτυπώνει και το διαρθρωτικό χαρακτήρα της ανεργίας.

Όσον αφορά τη διάρθρωση της απασχόλησης για το σύνολο της χώρας, η μέση συμμετοχή επί του συνόλου των απασχολουμένων όσων εργάζονται στον πρωτογενή τομέα παραγωγής ανέρχεται στο 13,6%, εμφανίζοντας αύξηση κατά 2,7 εκατοστιαίες μονάδες σε σχέση με την αντίστοιχη συμμετοχή του 2009, στο δευτερογενή τομέα ανέρχεται στο 15,8%, υποχωρώντας κατά 5,4 εκατοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2009, ενώ η μέση συμμετοχή απασχολουμένων στον τριτογενή τομέα ανέρχεται στο 70,6% του συνόλου των απασχολουμένων της χώρας και έχει αυξηθεί κατά 3,7 εκατοστιαίες μονάδες από το 2009.

Βέβαια, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των ανέργων έχει μειωθεί από τα μέσα του 2012 (Ιούλιος 2012: 42,8%, Αύγουστος 2013: 7,5%), υποδηλώνοντας ότι δύναται να σταθεροποιηθεί και υπό προϋποθέσεις να αντιστραφεί η τάση. Επίσης, το ισοζύγιο των ροών μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, όπως προκύπτει από το πληροφοριακό σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ» του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, είναι θετικό και διαμορφώνεται στις 165.702 νέες θέσεις απασχόλησης (κάθε εργασιακού καθεστώτος) κατά το εννεάμηνο του 2013, συνιστώντας μια ενθαρρυντική επίδοση, καθώς το εν λόγω επίπεδο είναι σημαντικά υψηλότερο του αντίστοιχου ισοζυγίου του εννεαμήνου του 2012, αλλά αποτελεί και την υψηλότερη επίδοση εννεαμήνου έτους από το 2000.

Αντιδρώντας με κάποιο βαθμό υστέρησης στην πορεία της οικονομικής δραστηριότητας, το 2013 αναμένεται να «φρενάρει» η αυξητική πορεία της ανεργίας και να αρχίσει, σταδιακά, να μειώνεται από το 2014. Έτσι, για ολόκληρο το έτος 2013, το μέσο ποσοστό ανεργίας εκτιμάται ότι θα κυμανθεί γύρω στο 27,0% (ή 25,5% σε εθνικολογιστική βάση), ενώ η απασχόληση εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά 3,5%.

Νομισματικές και πιστωτικές εξελίξεις

Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του νομισματικού μεγέθους που αποτελεί την Ελληνική συμβολή στο Μ3 της Ευρωζώνης (εκτός του νομίσματος σε κυκλοφορία) έλαβε θετική τιμή, για πρώτη φορά μετά από τρία έτη, το Φεβρουάριο του 2013. Ο εν λόγω ρυθμός διαμορφώθηκε σε 6,3% το Σεπτέμβριο του 2013, έναντι -6,2% το Δεκέμβριο του 2012. Αναλυτικότερα, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής των καταθέσεων διάρκειας μίας ημέρας έφθασε το 5,8% το Σεπτέμβριο 2013 από -12,3% το Δεκέμβριο του 2012, ενώ ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής των καταθέσεων προθεσμίας έως 2 ετών ανήλθε σε 6,9% το Σεπτέμβριο του 2013 από -2,1% το Δεκέμβριο του 2012, εξελίξεις οι οποίες αντανακλούν την επιστροφή καταθέσεων στο Ελληνικό τραπεζικό σύστημα μετά τα μέσα του 2012.

Η επάνοδος των καταθέσεων οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στον περιορισμό της γενικής αβεβαιότητας μετά τη σύσταση Κυβέρνησης συνεργασίας τον Ιούνιο του 2012 και ειδικότερα στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης στις οικονομικές προοπτικές της χώρας. Επιπλέον, σημαντικό ρόλο είχε και η ισχυροποίηση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος με την ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησης των συστημικών πιστωτικών ιδρυμάτων και την εξυγίανση άλλων.

Ωστόσο, αρνητική επίδραση στην εξέλιξη των καταθέσεων ασκεί η συνεχιζόμενη υποχώρηση της οικονομικής δραστηριότητας και η μείωση των ονομαστικών επιτοκίων καταθέσεων και του επιπέδου τιμών, παράγοντες που προσδιορίζουν τη ζήτηση χρήματος. Όσον αφορά εξάρσεις της αβεβαιότητας την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2013, αυτές περιορίζονται στην κορύφωση της κρίσης στην Κύπρο, το Μάρτιο του 2013, η οποία προκάλεσε κάποιες εκροές καταθέσεων (ιδιαίτερα τον μήνα Απρίλιο).

Ο ετήσιος ρυθμός μείωσης του υπολοίπου της συνολικής χρηματοδότησης της οικονομίας από τα εγχώρια Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα (ΝΧΙ), συνέχισε να εντείνεται σχεδόν αδιάλειπτα από το Δεκέμβριο του 2012 μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2013, στο τέλος του οποίου έφθασε το -7,5% (Δεκέμβριος 2012: -4,9%). Αναλυτικότερα, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της χρηματοδότησης προς τον τομέα της Γενικής Κυβέρνησης ενισχύθηκε σημαντικά, από -7,9% το Δεκέμβριο του 2012 σε -27,0% το Σεπτέμβριο του 2013. Ο ετήσιος ρυθμός μείωσης της χρηματοδότησης προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα (επιχειρήσεις, ελεύθερους επαγγελματίες-αγρότες-ατομικές επιχειρήσεις και ιδιώτες-ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα) κατέγραψε μικρές διακυμάνσεις το εννεάμηνο διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2013, και ήταν ελαφρά χαμηλότερος το Σεπτέμβριο του 2013 (-3,9%) έναντι του Δεκεμβρίου του 2012 (-4,0%).

Η επιτάχυνση του ετήσιου ρυθμού της πιστωτικής συρρίκνωσης προς τη Γενική Κυβέρνηση οφείλεται στην ενίσχυση του ρυθμού μείωσης των τοποθετήσεων των εγχώριων ΝΧΙ σε Ελληνικούς κρατικούς τίτλους αλλά και στην υποχώρηση του υπολοίπου των τραπεζικών δανείων, καθώς οι χρηματοδοτικές ανάγκες του τομέα αυτού ικανοποιούνται πλέον κυρίως από τα δάνεια των λοιπών κρατών-μελών της Ευρωζώνης και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Η τάση μετριασμού των ρυθμών μείωσης της τραπεζικής χρηματοδότησης προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα αντανακλά εν μέρει παράγοντες που διευκολύνουν τα πιστωτικά ιδρύματα στο ρόλο τους να πιστοδοτούν. Η ανακεφαλαιοποίηση των συστημικών πιστωτικών ιδρυμάτων, η εξυγίανση στο τραπεζικό σύστημα και η αύξηση της καταθετικής βάσης συνέτειναν προς αυτήν την κατεύθυνση. Παράλληλα, σε ότι αφορά τους υπόλοιπους παράγοντες προσφοράς, αρνητική επίδραση είχε η αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και η συνακόλουθη μείωση των διαθέσιμων πόρων των τραπεζών.

Παρομοίως, από την πλευρά της ζήτησης για δάνεια από τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά, η συμβολή στην εξέλιξη των δανείων παρέμεινε αρνητική λόγω της οικονομικής ύφεσης, παρά τη βελτίωση της εξασθενημένης εμπιστοσύνης. Επίσης, σε περιορισμό της ζήτησης για δάνεια συνέβαλε και η άνοδος των πραγματικών επιτοκίων.

Τα επιτόκια των νέων τραπεζικών καταθέσεων στην Ελλάδα, τα οποία άρχισαν να υποχωρούν από το β΄ εξάμηνο του 2012, συνέχισαν να μειώνονται την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2013 με ταχύτερο ρυθμό, λόγω της άμβλυνσης των χρηματοδοτικών περιορισμών επί των τραπεζών - καθώς είχαν συγκεντρωθεί νέες καταθέσεις λιανικής σημαντικού ύψους ενώ ανακτήθηκε η πρόσβαση στη διατραπεζική αγορά - και της σημαντικής μείωσης του κόστους άντλησης χρηματοδότησης από την Κεντρική Τράπεζα, ιδιαίτερα από τα τέλη του 2012 και μετά. Το επιτόκιο στη σημαντικότερη κατηγορία καταθέσεων, δηλ. εκείνων με συμφωνημένη διάρκεια έως ένα έτος από τα νοικοκυριά κατέγραψε πτώση κατά 160 μονάδες βάσης και διαμορφώθηκε στο 3,10% το Σεπτέμβριο του 2013. Σε πραγματικούς όρους, το επιτόκιο αυτό, το οποίο παραμένει σε θετικά επίπεδα από τον Απρίλιο του 2011, παρουσίασε μείωση κατά 27 μονάδες βάσης και έφθασε στο 4,11% το Σεπτέμβριο του 2013.

Τα επιτόκια των νέων τραπεζικών δανείων που ακολουθούν πτωτική πορεία από τα τέλη του 2011, υποχώρησαν και το εννεάμηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2013 λόγω της μείωσης του κόστους συγκέντρωσης καταθέσεων λιανικής και του κόστους άντλησης ρευστών διαθεσίμων από την Κεντρική Τράπεζα. Σε πολλές περιπτώσεις η μείωση των επιτοκίων υλοποιήθηκε μέσω της ρύθμισης παλαιών δανείων εκ μέρους των τραπεζών προκειμένου να βελτιωθεί η πιθανότητα αποπληρωμής τους. Το μέσο επιτόκιο των δανείων προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις υποχώρησε κατά 22 μονάδες βάσης και διαμορφώθηκε στο 6,26% το Σεπτέμβριο του 2013, ενώ το αντίστοιχο επιτόκιο των δανείων προς τους ιδιώτες και τα ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα σημείωσε μείωση κατά 20 μονάδες βάσης και διαμορφώθηκε στο 4,66%. Λόγω της συνεχιζόμενης υποχώρησης του πληθωρισμού, τα πραγματικά επιτόκια των τραπεζικών δανείων παρουσίασαν άνοδο. Ιδιαίτερα στην περίπτωση των επιχειρηματικών δανείων, το πραγματικό επιτόκιο των οποίων διαμορφώθηκε, το Σεπτέμβριο του 2013, στο υψηλότερο επίπεδο από την είσοδο της Ελλάδας στην Ευρωζώνη. Ειδικότερα, το πραγματικό επιτόκιο των δανείων προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις αυξήθηκε κατά 111 μονάδες βάσης

και διαμορφώθηκε στο 7,27% και το αντίστοιχο επιτόκιο των δανείων προς ιδιώτες και ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα σημείωσε άνοδο κατά 113 μονάδες βάσης φθάνοντας το 5,67%.

Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών εμφάνισε πλεόνασμα 2,6 δισ. ευρώ στο εννεάμηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2013, έναντι ελλείμματος 2,8 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2012. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στη σημαντική μείωση του εμπορικού ελλείμματος κατά 2,8 δισ. ευρώ, την άνοδο του πλεονάσματος του ισοζυγίου τρεχουσών μεταβιβάσεων κατά 2,1 δισ. ευρώ και την αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά 1,3 δισ. ευρώ. Αντιθέτως, το έλλειμμα του ισοζυγίου εισοδημάτων αυξήθηκε κατά 796 εκατ. ευρώ.

Ειδικότερα, ο περιορισμός του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου προέρχεται κυρίως από τη μείωση των καθαρών πληρωμών για εισαγωγές καυσίμων κατά 2,1 δισ. ευρώ (ή 26,3%). Το εμπορικό έλλειμμα, εκτός καυσίμων και πλοίων, μειώθηκε κατά 714 εκατ. ευρώ (ή 10,7%), ενώ οι καθαρές πληρωμές για αγορές πλοίων αυξήθηκαν κατά 103 εκατ. ευρώ (ή 12,4%).

Οι εισπράξεις από εξαγωγές αγαθών, εκτός καυσίμων και πλοίων, συνέχισαν να αυξάνονται, με ρυθμό 3,7% το εννεάμηνο του 2013, έναντι 2,1% του εννεαμήνου του 2012. Επίσης η αλλαγή στο γεωγραφικό προορισμό των Ελληνικών εξαγωγών η οποία παρατηρήθηκε το 2012 προς αγορές εκτός Ευρωζώνης, στις οποίες οι συνθήκες ζήτησης ήταν ευνοϊκότερες, δεν διατηρήθηκε το 2013. Κατά συνέπεια, οι εξαγωγές εκτός καυσίμων στρέφονται ξανά προς τις αγορές της Ευρωζώνης των οποίων το μερίδιο στο σύνολο των Ελληνικών εξαγωγών έχει αυξηθεί εντός του επισκοπούμενου έτους. Η ανοδική πορεία των εκτός καυσίμων εξαγωγών αγαθών στηρίζεται κυρίως στους κλάδους των τροφίμων και ποτών, καθώς και των μη μεταλλικών ορυκτών. Οι πληρωμές για αντίστοιχες εισαγωγές μειώθηκαν κατά 2,1% (έναντι ποσοστού 15,7% του αντίστοιχου προηγουμένου εννεαμήνου), με τη μείωση να παρατηρείται σε όλες τις κατηγορίες αγαθών.

Η άνοδος των καθαρών εισπράξεων από ταξιδιωτικές υπηρεσίες (κατά 1,4 δισ. ευρώ), και το μικρό πλεόνασμα του ισοζυγίου των λοιπών υπηρεσιών, αντιστάθμισαν τη μείωση των καθαρών εισπράξεων από υπηρεσίες μεταφορών και συνέβαλαν στην άνοδο του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά 1,3 δισ. ευρώ. Η αύξηση των καθαρών εισπράξεων από ταξιδιωτικές υπηρεσίες οφείλεται στην αύξηση κατά 14,4% (ή 1,3 δισ. ευρώ) των ακαθαρίστων ταξιδιωτικών εισπράξεων από μη κατοίκους στην Ελλάδα, ενώ και οι ακαθάριστες πληρωμές μειώθηκαν κατά 57 εκατ. ευρώ (ή 3,9%) έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2012[6].

Το έλλειμμα του ισοζυγίου των εισοδημάτων αυξήθηκε κατά 796 εκατ. ευρώ την περίοδο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2013 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2012, παρά τη δραστική μείωση των καθαρών πληρωμών για τόκους επί των τίτλων του Δημοσίου που διακρατούν κάτοικοι του εξωτερικού μετά την εφαρμογή του PSI, καθώς και τη μείωση των καταβαλλομένων τόκων που αφορούν δάνεια του Μηχανισμού Στήριξης λόγω αναπροσαρμογής του επιτοκίου. Η αύξηση αυτή προέκυψε μετά τη μείωση των καθαρών εισπράξεων από επανεπενδυθέντα κέρδη (κυρίως λόγω της πώλησης ζημιογόνων θυγατρικών τραπεζών από μη κατοίκους).

Το ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων παρουσίασε πλεόνασμα 3,7 δισ. ευρώ στο εννεάμηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου του 2013, από 1,6 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2012, οφειλόμενο κυρίως στην αύξηση του πλεονάσματος των καθαρών τρεχουσών μεταβιβάσεων προς τον τομέα της Γενικής Κυβέρνησης (κυρίως από την ΕΕ)[7].

---

[6] Η αύξηση των τουριστικών εισπράξεων είναι αποτέλεσμα κυρίως της αυξήσεως των αφίξεων κατά 15,2% (σύμφωνα με στοιχεία της «έρευνας συνόρων» της Τράπεζας της Ελλάδος) σε σχέση με την περίοδο Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου 2012.

[7] Οι τρέχουσες μεταβιβάσεις από την ΕΕ περιλαμβάνουν κυρίως τις άμεσες ενισχύσεις και επιδοτήσεις στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), καθώς και τις καταβολές από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, ενώ οι τρέχουσες μεταβιβάσεις προς την ΕΕ περιλαμβάνουν κυρίως τις αποδόσεις προς τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό. Την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2013 στις εισροές περιλαμβάνονται και 330 εκατ. ευρώ από τη μεταφορά εσόδων από τις αποδόσεις του προγράμματος ANFA Κεντρικών Τραπεζών της Ευρωζώνης και 1,5 δισ. ευρώ από την πρώτη δόση της μεταφοράς εσόδων των Κεντρικών Τραπεζών της Ευρωζώνης από το Πρόγραμμα Αγοράς Τίτλων της ΕΚΤ.

Κατά την ίδια χρονική περίοδο το πλεόνασμα του ισοζυγίου κεφαλαιακών μεταβιβάσεων[8] διαμορφώθηκε σε 2,8 δισ. ευρώ, από 1,6 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2012, λόγω σημαντικής επιτάχυνσης της απορρόφησης των κοινοτικών κονδυλίων το πρώτο εξάμηνο του 2013. Έτσι, το συνολικό πλεόνασμα των ισοζυγίων τρεχουσών και κεφαλαιακών μεταβιβάσεων διαμορφώθηκε σε 6,4 δισ. ευρώ, έναντι 3,1 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2012.

Οι σωρευτικές εισροές των κονδυλίων του ΕΣΠΑ ανήλθαν σε περίπου 14,0 δισ. ευρώ μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου 2013 -συμπεριλαμβανόμενων των προκαταβολών- με αποτέλεσμα το ποσοστό απορρόφησης των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων να προσεγγίσει το 67% της κοινοτικής χρηματοδότησης της περιόδου 2007-2013, υπερβαίνοντας τον αντίστοιχο μέσο όρο της ΕΕ-27.

Σημειώνεται ότι μέχρι το 2013 οι άμεσες ενισχύσεις και επιδοτήσεις στο πλαίσιο της ΚΑΠ διατηρούνται σε γενικές γραμμές ως έχουν (περί τα 2,2 δισ. ευρώ ετησίως), δεδομένου ότι η αναθεώρηση της ΚΑΠ θα εφαρμοστεί από το 2014.

Όσον αφορά την περίοδο μετά το 2013 οι μεταβιβάσεις κοινοτικών πόρων για διαρθρωτικές δράσεις προς την Ελλάδα θα διαμορφωθούν στα 16,3 δισ. ευρώ (τα οποία ενδέχεται να αυξηθούν κατά 2 δισ. ευρώ μετά την αναθεώρηση των εθνικών κατανομών το 2016), όπως διαφαίνεται στη συμφωνία για τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό (ΚΠ) της περιόδου 2014-2020, ο οποίος εστιάζει στη στρατηγική «Ευρώπη 2020».

Ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Το επισκοπούμενο εννεάμηνο οι άμεσες επενδύσεις εμφάνισαν καθαρή εισροή ύψους 943 εκατ. ευρώ, έναντι καθαρής εισροής 897 εκατ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2012. Ειδικότερα, στις άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό από κατοίκους Ελλάδος σημειώθηκε καθαρή εισροή κεφαλαίων ύψους 709 εκατ. ευρώ (αποεπένδυση), ενώ η καθαρή εισροή κεφαλαίων μη κατοίκων για άμεσες επενδύσεις στην Ελλάδα ανήλθε σε 234 εκατ. ευρώ.

Από πλευράς επενδύσεων χαρτοφυλακίου σημειώθηκε καθαρή εκροή ύψους 7,5 δισ. ευρώ, έναντι καθαρής εκροής 75,6 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2012. Ειδικότερα, καταγράφηκε εκροή κεφαλαίων λόγω της μείωσης των τοποθετήσεων μη κατοίκων σε Ελληνικά ομόλογα και έντοκα γραμμάτια, κατά 10,1 δισ. ευρώ. Επίσης, εκροή σημειώθηκε και λόγω της αύξησης των τοποθετήσεων των εγχώριων θεσμικών επενδυτών σε παράγωγα του εξωτερικού κατά 375 εκατ. ευρώ.

Στην κατηγορία των "λοιπών" επενδύσεων η καθαρή εισροή ύψους 2,3 δισ. ευρώ έναντι καθαρής εισροής 77,3 δισ. ευρώ το αντίστοιχο εννεάμηνο του 2012 οφείλεται κυρίως στην αύξηση των δανειακών υποχρεώσεων του Δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα προς μη κατοίκους κατά 27,8 δισ. ευρώ, αλλά και στη μείωση των τοποθετήσεων των εγχώριων θεσμικών επενδυτών σε καταθέσεις και repos στο εξωτερικό κατά 16,1 δισ. ευρώ (εισροές). Σημειωτέον ότι για την επισκοπούμενη περίοδο ο ακαθάριστος δανεισμός του Δημόσιου τομέα από το EFSF και το ΔΝΤ έχει διαμορφωθεί στα 31,7 δισ. ευρώ και ο καθαρός δανεισμός του τομέα της Γενικής Κυβέρνησης ανήλθε στα 30,6 δισ. ευρώ. Οι εξελίξεις αυτές αντισταθμίζονται εν μέρει από την εκροή λόγω μείωσης των τοποθετήσεων μη κατοίκων σε καταθέσεις και repos στην Ελλάδα κατά 40,9 δισ. ευρώ (εκροή).

Στο τέλος Σεπτεμβρίου 2013 τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας διαμορφώθηκαν σε 4,6 δισ. ευρώ.

---

[8] Οι κεφαλαιακές μεταβιβάσεις από την ΕΕ περιλαμβάνουν κυρίως τις απολήψεις από τα Διαρθρωτικά Ταμεία - πλην του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου - και από το Ταμείο Συνοχής βάσει των ΚΠΣ και του ΕΣΠΑ.

Πίνακας 1.2 Ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών (σε εκατ. ευρώ)

		Ιανουάριος-Σεπτέμβριος			Σεπτέμβριος		
		2011	2012	2013	2011	2012	2013
I.	**Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (I.Α+I.Β+I.Γ+I.Δ)**	**-14.738,0**	**-2.806,1**	**2.553,7**	**-1.069,1**	**895,2**	**963,7**
I.Α	**Εμπορικό ισοζύγιο (I.Α.1 - I.Α.2)**	**-20.991,2**	**-15.651,8**	**-12.893,0**	**-2.051,5**	**-1.351,4**	**-1.481,7**
	Ισοζύγιο καυσίμων	-8.422,1	-8.165,0	-6.017,3	-787,3	-719,8	-629,4
	Εμπορικό ισοζύγιο χωρίς καύσιμα	-12.569,1	-7.486,8	-6.875,7	-1.264,2	-631,6	-852,3
	Ισοζύγιο πλοίων	-2.606,7	-829,4	-932,6	-210,2	-90,1	-167,6
	Εμπορικό ισοζύγιο χωρίς καύσιμα και πλοία	-9.962,4	-6.657,4	-5.943,0	-1.054,0	-541,5	-684,7
I.Α.1	**Εξαγωγές αγαθών**	**15.053,6**	**16.090,9**	**16.842,2**	**1.873,4**	**1.908,3**	**1.778,2**
	Καύσιμα	4.583,4	5.471,6	6.110,2	457,0	751,4	636,1
	Πλοία (εισπράξεις)	662,3	603,4	350,4	74,0	27,8	19,2
	Λοιπά αγαθά	9.807,8	10.015,9	10.381,6	1.342,4	1.129,1	1.122,9
I.Α.2	**Εισαγωγές αγαθών**	**36.044,8**	**31.742,7**	**29.735,1**	**3.924,8**	**3.259,7**	**3.259,9**
	Καύσιμα	13.005,5	13.636,6	12.127,5	1.244,3	1.471,2	1.265,5
	Πλοία (πληρωμές)	3.269,0	1.432,8	1.283,0	284,2	117,9	186,8
	Λοιπά αγαθά	19.770,2	16.673,3	16.324,6	2.396,3	1.670,6	1.807,6
I.Β	**Ισοζύγιο υπηρεσιών (I.Β.1 - I.Β.2)**	**12.031,4**	**12.920,6**	**14.219,4**	**2.123,6**	**2.159,9**	**2.497,8**
I.Β.1	**Εισπράξεις**	**22.749,7**	**22.281,9**	**22.478,3**	**3.211,2**	**3.009,5**	**3.405,6**
	Ταξιδιωτικό	9.333,7	9.359,8	10.704,3	1.610,3	1.710,1	2.006,5
	Μεταφορές	10.547,7	10.185,4	9.050,2	1.241,0	1.036,1	1.103,0
	Λοιπές υπηρεσίες	2.868,3	2.736,7	2.723,7	359,9	263,3	296,1
I.Β.2	**Πληρωμές**	**10.718,2**	**9.361,3**	**8.258,8**	**1.087,6**	**849,6**	**907,8**
	Ταξιδιωτικό	1.790,2	1.450,1	1.393,3	157,9	144,0	171,4
	Μεταφορές	5.556,9	4.749,6	4.185,9	590,5	448,3	464,9
	Λοιπές υπηρεσίες	3.371,1	3.161,5	2.679,7	339,2	257,3	271,5
I.Γ	**Ισοζύγιο εισοδημάτων (I.Γ.1 - I.Γ.2)**	**-6.431,0**	**-1.637,8**	**-2.434,3**	**-938,6**	**155,8**	**40,9**
I.Γ.1	**Εισπράξεις**	**2.426,1**	**2.861,2**	**2.671,3**	**277,9**	**302,8**	**308,6**
	Αμοιβές, μισθοί	138,1	145,8	155,4	13,8	16,6	16,2
	Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	2.288,0	2.715,4	2.515,9	264,1	286,2	292,4
I.Γ.2	**Πληρωμές**	**8.857,1**	**4.499,1**	**5.105,6**	**1.216,5**	**147,0**	**267,7**
	Αμοιβές, μισθοί	340,2	350,4	344,8	43,2	33,0	31,9
	Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	8.516,8	4.148,7	4.760,8	1.173,3	114,0	235,8
I.Δ	**Ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων (I.Δ.1 - I.Δ.2)**	**652,8**	**1.562,9**	**3.661,5**	**-202,6**	**-69,1**	**-93,3**
I.Δ.1	**Εισπράξεις**	**3.705,5**	**4.503,0**	**6.323,9**	**136,7**	**191,5**	**149,8**
	Γενική Κυβέρνηση (κυρίως μεταβιβάσεις από ΕΕ)	2.806,4	3.688,3	5.318,9	43,0	99,6	58,2
	Λοιποί τομείς (μεταναστευτικά εμβάσματα, κλπ)	899,1	814,6	1.005,1	93,7	91,9	91,6
I.Δ.2	**Πληρωμές**	**3.052,7**	**2.940,1**	**2.662,4**	**339,3**	**260,6**	**243,1**
	Γενική Κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ)	1.935,3	2.096,7	2.079,0	213,5	188,5	181,6
	Λοιποί τομείς	1.117,4	843,4	583,4	125,7	72,1	61,5
II.	**Ισοζύγιο κεφαλαιακών μεταβιβάσεων (II.1-II.2)**	**1.152,1**	**1.582,7**	**2.782,3**	**7,9**	**-8,1**	**-7,5**
II.1	**Εισπράξεις**	**1.342,1**	**1.757,2**	**3.039,4**	**37,9**	**7,0**	**7,1**
	Γενική Κυβέρνηση (κυρίως μεταβιβάσεις από ΕΕ)	1.238,4	1.698,8	2.977,8	1,6	0,4	0,5
	Λοιποί τομείς (μεταναστευτικά εμβάσματα, κλπ)	103,7	58,4	61,7	36,3	6,6	6,6
II.2	**Πληρωμές**	**190,0**	**174,4**	**257,1**	**30,0**	**15,1**	**14,6**
	Γενική Κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ)	10,3	12,2	3,7	1,3	0,3	0,8
	Λοιποί τομείς	179,7	162,3	253,4	28,7	14,8	13,8
III.	**Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και κεφαλαιακών μεταβιβάσεων (I + II)**	**-13.585,9**	**-1.223,4**	**5.336,0**	**-1.061,2**	**887,1**	**956,2**
IV.	**Ισοζύγιο χρηματοοικον. συν/γών (IV.Α+IV.Β+IV.Γ+IV.Δ)**	**14.777,4**	**2.561,2**	**-4.316,5**	**1.407,5**	**-838,5**	**-292,9**
IV.Α	**Άμεσες επενδύσεις ***	**-1.962,1**	**897,5**	**943,1**	**-233,1**	**-164,5**	**15,3**
	Κατοίκων στο εξωτερικό	-1.234,8	-232,9	709,2	-50,1	-61,2	37,6
	Μη κατοίκων στην Ελλάδα	-727,3	1.130,4	233,9	-183,1	-103,3	-22,4
IV.Β	**Επενδύσεις χαρτοφυλακίου***	**-16.944,5**	**-75.584,1**	**-7.497,7**	**-3.677,7**	**40,6**	**2.500,0**
	Απαιτήσεις	3.473,5	-39.225,8	1.156,0	-4.017,1	949,6	2.094,4
	Υποχρεώσεις	-20.417,9	-36.358,2	-8.653,7	339,4	-909,0	405,6
IV.Γ	**Λοιπές επενδύσεις***	**33.778,0**	**77.262,8**	**2.296,1**	**5.417,3**	**-707,6**	**-2.836,2**
	Απαιτήσεις	146,8	13.190,9	15.626,4	52,8	1.021,7	-106,5
	Υποχρεώσεις	33.631,2	64.071,9	-13.330,3	5.364,5	-1.729,2	-2.729,7
	(Δάνεια γενικής κυβέρνησης)	32.045,7	75.124,9	30.624,3	-23,3	-18,9	-36,6
IV.Δ	**Μεταβολή συναλλαγματικών διαθεσίμων ****	**-94,0**	**-15,0**	**-58,0**	**-99,0**	**-7,0**	**28,0**
V.	**Τακτοποιητέα στοιχεία (I+II+ IV+V=0)**	**-1.191,5**	**-1.337,9**	**-1.019,4**	**-346,2**	**-48,6**	**-663,3**
Ύψος συναλλαγματικών διαθεσίμων (τέλος περιόδου)***					**4.409,0**	**5.941,0**	**4.559,0**

* (+) καθαρή εισροή (-) καθαρή εκροή
* * (+) μείωση (-) αύξηση
*** Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα, σύμφωνα με τον ορισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, περιλαμβάνουν μόνο το νομισματικό χρυσό, τη «συναλλαγματική θέση» στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, τα «ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα» και τις απαιτήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σε ξένο νόμισμα έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ. Αντίθετα, δεν περιλαμβάνουν τις απαιτήσεις σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ, τις απαιτήσεις σε συνάλλαγμα και σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών της ζώνης του ευρώ, και τη συμμετοχή της Τράπεζας της Ελλάδος στο κεφάλαιο και στα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ΕΚΤ.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

2.2 Οι προοπτικές το 2014

Η επιβράδυνση της ύφεσης στο 2013 στηρίζει την πρόβλεψη ότι η Ελληνική οικονομία θα εξέλθει το 2014 από την κατάσταση συρρίκνωσης και το ΑΕΠ θα σημειώσει θετικό ρυθμό μεταβολής (+0,6%). Εκτιμάται ότι θετικές επιδράσεις στην πραγματική οικονομία θα έχουν η υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων από πόρους του ΕΣΠΑ και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ), η ολοκλήρωση της προγραμματισμένης διαδικασίας αποπληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών του Δημοσίου προς τον ιδιωτικό τομέα, η περαιτέρω βελτίωση της ανταγωνιστικότητας κόστους και η επιτάχυνση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων. Καθοριστική προβλέπεται να είναι και η βελτίωση στις συνθήκες ρευστότητας της οικονομίας, που αναμένεται να επηρεαστούν θετικά από την ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησης και αναδιάρθρωσης του τραπεζικού τομέα, καθώς και της ακολουθούμενης νομισματικής πολιτικής στην Ευρωζώνη.

Η αύξηση του ΑΕΠ προβλέπεται να προέλθει κυρίως από την ανάκαμψη των επενδύσεων και την ενίσχυση των εξαγωγών. Η συμβολή της εγχώριας ζήτησης προβλέπεται να παραμείνει αρνητική, αλλά σημαντικά αποκλιμακούμενη, στις -1,0 περίπου εκατοστιαίες μονάδες, με την ιδιωτική κατανάλωση να μειώνεται κατά 1,6%, τη δημόσια κατανάλωση κατά 4% και τις επενδύσεις να αυξάνονται κατά 5,3%. Αντίθετα, η συμβολή του εξωτερικού τομέα προβλέπεται και στο χρόνο αυτό θετική (συμβολή 1,6 εκατοστιαίες μονάδες στη μεταβολή του ΑΕΠ), με τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών να προβλέπεται ότι θα αυξηθούν κατά 4,6% και τις εισαγωγές να μειώνονται κατά 1,3%.

Το ποσοστό ανεργίας προβλέπεται να αρχίσει σταδιακά να μειώνεται και εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στο 26% του εργατικού δυναμικού (ή 24,5% σε εθνικολογιστική βάση). Η απασχόληση προβλέπεται να αυξηθεί κατά 0,6%, λόγω της ανάκαμψης της οικονομικής δραστηριότητας και των μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας.

Πίνακας 1.3 Βασικά μεγέθη της Ελληνικής οικονομίας (% ετήσιες μεταβολές, σταθερές τιμές)

	2012	2013	2014
ΑΕΠ	-6,4	-4,0	0,6
Ιδιωτική κατανάλωση	-9,1	-6,7	-1,6
Δημόσια κατανάλωση	-4,2	-4,9	-4,0
Επενδύσεις	-19,2	-5,9	5,3
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	-2,4	2,5	4,6
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	-13,8	-7,0	-1,3
Εναρμονισμένος ΔΤΚ	1,0	-0,8	-0,4
Αποπληθωριστής ΑΕΠ	-0,8	-1,7	-0,5
Απασχόληση*	-8,3	-3,5	0,6
Ποσοστό ανεργίας*	22,8	25,5	24,5

*σε εθνικολογιστική βάση

Τέλος, ο πληθωρισμός προβλέπεται να συνεχίσει να μειώνεται (-0,4%), επηρεαζόμενος, κυρίως, από τη χαμηλή εγχώρια ζήτηση, το μειωμένο κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος και τις διαρθρωτικές αλλαγές που βελτιώνουν τη λειτουργία των αγορών αγαθών και υπηρεσιών.

Στον Πίνακα 1.3 παρουσιάζονται οι προβλέψεις για τα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη της Ελληνικής οικονομίας.

Η ανάπτυξη της Ελληνικής οικονομίας πριν από την κρίση στηρίχθηκε κατά κύριο λόγο στην κατανάλωση και ήταν η βασική αιτία της διάβρωσης του παραγωγικού δυναμικού της χώρας, της μείωσης της ανταγωνιστικότητας και της ραγδαίας αύξησης του ελλείμματος εξωτερικών συναλλαγών. Συνεπώς, βασική προτεραιότητα της οικονομικής πολιτικής είναι η αλλαγή του αναπτυξιακού προτύπου, η οποία θα επιτευχθεί με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας, την προσέλκυση επενδύσεων και τον εξαγωγικό προσανατολισμό της οικονομίας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

1. Πλαίσιο Άσκησης Οικονομικής Πολιτικής

Το 2013 αποτελεί έτος καμπής για την Ελληνική οικονομία, καθώς μετά τη συσταλτική δημοσιονομική πολιτική των τελευταίων χρόνων, σε ένα ιδιαίτερα πιεστικό διεθνές περιβάλλον, η χώρα επιτυγχάνει πρωτογενές δημοσιονομικό αποτέλεσμα. Στην επίτευξη αυτού του στόχου, εκτός της δημοσιονομικής διαχείρισης, σημαντικό ρόλο διαδραμάτισαν και μία σειρά στοχευμένων πρωτοβουλιών της Κυβέρνησης.

Πρόκειται για θεσμικές πρωτοβουλίες που επιδιώκουν αφενός να διασφαλίσουν, μεσο-μακροπρόθεσμα, η Ελληνική οικονομία να μην βρεθεί ξανά σε δημοσιονομικό εκτροχιασμό, και αφετέρου να διαμορφώσουν τις προϋποθέσεις για την περαιτέρω προώθηση δημοσιονομικών μεταρρυθμιστικών πρωτοβουλιών που θα έχουν ως στόχο την εδραίωση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης σε όλο το εύρος της δημόσιας οικονομίας. Έτσι, παράλληλα με τη διασφάλιση της υλοποίησης ισοσκελισμένων προϋπολογισμών σε κάθε διάσταση και επίπεδο του Δημοσίου, το επόμενο βήμα θα πρέπει να είναι η κατάρτιση αυτών με διαδικασίες και πρακτικές που θα διασφαλίζουν τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων δαπανών.

Ωστόσο, η δημοσιονομική εξυγίανση, προσαρμογή και πειθαρχία, αν και αναγκαία, δεν αποτελεί από μόνη της ικανή συνθήκη για την έξοδο από την κρίση. Προς αυτή την κατεύθυνση, το 2013, προωθήθηκαν μια σειρά από στοχευμένες αναπτυξιακές πολιτικές, διαρθρωτικές αλλαγές και μεταρρυθμίσεις που διαμορφώνουν τις προϋποθέσεις για τη σταδιακή επανεκκίνηση της οικονομίας, ώστε να επιτευχθεί η αντιμετώπιση, παράλληλα με τη διαρθρωτική, και της κυκλικής διάστασης του δημοσιονομικού προβλήματος.

Σ' αυτό το πλαίσιο, το οποίο κεφαλαιοποιεί την επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος κατά το 2013 και ενσωματώνει τις προβλέψεις και τα στοιχεία της ευρύτερης εθνικής προσπάθειας για τη σταθεροποίηση των δημόσιων οικονομικών και την ανάταξη της πραγματικής οικονομίας, διαμορφώθηκε ο Κρατικός Προϋπολογισμός για το 2014. Ένας προϋπολογισμός που δομείται στη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, στον εκσυγχρονισμό των διοικητικών δομών του Δημοσίου, στην εξυγίανση πτυχών των δημόσιων οικονομικών, στην περαιτέρω προώθηση των διαδικασιών υλοποίησης των αποκρατικοποιήσεων και αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου, και στις αλλαγές, σε όρους οικονομικής αποτελεσματικότητας και κοινωνικής δικαιοσύνης, του φορολογικού συστήματος.

Οι προτεραιότητες για την υλοποίηση των στόχων της οικονομικής πολιτικής είναι:

1η. Η επίτευξη διατηρήσιμων πρωτογενών πλεονασμάτων. Αυτό θα διασφαλιστεί μέσω της πιστής εφαρμογής των κανόνων και πρακτικών χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και πειθαρχίας.

2η. Η ανάταξη της οικονομίας το 2014 και η επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης τα επόμενα χρόνια. Η βιώσιμη ανάπτυξη θα εδράζεται αφενός στην αύξηση των επενδύσεων και στην ενίσχυση των εξαγωγών και αφετέρου στη διατήρηση της κατανάλωσης σε υψηλά επίπεδα, έχοντας, όμως, σημαντικά μικρότερο συντελεστή βαρύτητας στη διαμόρφωση του ΑΕΠ. Προς την κατεύθυνση αυτή απαιτείται ο περαιτέρω εμπλουτισμός του δημοσιονομικού εγχειρήματος με αναπτυξιακές και διαρθρωτικές πρωτοβουλίες που θα συμβάλλουν καθοριστικά στην επαναφορά της πραγματικής οικονομικής δραστηριότητας σε τροχιά διατηρήσιμης ανάπτυξης.

3η. Η περαιτέρω ενίσχυση της μακροχρόνιας βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους. Η χώρα οφείλει να ανακάμψει ριζικά την αυξητική δυναμική του δημόσιου χρέους και να αντιστρέψει την τάση, τόσο σε

απόλυτο μέγεθος όσο και ως ποσοστό του ΑΕΠ. Αυτό θα υλοποιηθεί αφενός με την επίτευξη διατηρήσιμων πρωτογενών πλεονασμάτων και με την ισχυροποίηση των αναπτυξιακών εργαλείων, και αφετέρου με την αρωγή των εταίρων για την ελάφρυνση του δημόσιου χρέους.

4η. Η διαμόρφωση των συνθηκών για την έξοδο της χώρας στις αγορές. Αυτή φυσικά η προτεραιότητα σχετίζεται και προϋποθέτει σε μεγάλο βαθμό και την επιτυχή εξέλιξη στα προαναφερθέντα πεδία, καθώς αυτά θα συμβάλλουν στη δημιουργία του κατάλληλου κλίματος. Σε συνδυασμό, λοιπόν, με τις ήδη σημαντικές δημοσιονομικές επιδόσεις και τις αισιόδοξες μακροοικονομικές ενδείξεις, προωθείται ο σχεδιασμός χρηματοοικονομικών τεχνικών που θα καταστήσουν εφικτή την επιστροφή της Ελλάδας στις διεθνείς αγορές κεφαλαίου μέσα στο 2014.

Πρόκειται για προτεραιότητες μιας στρατηγικής οικονομικής πολιτικής μέσω της οποίας επιτυγχάνεται τόσο η βιώσιμη αποκατάσταση των δημόσιων οικονομικών όσο και το οριστικό τέλος του καθοδικού κύκλου της οικονομίας, οδηγώντας στην επιστροφή της οικονομίας και της κοινωνίας στον ενάρετο κύκλο της ευημερίας για όλους τους πολίτες, εντός της Ευρωζώνης.

2. Μεταρρυθμίσεις Θεσμικού Πλαισίου Δημοσιονομικής Διαχείρισης

Δημοσιονομικοί κανόνες και παρακολούθηση

Η Κυβέρνηση, αναγνωρίζοντας τη χρησιμότητα και αναγκαιότητα της ύπαρξης δημοσιονομικών κανόνων με καθορισμένους στόχους που επιτυγχάνονται με την εφαρμογή συγκεκριμένων μηχανισμών και συστημάτων παρακολούθησης και ελέγχου, παρενέβη με το Ν. 4111/2013 για την αλλαγή του πλαισίου ως προς τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης που διαχειρίζονται δημόσιους πόρους (ΝΠΔΔ και ΔΕΚΟ-ΝΠΙΔ). Με τον εν λόγω νόμο ρυθμίστηκαν ζητήματα σχετικά με την παρακολούθηση και εκτέλεση των προϋπολογισμών όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, εντός των ορίων και των στόχων που αποφασίζονται και εγκρίνονται από τη Βουλή των Ελλήνων. Ειδικότερα, θεσπίστηκε:

- Η έγκαιρη έγκριση των προϋπολογισμών όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης μέχρι την 31η Ιανουαρίου κάθε έτους.
- Η κατάρτιση προγραμμάτων μηνιαίας εκτέλεσης των προϋπολογισμών, καθώς και η θέσπιση τριμηνιαίων στόχων των Υπουργείων και των εποπτευόμενων από αυτά φορέων.
- Η στενή παρακολούθηση των τριμηνιαίων στόχων και η έγκαιρη λήψη διορθωτικών μέτρων, σε περίπτωση που διαπιστώνεται ότι οι αποκλίσεις από τους στόχους θέτουν σε κίνδυνο την εκτέλεση του προϋπολογισμού.
- Η θέσπιση τριμηνιαίων ενημερωτικών δελτίων επίτευξης των στόχων των προϋπολογισμών των δομών και των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα στο πλαίσιο της παρακολούθησής τους.
- Η σύναψη προγραμματικών συμφωνιών μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και των λοιπών Υπουργείων. Με αυτές τα μέρη θα δεσμεύονται για την υλοποίηση των δράσεων οι οποίες θα διασφαλίζουν την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού.

Επιπρόσθετα, προβλέπεται η επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, και συγκεκριμένα:

- Η περικοπή των προϋπολογισμών στους φορείς και στα ΝΠΔΔ της Γενικής Κυβέρνησης (ή ΔΕΚΟ και ΝΠΙΔ του Κεφαλαίου Α' του Ν. 3429/2005 που λαμβάνουν επιχορήγηση από το Δημόσιο) όταν οι αποκλίσεις υπερβαίνουν το 10% των συμφωνηθέντων στόχων και δεν λαμβάνονται μέτρα διόρθωσης.
- Ο ορισμός Επόπτη των οικονομικών υπηρεσιών στους φορείς και στα ΝΠΔΔ της Γενικής Κυβέρνησης, όπου διαπιστώνονται σοβαρές αποκλίσεις ή μη συμμόρφωση με τα προαναφερθέντα ως προς την εκτέλεση του προϋπολογισμού.

- Η αναστολή της καταβολής των αμοιβών των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου ΔΕΚΟ ή ΝΠΙΔ του Κεφαλαίου Α' του Ν. 3429/2005 για όσο διάστημα οι αποκλίσεις υπερβαίνουν το 10% των συμφωνηθέντων στόχων και δεν λαμβάνονται μέτρα διόρθωσης.
- Η αυτοδίκαιη λήξη της θητείας των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου ΔΕΚΟ ή ΝΠΙΔ του Κεφαλαίου Α' του Ν. 3429/2005 όταν τα ετήσια οικονομικά στοιχεία αποκλίνουν σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10% του σχετικού στόχου.

Με την εφαρμογή των ανωτέρω δημοσιονομικών κανόνων και πρακτικών προσδοκάται η τόσο αναγκαία για τη μακροχρόνια επιτυχή πορεία της χώρας προώθηση και εδραίωση της δημοσιονομικής εξυγίανσης, προσαρμογής και πειθαρχίας.

Παράλληλα, και όσον αφορά την παρακολούθηση του προϋπολογισμού, αναβαθμίστηκε ο ρόλος του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, αρχικά με την επαναλειτουργία του και στη συνέχεια με τη διασφάλιση της θεσμικής του υπόστασης.

Αναμόρφωση πλαισίου δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας

Προκειμένου να εναρμονιστεί το υφιστάμενο εθνικό νομικό πλαίσιο με όσα ισχύουν πλέον σε όλη την Ευρωζώνη βάσει του Δημοσιονομικού Συμφώνου, προωθείται η επικαιροποίηση και αναμόρφωση του πλαισίου δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας, επιδιώκοντας τη βελτίωση των δημόσιων οικονομικών και τον αποτελεσματικότερο συντονισμό των εθνικών πολιτικών για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Πρωτεύοντα ρόλο στο βελτιωμένο αυτό πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης έχει η έννοια του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου ενισχυμένης συνεργασίας των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών, που αποτελεί έναν ετήσιο κύκλο συντονισμού μακροοικονομικών, δημοσιονομικών και διαρθρωτικών πολιτικών. Επιπρόσθετα, ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται στη δημιουργία και λειτουργία ενός αποτελεσματικού πλαισίου για την πρόληψη και τη διόρθωση υπερβολικών δημόσιων ελλειμμάτων (Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης) και μακροοικονομικών ανισορροπιών.

Από το 2011 έχει θεσπιστεί μια δέσμη πέντε Κανονισμών και μιας Οδηγίας (six-pack) που ενισχύουν την προληπτική παρακολούθηση και την άμεση παρέμβαση για τη διόρθωση του ελλείμματος και τη μείωση του χρέους, ενώ προβλέπουν και την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των κρατών-μελών. Επίσης, μία δεύτερη δέσμη Κανονισμών (two-pack) που αφορά μόνο τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης και υιοθετήθηκε μόλις πρόσφατα (το Μάιο 2013) περιέχει προβλέψεις για τις χώρες που βρίσκονται σε Διαδικασία Υπερβολικού Ελλείμματος και για εκείνες που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα οικονομικής σταθερότητας ή λαμβάνουν οικονομική βοήθεια.

Σ' αυτό το πλαίσιο, η αναμόρφωση του νομικού πλαισίου εστιάζει, κυρίως, στους ρόλους και στις αρμοδιότητες των θεσμικών οργάνων που συμμετέχουν στη δημοσιονομική διαχείριση, στους δημοσιονομικούς κανόνες που θα διέπουν τη χάραξη της οικονομικής πολιτικής και στην προετοιμασία της κατάρτισης του Κρατικού Προϋπολογισμού και σχεδιασμού του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής. Επιπρόσθετα, προβλέπεται η ενσωμάτωση όλων των διατάξεων της ευρωπαϊκής νομοθεσίας και αυτό συνεπάγεται την εισαγωγή της έννοιας του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου (medium-term objective) και των κατάλληλων διορθωτικών μηχανισμών σε περίπτωση σημαντικών αποκλίσεων από το στόχο αυτό.

Επίσης θεσμοθετείται ένα ανεξάρτητο Δημοσιονομικό Συμβούλιο, με βάση τόσο τα προβλεπόμενα από το ευρωπαϊκό πλαίσιο όσο και τη διεθνή πρακτική των τελευταίων δεκαετιών. Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο θα είναι επιφορτισμένο, μεταξύ άλλων, με την αξιολόγηση και τη συμμόρφωση της χώρας με τους δημοσιονομικούς κανόνες. Σ' αυτό το πλαίσιο θα δημοσιοποιεί Έκθεση που θα επεξηγεί τα αποτελέσματα των αξιολογήσεών του για τις μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις, τους δημοσιονομικούς στόχους και τα δημοσιονομικά αποτελέσματα, σε σχέση με τον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό και το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής.

3. Στοχευμένες Δράσεις Εξορθολογισμού Δημοσίων Δαπανών

Η δημοσιονομική διαχείριση που ακολουθήθηκε κατά το έτος 2013 ήταν ιδιαίτερα προσεκτική. Συνέχισε να είναι προσανατολισμένη στην κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών με την ταυτόχρονη υλοποίηση στοχευμένων δράσεων περιστολής δημόσιων δαπανών.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο των μεταρρυθμίσεων που εισήχθησαν στη λειτουργία του Δημοσίου, συνεχίσθηκε η εφαρμογή ρυθμίσεων που θεσμοθετήθηκαν τα προηγούμενα έτη, ενώ θεσπίστηκε μια σειρά παρεμβάσεων μισθολογικού χαρακτήρα, που είχαν ως σκοπό αφενός μεν την παγίωση της νέας αντίληψης σχετικά με το ύψος και τον τρόπο καθορισμού των αμοιβών των απασχολουμένων στο Δημόσιο, αφετέρου δε με την επίτευξη των στόχων του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής.

Σε συνέχεια των ρυθμίσεων του Ν. 4081/2012, με τον οποίο επήλθαν μειώσεις της δημόσιας δαπάνης για τη λειτουργία του πολιτικού συστήματος και για τη λειτουργία της πολιτικής διοίκησης της χώρας, υλοποιήθηκαν τα εξής:

α) Ολοκληρώθηκε η εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 4093/2012, σύμφωνα με τις οποίες:

- Μειώθηκαν αναδρομικά, από 01.08.2012, οι αποδοχές των αμειβόμενων με ειδικά μισθολόγια και καταργήθηκαν οι διατάξεις που προέβλεπαν την αναστολή χορήγησης χρονοεπιδόματος και μισθολογικών προαγωγών στα ειδικά μισθολόγια.
- Καταργήθηκαν, από 01.01.2013, τα επιδόματα εορτών και αδείας, εφαρμόστηκε το Ενιαίο Μισθολόγιο στο προσωπικό των ΝΠΙΔ και των ΔΕΚΟ του Α' Κεφαλαίου του Ν. 3429/2005, μειώθηκαν οι αποδοχές διορισμένων σε θέσεις ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ, μειώθηκαν οι αποδοχές των Γενικών και Ειδικών Γραμματέων Υπουργείων και Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, μειώθηκαν οι αποδοχές των αιρετών των ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού και καταργήθηκε η αποζημίωση των μελών των Δημοτικών Συμβουλίων για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις, καταργήθηκε η αποζημίωση λόγω λήψης εκπαιδευτικής άδειας στο εσωτερικό και το χρονοεπίδομα των δικηγόρων του Δημοσίου με έμμισθη εντολή.

β) Με τις διατάξεις του Ν. 4111/2013:

- Επανακαθορίστηκαν αναδρομικά, από 01.08.2012, οι αποδοχές των υπαλλήλων του Διπλωματικού Κλάδου.
- Ρυθμίσθηκαν μισθολογικά θέματα του προσωπικού της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών και του καλλιτεχνικού προσωπικού του Δημοσίου, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ και ΟΤΑ.
- Ρυθμίστηκαν μισθολογικά θέματα των υπαλλήλων της Βουλής και της Προεδρίας της Δημοκρατίας.

γ) Με τις διατάξεις του άρθρου 31 του Ν. 4141/2013, ρυθμίσθηκε το μισθολογικό και βαθμολογικό καθεστώς του προσωπικού των εταιρειών των οποίων το σύνολο ή μέρος των μετοχών τους περιέρχεται στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ), ή τα δικαιώματα ψήφου από τις ανωτέρω μετοχές ασκούνται από το ΤΑΙΠΕΔ και καθορίσθηκε ότι για όσο χρόνο οι μετοχές ή τα δικαιώματα ψήφου επ' αυτών ανήκουν στο ΤΑΙΠΕΔ εφαρμόζεται ο Ν. 4024/2011.

Καθώς η διαδικασία των μεταρρυθμίσεων είναι συνεχής και απαιτεί διαρκείς προσαρμογές, σε μια δυναμική και συνεχώς μεταβαλλόμενη πραγματικότητα, καθίσταται αναγκαία η συνεχής παρακολούθηση της υλοποίησης των μισθολογικών ρυθμίσεων, η αξιολόγηση του υφιστάμενου μηχανισμού αμοιβών και του βαθμού επίτευξης των επιδιωκόμενων οικονομικών και λειτουργικών στόχων, καθώς επίσης και η εκτίμηση της ανάγκης πραγματοποίησης σχετικών στοχευμένων διορθωτικών παρεμβάσεων.

Προς αυτή την κατεύθυνση, στο πλαίσιο της αρμοδιότητας του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, το 2013 συνεχίστηκαν οι έλεγχοι των αποδοχών και των πρόσθετων αμοιβών του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ, των ΟΤΑ και των ΝΠΙΔ που επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, οι οποίοι επέφεραν θετικά οικονομικά αποτελέσματα τόσο στον Κρατικό Προϋπολογισμό όσο και στους προϋπολογισμούς των ελεγχθέντων φορέων. Πέραν του οικονομικού αποτελέσματος που προκύπτει από την αναζήτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, σημαντικό αποτέλεσμα αποτελεί η διακοπή των μη σύννομων πληρωμών η οποία επιφέρει μείωση της δαπάνης του Κρατικού Προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού των οικείων ΟΤΑ Α' βαθμού και λοιπών ΝΠΔΔ, καθώς και η εφεξής συμμόρφωση των εν λόγω φορέων.

Στο πλαίσιο αυτό, πέραν των πρωτοβουλίων που έχουν ήδη αναληφθεί από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Οικονομικών για τη διασφάλιση της πιστής εφαρμογής των σχετικών νόμων που αφορούν στην προσαρμογή του επιπέδου των αποδοχών σε όλο το φάσμα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, για το 2014 σχεδιάζεται η τακτική συλλογή και επεξεργασία μισθολογικών δεδομένων από όλους τους φορείς του Δημοσίου, η παρακολούθηση της εξέλιξης των αντίστοιχων μισθολογικών δαπανών, η αξιολόγηση των σχετικών πληροφοριών και η ανάληψη πρωτοβουλιών προκειμένου να ενισχυθεί η συμμετοχή του συστήματος αμοιβών του προσωπικού του Δημοσίου στην προσπάθεια αποτελεσματικής λειτουργίας του.

4. Πολιτική Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών

Η εκτέλεση του προϋπολογισμού απαιτεί έλεγχο για την καταπολέμηση της σπατάλης των δημόσιων πόρων διασφαλίζοντας τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση. Ο έλεγχος αυτός αποσκοπεί στην παρεμπόδιση υπέρβασης χορηγούμενων πιστώσεων και στην αποφυγή σπατάλης και διασπάθισης του δημόσιου χρήματος.
Περαιτέρω, ο έλεγχος της δημόσιας διαχείρισης αποβλέπει:

- Στον έλεγχο των διατακτών και των διαχειριστών του δημόσιου χρήματος.
- Στην εξακρίβωση της ορθότητας της διαχείρισης του δημόσιου πλούτου από τους υπολόγους.
- Στον καταλογισμό ευθυνών σε περίπτωση μη νόμιμης διαχείρισης.
- Στην αποκατάσταση της ζημίας που τυχόν προκλήθηκε στο Δημόσιο.

Ο δημοσιονομικός έλεγχος για να είναι αποτελεσματικός θα πρέπει να λαμβάνει έκταση και βάθος, να ασκείται στον κατάλληλο χρόνο και τόπο και να υπεισέρχεται στην ουσία των δαπανών χωρίς να παραμελεί την κανονικότητα των λογαριασμών. Αντικείμενο του ασκούμενου δημοσιονομικού ελέγχου αποτελεί επίσης και η αποτελεσματικότητα της συνολικής διαχείρισης του ελεγχόμενου φορέα, στο πλαίσιο των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Με τα νέα δεδομένα που δημιουργήθηκαν μετά τη θέσπιση των διατάξεων των άρθρων 21-22Α του Ν. 3871/2010 και του ΠΔ 113/2010 και στο πλαίσιο επαύξησης της ευθύνης των διατακτών, όσον αφορά στην ανάληψη υποχρεώσεων (δεσμεύσεων) για την πραγματοποίηση δαπανών, παρακολουθείται, πλέον, συστηματικά από τους διατάκτες, μέσω του Μητρώου Δεσμεύσεων, η πορεία των αναλαμβανόμενων υποχρεώσεων, ούτως ώστε να αποτρέπεται, σε πρώιμο στάδιο και πριν από την πραγματοποίηση οποιασδήποτε σχετικής ενέργειας των αρμόδιων οργάνων, η πραγματοποίηση δαπανών πέραν των υφιστάμενων προβλέψεων και των πιστώσεων που έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό του οικείου φορέα. Παρακολουθείται επίσης η πορεία πληρωμής των υποχρεώσεων του οικείου φορέα προς το σκοπό αποφυγής της σώρευσης ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων και καθυστέρησης στην πληρωμή των πιστωτών, καθώς και της καταβολής εκ του λόγου αυτού τόκων υπερημερίας.

Για τη βελτίωση της ελεγκτικής διαδικασίας έχει δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στον έλεγχο των δεσμεύσεων των πιστώσεων που αναλαμβάνονται από τους διατάκτες, στην άσκηση του επιτόπιου ελέγχου,

στη στελέχωση της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων (ΓΔΔΕ) καθώς και στον έλεγχο των δαπανών των εκτός Δημοσίου φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Προς την κατεύθυνση της ελεγκτικής θωράκισης, αναθεωρήθηκε επί της ουσίας ο Ν. 3492/2006 με το Ν. 4081/2012, διαμορφώνοντας ένα σύστημα δημοσιονομικών ελέγχων, το οποίο, προσαρμοσμένο στις διεθνείς πρακτικές και στα ελεγκτικά πρότυπα, θα συμβάλει αποτελεσματικά στην εξυγίανση των δομών και στη διαφάνεια της λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης. Συγκεκριμένα επήλθαν οι κατωτέρω ουσιαστικές αλλαγές:

- Θεσπίσθηκε, με τη συγχώνευση δύο Επιτροπών, η Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων (ΕΣΕΛ), εξασφαλίζοντας την ευέλικτη λειτουργία του φορέα και την αρχή της ανεξαρτησίας σύμφωνα και με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα.
- Επετράπη η σύσταση των μονάδων εσωτερικού ελέγχου με Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις και όχι με τη χρονοβόρο διαδικασία της έκδοσης Προεδρικών Διαταγμάτων.
- Στελεχώθηκαν οι μονάδες αυτές από το υφιστάμενο προσωπικό, χωρίς την αύξηση των οργανικών θέσεων και το κόστος νέων προσλήψεων.
- Προβλέφθηκε η διενέργεια έκτακτων ελέγχων μετά από αξιολόγηση της σκοπιμότητάς τους από την Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων, αποφεύγοντας τη συσσώρευση τεράστιου όγκου υποθέσεων και την επιβάρυνση του έργου της ΓΔΔΕ.
- Συστάθηκε Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για τη νομική υποστήριξη των υπηρεσιακών μονάδων της ΓΔΔΕ, παρέχοντας συμβουλευτική γνώμη.

Μέσω των ανωτέρω τροποποιήσεων ασκείται έλεγχος στη διαχείριση του προϋπολογισμού των φορέων του στενού και ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς επίσης και στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των φορέων αυτών προκειμένου να διαπιστωθεί η επάρκειά τους. Ο έλεγχος πλέον δεν περιορίζεται μόνο στον προληπτικό χαρακτήρα αλλά είναι πλήρης και ουσιαστικός, διενεργείται βάσει μοντέλου ανάλυσης κινδύνου και περιλαμβάνει τόσο το δημοσιονομικό έλεγχο, όσο και τον έλεγχο του φυσικού αντικειμένου. Έτσι, ανιχνεύονται συστημικές αδυναμίες στους φορείς και λαμβάνονται ή προτείνονται μέτρα για τη βελτίωσή τους. Ασκείται, για πρώτη φορά, έλεγχος στους φορείς προκειμένου να διαπιστωθεί εάν λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εξασφάλιση της είσπραξης των εσόδων και εάν όλα τα έσοδα εισπράττονται και εμφανίζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Επίσης, εφόσον κατά τον έλεγχο διαπιστωθούν παρατυπίες ή μη αποδοτικές ή περιττές δαπάνες, επιβάλλονται κυρώσεις (δημοσιονομικές διορθώσεις, καταλογισμοί), σύμφωνα με τον Κανονισμό Δημοσιονομικών Διορθώσεων της ΓΔΔΕ και εφαρμόζονται οι διαδικασίες ανάκτησης των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών.

Συνεπώς, με την ψήφιση του Ν. 4081/2012 επιτυγχάνεται η θέσπιση μιας νέας ελεγκτικής προσέγγισης στον ασκούμενο μέχρι σήμερα δημοσιονομικό έλεγχο βάσει διεθνώς αποδεκτών πρακτικών και ελεγκτικών προτύπων με απτά και άμεσα αποτελέσματα, ιδίως όσον αφορά:

- Στη βελτίωση και παρακολούθηση της συμμόρφωσης στα Συστήματα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.
- Στην ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών τόσο από φορείς όσο και από πρόσωπα που έλαβαν ποσά για μη νόμιμη αιτία.

Με στόχο την περαιτέρω ελεγκτική θωράκιση και την αναβάθμιση των ποιοτικών χαρακτηριστικών των ελέγχων και προκειμένου να θεσπιστεί νέα ελεγκτική προσέγγιση, ψηφίστηκε ο Ν. 4151/2013. Με τις διατάξεις του, σε συνέχεια παρεμβάσεων του Ν. 4081/2012, επιχειρήθηκε η ενδυνάμωση, τόσο στελεχιακά όσο και οργανωτικά, των Υπηρεσιών του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους που ασκούν δημοσιονομικούς ελέγχους με σκοπό τη βελτίωση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου. Ειδικότερα:

- Συστάθηκε Διεύθυνση Έκτακτων Δημοσιονομικών Ελέγχων, με αποστολή τη διενέργεια ελέγχων για πληθώρα εκκρεμών υποθέσεων της Οικονομικής Επιθεώρησης, που περιήλθαν στην αρμοδιό-

τητα της ΓΓΔΕ, νέων υποθέσεων που βαίνουν αυξανόμενες καθώς και των αποδοχών και των πρόσθετων αμοιβών προσωπικού του Δημοσίου, των ΟΤΑ και των ΝΠΙΔ, που επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.
- Καθορίστηκε η διάρκεια της θητείας των Δημοσιονομικών Ελεγκτών της ΓΔΔΕ και της Επιτροπής Δημοσιονομικών Ελέγχων (ΕΔΕΛ).
- Ρυθμίστηκαν τα θέματα της κατάρτισης και τήρησης του Μητρώου Δημοσιονομικών Ελεγκτών και Ελεγκτών της ΕΔΕΛ καθώς και του Μητρώου Εμπειρογνωμόνων σε Δημοσιονομικούς Ελέγχους και Ελέγχους της ΕΔΕΛ και της ένταξης σε αυτά δημοσίων υπαλλήλων και εμπειρογνωμόνων.

Περαιτέρω, σε επίπεδο θεσμικού πλαισίου:

- Ολοκληρώθηκε η διαδικασία έκδοσης όλων των Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων με στόχο την ενίσχυση στη διαφάνεια της λειτουργίας της ΓΔΔΕ.
- Τέθηκαν σε ισχύ τα σχέδια Υπουργικών Αποφάσεων:
  - Ο «Κώδικας Δεοντολογίας των Δημοσιονομικών Ελεγκτών της ΓΔΔΕ».
  - Ο «Κανονισμός Λειτουργίας των Διευθύνσεων της ΓΔΔΕ».
  - Ο «Κανονισμός της ΓΔΔΕ περί Επιβολής Δημοσιονομικών Διορθώσεων».
  - Ο «Κανονισμός Διενέργειας Ελέγχων και Ερευνών της ΓΔΔΕ».
- Εκπονήθηκε η εγκύκλιος «Πρότυπα και Μεθοδολογίες των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου των Υπουργείων, Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και Λοιπών Φορέων».

Οι Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου οφείλουν να υλοποιούν πλήρως τις προδιαγραφές που ορίζονται από τα ανωτέρω πρότυπα, να ενημερώνουν τη ΓΔΔΕ σχετικά με τα ευρήματα των ελέγχων τους και να παρέχουν διαβεβαίωση περί της επάρκειας των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου των φορέων της αρμοδιότητάς τους.

Έλεγχοι από την Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων

Κατά το έτος 2013:

- Η ΕΣΕΛ, κατόπιν εισηγήσεων, προέβει σε 39 έκτακτους ελέγχους, εκ των οποίων, οι 33 διενεργήθηκαν κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας και οι υπόλοιποι 6 διενεργήθηκαν κατόπιν αιτημάτων της πολιτικής ηγεσίας, καταγγελιών κ.λπ. Εξ αυτών οι 4 διενεργήθηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου δαπανών μισθοδοσίας.
- Επίσης διενεργήθηκαν 2 έκτακτοι έλεγχοι κατόπιν αιτημάτων της πολιτικής ηγεσίας (εκ των οποίων ο 1 διενεργήθηκε στο πλαίσιο του ελέγχου δαπανών μισθοδοσίας).
- Κατά το τελευταίο τρίμηνο διενεργούνται βάσει του ετήσιου προγράμματος, 12 έλεγχοι στους φορείς που επελέγησαν με ανάλυση κινδύνου και ειδικότερα:
  - 3 έλεγχοι σε Νοσοκομεία,
  - 2 έλεγχοι σε Δήμους,
  - 2 έλεγχοι σε ΑΕΙ,
  - 2 έλεγχοι σε ΝΠΔΔ (εκτός Νοσοκομείων) και
  - 3 έλεγχοι σε ΝΠΙΔ.

Έλεγχοι για ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του Δημοσίου

Το έτος 2013 διενεργήθηκαν από τη ΓΔΔΕ 39 σχετικοί έλεγχοι. Οι 33 είχαν ως σκοπό τον έλεγχο τήρησης του Μητρώου Δεσμεύσεων σε φορείς Γενικής Κυβέρνησης και συγκεκριμένα:

- Της συνεπούς τήρησης του Μητρώου Δεσμεύσεων.
- Της εξακρίβωσης της ορθότητας των ποσών των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων που υποβάλλονται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους μέσω των μηνιαίων δελτίων και εκείνων που προκύπτουν από το Μητρώο Δεσμεύσεων.

- Της διαπίστωσης σώρευσης νέων ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων και της ανάλυσης των λόγων που τις δημιουργούν.

Οι 6 είχαν ως σκοπό τον έλεγχο των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του ΕΟΠΠΥ και των προκατόχων φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης, και συγκεκριμένα:

- Της επαλήθευσης του ύψους των ανεξόφλητων λογαριασμών και υποχρεώσεων του ΕΟΠΠΥ και των προκατόχων φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης κατά την 31.12.2011.
- Της επαλήθευσης της εκκαθάρισης των ανεξόφλητων λογαριασμών και υποχρεώσεων της 31.12.2011 των ανωτέρω φορέων κατά την 30.06.2013, προκειμένου να προετοιμασθούν οι φορείς για τον επικείμενο έλεγχο από εξωτερικό ελεγκτή.

Τέλος, συντάχθηκε έκθεση με τίτλο «Έκθεση Αποτελεσμάτων Ελέγχων Μητρώου Δεσμεύσεων–Ληξιπρόθεσμων Υποχρεώσεων έτους 2012», στην οποία περιλήφθηκαν τα αποτελέσματα των 150 ελέγχων που διενεργήθηκαν το έτος 2012, η παρακολούθηση της συμμόρφωσης των φορέων στις συστάσεις των ελέγχων και τέλος η αξιολόγηση της συμμόρφωσής τους, η οποία έγινε με συγκεκριμένα κριτήρια και μέσω της βάσης δεδομένων της ΓΔΔΕ.

Έλεγχος από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου

Ο έλεγχος των δημόσιων δαπανών από τα αρμόδια όργανα του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους στοχεύει στην αποτροπή πραγματοποίησης μη σύννομων δαπανών. Συγκεκριμένα, το ύψος των δαπανών του Προϋπολογισμού που απορρίφθηκαν από τις Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ) ως μη σύννομες έχει ως εξής (Πίνακας 2.1):

Πίνακας 2.1 Απορρίψεις δαπανών ελεγχόμενων από τις ΥΔΕ (σε ευρώ)

α/α	Ελεγχόμενοι φορείς	2010	2011	2012
1	Υπουργεία	9.567.209,13	21.379.003,93	24.831.146,74
2	Αποκεντρωμένες Διοικήσεις – τέως Περιφέρειες και Περιφερειακές Υπηρεσίες Υπουργείων	6.558.343,94	1.081.334,29	2.925.927,95
3	Περιφέρειες - τέως Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις	18.949.072,03	13.465.936,43	18.084.996,91
4	Υπηρεσίες Περίθαλψης Ασφαλισμένων του Δημοσίου (ΥΠΑΔ)	69.427.637,66	-	-
5	Λοιπά ΝΠΔΔ περιλαμβανομένων και ΟΤΑ Α. βαθμού	1.212.394,83	750.340,13	1.729.393,56
	Σύνολο	**105.714.657,59**	**36.676.614,78**	**47.571.465,16**

Τα μεγαλύτερα ποσά απόρριψης μη νόμιμων δαπανών εμφανίζονται, κυρίως, στις αποζημιώσεις εφημεριών ιατρών ΕΣΥ, οδοιπορικών εξόδων, υπερωριακής εργασίας, στην καταβολή αποδοχών κ.λπ., σε εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, προμηθειών, μισθωμάτων κτιρίων, μεταφοράς μαθητών κ.λπ. Το ύψος των συνολικών απορρίψεων μη νόμιμων δαπανών, από τις ΥΔΕ, θα πρέπει να εκτιμηθεί ως θετικό για την πορεία του ελέγχου των δαπανών. Άλλωστε, για την αξιολόγηση του επιτελούμενου ελεγκτικού έργου θα πρέπει να συνεκτιμηθούν:

- Ο αποτρεπτικός χαρακτήρας των ασκούμενων ελέγχων.
- Η ενίσχυση της συμμόρφωσης των ελεγχόμενων προς τους υφιστάμενους διαχειριστικούς κανόνες.
- Η μεταφορά τεχνογνωσίας προς τους ελεγχόμενους φορείς για την ορθή διαχείριση των πιστώσεων του προϋπολογισμού τους.

Επιπρόσθετα, επισημαίνεται ότι στο ανωτέρω ποσό δεν περιλαμβάνεται και δεν προσμετράται, καθώς δεν είναι δυνατό να εκτιμηθεί, το ύψος των δαπανών με προβλήματα νομιμότητας ή/και κανονικότητας, οι οποίες επιστρέφονται στο φορέα και εν τέλει δεν επανέρχονται από τους διατάκτες για ενταλματοποίηση.

Έλεγχος συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ Προγραμμάτων

Η ΕΔΕΛ αποτελεί τη μοναδική Αρχή Ελέγχου της χώρας όσον αφορά στα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Εθνικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ 2007–2013) και του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) Αλιεία, στο πλαίσιο του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης Αλιείας 2007–2013. Επιπλέον, στην αρμοδιότητα της ΕΔΕΛ εμπίπτουν οι έλεγχοι σε έργα του Ταμείου Συνοχής, ενώ είναι αρμόδια και για τους δειγματοληπτικούς ελέγχους πράξεων και τους ελέγχους συστήματος για τα έργα που λαμβάνουν χρηματοδοτική συνδρομή από το Χρηματοδοτικό Μηχανισμό του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) 2004–2009, καθώς και για τις ενέργειες που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ). Οι στρατηγικές ελέγχων της ΕΔΕΛ, το ετήσιο πρόγραμμα, ο απολογισμός και η αξιολόγηση του έργου της αποτελούν αντικείμενο ενημέρωσης, συντονισμού και συμφωνίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η Ελλάδα, ως κράτος–μέλος, συνεργάζεται με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να διασφαλίσει ότι η χρήση των κοινοτικών κονδυλίων είναι σύμφωνη με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Η ΕΔΕΛ για τη διασφάλιση ποιότητας των διαδικασιών ελέγχου διατηρεί Οργανωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) ως βάση δεδομένων και εργαλείο παραγομένων ελεγκτικών και υποστηρικτικών εγγράφων, στο οποίο καταχωρούνται και αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας, τόσο ο προγραμματισμός των ελέγχων όσο και το σύνολο των στοιχείων που αφορούν στην ελεγκτική διαδικασία, καθώς και ευρήματα, αξιολογήσεις και συστάσεις προηγούμενων ελέγχων. Οι έλεγχοι που διενεργούνται είναι δύο τύπων. Ο έλεγχος στο σύστημα των φορέων που έχουν αναλάβει καθήκοντα διαχείρισης και πιστοποίησης δαπανών και ο έλεγχος στις πράξεις. Η ΕΔΕΛ ελέγχει, ετησίως, στη διάρκεια μιας ελεγκτικής περιόδου:

α) Τους φορείς του Εθνικού Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου που επιλέγονται, είτε με βάση συγκεκριμένη μέθοδο Ανάλυσης Κινδύνων είτε ως περιοχές κινδύνου.
β) Τυχαίο δείγμα πράξεων, όπου ελέγχονται οι δηλωθείσες δαπάνες στην Ευρωπαϊκή Ένωση της περιόδου αναφοράς, προκειμένου να εκτιμηθεί το σφάλμα και να εντοπισθούν οι περιοχές κινδύνου.
γ) Συμπληρωματικό δείγμα πράξεων που επιλέγεται με κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας ή/και επικινδυνότητας.

Συνοψίζοντας την πορεία των ελέγχων από την έναρξη της προγραμματικής περιόδου 2007-2013, κατωτέρω παρατίθεται συνοπτικά η κατάσταση της κάλυψης των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου με ελεγκτική δραστηριότητα (Πίνακας 2.2).

Πίνακας 2.2 Ελεγκτική Δραστηριότητα

Φορείς διαχείρισης και ελέγχου	Πλήθος φορέων	Ελεγχθέντες φορείς 2009-2013 (Τουλάχιστον σε ένα ΕΠ/Ταμείο)	Ελεγχόμενοι φορείς 2009-2014 (Περιλαμβάνονται και οι έλεγχοι της περιόδου 01.07.2013-30.06.2014)	% Κάλυψης (Περιλαμβάνονται και οι έλεγχοι της περιόδου 01.07.2013-30.06.2014)
Α. ΕΠ Στόχων 1 και 2 ΕΣΠΑ				
Αρχή πιστοποίησης	1	1	1	100
Διαχειριστικές αρχές	9	9	9	100
Ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισης	64	51	57	*89*
- Πλην χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	*44*	*38*	44	*100*
- Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	*20*	*13*	13	*65*
Β. ΕΠ Ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας στόχου 3 ΕΣΠΑ				
Αρχή πιστοποίησης	1	1	1	100
Διαχειριστική αρχή	1	1	1	100
Κοινή τεχνική γραμματεία	1	1	1	100
Γ. ΕΠ Αλιείας 2007-2013				
ΟΠΕΚΕΠΕ	1	1	1	100
Διαχειριστική αρχή	1	1	1	100
Ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισης	9	9	9	100

Σε ότι αφορά τα έργα του Ταμείου Συνοχής, οι μέχρι σήμερα διενεργηθέντες έλεγχοι της ΕΔΕΛ έχουν καλύψει τις απαιτήσεις της Στρατηγικής. Συγκεκριμένα:

- Οι έλεγχοι της ΕΔΕΛ μέχρι 31.12.2012 έχουν υπερκαλύψει το ποσοστό της κανονιστικής απαίτησης για κάλυψη του 15% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών των έργων και συγκεκριμένα έχουν καλύψει το 30% των συνολικών δηλωθεισών δαπανών για το Ταμείο Συνοχής 2000–2006 και περίπου το 75% των έργων.
- Έχουν καλυφθεί επαρκώς τόσο ο τομέας «Μεταφορές» (σε ποσοστό 30% επί των δηλωθεισών δαπανών 31.12.2012) όσο και ο τομέας «Περιβάλλον» (σε ποσοστό 30%), καθώς και όλοι οι Υποτομείς στους οποίους αυτοί διακρίνονται: Δρόμοι, Λιμάνια, Σιδηρόδρομοι, Στερεά και Υγρά Απόβλητα, Ύδρευση, Διαχείριση Ομβρίων κ.ά.
- Έχουν ελεγχθεί όλοι οι κύριοι φορείς υλοποίησης των έργων του Ταμείου Συνοχής. Επιπλέον επισημαίνεται ότι, εκ του συνόλου των 77 φορέων που υλοποιούν έργα του Ταμείου Συνοχής στην περίοδο 2000–2006, έχουν ελεγχθεί οι 62 (δηλαδή ποσοστό περίπου 80%) τουλάχιστον από μία φορά.
- Έχουν ελεγχθεί έργα όλων των Διαχειριστικών Αρχών της περιόδου 2000–2006.

Αναφορικά με το Χρηματοδοτικό Μηχανισμό του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου περιόδου 2004–2009, η ΕΔΕΛ, σύμφωνα με το σημείο 6.2 των Κανόνων και Διαδικασιών Υλοποίησης του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού ΕΟΧ 2004-2009 και του Παραρτήματος Α' του Μνημονίου Κατανοήσεως, διενήργησε, εντός του έτους 2012, 2 ελέγχους έργων προκειμένου να επαληθεύσει την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου, καθώς και τις δαπάνες που δηλώνονται στην Επιτροπή Χρηματοδοτικού Μηχανισμού ΕΟΧ.

Η ΕΔΕΛ για την περαιτέρω θωράκιση του ελεγκτικού της έργου έχει εγκρίνει πρωτόκολλο συνεργασίας με το Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ), με στόχο την καταπολέμηση της διαφθοράς και της απάτης, στο πλαίσιο των ΕΠ του ΕΣΠΑ (Στόχοι 1, 2 και 3), του ΕΣΑΑΛ και του ΕΟΧ.

5. Δράσεις Βελτίωσης Διαδικασίας Συνταξιοδότησης στην Κεντρική Διοίκηση

Οι πολίτες που λαμβάνουν σύνταξη από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, σύμφωνα με στοιχεία του Οκτωβρίου 2013, ανέρχονται στα 448.746 άτομα, ενώ οι αιτήσεις για συνταξιοδότηση των υπαγόμενων στη συνταξιοδοτική προστασία του Ελληνικού Δημοσίου ανήλθαν σε 18.734 για το χρονικό διάστημα από 01.01.2013 έως 30.09.2013.

Η διαδικασία συνταξιοδότησης υπαλλήλων και λειτουργών του Δημοσίου (πολιτικών και ένστολων) αποτελεί ζήτημα που αφενός αποβλέπει στον κοινωνικό χαρακτήρα του Κράτους προς τον πολίτη, αφετέρου σχετίζεται άμεσα με την κατάρτιση και την εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού. Με γνώμονα την αρχή αυτή στο κοινωνικά ευαίσθητο πεδίο των συντάξεων του Δημοσίου, στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, το καλοκαίρι του 2012, τέθηκε ως στόχος η προώθηση της εξυγίανσης, της διαφάνειας και της αποτελεσματικής διαχείρισης της διαδικασίας απονομής των συντάξεων. Με συγκεκριμένες νομοθετικές πρωτοβουλίες και διοικητικές πράξεις ανελήφθησαν πρωτοβουλίες προς την κατεύθυνση βελτίωσης της διαδικασίας συνταξιοδότησης στην Κεντρική Διοίκηση οι οποίες εστιάζουν στα παρακάτω κρίσιμα ζητήματα:

Σειρά διεκπεραίωσης των αιτήσεων

Εφαρμόζεται αυστηρή τήρηση διαδικασιών διασφάλισης της αντικειμενικής, διαφανούς και αμερόληπτης εφαρμογής της σειράς στη διαδικασία της συνταξιοδότησης. Κατόπιν έκδοσης σχετικής οδηγίας του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών σχετικά με τη διαδικασία διεκπεραίωσης των φακέλων των

υποψηφίων προς συνταξιοδότηση πολιτών, τηρείται απόλυτη σειρά προτεραιότητας σύμφωνα με την οποία η αδικαιολόγητη προώθηση νεότερων υποθέσεων εις βάρος παλαιοτέρων συνιστούσε πειθαρχικό παράπτωμα, για το οποίο ελέγχεται ο υπάλληλος, σύμφωνα με τον Υπαλληλικό Κώδικα (Ν. 3528/2007). Εξαίρεση εφαρμόζεται μόνο για περιπτώσεις για τις οποίες συντρέχουν σοβαροί λόγοι υγείας (ανικανότητα 67% για τον/την υποψήφιο/α προς συνταξιοδότηση, για τον/την σύζυγο ή για παιδί). Επιπρόσθετα, με το Ν. 4151/2013, καθορίστηκε νομοθετικά πλέον, σε αυστηρό πλαίσιο, το χρονοδιάγραμμα των υπηρεσιακών διαδικασιών που απαιτούνται για την έκδοση της σύνταξης του Δημοσίου. Ειδικότερα:

- Ορίστηκε αποκλειστική προθεσμία μέχρι δύο μήνες για την αποστολή της αίτησης συνταξιοδότησης και των υπηρεσιακών στοιχείων του υπαλλήλου στην Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους από την Υπηρεσία του συνταξιούχου, και μέχρι έξι μήνες για την έκδοση της πράξης κανονισμού της σύνταξης από την ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αίτησης στην Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.
- Θεσπίστηκαν κυρώσεις για τους υπαλλήλους που θα παραβιάσουν τις ανωτέρω προθεσμίες.

Με τις εν λόγω ρυθμίσεις απαλείφονται φαινόμενα καθυστέρησης και κωλυσιεργίας που παρατηρήθηκαν στο παρελθόν, επιβαρύνοντας την καθημερινότητα των πολιτών, ενώ επιβάλλεται η απόλυτη τήρηση της διαδικασίας προώθησης των υποθέσεων.

Προκαταβολή σύνταξης

Με το Ν. 4151/2013 καθιερώθηκε, για πρώτη φορά, ο θεσμός της προκαταβολής της σύνταξης από το Δημόσιο, ώστε να απαλειφθεί το μισθοδοτικό κενό που παρατηρείται σήμερα, και το οποίο αφορά το χρονικό διάστημα από τη λύση της υπαλληλικής σχέσης μέχρι την έναρξη καταβολής της κανονιζόμενης σύνταξης: Ειδικότερα:

- Το εν λόγω ποσοστό προκαταβολής ανέρχεται στο 50% του βασικού μισθού του μισθολογικού κλιμακίου ή του βαθμού που έφερε ο υπάλληλος κατά το χρόνο της αποχώρησής του από την Υπηρεσία. Η προκαταβολή σύνταξης καλύπτει, περίπου το 65%, της οριστικής σύνταξης που θα λαμβάνει ο δικαιούχος.
- Το ποσοστό αυτό αυξάνεται σε 60% σε περιπτώσεις υπαλλήλου που είναι γονέας τριών τέκνων και άνω ή γονέας τέκνου με αναπηρία ή προστάτης μέλους της οικογένειας με αναπηρία.
- Εξαιρέθηκαν οι συνταξιούχοι του Δημοσίου που είναι ανάπηροι κατά ποσοστό 80% και άνω, από τις μειώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του Ν. 4093/2012 για τους υπόλοιπους συνταξιούχους του Δημοσίου, καθώς και από την κατάργηση των δώρων Χριστουγέννων, Πάσχα και του επιδόματος αδείας.

Ο αριθμός των δικαιούχων που λαμβάνουν προκαταβολή σύνταξης, με βάση τα στοιχεία μηνός Νοεμβρίου 2013, ανέρχεται σε 10.898, ήτοι στο 98% όσων υπαλλήλων εξήλθαν κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα.

Χρόνος αναμονής των προς συνταξιοδότηση υποθέσεων

Οι υπηρεσίες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους διευθέτησαν, εν πολλοίς, τις εκκρεμείς αιτήσεις από την περίοδο πριν από το Μάρτιο του 2013, με αποτέλεσμα να συντμηθεί ο χρόνος απονομής σύνταξης στους δικαιούχους. Συγκεκριμένα, η χρονική διάρκεια για την απονομή της σύνταξης, εντός του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, έχει περιοριστεί σε 2–3 μήνες για τους στρατιωτικούς και υπαλλήλους σωμάτων ασφαλείας, σε 4–5 μήνες για τους πολιτικούς υπαλλήλους και σε περίπου 6 μήνες για τους υπαλλήλους ΝΠΔΔ και ειδικών κατηγοριών. Δηλαδή, η χρονική διάρκεια για την απονομή της σύνταξης έχει μειωθεί, μεσοσταθμικά, στους 4–5 μήνες.

Περιοδικός έλεγχος των δικαιούχων

Με τις διατάξεις του Ν. 4151/2013, θεσμοθετήθηκε ολική απογραφή, κάθε 5 χρόνια, των συνταξιούχων του Δημοσίου, η οποία, σε συνδυασμό με τη θέσπιση του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης των μεταβολών της προσωπικής κατάστασης του συνταξιούχου, εκμηδενίζει τη δυνατότητα είσπραξης για μακρό χρονικό διάστημα από τρίτους ποσών που πιστώθηκαν στον τραπεζικό λογαριασμό θανόντων συνταξιούχων του Δημοσίου, λόγω της δόλιας μη γνωστοποίησης του θανάτου αυτού στις αρμόδιες υπηρεσίες. Ήδη, για την εξακρίβωση των πραγματικά δικαιούχων συνταξιούχων και την αποκατάσταση της δικαιοσύνης, η διαδικασία απογραφής έχει αποφέρει σημαντικά αποτελέσματα. Από την έρευνα έχει διαπιστωθεί ότι, μέχρι τις 22.10.2013, οι μη καταγεγραμμένοι συνταξιούχοι ανέρχονταν στους 1.563.

Επίσης, από την έναρξη της καταγραφής και μέχρι σήμερα διαπιστώθηκε ο θάνατος 2.541 συνταξιούχων, με ημερομηνία θανάτου προγενέστερη κατά τουλάχιστον 6 μήνες από την ημερομηνία διαγραφής τους. Στις περιπτώσεις αυτές αναζητήθηκαν αρχικά μέσω ΔΙΑΣ οι αχρεωστήτως καταβληθείσες συντάξεις συνολικού ποσού 40,6 εκατ. ευρώ. Από το ποσό αυτό:

α) Έχει ανακτηθεί συνολικά ποσό ύψους 25,6 εκατ. ευρώ με τους παρακάτω τρόπους:

- 19,2 εκατ. ευρώ αναλήφθηκαν από τους λογαριασμούς των συνταξιούχων, μέσω ΔΙΑΣ.
- 6,4 εκατ. ευρώ, εν μέρει επιστράφηκαν με διπλότυπο είσπραξης εκ μέρους των συνδικαιούχων του λογαριασμού (1,5 εκατ. ευρώ) και εν μέρει καταλογίσθηκαν στις αρμόδιες ΔΟΥ εις βάρος των συνδικαιούχων των λογαριασμών των θανόντων συνταξιούχων ή των κληρονόμων τους (4,8 εκατ. ευρώ).

β) Για ποσό 15 εκατ. ευρώ η διαδικασία αναζήτησης συνεχίζεται (αναζήτηση από κληρονόμους, καταλογισμός συνδικαιούχων ή κληρονόμων στις αρμόδιες ΔΟΥ).

Παροχή χρήσιμων πληροφοριών εξ αποστάσεως με χρήση ηλεκτρονικής πλατφόρμας

Έχει τεθεί σε λειτουργία, διαδικτυακή πύλη (portal) με στόχο την ενημέρωση των ενδιαφερομένων πολιτών και την προώθηση της αναγκαίας διαφάνειας. Μέσω του εν λόγω portal (https://portal.gsis.gr/portal/page/portal/SYNTMIST) οι ενδιαφερόμενοι πολίτες έχουν ήδη τη δυνατότητα υπολογισμού της σύνταξής τους και, από 01.01.2013, παρακολούθησης της πορείας της αιτήσεως συνταξιοδότησής τους, ενώ προοπτικά θα τεθούν στη διάθεση των πολιτών και άλλες υπηρεσίες.

Η θέση σε λειτουργία του portal και η δυνατότητα που ήδη παρέχεται θα διευκολύνει πλήθος πολιτών που σπεύδουν διά ζώσης ακόμη και για στοιχειώδεις πληροφορίες και θα επιτρέψει την παραγωγική ανακατανομή του ανθρώπινου δυναμικού εντός της Υπηρεσίας. Η διαδικτυακή αυτή πύλη αναβαθμίζεται συνεχώς με πρακτική αποτύπωση των νέων νομικών ρυθμίσεων, έτσι ώστε να παρέχεται στους ενδιαφερόμενους εκτεταμένο εύρος πληροφοριών, αλλά και να αποδεσμευτεί προσωπικό της Υπηρεσίας Συντάξεων που ασχολείται με την δια ζώσης παροχή στους ενδιαφερόμενους των πληροφοριών αυτών.

Συμπερασματικά, η συνεχής βελτίωση της συνταξιοδοτικής διαδικασίας, με στόχο την εξυπηρέτηση των πολιτών, αποτελεί προτεραιότητα. Για το λόγο αυτό έχουν σχεδιασθεί οι ακόλουθες προς υλοποίηση δράσεις:

- Αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχει η εφαρμογή του μηχανογραφικού συστήματος απονομής συντάξεων του Δημοσίου και των στοιχείων του ηλεκτρονικού συστήματος στο Δελτίου Ατομικής και Υπηρεσιακής Κατάστασης (ΔΑΥΚ) του αποχωρούντος υπαλλήλου, προκειμένου να συντμηθεί περαιτέρω ο χρόνος απονομής σύνταξης. Ήδη, εξετάζεται η αξιοποίηση του ΔΑΥΚ ώστε στις περιπτώσεις διαδοχικής ασφάλισης να ενημερώνονται έγκαιρα οι συμμετέχοντες ασφαλιστικοί φορείς για την ταχύτερη, κατά μέρος της αρμοδιότητάς τους, έκδοση των σχετικών στοιχείων πιστοποίησης χρόνου ασφάλισης. Ο στόχος είναι η απονομή της σύνταξης να πραγματοποι-

είται εντός τριμήνου από την ημερομηνία που τα σχετικά δικαιολογητικά εισέρχονται στην Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

- Προκειμένου να εξυπηρετούνται άμεσα πολίτες που δεν έχουν γνώσεις χειρισμού του διαδικτύου, και κατά συνέπεια δεν μπορούν να αντλήσουν πληροφόρηση από τη διαδικτυακή πύλη της Υπηρεσίας Συντάξεων, εξετάζεται η δημιουργία κέντρου υποδοχής τηλεφωνικών κλήσεων, το οποίο θα στελεχωθεί με εξειδικευμένο προσωπικό, προκειμένου να παρέχεται πληροφόρηση σε εξειδικευμένα συνταξιοδοτικά ζητήματα.
- Εξακολούθηση της διευθέτησης των ζητημάτων της καταγραφής των συνταξιούχων του Δημοσίου (αναζήτηση των μη καταγεγραμμένων συνταξιούχων, έλεγχος των δικαιολογητικών καταγραφής συνταξιούχων από τρίτους, αναζήτηση των συντάξεων που κατατέθηκαν στους λογαριασμούς των θανόντων συνταξιούχων μετά την ημερομηνία θανάτου τους, έκδοση καταλογιστικών πράξεων καθώς και παραπομπή στη Δικαιοσύνη των περιπτώσεων συνδικαιούχων λογαριασμού που πραγματοποίησαν ανάληψη των σχετικών ποσών μετά το θάνατο του συνταξιούχου).
- Αξιοποίηση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (MIS) του Υπουργείου Οικονομικών, εφόσον αυτό παραδοθεί εντός του 2014, ιδίως προς την κατεύθυνση των ελέγχων.

6. Αξιοποίηση Αδρανών Πόρων

Το 2013 προωθήθηκαν δύο νομοθετικές πρωτοβουλίες με τις οποίες διαμορφώθηκε ένα σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο για την προστασία των αδρανών πόρων, με γνώμονα την εξάλειψη κάθε σκιώδους περιοχής που δημιουργούσε πεδίο δράσης για επιτηδείους και τη διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος.

Πλαίσιο για τους αδρανείς καταθετικούς πόρους

Με το Ν. 4151/2013 επικαιροποιήθηκε, ουσιαστικά καταρτίστηκε για πρώτη φορά, το νομοθετικό πλαίσιο των αδρανών καταθετικών πόρων, επιτρέποντας, με διαφανείς διαδικασίες, τη χρήση των κεφαλαίων για την κάλυψη αναγκών του Δημοσίου, με απώτερο σκοπό τη στήριξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Έτσι, με απλό, αλλά και λεπτομερειακό, τρόπο ρυθμίστηκε όλη η διαδικασία χρήσης και απόδοσης από τις τράπεζες των κεφαλαίων που προέρχονται από τους αδρανείς καταθετικούς λογαριασμούς στο Δημόσιο. Πιο συγκεκριμένα και συνοπτικά:

- Αποτυπώθηκε με σαφήνεια ο ορισμός του αδρανούς λογαριασμού και ορίσθηκε ότι μετά την επερχόμενη παραγραφή των δικαιωμάτων του καταθέτη από την παρέλευση εικοσαετίας από την τελευταία αποδεδειγμένη συναλλαγή με την τράπεζα, τα χρήματα αποδίδονται στο Δημόσιο.
- Η παραγραφή δεν επέρχεται με αιφνίδιο τρόπο αλλά μετά από υποχρεωτικές 3 ειδοποιήσεις του δικαιούχου από τις τράπεζες, στις περιπτώσεις που δεν παρουσιάζουν κίνηση, στα 5, 10 και 15 έτη.
- Τα πιστωτικά ιδρύματα, με την παρέλευση της 15ετίας υποχρεούνται να τηρούν ειδικό αρχείο το οποίο θα οριστικοποιείται με την παρέλευση της 20ετίας και θα βρίσκεται στη διάθεση των δικαιούχων και των νόμιμων κληρονόμων τους για την παροχή πληροφοριών.
- Προβλέφθηκε ότι η πίστωση των καταθέσεων με τόκους, καθώς και η κεφαλαιοποίησή τους, δεν συνιστούν συναλλαγή και, συνεπώς, δεν διακόπτουν την παραγραφή.
- Οποιοδήποτε πιστωτικό ίδρυμα δραστηριοποιείται στην Ελλάδα οφείλει να αποδίδει συγκεντρωτικά, το αργότερο μέχρι το τέλος Απριλίου κάθε έτους, στο Δημόσιο τα υπόλοιπα των αδρανών καταθέσεων μαζί με τους αναλογούντες τόκους.
- Θεσπίστηκε η διαδικασία της εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων από την Τράπεζα της Ελλάδος με κανόνες εσωτερικού ελέγχου και η συμμετοχή των ορκωτών ελεγκτών, ώστε στους ετήσιους ελέγχους των ισολογισμών των τραπεζών να βεβαιώνουν την τήρηση του νόμου και την απόδοση υπέρ Δημοσίου των σχετικών πόρων.

Πλαίσιο για τις κοινωφελείς περιουσίες και τις σχολάζουσες κληρονομιές

Με το Ν. 4182/2013 επικαιροποιήθηκε, τροποποιήθηκε και εκσυγχρονίστηκε το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την οργάνωση, διοίκηση, διαχείριση και εποπτεία των κοινωφελών περιουσιών και των σχολαζουσών κληρονομιών. Πρόκειται για τη θεσμοθέτηση μιας συνεκτικής δέσμης παρεμβάσεων στα ζητήματα διοίκησης και διαχείρισης, σύμφωνα με καθιερωμένες βασικές αρχές, μεθόδους και πρακτικές, εξορθολογιστικής διοίκησης και διαφανούς διαχείρισης. Έτσι, με τις εν λόγω παρεμβάσεις αντιμετωπίζεται η εκτροπή της διαχείρισης από τη βούληση του διαθέτη καλύπτοντας με αυτό τον τρόπο σχετική συνταγματική επιταγή. Πιο συγκεκριμένα και συνοπτικά:

- Ενσωματώθηκαν διατάξεις για την τροποποίηση του πλαισίου εντοπισμού και αξιοποίησης των σχολαζουσών κληρονομιών.
- Καθιερώθηκε, για πρώτη φορά, Μητρώο Κοινωφελών Περιουσιών και Σχολαζουσών Κληρονομιών, με τα οποία επιχειρείται η πλήρης καταγραφή και αποτίμηση όλων των κληροδοτημάτων και της περιουσίας τους.
- Καθιερώθηκαν τακτικοί και περιοδικοί έλεγχοι όλων των κοινωφελών περιουσιών και των σχολαζουσών κληρονομιών, ώστε να αναβαθμιστεί ο κατασταλτικός έλεγχός τους με την συνδρομή ιδιωτών και της Οικονομικής Επιθεώρησης αντιμετωπίζοντας τον μέχρι σήμερα υφιστάμενο επιδερμικό έλεγχο.
- Εισήχθησαν ταχείες και αποτελεσματικές διαδικασίες προληπτικού ελέγχου των πράξεων των οργάνων εκκαθάρισης και διοίκησης των περιουσιών ελέγχου.
- Οργανώνεται μητρώο προσώπων, φυσικών και νομικών, με τεκμηριωμένη υποδομή και πιστοποιημένη τεχνογνωσία προκειμένου αυτά τα πρόσωπα να ασκούν καθήκοντα εκκαθαριστών, εκτελεστών, διοικητών και διαχειριστών των κοινωφελών περιουσιών, καθώς και κηδεμόνων σχολαζουσών κληρονομιών.
- Εισήχθησαν ευέλικτες διαδικασίες αποτελεσματικής διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας, που συνοδεύονται από ασφαλιστικές δικλείδες για την προάσπιση των συμφερόντων των τιμώμενων και του δημοσίου συμφέροντος.
- Θεσπίστηκαν σύγχρονα εργαλεία χρηματοοικονομικής διαχείρισης των κοινωφελών περιουσιών με στόχο την μεγιστοποίηση, κατά το δυνατόν, της περιουσίας του.
- Αποκεντρώθηκαν οι αρμοδιότητες της εποπτείας με σκοπό την αποτελεσματικότερη άσκησή της.
- Αξιοποιήθηκαν οι δυνατότητες που προσφέρουν οι σύγχρονες ψηφιακές τεχνολογίες και τα μέσα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.
- Προβλέφθηκε η δημιουργία ηλεκτρονικού κεντρικού μητρώου, προσβάσιμου στο κοινό, στο οποίο θα είναι διαθέσιμοι, μεταξύ άλλων, οι ετήσιοι απολογισμοί και προϋπολογισμοί των κοινωφελών περιουσιών καθώς και οι αποφάσεις που λαμβάνονται από τα όργανα διοίκησής τους.

7. Φορολογική Πολιτική

Στρατηγικός στόχος της φορολογικής πολιτικής είναι η δημιουργία ενός δίκαιου και αποτελεσματικού φορολογικού περιβάλλοντος όπου ο καθένας θα συνεισφέρει ανάλογα με τις δυνατότητές του, και θα λειτουργεί με διαφάνεια, κάτω από ενιαίους κανόνες χωρίς αδικαιολόγητες εξαιρέσεις. Η επιτακτική ανάγκη για άμεσα και απτά αποτελέσματα στο πεδίο ενίσχυσης των φορολογικών εσόδων, και με δεδομένο ότι το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την αναδιάρθρωση της φορολογικής διοίκησης κυμαίνεται από 1–3 έτη, επιβάλλουν την υλοποίηση της φορολογικής μεταρρύθμισης μέσω ενός μίγματος άμεσων μέτρων που θα καλύψουν, το ταχύτερο δυνατό, την ανάγκη ενίσχυσης των εσόδων, με την παράλληλη υλοποίηση των μεσοπρόθεσμων διαρθρωτικών αλλαγών, επιφέροντας μόνιμο αποτέλεσμα στην αναμόρφωση του φορολογικού συστήματος.

Άξονες φορολογικής πολιτικής

Προς αυτή την κατεύθυνση, μέσα από συντονισμένες δράσεις και πρωτοβουλίες του Υπουργείου Οικονομικών, και ειδικότερα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (ΓΓΔΕ) και του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ), έχουν ήδη αρχίσει να προωθούνται και να υλοποιούνται μέτρα και παρεμβάσεις στους εξής άξονες πολιτικής:

Μεταρρύθμιση του φορολογικού θεσμικού πλαισίου

- Νομοθέτηση και εφαρμογή του νέου ολοκληρωμένου Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών, με τον οποίο θεσπίζεται ένα νέο σύστημα τήρησης λογιστικών βιβλίων με βάση τη βέλτιστη διεθνή πρακτική και τις ανάγκες του διεθνούς επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Κατά συνέπεια δημιουργείται ένα σύστημα ρυθμίσεων, απλών, λειτουργικών και φιλικών προς τις επιχειρήσεις.
- Άμεση εφαρμογή των δύο νεοεισαχθέντων κωδίκων, ήτοι του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος και του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας. Διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας και σε άλλες φορολογίες και αναμόρφωση του ΚΕΔΕ στη βάση των διατάξεων του ως άνω Κώδικα.
- Επανεξέταση του νομοθετικού πλαισίου του συμψηφισμού των οφειλών προς τους φορείς Γενικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής διοίκησης.
- Εξέταση των δυνατοτήτων μείωσης των φορολογικών συντελεστών υπό την προϋπόθεση της διασφάλισης σταθερής και βιώσιμης δημοσιονομικής ισορροπίας.
- Θέσπιση και εφαρμογή του νέου Ενιαίου Φόρου Ακινήτων με ταυτόχρονη κατάργηση του ΕΕΤΑ και ΦΑΠ.
- Δημιουργία ηλεκτρονικού μητρώου σκαφών αναψυχής σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία μέσω του οποίου θα εξασφαλίζεται η τήρηση της φορολογικής και τελωνειακής νομοθεσίας και η είσπραξη του Τέλους Πλεύσης και Παραμονής.

Εντοπισμός και καταπολέμηση της αποφυγής ή διαφυγής φόρων και τελών

- Ανασχεδιασμός των ποινικών διατάξεων για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, ώστε να αυστηροποιηθεί το νομοθετικό καθεστώς για περιπτώσεις μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγής, και να μην προβλέπεται ποινική κύρωση σε περιπτώσεις οικονομικής αδυναμίας εκπλήρωσης των οφειλών.
- Συντονισμός των δράσεων για την καταπολέμηση της λαθρεμπορίας και της νοθείας καυσίμων σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία λαμβάνοντας υπόψη τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές.
- Αξιοποίηση διακρατικών συμφωνιών με σκοπό τη διευκόλυνση των φορολογικών και τελωνειακών ελέγχων. Χρησιμοποίηση των δυνατοτήτων αμοιβαίας συνδρομής με βάση τις διεθνείς συμβάσεις που έχει υπογράψει η Ελλάδα με άλλες χώρες για την λήψη στοιχείων, όπως η πληρωμή τόκων σε Έλληνες κατοίκους.
- Εφαρμογή του Ηλεκτρονικού Περιουσιολογίου. Η δημιουργία του Περιουσιολογίου θα επιτρέψει να γίνει πραγματικότητα η συνταγματική πρόβλεψη περί συμμετοχής των πολιτών στα φορολογικά βάρη με βάση τις οικονομικές τους δυνατότητες. Με το Ηλεκτρονικό Περιουσιολόγιο θα γίνει πλήρης αποτύπωση της περιουσιακής κατάστασης των φορολογουμένων (ακίνητη και κινητή περιουσία) και μέσω αυτού θα υπάρχει η δυνατότητα σύγκρισης του επιπέδου διαβίωσης σε σχέση με τα δηλωθέντα εισοδήματά τους. Θα αποτελέσει, επίσης, σημαντικό εργαλείο για τη διευκόλυνση των ελεγκτικών μηχανισμών.
- Προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού X–RAY στα Τελωνεία.
- Αξιοποίηση των δεδομένων από τα ήδη εγκατεστημένα συστήματα ελέγχου εισροών–εκροών καυσίμων.
- Εφαρμογή συστήματος μοριακής ιχνηθέτησης των ναυτιλιακών καυσίμων καθώς και εγκατάστασης συστημάτων GPS σε βυτιοφόρα και πλωτά μέσα μεταφοράς καυσίμου.
- Εκπόνηση Επιχειρησιακού Σχεδίου Κοινών Ελέγχων με την Ελληνική Αστυνομία στα συνοριακά σημεία διέλευσης.

- Ανασχεδιασμός συστήματος επισήμανσης προϊόντων καπνού.
- Εμπλουτισμός προφίλ φορολογούμενων με τα δεδομένα που συλλέγονται ηλεκτρονικά.

Αύξηση των δημοσίων εσόδων

- Εφαρμογή δράσεων Ηλεκτρονικής Υποστήριξης της Εισπραξιμότητας.
- Κατάργηση ταμείων στις κατά τόπους Δ.Ο.Υ. και εξασφάλιση δυνατότητας καταβολής σε πιστωτικά ιδρύματα, ΕΛΤΑ κ.λπ. μέσω ανάπτυξης σχετικών εφαρμογών όπως e–παράβολο, e–αποδεικτικό ενημερότητας, e–οίκοθεν εισπράξεις.
- Κατάρτισης ετήσιου προγράμματος υποβολής δηλώσεων και πληρωμής φόρων.
- Δημιουργία και τήρηση Κρίσιμων Δεικτών (CPIs) για την παρακολούθηση των υπηρεσιών της φορολογικής διοίκησης.

Μεταρρυθμίσεις του φορολογικού μηχανισμού

- Απλοποίηση και επιτάχυνση των διαδικασιών επιστροφής φόρων.
- Ολοκλήρωση και εφαρμογή του MIS (σύστημα διοικητικής πληροφόρησης) της φορολογικής διοίκησης.
- Ανάπτυξη συστήματος βαθμολογίου και προαγωγών για το προσωπικό της φορολογικής διοίκησης.
- Παρακολούθηση στοχοθεσίας υπηρεσιών και υπαλλήλων της φορολογικής διοίκησης.
- Ανασχεδιασμός της διασποράς και της αρμοδιότητας των Τελωνείων της χώρας, καθώς και των τελωνειακών διαδικασιών.
- Κατάργηση προσκόμισης αδειών τρίτων φορέων ως δικαιολογητικών σε διαδικασίες μητρώου.
- Λειτουργία σταδιακά, εντός του 2014, 46 επιπλέον Τμημάτων Ελέγχων των 61 ενισχυμένων ΔΟΥ, δεδομένης της ενίσχυσης αυτών με Ελεγκτές Βεβαίωσης και Αναγκαστικής Είσπραξης των εσόδων του Κράτους.

Εκσυγχρονισμός φορολογικού μηχανισμού

Η αναδιάρθρωση και ο εκσυγχρονισμός του φορολογικού μηχανισμού αποτελεί βασική προτεραιότητα των διαθρωτικών παρεμβάσεων που υλοποιούνται μέσα από το τρίπτυχο αναβάθμισης των τεχνολογικών υποδομών, του ελεγκτικού έργου και των σχέσεων με τον πολίτη. Ειδικότερα, όσον αφορά τα εν λόγω τρία πεδία, προωθούνται και υλοποιούνται οι εξής δράσεις:

Αναβάθμιση των τεχνολογικών και λοιπών υποδομών του φορολογικού μηχανισμού

- Δημιουργία ολοκληρωμένου σχεδίου για την αξιόπιστη και αποτελεσματική ηλεκτρονική διασύνδεση των υπηρεσιών, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η ανταλλαγή στοιχείων και πληροφοριών μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και των συναρμόδιων Υπουργείων.
- Ανάπτυξη νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τους συναλλασσομένους, όπως Ενιαία Δήλωση ΦΜΥ–ΑΠΔ, Μισθωτήρια Συμβόλαια, Ιδιωτικά Συμφωνητικά κ.λπ.
- Υλοποίηση προσαρμογών στα ΟΠΣ και τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες Φορολογίας, Τελωνείων και Ελέγχου, μέσω του έργου Change Requests.
- Έναρξη παραγωγικής λειτουργίας του ΟΠΣ των Τελωνείων ICISnet και διασύνδεσής του με το SIS II.
- Πρόσληψη νέων υπαλλήλων (μέσω ΑΣΕΠ).

Αναβάθμιση του φορολογικού ελεγκτικού έργου

- Υλοποίηση στοχευμένων δράσεων ελέγχων όπως για offshore εταιρείες, φορολογούμενους που απέστειλαν χρηματικά ποσά στο εξωτερικό, σκάφη αναψυχής Ολλανδικού Νηολογίου.
- Υλοποίηση δράσεων αξιολόγησης κινδύνου όσον αφορά ελέγχους, επιστροφές φόρου, είσπραξης ληξιπροθέσμων, εισαγωγών και εξαγωγών, τελωνειακών δειγμάτων.

- Αξιοποίηση των δεδομένων που απορρέουν από τις υφιστάμενες και νέες φορολογικές διατάξεις, μέσω διασταυρώσεων και εμπλουτισμού της εικόνας των φορολογουμένων (πχ. profil elenxis, αξιοποίηση της διαδικασίας των έμμεσων τεχνικών ελέγχου).
- Λειτουργία του μητρώου τραπεζικών λογαριασμών.
- Διασταύρωση και εντοπισμός των ανασφάλιστων οχημάτων.
- Κατάρτιση και υλοποίηση ετησίου προγράμματος επιθεωρήσεων του Γενικού Χημείου του Κράτους.
- Υλοποίηση συστήματος συγκέντρωσης στοιχείων συναλλαγών–αποδείξεων λιανικής πώλησης καθώς και συναλλαγών–τιμολογίων κ.λπ.
- Υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων ελεγκτών βεβαίωσης και αναγκαστικής είσπραξης.

Αναβάθμιση της σχέσης με τον πολίτη–λογοδοσία και ενίσχυση της εκούσιας συμμόρφωσης

- Επέκταση υποδομών και πόρων τηλεφωνικού Κέντρου Εξυπηρέτησης Φορολογουμένων (ΚΕΦ), για αποτελεσματικότερη επικοινωνία με τους φορολογούμενους.
- Ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με τους πολίτες και ενημέρωσής τους για το έργο της φορολογικής διοίκησης (διοργάνωση ημερίδων για φορολογικά θέματα κ.λπ.).

Αναδιάρθρωση της φορολογικής και τελωνειακής διοίκησης

Παράλληλα με τις προαναφερθείσες πρωτοβουλίες, προωθούνται και υλοποιούνται μία σειρά από παρεμβάσεις αναδιάρθρωσης και βελτίωσης των φορολογικών και τελωνειακών υπηρεσιών της ΓΓΔΕ, μεταξύ των οποίων είναι:

- Ηλεκτρονική υποβολή στοιχείων που αφορούν δικηγορικούς συλλόγους, λιμεναρχεία, γραμματείς δικαστηρίων, συμβολαιογράφους και λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.
- Υλοποίηση της ηλεκτρονικής υποβολής ενιαίας δήλωσης ΦΜΥ και ασφαλιστικών εισφορών Ι-ΚΑ–ΕΤΑΜ.
- Λειτουργία 24 ακόμη Γραφείων Εξυπηρέτησης Φορολογουμένων (ΓΕΦ), όταν εκλείψουν οι λόγοι για τους οποίους δεν έχουν λειτουργήσει μέχρι σήμερα και διεύρυνση των αρμοδιοτήτων όλων των ΓΕΦ δεδομένης της εξέλιξης του νέου TAXIS για την καλύτερη εξυπηρέτηση των φορολογουμένων.
- Κατάργηση ταμείων στις κατά τόπους ΔΟΥ και εξασφάλιση δυνατότητας πληρωμής σε πιστωτικά ιδρύματα, ΕΛΤΑ κ.ά.
- Ανάπτυξη συστήματος βαθμολογίου και προαγωγών των υπαλλήλων της ΓΓΔΕ.
- Αύξηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων/ικανοτήτων του ελεγκτικού δυναμικού μέσω της συνεχούς εκπαίδευσης σχετικά με τον έλεγχο των επιχειρήσεων παραγωγής και εισαγωγής χημικών προϊόντων, νομοθεσίας χημικών προϊόντων και μεθοδολογίας ελέγχων και μετρήσεων καυσίμων και λοιπών χημικών προϊόντων.
- Εκπαίδευση νέων ελεγκτών σε βασικό πρόγραμμα εκπαίδευσης και έμπειρων ελεγκτών σε εξειδικευμένα φορολογικά θέματα.
- Δημιουργία αρχείου καταγγελιών και λοιπών αναφορών από διάφορους φορείς με σκοπό τη δημιουργία αντίστοιχου γραφείου.
- Ολοκλήρωση και εφαρμογή του MIS (Σύστημα Διοικητικής Πληροφόρησης).
- Αναδιάρθρωση των Περιφερειακών Τελωνειακών Υπηρεσιών μετά από την ολοκλήρωση της εφαρμογής του ICISnet στα Τελωνεία.
- Δημιουργία σώματος επιθεωρητών REACH και CLP.
- Διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της Επιχειρησιακής Μονάδας Είσπραξης και αναδιάρθρωση των Τμημάτων της, προκειμένου να επιτευχθεί η αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη λειτουργία αυτής.
- Σύσταση στην Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων Ειδικής Αποκεντρωμένης Υπηρεσίας Προληπτικού Ελέγχου με Τμήματα που θα εδρεύουν σε έδρες Περιφερειών, τα οποία θα ασκούν τις αρμοδιότητες που μεταφέρθηκαν από το ΣΔΟΕ.

- 46 επιπλέον Τμήματα Ελέγχων των 61 ενισχυμένων ΔΟΥ θα λειτουργήσουν, σταδιακά, εντός του 2014, δεδομένης της ενίσχυσης αυτών με Ελεγκτές Βεβαίωσης και Αναγκαστικής Είσπραξης των Εσόδων του Κράτους.
- Σταδιακή λειτουργία, μέσα στο 2014, 3 Τμημάτων Επανεξέτασης της Υποδιεύθυνσης της Υπηρεσίας Εσωτερικής Επανεξέτασης, ανάλογα με τις ανάγκες της Υπηρεσίας.

Δίωξη Οικονομικού Εγκλήματος

Με το Ν. 4152/2013 έγινε επαναπροσδιορισμός των αρμοδιοτήτων του ΣΔΟΕ και ολοκληρώθηκε στις 31.10.2013 η διαδικασία μεταφοράς αρμοδιοτήτων, οργανικών θέσεων, προσωπικού και αναγκαίων πόρων του ΣΔΟΕ στην ΓΓΔΕ. Παράλληλα, προωθείται ο ανασχεδιασμός των προτεραιοτήτων του ΣΔΟΕ και η αναδιοργάνωση των υπηρεσιών του, έτσι ώστε να δοθεί έμφαση σε ελέγχους ιδιαίτερα σημαντικών περιπτώσεων οικονομικών εγκλημάτων, όπως, ιδίως, (i) κοινοτικών επιδοτήσεων σε συνεργασία με Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς (OLAF) και (ii) κίνησης κεφαλαίων, χρηματιστηριακών συναλλαγών και απάτης μέσω διαδικτύου. Παράλληλα, αναλήφθηκαν πρωτοβουλίες οργανωτικού χαρακτήρα για την αποφυγή επικαλύψεων του ΣΔΟΕ προς τις υπηρεσίες άλλων Υπουργείων.

Επιπρόσθετα, δημιουργείται κεντρική βάση δεδομένων τραπεζικών λογαριασμών, στην οποία η Υπηρεσία θα έχει άμεση πρόσβαση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η εν λόγω βάση θα ολοκληρωθεί μέχρι τέλους του έτους και το 2014 θα είναι σε πλήρη παραγωγική διαδικασία με σκοπό την επιτάχυνση και τη διευκόλυνση των ελεγκτικών ενεργειών με τελικό στόχο την διασφάλιση του Δημοσίου Συμφέροντος. Τέλος, έχει ήδη συσταθεί και λειτουργεί το Εθνικό Γραφείο Ανάκτησης Περιουσιακών Στοιχείων που συνεργάζεται με τις αντίστοιχες Υπηρεσίες των κρατών–μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (AROs), καθώς με τους εθνικούς συνδέσμους του δικτύου CARIN (CAMDEN ASSETS RECOVERY INTERAGENCY NETWORK) για την ανίχνευση και τον εντοπισμό, εντός και εκτός των συνόρων της χώρας, προϊόντων και άλλων περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από διασυνοριακές εγκληματικές δραστηριότητες.

Η υλοποίηση του προγράμματος δράσης του ΣΔΟΕ για το έτος 2012 και το πρώτο εννεάμηνο του 2013 έχει επιφέρει σημαντικά αποτελέσματα. Συγκεκριμένα, διενεργήθηκαν 34.249 στοχευμένοι έλεγχοι αντί προγραμματισθέντων 28.000 ελέγχων και διαπιστώθηκαν 908.745 παραβάσεις σε 18.473 περιπτώσεις. Το ποσοστό ελέγχων έναντι των στόχων ανήλθε σε 122%. Το μέσο ποσοστό παραβατικότητας διαμορφώθηκε στο 54%. Διενεργήθηκαν επίσης 16.588 έλεγχοι διακίνησης και εντοπίστηκαν 2.247 παραβάτες στους οποίους διαπιστώθηκαν 12.376 παραβάσεις. Το μέσο ποσοστό παραβατικότητας διαμορφώθηκε στο 14%. Το πρώτο εννεάμηνο του 2013 το ΣΔΟΕ, υπερβαίνοντας το στόχο των 16.695 προγραμματισμένων ελέγχων, διενήργησε συνολικά 24.358 ελέγχους (ποσοστό υλοποίησης στόχων 146%), σε επιλεγμένες επιχειρήσεις, όπου διαπιστώθηκαν 358.622 παραβάσεις σε 11.494 παραβάτες (μέσο ποσοστό παραβατικότητας 47%). Τέλος, διενεργήθηκαν 9.199 έλεγχοι διακίνησης και εντοπίστηκαν 1.285 παραβάτες στους οποίους διαπιστώθηκαν 3.611 παραβάσεις. Το μέσο ποσοστό παραβατικότητας διαμορφώθηκε στο 14%.

8. Ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων

Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (ΓΓΠΣ) συνεχίζει την προώθηση μιας σειράς από πρωτοβουλίες και πολιτικές για την ανάπτυξη των ηλεκτρονικών υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών, προς όφελος των πολιτών και του δημόσιου συμφέροντος. Οι προσπάθειες και οι ενέργειές της για την επίτευξη του σκοπού της εντείνονται και αναβαθμίζονται σταθερά κάθε χρόνο.

Σ’ αυτό το πλαίσιο, οι στόχοι των ενεργειών της κινούνται σε τρεις κατευθύνσεις:

- Η καταπολέμηση της γραφειοκρατίας και η μείωση του βάρους του ιδιωτικού τομέα αλλά και του ευρύτερου δημόσιου τομέα στις συναλλαγές του με το Υπουργείο Οικονομικών.

- Η εξυπηρέτηση των πολιτών και η αύξηση της παραγωγικότητας του Υπουργείου Οικονομικών.
- Η συμβολή στην διαχείριση των δημόσιων οικονομικών προς όφελος του δημόσιου συμφέροντος.

Η επίτευξη των στόχων αυτών και η προσήλωση σε πρακτικά και απτά αποτελέσματα προς όφελος του Δημοσίου και των πολιτών αποτελεί πάντα την αιχμή του δόρατος των Κυβερνητικών προσπαθειών για την προώθηση και υποστήριξη της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Γενικές ψηφιακές υπηρεσίες και υπηρεσίες διαδικτύου

Η ΓΓΠΣ, μέσα από τη μακρόχρονη εμπειρία και συνεχή αναπτυξιακή πορεία, προσφέρει μια σειρά παραδοσιακών αλλά και καινοτόμων υπηρεσιών προς τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τη δημόσια διοίκηση. Η έγκαιρη και εύρυθμη παραγωγή των υπηρεσιών αυτών αποτελεί βασική προϋπόθεση για την λειτουργία του Υπουργείου Οικονομικών και ουσιαστικό εργαλείο για τη διαμόρφωση σχέσεων αμοιβαίας εμπιστοσύνης κράτους–πολίτη. Υλοποιώντας τον στρατηγικό της σχεδιασμό, στο πλαίσιο συγκεκριμένων πρωτοβουλιών και μέσω της χρήσης τεχνολογιών αιχμής, το τρέχον έτος, επετεύχθησαν παραγωγικά αποτελέσματα, όπως ενδεικτικά, αναφέροντα παρακάτω:

- Προσαρμογή και διεκπεραίωση των διαδικασιών που αφορούν στις φορολογικές δηλώσεις εισοδήματος φυσικών και μη φυσικών προσώπων (προεκτύπωση, επεξεργασία, υποστήριξη, αποστολή εκκαθαριστικών σημειωμάτων, εισπράξεις, ψηφιακή υποστήριξη των ΔΟΥ και των φορολογικών υπηρεσιών, διενέργεια διασταυρώσεων κ.λπ.).
- Καθιέρωση ηλεκτρονικής υποβολής για τους περισσότερους υπόχρεους, πλησιάζοντας το 100% σε πλείστες περιπτώσεις, με αποτέλεσμα τη μείωση της γραφειοκρατίας και του διοικητικού βάρους, καθώς επίσης και την άμεση εκκαθάριση των ηλεκτρονικών φορολογικών δηλώσεων.
- Καθιέρωση ηλεκτρονικού συστήματος για την αποστολή των ειδοποιητηρίων και την πληρωμή των τελών κυκλοφορίας οχημάτων.
- Λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος Μισθοδοσίας και Συντάξεων (ΠΣΕΣ) και παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών προς τους συνταξιούχους του Δημοσίου.
- Παροχή νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τον πολίτη, τις επιχειρήσεις και τη δημόσια διοίκηση, μέσω του νέου TAXIS, του TAXISnet και του ICISnet για τη διευκόλυνση των συναλλαγών με το Υπουργείο Οικονομικών.
- Λειτουργία και υποστήριξη του Πληροφοριακού Συστήματος των κεντρικών υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών για την παραγωγή και διακίνηση εγγράφων, το πρωτόκολλο, την αποτελεσματική διαχείριση προσωπικού κ.λπ.
- Υποστήριξη στη λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος του Γενικού Χημείου του Κράτους, καλύπτοντας κεντρική και περιφερειακές υπηρεσίες.
- Πλήρη τεχνολογική υποστήριξη της λειτουργίας της Ενιαίας Αρχής Πληρωμής. Το σύστημα έχει συμπεριλάβει τις αμοιβές όλων των δημοσίων υπαλλήλων.
- Ποικίλα στατιστικά στοιχεία εκ των τομέων που εξυπηρετεί, καθώς και το ετήσιο «Στατιστικό Δελτίο Φορολογικών Δεδομένων».
- Συνεργασία και ανταλλαγή στοιχείων με τους περισσότερους φορείς της Δημόσιας Διοίκησης.
- Σύστημα διαχείρισης αναφορών διοικητικής πληροφόρησης.
- Λειτουργία του Κέντρου Εξυπηρέτησης Φορολογουμένων. Ανασχεδιάστηκε και ενημερώθηκε μια πλούσια βάση με συχνές ερωτήσεις και απαντήσεις. Υπεγράφη και υλοποιείται η επέκτασή του σε ένα Ενιαίο Πολυκαναλικό Κέντρο Εξυπηρέτησης Συναλλασσομένων με το Υπουργείο Οικονομικών.
- Διαχείριση ληξιπρόθεσμων οφειλών και υποστήριξη της υπηρεσίας αποστολής προσωποποιημένων μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και λειτουργίας τηλεφωνικού κέντρου, με σκοπό την αύξηση της εκούσιας φορολογικής συμμόρφωσης. Επίσης, υλοποιήθηκε η δυνατότητα εμφάνισης και εκτύπωσης των βεβαιωμένων και ληξιπρόθεσμων οφειλών στους πιστοποιημένους χρήστες του TAXISnet. Τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα ξεπερνούν κατά πολύ τους στόχους.
- Εφαρμογή Παρακολούθησης Διασταυρώσεων και Εμφάνιση Στοιχείων Μητρώου σε πραγματικό χρόνο για διευκόλυνση των στελεχών των ΔΟΥ.

- Παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών εγγραφής (απόδοσης ΑΦΜ) και φορολογικής ενημερότητας στην υπηρεσία μιας στάσης (ΓΕΜΗ), που επιτρέπει τη σύσταση εταιρειών σε μια στάση μέσα σε μια ημέρα.
- Δημιουργία υπηρεσίας που εκδίδει πιστοποιητικά φορολογικής ενημερότητας σε πραγματικό χρόνο μέσω του διαδικτύου.
- Δημιουργία υπηρεσίας υποβολής αιτήματος, ελέγχου προϋποθέσεων, υπολογισμού και καταβολής του επιδόματος κατανάλωσης πετρελαίου.
- Υλοποίηση του έκτακτου ειδικού τέλους ηλεκτροδοτούμενων δομημένων επιφανειών (ΕΕΤΗΔΕ) μέσω εφαρμογής και μηχανογραφικής υποστήριξης των ΔΟΥ και χρήσης αρχείων της ΔΕΗ.
- Υλοποίηση της υπηρεσίας (web service) υποβολής πιστοποιητικών φορολογικών ελέγχων από πιστοποιημένους (ορκωτούς) ελεγκτές και ελεγκτικά γραφεία.
- Δημιουργία συστήματος εισροών-εκροών των πετρελαιοειδών.
- Σχεδιασμός και πιλοτική λειτουργία υπηρεσίας έκδοσης ηλεκτρονικού παραβόλου.
- Αδιάλειπτη λειτουργία των υποδομών της, μέσω της υλοποίησης ενιαίου DataCenter για το Υπουργείο Οικονομικών και υπηρεσιών ανάκαμψης από καταστροφές (Disaster Recovery Services).
- Σχεδιασμός και υλοποίηση των συγχωνεύσεων των ΔΟΥ.

Ο συνεχώς αναβαθμιζόμενος δικτυακός τόπος της ΓΓΠΣ (www.gsis.gr), προσδιορίζεται από τρεις σημαντικές έννοιες: επικοινωνία, πληροφόρηση, συναλλαγές. Συγκεκριμένα:

- Μέσα στο 2013 οι δικτυακά παρεχόμενες υπηρεσίες πλησιάζουν τις 45 (για φορολογικά και τελωνειακά θέματα, μισθολογικά και συνταξιοδοτικά θέματα, θέματα εξυπηρέτησης άλλων φορέων του οικονομικού τομέα κ.λπ.).
- Κατά το 2012 πιστοποιηθήκαν 1,3 εκατ. νέοι χρήστες για τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών.
- Το συνολικό πλήθος των πιστοποιημένων ηλεκτρονικών χρηστών έφθασε τα 7,2 εκατ., από τους οποίους υποβλήθηκαν και επεξεργάστηκαν περί τα 20 εκατ. δηλώσεις.

Παράλληλα, με την αύξηση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών, υιοθετήθηκε και ακολουθείται συγκεκριμένη πολιτική ασφάλειας, διαδικασίες για δικαιώματα πρόσβασης, μεταφορά αρχείων, κοινοποίηση περιστατικών, ασφάλιση της κεντρικής βάσης δεδομένων με εξατομικευμένη πρόσβαση και παρακολούθηση ενεργειών, ασφάλειας χρήσης PC, Ψηφιακή Υπογραφή αρχείων κ.α.

Δικτυακή υποδομή του Υπουργείου Οικονομικών

Η ΓΓΠΣ έχει μεριμνήσει για την ένταξη στο Εθνικό Δίκτυο Δημόσιας Διοίκησης–«Σύζευξις», για όλες σχεδόν τις υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών (κεντρικές υπηρεσίες, ΔΟΥ, τελωνεία, ΥΔΕ, κτηματικές υπηρεσίες, υπηρεσίες του ΓΧΚ, υπηρεσίες του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, κ.λπ.), σε όλη την επικράτεια, παρέχοντας τη δυνατότητα υποστήριξης ενοποιημένων υπηρεσιών μετάδοσης δεδομένων, τηλεδιάσκεψης και φωνής, με ταχύτητες, τουλάχιστον, 1024Kbps και σημαντική εξοικονόμηση πόρων. Με την έλευση του TAXIS 2 και κατόπιν των συγχωνεύσεων των ΔΟΥ, εξυπηρετούνται σήμερα από το δίκτυο «Σύζευξις» περί τις 580 υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών περιορίζοντας σημαντικά τα σχετικά λειτουργικά έξοδα. Η λειτουργία των εν λόγω υπηρεσιών θα συνεχιστεί να παρέχεται με χρήση περαιτέρω αναβαθμισμένων δικτυακών υπηρεσιών, σε οποιοδήποτε έργο διαδεχθεί το «Σύζευξις» (Σύζευξις ΙΙ).

Αναπτυξιακό έργο–ΕΣΠΑ

Κατά την 4η Προγραμματική Περίοδο και αξιοποιώντας πόρους των ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση» και «Ψηφιακή Σύγκλιση», η ΓΓΠΣ προχωρά στον εκσυγχρονισμό των υποδομών Πληροφορικής του Υπουργείου Οικονομικών, τον ανασχεδιασμό των δομών της και του οργανωτικού της πλαισίου, στον εκσυγχρονισμό και σε τυποποίηση μεθόδων Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για τη βελτιστοποίηση των υπηρεσιών της:

- Διασφαλίζοντας την απρόσκοπτη και αποτελεσματική λειτουργία των υπηρεσιών της στο νέο ψηφιακό γίγνεσθαι και σε ένα συνεχώς διευρυνόμενο και πιο απαιτητικό αριθμό πολιτών και επιχειρήσεων.
- Υλοποιώντας νέες δράσεις και ενισχύοντας το ρόλο της, στην παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών και τη διαλειτουργικότητα των υπηρεσιών του Δημοσίου.

Συγκεκριμένα, έχουν ενταχθεί στο ΕΣΠΑ και χρηματοδοτούνται αναπτυξιακές δράσεις σημαντικού προϋπολογισμού:

- Ολοκληρώθηκε και λειτουργεί το Πληροφοριακό Σύστημα των Ελεγκτικών Υπηρεσιών– ELENXIS. Οι Ελεγκτικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών (φορολογικές ελεγκτικές υπηρεσίες, τελωνειακές ελεγκτικές υπηρεσίες, Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων και οικονομικές επιθεωρήσεις), αποκτούν όλες τις πηγές δεδομένων του Υπουργείου Οικονομικών, μέσω μιας κεντρικής υποδομής και φορητών υπολογιστών ασύρματα συνδεδεμένων με αυτή.
- Διαδραστικές Υπηρεσίες προς τους πολίτες. Η δράση αυτή προβλέπει την ανάπτυξη και υποστήριξη των ηλεκτρονικών της υπηρεσιών, με ενιαίο τρόπο με τη χρησιμοποίηση εναλλακτικών καναλιών παροχής υπηρεσιών (διαδίκτυο, κινητή τηλεφωνία, φωνητική πύλη κ.λπ.). Η σχετική σύμβαση υπογράφηκε τον Σεπτέμβριο του 2013.
- MIS (Ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής Πληροφόρησης για λήψη αποφάσεων σε όλες της βαθμίδες της Διοίκησης του Υπουργείου) και Διαδικτυακή πύλη Υπουργείου Οικονομικών. Η δράση δημιουργεί ενιαία δικτυακή πύλη (portal) παροχής ηλεκτρονικών δημόσιων υπηρεσιών για θέματα ψηφιακής οικονομίας. Προκηρύχθηκε στο 2013 και ήδη το έργο υλοποιείται.
- Δημιουργία νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών για τον πολίτη, τις επιχειρήσεις και τη δημόσια διοίκηση. Οι υπηρεσίες αυτές αφορούν:
  - Σύστημα Ψηφιακών Υπηρεσιών Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων για την καταγραφή και ορθολογική αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας, το οποίο υλοποιείται αφού υπογράφηκε η σχετική σύμβαση τον Σεπτέμβριο του 2013.
  - Διαλειτουργικότητα με άλλους φορείς για λήψη στοιχείων όπως μεταφορικά, ΣΑΤΑ, τράπεζες, ασφαλιστικά ταμεία, ΔΕΚΟ, τιμολόγια, δημοτολόγιο και παροχή στοιχείων όπως συνέπεια, ενημερότητα, εύρεση/απόδοση ΑΦΜ, επαλήθευση, διεύθυνση αλληλογραφίας (π.χ. Δημόσιο, ΔΕΚΟ, συμβεβλημένοι), οχήματα, ακίνητη περιουσία και οριζόντιες δράσεις ESB, ταυτοποίηση και πιστοποίηση φορέων, εισαγωγές και μεταβολές δεδομένων, το οποίο υλοποιείται μέσω σύμβασης συμφωνίας πλαισίου για παροχή υπηρεσιών, διασφαλίζοντας την αποτελεσματικότερη ανταπόκριση της ΓΓΠΣ σε συνεργασίες τεχνολογικής διαλειτουργικότητας.
- Αξιοποιήθηκε η μελέτη οργανωτικού και διοικητικού ανασχεδιασμού της ΓΓΠΣ και σχεδιάστηκε και υιοθετήθηκε νέα οργανωτική δομή σε συνάρτηση με τον σύγχρονο ρόλο παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών που καλείται να διαδραματίσει προς τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τη διοίκηση.

Πλέον των όσων αναφέρθηκαν, η ΓΓΠΣ έχει τη δυνατότητα και προτίθεται να μετασχηματιστεί σε ένα ενιαίο κέντρο πληροφορικής, για όλον τον οικονομικό τομέα της δημόσιας διοίκησης, συμμετέχοντας στη δράση g–cloud, της οποίας ολοκληρώνεται εντός του 2014 η διαγωνιστική διαδικασία, διαθέτοντας τις τεχνολογικές υποδομές, τις κτιριακές εγκαταστάσεις και το κατάλληλα εκπαιδευμένο στελεχιακό δυναμικό για την ασφαλή φιλοξενία και την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης δεδομένων ή/και εφαρμογών ή/και συστημάτων άλλων φορέων.

9. Κοινωνική Πολιτική

Στο πλαίσιο της ευρύτερης κυβερνητικής προσπάθειας για δημοσιονομική εξυγίανση, προσαρμογή και πειθαρχία αλλά και για τον μετασχηματισμό και την ποιοτική αναβάθμιση των θεσμών και της λειτουργίας της ελληνικής οικονομίας, η στρατηγική του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης

και Πρόνοιας επικεντρώνεται στο σχεδιασμό, στη λήψη και στην εφαρμογή μέτρων πολιτικής για την προώθηση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας της αγοράς εργασίας, στην ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων και της κοινωνικής συνοχής, στη δημιουργία ενός αποτελεσματικού και βιώσιμου μοντέλου κοινωνικής πρόνοιας και στη διασφάλιση της σταθερότητας του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης στη χώρα μας. Επιπλέον, εφαρμόζεται ένα ολοκληρωμένο και συγκροτημένο σχέδιο οργανωτικών παρεμβάσεων και αλλαγών που επιφέρουν άμεσα και απτά οφέλη στους πολίτες, αντιμετωπίζουν την αδήλωτη εργασία και την εισφοροδιαφυγή.

Στο πλαίσιο αυτό, το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας σχεδιάζει και υλοποιεί ένα πλέγμα διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Οι σημαντικότερες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που έχουν ξεκινήσει το 2013 και θα συνεχισθούν το 2014 είναι οι ακόλουθες:

- Θεσμοθετήθηκε και λειτουργεί πλήρως το δίκτυο «ΑΡΙΑΔΝΗ», μέσω του οποίου τα ασφαλιστικά ταμεία ενημερώνονται άμεσα για όλες τις δημογραφικές/οικογενειακές αλλαγές των δικαιούχων, εξαλείφοντας έτσι τη σχετική παραβατικότητα.
- Δημιουργήθηκε το Ηλεκτρονικό Σύστημα «ΗΛΙΟΣ», ένα από τα πιο σύγχρονα, αξιόπιστα και αποτελεσματικά συστήματα ελέγχου, ενημέρωσης και παρακολούθησης δεδομένων κοινωνικής ασφάλισης σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Από την 1η Μαρτίου 2013 τέθηκε σε πλήρη λειτουργία το πληροφοριακό σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ» το οποίο αποτυπώνει, σε πραγματικό χρόνο, τις ροές απασχόλησης του μισθωτού τομέα της ιδιωτικής οικονομίας, υποστηρίζοντας έτσι το στρατηγικό σχεδιασμό των πολιτικών απασχόλησης και την αποτελεσματική αντιμετώπιση της αδήλωτης και ανασφάλιστης εργασίας, ιδίως μέσω της διασύνδεσής της με τις Αναλυτικές Περιοδικές Δηλώσεις στο ΙΚΑ.
- Δημιουργήθηκε η Ενιαία Ηλεκτρονική Βάση Ακίνητης Περιουσίας «ΕΣΤΙΑ», στην οποία αποτυπώνεται το σύνολο της ιδιόκτητης και μισθωμένης ακίνητης περιουσίας των φορέων εποπτείας του Υπουργείου, ενώ οι μετεγκαταστάσεις στο πλαίσιο της νέας στεγαστικής πολιτικής του Υπουργείου έχουν εξοικονομήσει περίπου 7 εκατ. ευρώ στο σύνολο των 25 εκατ. ευρώ που δαπανά για ενοίκια το Υπουργείο και τα ασφαλιστικά ταμεία.
- Τέθηκε σε λειτουργία μηχανισμός αυτόματης διασταύρωσης των υποβληθεισών μηνιαίων εισφορών στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ μέσω ΑΠΔ σε σχέση με τις καταβληθείσες. Έτσι, κλείνουν οριστικά διαχειριστικά και λειτουργικά κενά που επέτρεψαν τη σταδιακή μεγέθυνση των φαινομένων εισφοροδιαφυγής και εισφοροαποφυγής.
- Θεσμοθετήθηκε και ξεκίνησε η λειτουργία του ΚΕΑΟ (Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών) για την είσπραξη των ληξιπρόθεσμων οφειλών από ασφαλιστικές εισφορές για το σύνολο των ασφαλιστικών ταμείων.
- Μειώθηκε το μη μισθολογικό κόστος κατά 1,1 ποσοστιαίες μονάδες.
- Καταρτίστηκε από Ειδική Επιστημονική Επιτροπή κατάλογος με 43 παθήσεις για τις οποίες η διάρκεια της αναπηρίας καθορίζεται επ' αόριστον και, συνεπώς, δεν θα απαιτείται επαναξιολόγηση από τα ΚΕΠΑ.
- Δημιουργήθηκε το ΕΤΕΑ με στόχο την απλοποίηση του πολύπλοκου και κατακερματισμένου συστήματος της επικουρικής ασφάλισης, την εφαρμογή ενιαίων ομογενοποιημένων κανόνων για το σύνολο των ασφαλισμένων και την εξάλειψη δημιουργίας ελλειμμάτων με απώτερο σκοπό την βιωσιμότητα συνολικά του ασφαλιστικού συστήματος.
- Ξεκινά, από 1η Δεκεμβρίου 2013, η ενιαία υποβολή στην ΑΠΔ εισφορών για κύρια και επικουρική σύνταξη και παροχές εφάπαξ.
- Επιβλήθηκε το υψηλότερο ιστορικά πρόστιμο για την αδήλωτη εργασία (10.550 ευρώ), το οποίο επεκτείνεται και σε όσους δεν δηλώνουν τον αντίστοιχο εργαζόμενο στην ΑΠΔ.
- Θεσμοθετήθηκε το ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων και καταβάλλεται, για πρώτη φορά, ακόμη και σε οικογένειες με 1 ή 2 παιδιά.
- Διασφαλίστηκε η συνέχιση λειτουργίας των Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων και του προγράμματος «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» και θεσπίστηκαν τα καινοτόμα προγράμματα «ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ» και «ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ ΝΟΣΗΛΕΙΑ».
- Με Υπουργική Απόφαση καταβάλλεται ειδικό βοήθημα ανεργίας σε αυτοαπασχολούμενους που διέκοψαν την άσκηση επαγγέλματος ή έκλεισαν την επιχείρησή τους.

- Θεσμοθετήθηκε ο νέος μηχανισμός καθορισμού του κατώτατου μισθού, ο οποίος θα διαμορφώνεται ύστερα από διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους και τη συνδρομή επιστημονικών φορέων, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα.

Μια άλλη δέσμη διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που σχεδιάζονται με εντατικό ρυθμό και θα ξεκινήσουν το 2014 αφορούν στα κάτωθι:

- Ολοκληρώνονται οι διαρθρωτικές οργανωτικές μεταρρυθμίσεις στο ασφαλιστικό, με τη δημιουργία του συστήματος «ΑΤΛΑΣ», δηλαδή η ψηφιακή καταγραφή του ασφαλιστικού ιστορικού για όλους τους εργαζόμενους. Με την ολοκλήρωσή του (εντός του 2015) η απονομή συντάξεων θα γίνεται άμεσα, κάθε ασφαλισμένος θα έχει πρόσβαση στο ασφαλιστικό ιστορικό του, καταργούνται τα βιβλιάρια υγείας κ.λπ.
- Σχεδιάζεται η ριζική αναδιοργάνωση της Επιθεώρησης Εργασίας και η ενοποίηση των ελεγκτικών μηχανισμών του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας.
- Δημιουργείται Μητρώο Παραβατικότητας μέσω του πληροφοριακού συστήματος «ΕΡΓΑΝΗ», ενώ προωθείται η διαλειτουργικότητα των πληροφοριακών συστημάτων του Υπουργείου, του ΙΚΑ και του ΟΑΕΔ.
- Δημιουργούνται μόνιμοι μηχανισμοί διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας, καθώς και παρακολούθησης και αξιολόγησης των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης.

Παράλληλα, το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας σχεδιάζει και υλοποιεί αναπτυξιακές πρωτοβουλίες. Εξ' αυτών οι σημαντικότερες που ξεκίνησαν το 2013 και θα συνεχισθούν το 2014 είναι οι εξής:

- Υλοποιείται το πρόγραμμα «Επιταγή Εισόδου στην Αγορά Εργασίας» για 45.000 άνεργους νέους έως 29 ετών, ενώ εκπονείται ήδη Σχέδιο Δράσης για την εφαρμογή του Προγράμματος «Εγγύηση για τη Νεολαία» (Youth Guarantee).
- Υλοποιούνται προγράμματα κοινωφελούς εργασίας για 50.000 ανέργους στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και κοινωνικές υπηρεσίες του δημόσιου τομέα.
- Προωθείται – σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή – ο θεσμός της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
- Αναβίωσε το πρόγραμμα Κοινωνικού Τουρισμού μέσω του ΟΑΕΔ.

Οι σημαντικότερες αναπτυξιακές πρωτοβουλίες που θα ξεκινήσουν το 2014 είναι οι εξής:

- Η πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος σε δύο περιοχές της χώρας με στόχο τη διεύρυνσή του σε όλη την Ελλάδα.
- Η έναρξη του διαλόγου με άξονα την Πράσινη Βίβλο για την Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης, με στόχο η χώρα να αποκτήσει μια ολοκληρωμένη και πολύπλευρη στρατηγική για την κοινωνική ένταξη και την αντιμετώπιση της φτώχειας.
- Η υλοποίηση των δράσεων για τη στήριξη της απασχόλησης των νέων στο πλαίσιο του Youth Guarantee, μία εκ των οποίων είναι η υλοποίηση διευρυμένου προγράμματος «Επιταγή Εισόδου» για 75.000 άνεργους νέους έως 29 ετών.
- Η επανάληψη, και το επόμενο έτος, του προγράμματος κοινωφελούς εργασίας για άλλους 50.000 ανέργους, με στόχευση σε οικογένειες χωρίς κανένα εργαζόμενο.
- Η υλοποίηση μέσω του ΟΑΕΔ, για πρώτη φορά, ειδικού κατασκηνωτικού προγράμματος από το οποίο θα ωφεληθούν περισσότερα από 40.000 παιδιά ανέργων και οικονομικά αδύναμων οικογενειών.

10. Διαρθρωτικές Μεταρρυθμίσεις

Κατά την τελευταία διετία έχει ξεκινήσει η εφαρμογή από την Κυβέρνηση της στρατηγικής οικονομικής πολιτικής, η οποία παράλληλα με την εδραίωση της δημοσιονομικής εξυγίανσης, προσαρμογής και πειθαρχίας, επικεντρώνεται στην επανεκκίνηση της πραγματικής οικονομίας. Δομικό συστατικό αυτής της προσπάθειας ανάσχεσης των έντονων υφεσιακών πιέσεων και απελευθέρωσης της αναπτυξιακής δυναμικής της οικονομίας είναι η προώθηση μιας σειράς διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Σ' αυτό το πλαίσιο, έχουν αναληφθεί σχετικές πρωτοβουλίες εντός του 2013, και δρομολογούνται μια σειρά από αντίστοιχες πρωτοβουλίες για το 2014 και έπειτα. Ειδικότερα, ανά πεδίο πολιτικής, ενδεικτικές πρωτοβουλίες για την περίοδο 2013 – 2014 είναι:

Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα

- Η θέσπιση νέου θεσμικού πλαισίου και η υλοποίηση στρατηγικής για την απλοποίηση της αδειοδότησης των βιομηχανιών και της μεταποιητικής δραστηριότητας.
- Η εισαγωγή ενός θεσμικού πλαισίου για τα επιχειρηματικά πάρκα, ώστε να είναι πιο εύκολες οι επενδύσεις σε αυτά.
- Η ολοκλήρωση της έκδοσης όλων των κανονιστικών διατάξεων του Ν. 3982/2011, με τον οποίο αντιμετωπίζεται συνολικά το θέμα των κλειστών επαγγελμάτων και της μείωσης της γραφειοκρατίας για την αδειοδότηση επιχειρήσεων.
- Η νέα στρατηγική για τα Logistics (εφοδιαστική αλυσίδα) και ο εκσυγχρονισμός του σχετικού νομοθετικού πλαισίου.
- Η απλοποίηση αδειοδοτήσεων στα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος.
- Η υλοποίηση νομοθετικής πρωτοβουλίας για την άρση εμποδίων στον ανταγωνισμό στους τέσσερις βασικούς τομείς της Ελληνικής οικονομίας (τουρισμός, λιανικό εμπόριο, επεξεργασία τροφίμων και δομικά υλικά).
- Η βελτίωση του πλαισίου λειτουργίας του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΜΗ) για την περαιτέρω μείωση του διοικητικού κόστους και την επιτάχυνση των διαδικασιών σύστασης των επιχειρήσεων.
- Η απλοποίηση και ενοποίηση του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου δημοσίων συμβάσεων.
- Η σταδιακή εφαρμογή Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημόσιων Προμηθειών σε όλη την Κυβέρνηση με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση πόρων.
- Η ανασυγκρότηση εθνικού ελεγκτικού μηχανισμού για την πάταξη του παραεμπορίου.
- Η εποπτεία Αγοράς Καυσίμων με την ολοκλήρωση εγκατάστασης συστήματος Εισροών – Εκροών σε όλη τη χώρα (πρατήρια και μεταπωλητές) και τη λειτουργία Μυστικού Αυτοκινήτου.
- Η δημιουργία πλαισίου λειτουργίας ηλεκτρονικού εμπορίου - κώδικας δεοντολογίας και πλαίσιο αυτορρύθμισης – πιστοποίησης.
- Η ολοκλήρωση της ανασυγκρότησης των Εθνικών Υποδομών Ποιότητας (ΕΣΥΠ, ΕΒΕΤΑΜ).
- Η σύσταση του Εθνικού Συμβουλίου Πολιτικής Ποιότητας και του Εθνικού Συμβουλίου Τυποποίησης.

Υποδομές, Μεταφορές και Δίκτυα

- Η αποκέντρωση των διαδικασιών υλοποίησης του ΠΔΕ, ώστε το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, να εποπτεύει μόνο συνολικά μεγέθη του ΠΔΕ μέσω της αρχικής έκδοσης των συλλογικών αποφάσεων και τον καθορισμό των ορίων πληρωμών, αφήνοντας τη διαχείριση των εσωτερικών μεγεθών στους φορείς εκτέλεσης του ΠΔΕ.
- Η συμβολή στην ολοκλήρωση της υλοποίησης του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων, το οποίο επιτρέπει τη διενέργεια ηλεκτρονικών διαγωνισμών με αποτέλεσμα τη μείωση δαπανών.
- Η συμβολή στην αναμόρφωση και αναδιάρθρωση του θεσμικού πλαισίου ανάθεσης των Δημοσίων Συμβάσεων.

- Η σύνταξη πρόσθετων Εθνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (πέρα των 440 εγκεκριμένων) για τα δημόσια έργα, η αναμόρφωση περιγραφικών–αναλυτικών τιμολογίων και η σύσταση παρατηρητηρίου τιμών για την κοστολόγηση προϋπολογισμού δημοσίων έργων.
- Η αναμόρφωση–εναρμόνιση του θεσμικού πλαισίου πιστοποίησης, ταξινόμησης, αδειοδότησης μηχανημάτων έργων σύμφωνα με τα Ευρωπαϊκά Πρότυπα και Οδηγίες.
- Η δημιουργία νομοθετικού πλαισίου καθορισμού εγκατάστασης και λειτουργίας συνεργείων μηχανημάτων έργων και προϋποθέσεις άσκησης επαγγέλματος επισκευαστή μηχανημάτων έργων.
- Η εισαγωγή θεσμικού πλαισίου εναλλακτικής διαχείρισης των Αποβλήτων–Επισκευών–Κατασκευών και Κατεδαφίσεων στη νομοθεσία εκτέλεσης των δημοσίων έργων.
- Η μεταρρύθμιση του καθεστώτος των αποκλειστικών δικαιωμάτων των μηχανικών και η περαιτέρω διεύρυνση του επαγγέλματος σε περισσότερες ειδικότητες.
- Η συγχώνευση των εποπτευόμενων φορέων ΟΣΚ ΑΕ, ΔΕΠΑΝΟΜ ΑΕ και ΘΕΜΙΣ ΑΕ στην Κτιριακών Υποδομών ΑΕ.
- Η συγχώνευση των ΟΑΔΥΚ ΑΕ–ΟΑΝΑΚ ΑΕ, η μεταφορά των αρμοδιοτήτων της ΕΥΔΕ/ΒΟΑΚ και της ΕΥΔΕ «Μελέτη Κατασκευή έργων ύδρευσης Ηρακλείου Κρήτης και Αγ. Νικολάου από το φράγμα Αποσελέμη» στην ΟΑΚ ΑΕ.
- Η ολοκλήρωση, εντός του 2014, της διαδικασίας ιδιωτικοποίησης της ΤΡΑΙΝΟΣΕ και ROSCO, ενώ θα ολοκληρωθεί η διαδικασία εξυγίανσης του ΟΣΕ και η ρύθμιση του θέματος των κρατικών ενισχύσεων.
- Η δημιουργία και στελέχωση της Ρυθμιστικής Αρχής Επιβατικών Μεταφορών σύμφωνα με τον ψηφισθέντα Ν. 4199/2013.
- Η συνέχιση της λειτουργικής συγχώνευσης και εξυγίανσης αστικών συγκοινωνιών του ΟΑΣΑ και του ΟΑΣΘ.
- Η ολοκλήρωση της υλοποίησης του συστήματος αδειοδότησης κατασκευών κεραιών μονοαπευθυντικής διαδικασίας (ΣΥΛΗΑ).
- Η ολοκλήρωση πλαισίου για εγκατάσταση και λειτουργία κεραιών χαμηλής όχλησης (ΕΚΚΧΟ).
- Η απελευθέρωση της αγοράς ταχυδρομικών υπηρεσιών.
- Η τροποποίηση της νομοθεσίας για τις θέσεις εκπομπής σταθμών FM.

Διοικητική Μεταρρύθμιση και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση

- Η αξιολόγηση του συνόλου των κεντρικών και αποκεντρωμένων υπηρεσιών των Υπουργείων, καθώς και των εποπτευόμενων φορέων τους, ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ. Η αξιολόγηση ολοκληρώνεται εντός του 2013 από επιτροπές που συγκροτήθηκαν για το σκοπό αυτό και καλύπτουν δομές στις οποίες υπηρετούν πάνω από 600.000 υπάλληλοι.
- Η έγκριση οργανογραμμάτων Υπουργείων και εποπτευόμενων φορέων, σε συνέχεια της αξιολόγησής τους, από το Κυβερνητικό Συμβούλιο Μεταρρύθμισης, εντός του 2013. Η νομοτεχνική επεξεργασία και η θέση σε ισχύ των απαραίτητων Προεδρικών Διαταγμάτων προγραμματίζεται εντός του πρώτου εξαμήνου του 2014, όπως και η περιγραφή αντικειμένου και η στελέχωση των θέσεων που δημιουργούνται, ώστε οι δομές των Υπουργείων συνολικά να ανταποκρίνονται στην αποστολή τους.
- Η έγκριση των μεταρρυθμιστικών δράσεων, ανά Υπουργείο, σε συνέχεια της διαδικασίας αξιολόγησης, από το Κυβερνητικό Συμβούλιο Μεταρρύθμισης. Η ολοκλήρωση της υλοποίησης των σχετικών δράσεων προγραμματίζεται εντός του 2014. Το Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΥΔΜΗΔ) διατηρεί σύστημα παρακολούθησης της οριζόντιας υλοποίησης των μεταρρυθμιστικών δράσεων.
- Η έγκριση, σε συνέχεια της διαδικασίας αξιολόγησης, των σχεδίων στελέχωσης από το Κυβερνητικό Συμβούλιο Μεταρρύθμισης. Στο πλαίσιο αυτό διαπιστώθηκαν κενές θέσεις προς πλήρωση και πλεονάζουσες, οι οποίες καταργήθηκαν με ΚΥΑ των συναρμόδιων Υπουργών.
- Η συνέχιση του Προγράμματος Κινητικότητας, βάσει της αξιολόγησης των δομών και των εγκεκριμένων σχεδίων στελέχωσης και της συνακόλουθης κατάργησης των πλεοναζουσών θέσεων. Ήδη ετέθησαν στο Πρόγραμμα Κινητικότητας 12.500 υπάλληλοι. Στο Πρόγραμμα Κινητικότητας θα τεθούν άλλοι 12.500 υπάλληλοι. Εντός του 2013, ξεκίνησε ήδη η επανατοποθέτηση υπαλλήλων από το Πρόγραμμα Κινητικότητας σε Υπηρεσίες που, βάσει της αξιολόγησης και των σχεδί-

ων στελέχωσης, διαπιστώνονται ανάγκες σε προσωπικό. Οι επανατοποθετήσεις θα ολοκληρωθούν εντός του 2014.

- Η επεξεργασία, για πρώτη φορά, του συνολικού σχεδίου προσλήψεων, βάσει των σχεδίων στελέχωσης και των διαπιστωθεισών υπηρεσιακών αναγκών για το 2014. Η υλοποίησή του θα ολοκληρωθεί εντός του 2014.
- Η επιλογή προϊσταμένων Δημοσίου, εντός του 2014, με την ψήφιση νέου θεσμικού πλαισίου για την επιλογή των Προϊσταμένων Τμημάτων, Διευθύνσεων και Γενικών Διευθύνσεων. Οι σχετικές διαδικασίες θα εφαρμοστούν εντός του ίδιου έτους.
- Η αξιολόγηση του προσωπικού του συνόλου του δημόσιου τομέα, η οποία θα ξεκινήσει το 2014 και θα ολοκληρωθεί στο τέλος του ίδιου έτους. Για το σκοπό αυτό θα τεθεί σε ισχύ Προεδρικό Διάταγμα με τις αναγκαίες προβλέψεις.
- Ο εξορθολογισμός, η οργάνωση και η λειτουργία, εντός του 2013, των πειθαρχικών συμβουλίων ώστε αυτά να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν με επάρκεια και ευθυκρισία τον όγκο των συσσωρευμένων υποθέσεων.
- Η ολοκλήρωση, εντός του 2014, της διαδικασίας συγχώνευσης–κατάργησης φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, σε συνέχεια της αξιολόγησής τους.
- Η ιεράρχηση και υλοποίηση των προτεραιοτήτων απλοποίησης διαδικασιών και εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε διαρκή βάση το 2014. Σκοπός είναι η άμεση εφαρμογή εκείνων που συνεπάγονται ουσιαστική μείωση της γραφειοκρατίας για πολίτες και επιχειρήσεις.
- Η μείωση των διοικητικών βαρών σε 13 τομείς πολιτικής, με την υλοποίηση συμφωνίας με τον ΟΟΣΑ για τη μελέτη, καταγραφή και διαμόρφωση προτάσεων άρσης των διοικητικών βαρών. Εντός του 2013 προβλέπεται η υλοποίηση των πρώτων προτάσεων άρσης διοικητικών βαρών. Το έργο ολοκληρώνεται εντός του 2014. Οι τομείς είναι οι εξής:
  - Γεωργία και γεωργικές επιδοτήσεις.
  - Ετήσιοι Ισολογισμοί/Εταιρικό δίκαιο.
  - Ενέργεια.
  - Περιβάλλον.
  - Αλιεία.
  - Ασφάλεια τροφίμων.
  - Φαρμακευτική νομοθεσία.
  - Δημόσιες συμβάσεις.
  - Στατιστικές.
  - Φορολογικό δίκαιο (ΦΠΑ).
  - Τηλεπικοινωνίες.
  - Τουρισμός.
  - Εργασιακό περιβάλλον/εργασιακές σχέσεις.
- Η εφαρμογή, μετά την έγκρισή του από το Κυβερνητικό Συμβούλιο Μεταρρύθμισης το 2013, του σχεδίου στρατηγικής για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Το σχέδιο θα εφαρμοστεί εντός του 2014. Το σχέδιο επικαιροποιεί την υφιστάμενη στρατηγική, θέτει με ξεκάθαρο τρόπο τους στόχους και τη μεθοδολογία, υπηρετεί τις προτεραιότητες του σχεδιασμού της διοικητικής μεταρρύθμισης και αποτελεί τη βάση των προτάσεων για την επόμενη διαχειριστική περίοδο. Ταυτόχρονα καθορίζει τις εφαρμογές και υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης προς τον πολίτη και τις επιχειρήσεις που θα επιτρέψουν στη χώρα μας να ανταποκριθεί στους ευρωπαϊκούς στόχους εισαγωγής και υιοθέτησης της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Εσωτερική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση

- Η σύσταση στο Υπουργείο Εσωτερικών, με τις διατάξεις του άρθρου 4 του Ν. 4111/2013, όπως έχουν τροποποιηθεί με τις όμοιες του άρθρου 76 του Ν. 4172/2013 και ισχύουν, του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ, με στόχο τη διασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας των ΟΤΑ. Σκοπός του Παρατηρητηρίου είναι η κατάρτιση από τους ΟΤΑ ρεαλιστικών και ισοσκελισμένων προϋπολογισμών και απολογισμών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα δημοσιονομική νομοθεσία, καθώς και η παρακολούθηση, σε μηνιαία βάση, της εκτέλεσης των προϋπολογισμών και των απλήρωτων υποχρεώσεων αυτών, καθώς και των νομικών τους προσώπων

που εντάσσονται στο Μητρώο των Φορέων Γενικής Κυβέρνησης. Το Παρατηρητήριο παρέχει γνώμη στους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομικών επί των σχεδίων των προϋπολογισμών, διατυπώνοντας προτάσεις, προκειμένου να επιτευχθεί ο ανωτέρω σκοπός. Οι προτάσεις του Παρατηρητηρίου λαμβάνονται υπόψη για την κατάρτιση του ενοποιημένου προϋπολογισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που αποτυπώνεται στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής.

- Η τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου κατάρτισης, ψήφισης και ελέγχου νομιμότητας των προϋπολογισμών των ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού, με το Ν. 4172/2013, με επιδίωξη την επίτευξη ρεαλιστικών και ισοσκελισμένων προϋπολογισμών.
- Η πλήρης αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων των Υπουργείων που ασκούνται από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της χώρας, καθώς και η ένταξη σε αυτές περιφερειακών υπηρεσιών και δομών Υπουργείων, όπως προέκυψαν από την πρόσφατη αξιολόγηση των οργανισμών τους, για την αποτελεσματική άσκηση της κρατικής πολιτικής σε περιφερειακό επίπεδο.
- Η συστηματική παρακολούθηση της εξέλιξης και η χάραξη πολιτικών αναφορικά με την αστική και δημοτική κατάσταση των προσώπων που κατοικούν στην χώρα με τη δημιουργία ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων, όπως το Εθνικό Δημοτολόγιο και το Εθνικό Ληξιαρχείο.
- Η δημιουργία Υπηρεσιών μιας Στάσης για την υποδοχή και εξυπηρέτηση πολιτών τρίτων χωρών στο Υπουργείο Εσωτερικών και στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις.
- Η έναρξη έκδοσης των αδειών διαμονής των πολιτών τρίτων χωρών με τη μορφή αυτοτελούς εγγράφου.
- Η απλούστευση διαδικασίας έκδοσης αδειών διαμονής για ανθρωπιστικούς και εξαιρετικούς λόγους σε πολίτες τρίτων χωρών.
- Η αναθεώρηση του κώδικα Ελληνικής ιθαγένειας.
- Η αλλαγή του τρόπου λειτουργίας των υπηρεσιών που αποφασίζουν για την απόδοση της ελληνικής ιθαγένειας.

Εξωτερική Πολιτική

- Η ολοκλήρωση του νέου οργανογράμματος της Κεντρικής Υπηρεσίας, το οποίο εγκρίθηκε από το Κυβερνητικό Συμβούλιο Μεταρρύθμισης και το σχετικό κείμενο τελεί υπό επεξεργασία.
- Η προώθηση σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος για την αναδιάρθρωση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, το οποίο αναμένεται να έχει δημοσιευθεί εντός του τρέχοντος έτους.
- Η διαδικασία αξιολόγησης των, εντός δημοσίου τομέα, εποπτευόμενων φορέων, η οποία αναμένεται να έχει, επίσης, ολοκληρωθεί εντός των προβλεπομένων προθεσμιών.
- Η αναδιάρθωση των Αρχών της Εξωτερικής Υπηρεσίας και η έκδοση του σχετικού Προεδρικού Διατάγματος, με το οποίο θα επανακαθορίζεται η οργανική τους σύνθεση, καθώς και η γεωγραφική ανακατανομή Γραφείων Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων, δράσεις οι οποίες προγραμματίζεται να έχουν ολοκληρωθεί εντός του 2014.
- Η σύσταση του Γραφείου Ελληνικής Προεδρίας, ως αυτοτελούς οργανικής μονάδας, με δικό της προϋπολογισμό εγγεγραμμένο σε ειδικό φορέα.
- Το πρόγραμμα συστεγάσεων Γραφείων και μεταστεγάσεων Κατοικιών, με στόχο τη μείωση δαπανών για καταβολή μισθωμάτων.
- Η μείωση των αντιμισθιών των συμβασιούχων της Εξωτερικής Υπηρεσίας, καθώς και ο συνολικός αριθμός τους, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής.
- Η αποπληρωμή των ληξιπρόθεσμων οφειλών από συνεισφορές προηγουμένων ετών προς διεθνείς οργανισμούς, καθώς και η μείωση, κατόπιν διαπραγμάτευσης, εντός του 2014, των ποσών των συνεισφορών μας προς τον ΟΗΕ, τον Διεθνή Οργανισμό Γαλλοφωνίας κ.λπ.

Εθνική Άμυνα

- Η ολοκλήρωση οργανωτικών μεταβολών που απορρέουν από τη νέα δομή δυνάμεων και τον επιχειρησιακό σχεδιασμό (κατάργηση–μεταστάθμευση Σχηματισμών και Μονάδων).

- Η αξιοποίηση των εκτάσεων–ακινήτων που θα προκύψουν από την κατάργηση στρατοπέδων, μετεγκατάσταση Σχηματισμών και Μονάδων.
- Η επέκταση του διπλογραφικού συστήματος μηχανογραφικής λογιστικής παρακολούθησης (διπλογραφική λογιστική τροποποιημένης ταμειακής βάσης και ειδικού λογιστικού σχεδίου – μητρώου δεσμεύσεων για τα στρατιωτικά νοσοκομεία).
- Η καθιέρωση των συμφωνιών στο πλαίσιο προμηθειών και υπηρεσιών για τον συγκεντρωτικό προγραμματισμό σε βάθος χρόνου των αναγκών, την επιτάχυνση των διαγωνιστικών διαδικασιών και την επίτευξη καλύτερων–συμφερότερων τιμών για το Δημόσιο με ταυτόχρονη μείωση του διοικητικού κόστους διενέργειας συχνών, πολλαπλών και επαναλαμβανόμενων διαγωνισμών. Η σύνταξη πρότυπων τευχών συμφωνιών πλαίσιο για άρση γραφειοκρατικών διατυπώσεων και επίσπευση χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης προμηθειών – υπηρεσιών.
- Η σταδιακή προσαρμογή υπηρεσιών–διευθύνσεων προμηθειών του ΥΠΕΘΑ στο νέο Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) του ΥΠΑΑΝ με απώτερο σκοπό τη διενέργεια συγκεντρωτικών ηλεκτρονικών διαγωνισμών για την προμηθειών αγαθών και υπηρεσιών προς επίτευξη οικονομιών κλίμακας και μείωση της δημοσιονομικής δαπάνης.
- Η απεμπλοκή των Μονάδων από την άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων με ανάθεση αυτών σε εξωτερικούς φορείς (outsourcing), στα πλαίσια του υφιστάμενου νομικού πλαισίου, με στόχο την εξοικονόμηση προσωπικού και μέσων, τη μείωση των λειτουργικών δαπανών τους καθώς και την ενίσχυση των πόρων των Μετοχικών Ταμείων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.
- Η αναδιάρθρωση των Οικονομικών υπηρεσιών του ΥΠΕΘΑ με στόχο τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου, την ενιαία διαχείριση–έλεγχο των οικονομικών του ΥΠΕΘΑ και την ενίσχυση στην πράξη της δυνατότητας άσκησης ουσιαστικής εποπτείας από το Γενικό Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών.
- Η εξέταση της κατάρτισης ενός ενοποιημένου προϋπολογισμού μηδενικής βάσης για το ΥΠΕΘΑ για τον εξ υπαρχής έλεγχο της αναγκαιότητας–σκοπιμότητας και ιεράρχησης όλων των αναγκών με στόχο τη βέλτιστη κατανομή των πιστώσεων του προϋπολογισμού προς υλοποίηση των δράσεων και των πολιτικών του ΥΠΕΘΑ στο πλαίσιο των προτεραιοτήτων που τίθενται από τη στρατιωτική και πολιτική ηγεσία.
- Η κάλυψη του μεγαλύτερου δυνατού εύρους αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων με ίδια μέσα, μέσω της αξιοποίησης στο έπακρον των στρατιωτικών εργοστασίων και του εξειδικευμένου προσωπικού σε τομείς όπως η συντήρηση οχημάτων, αρμάτων, οπλικών συστημάτων, η προμήθεια ειδών ένδυσης–υπόδησης, η παρασκευή φαρμάκων κ.λπ.
- Η ενοποίηση των Ταμείων διαχείρισης της ακίνητης περιουσίας του ΥΠΕΘΑ (ΤΕΘΑ, ΤΕΣ, ΤΑΑ) με σκοπό τον καλύτερο συντονισμό και την αξιοποίηση αυτής.
- Η αύξηση συμμετοχής της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας στις προμήθειες των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων, σύννομα πάντοτε με το κοινοτικό δίκαιο, γεγονός που θα έχει ευεργετικές επιπτώσεις στην εθνική οικονομία καθώς μειώνει τις εισαγωγές, αυξάνει την εγχώρια απασχόληση, δημιουργεί προστιθέμενη αξία και συμβάλλει τόσο στη μεταφορά όσο και στη διάχυση της τεχνολογίας και της τεχνογνωσίας.

Δημόσια Τάξη και Προστασία του Πολίτη

- Η κατάρτιση και επικείμενη κατάθεση στη Βουλή ολοκληρωμένου σχεδίου νόμου για την πλήρη και ριζική αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος, της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας και των υπηρεσιών του Υπουργείου, με στόχο τον περιορισμό των επιπέδων διοίκησης, τον εξορθολογισμό των εσωτερικών λειτουργιών, την βέλτιστη αποτελεσματικότητα και ευελιξία των Σωμάτων Ασφαλείας, την αναβάθμιση του επιπέδου εκπαίδευσης των στελεχών τους.
- Η συμμετοχή της Ελληνικής Αστυνομίας και του Πυροσβεστικού Σώματος στο σχεδιασμό της διαλειτουργικότητας των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας, με στόχο την επίτευξη οικονομιών κλίμακας σε κοινές δράσεις και προμήθειες υλικοτεχνικού εξοπλισμού.
- Η συμμετοχή του Υπουργείου σε επιτροπή μελέτης και σύνταξης ενιαίου νομοσχεδίου, για την Πολιτική Σχεδίασης Έκτακτου Ανάγκης και την Παλλαϊκή Άμυνα σε συνεργασία με το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

- Η αξιοποίηση από φορείς και υπηρεσίες του Υπουργείου προσωπικού άλλων φορέων του δημόσιου τομέα μέσω των διαδικασιών κινητικότητας με στόχο την παροχή καλύτερων υπηρεσιών προς τον πολίτη και την προσήλωση του ένστολου προσωπικού σε αμιγώς επιχειρησιακά καθήκοντα.
- Η ένταξη της Ελληνικής Αστυνομίας και του Πυροσβεστικού Σώματος στο δίκτυο «Σύζευξις» για τον εκσυγχρονισμό των τηλεπικοινωνιακών τους δικτύων και την μείωση του σχετικού κόστους (διαδίκτυο, σταθερή και κινητή τηλεφωνία).
- Η αναδιαπραγμάτευση όρων με βασικούς προμηθευτές και εκμισθωτές για την επίτευξη συμφερότερων τιμών και εξοικονομήσεων σε μισθώματα ακινήτων, δαπάνες τηλεφωνίας, κόστη καυσίμων κ.ά.
- Η σύσταση ειδικού λογαριασμού στην Τράπεζα της Ελλάδος για τη χρηματική διευκόλυνση της Ελληνικής Αστυνομίας κατά την πληρωμή εκτός έδρας διαμονής, δαπανών ταξιδίου και διανυκτέρευσης του αστυνομικού προσωπικού που συμμετέχει σε επιχειρήσεις διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών, χρηματοδοτούμενες από Ευρωπαϊκούς πόρους.
- Η ορθολογική αξιοποίηση των κονδυλίων αυξημένης επιχειρησιακής ετοιμότητας για επίταση της αστυνόμευσης καθ' όλο το 24ωρο στις πόλεις και στην περιφέρεια.
- Η υπογραφή και εφαρμογή σύμβασης μεταξύ του Πυροσβεστικού Σώματος και του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών για την παροχή υπηρεσιών πυρασφάλειας χώρων και εγκαταστάσεων του Αερολιμένα με συμβατική διάρκεια μέχρι το έτος 2026.
- Η κατάρτιση μελέτης για την αποτελεσματική διαχείριση του στόλου οχημάτων της Ελληνικής Αστυνομίας.
- Η υπογραφή πρωτοκόλλου καταπολέμησης της διαφθοράς με την Ομάδα Δράσης για την Ελλάδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Η ενίσχυση του θεσμού του Εθελοντή Πυροσβέστη με την ίδρυση νέων εθελοντικών σταθμών και κλιμακίων για την ενίσχυση της πυροπροστασίας–δασοπροστασίας.
- Η αναβολή της εισαγωγής και φοίτησης ιδιωτών σπουδαστών στις παραγωγικές σχολές της Ελληνικής Αστυνομίας για τα ακαδημαϊκά έτη 2013-2014 και 2014-2015, στο πλαίσιο του περιορισμού των προσλήψεων στο Δημόσιο.
- Η αναθεώρηση, έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για το Άσυλο και τη Διαχείριση των Μεταναστευτικών Ροών.
- Η οργάνωση, στελέχωση και έναρξη επιχειρησιακής λειτουργίας της Υπηρεσίας Ασύλου και της Αρχής Προσφυγών για την εξέταση των αιτημάτων ασύλου σε πρώτο και σε δεύτερο βαθμό από πολιτικό προσωπικό με αντικειμενικό και αμερόληπτο τρόπο. Η ταχεία διεκπεραίωση των αιτήσεων ασύλου αποτελεί προϋπόθεση για την περαιτέρω διαχείριση όσων εισέρχονται παράνομα στη χώρα: είτε θα λαμβάνουν καθεστώς διεθνούς προστασίας είτε θα υποβάλλονται σε διαδικασίες επιστροφής στις χώρες προέλευσης–διέλευσής τους.
- Η οργάνωση, στελέχωση και έναρξη επιχειρησιακής λειτουργίας της Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής μέσω της ανάπτυξης Κέντρων Πρώτης Υποδοχής και της μετάβασης αντίστοιχων Κινητών Μονάδων σε επίκαιρα σημεία της μεθορίου για την υποδοχή, καταγραφή κλπ. αλλοδαπών που συλλαμβάνονται λόγω παράνομης εισόδου ή διαμονής στην Ελλάδα. Ήδη λειτουργεί το ΚΕΠΥ Φυλακίου Έβρου και αναμένεται η έναρξη λειτουργίας του ΚΕΠΥ Μυτιλήνης, ενώ στη Χίο και τη Σάμο έχουν αναπτυχθεί δύο Κινητές Μονάδες Πρώτης Υποδοχής.
- Η νομοθετική ρύθμιση και κατάρτιση ολοκληρωμένου σχεδίου για τη σύσταση και δημιουργία Ανοιχτών Δομών Φιλοξενίας για τις ευάλωτες ομάδες μεταναστών (ανήλικοι, θύματα trafficking, μονογονεϊκές οικογένειες, άτομα με αναπηρίες).
- Η προώθηση μελετών επέκτασης του ενιαίου αυτοματοποιημένου συστήματος επιτήρησης και ελέγχου συνόρων καθ' όλο το μήκος της συνοριακής γραμμής Έβρου, ανατολικού Αιγαίου, χερσαίων συνόρων Αλβανίας και πΓΔΜ.
- Η δημιουργία ηλεκτρονικής εφαρμογής για την καταγραφή των παράνομα εισερχόμενων υπηκόων τρίτων χωρών.
- Η δημιουργία ψηφιακού προγράμματος διαχείρισης και αρχειοθέτησης των αιτήσεων ασύλου.
- Η πλήρης ενεργοποίηση της Υπηρεσίας Οικονομικής Αστυνομίας και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος (ΥΠΟΑΔΗΕ) για την αντιμετώπιση οικονομικών εγκλημάτων που υπονομεύουν την εθνική οικονομία, καθώς και του ηλεκτρονικού εγκλήματος, το οποίο προκαλεί σημαντικά προβλήματα σε ζωτικούς κοινωνικοοικονομικούς τομείς.

- Η διενέργεια συστηματικών ελέγχων για λαθρεμπόριο, διακίνηση προϊόντων παραεμπορίου, φοροδιαφυγή και εισφοροδιαφυγή φυσικών και νομικών προσώπων, χρηματοδοτήσεις ΜΚΟ, διασπάθιση κοινοτικών και εθνικών κονδυλίων.
- Η συνεργασία της ΥΠΟΑΔΗΕ με το ΣΕΠΕ και την Ειδική Υπηρεσία Ελέγχου Ασφάλισης του ΙΚΑ για την αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας.
- Η συνεργασία με την Ομάδα Εργασίας για την Ελλάδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για θέματα φοροδιαφυγής και νομιμοποίησης παράνομων εσόδων.
- Οι νομοθετικές προτάσεις για την ενίσχυση των δυνατοτήτων ελέγχων της ΥΠΟΑΔΗΕ και τον έλεγχο των εμβασμάτων αλλοδαπών.

Παιδεία

- Η θεσμοθέτηση του νέου πλαισίου και περιεχομένου του Γενικού Λυκείου με εκπαιδευτική αυτονομία ως σχολείο γενικής δευτεροβάθμιας παιδείας και εκπαίδευσης.
- Η αναμόρφωση του ωρολόγιου προγράμματος των Γυμνασίων.
- Η αύξηση των ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων με ενιαίο αναμορφωμένο πρόγραμμα σπουδών.
- Η θεσμοθέτηση του νέου πλαισίου και περιεχομένου του Επαγγελματικού Λυκείου με την καθιέρωση τέταρτου έτους «μαθητείας».
- Η θεσμοθέτηση της δημόσιας δωρεάν επαγγελματικής κατάρτισης με την ίδρυση σχολών επαγγελματικής κατάρτισης (86 μονάδες) και Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (108 μονάδες).
- Ο επανασχεδιασμός και η αναβάθμιση του θεσμού των προτύπων πειραματικών σχολείων, ο οποίος επεκτάθηκε και στην επαγγελματική εκπαίδευση.
- Ο επανασχεδιασμός του ακαδημαϊκού χάρτη της χώρας. Συγκεκριμένα, καταργήθηκαν 4 ακαδημαϊκά ιδρύματα, ενώ ο συνολικός αριθμός των τμημάτων μειώθηκε κατά 132 μέσω συγχωνεύσεων ή καταργήσεων. Δεδομένου ότι ο συνολικός αριθμός φοιτητών δεν έχει μειωθεί, η Ελλάδα παραμένει εναρμονισμένη με τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» (32% απόφοιτοι Πανεπιστημίων στην ηλικιακή ομάδα 30-34).
- Η ολοκλήρωση του εκσυγχρονισμού της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, θεραπεύοντας τις δυσλειτουργίες που καθιστούσαν ανεφάρμοστο το Ν. 4009/2011 και επαναφέροντας το Τμήμα ως βασική ακαδημαϊκή μονάδα.
- Η καθολική εφαρμογή σε όλα τα δημοτικά σχολεία ολοήμερου ενιαίου αναμορφωμένου προγράμματος.
- Η αξιολόγηση σχολικών εγχειριδίων και διδακτέας ύλης.
- Η περικοπή του κόστους των σχολικών εγχειριδίων με επέκταση της διάρκειας ζωής τους σε δύο χρόνια από ένα που είναι σήμερα.
- Η κατάθεση νομοσχεδίου για την έρευνα και τεχνολογία με στόχο την σύνδεση των ΑΕΙ με τα ερευνητικά ινστιτούτα και την παραγωγική διαδικασία.
- Η θεσμοθέτηση του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, απόδοση επαγγελματικών δικαιωμάτων με στόχο την εναρμόνιση σπουδών και αγοράς εργασίας.
- Η κατάθεση νομοσχεδίου για την Ειδική Αγωγή.
- Η ολοκλήρωση της αξιολόγησης των δομών του Υπουργείου και των φορέων του και η στελέχωση των υπηρεσιών του.
- Η ολοκλήρωση νέου οργανογράμματος του Υπουργείου και των Περιφερειακών Δομών με μείωση των οργανικών του μονάδων.
- Η υλοποίηση του προγράμματος ενδοκινητικότητας 4.900 καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Η υλοποίηση του προγράμματος κινητικότητας–διαθεσιμότητας 2.100 εκπαιδευτικών από την δευτεροβάθμια εκπαίδευση και 1.349 διοικητικών υπαλλήλων από την ανώτατη εκπαίδευση.
- Η εφαρμογή μέτρων δημοσιονομικού ελέγχου των εποπτευόμενων νομικών προσώπων.
- Ο εξορθολογισμός του μισθολογικού κόστους της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με τη βέλτιστη αξιοποίηση των μονίμων εκπαιδευτικών και τη μείωση των αναπληρωτών–ωρομισθίων.

- Η καθιέρωση συστήματος ηλεκτρονικών δημοπρασιών για τις προμήθειες των εποπτευόμενων νομικών προσώπων.
- Η επανενεργοποίηση της Αρχής Διασφάλισης Ποιότητας για την Ανώτατη Εκπαίδευση, απαραίτητη για την αξιολόγηση των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Η καθιέρωση της διαδικασίας αξιολόγησης των εκπαιδευτικών μέσω της θεσμοθέτησης της Αρχής Διασφάλισης Ποιότητας για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- Η εξάπλωση της αυτο-αξιολόγησης των σχολικών μονάδων σε εθνικό επίπεδο.
- Η υλοποίηση 1.676 συγχωνεύσεων σχολικών μονάδων.
- Η θεσμοθέτηση μέτρων για την βέλτιστη αξιοποίηση των μονίμων εκπαιδευτικών και την ορθολογικότερη κατανομή τους με το ΠΔ «Υποχρεωτικών Μεταθέσεων» και την αύξηση κατά 2 ώρες του υποχρεωτικού εκπαιδευτικού ωραρίου.
- Η ανάπτυξη εξελιγμένων πληροφοριακών συστημάτων για τη διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού και τη δημοσιονομική διαχείριση με στόχο τη διαφάνεια.
- Η άρση των υφιστάμενων εμποδίων για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων/ισοτιμίας των διπλωμάτων που χορηγούνται από Κολέγια που κάνουν franchising (αντιπροσωπεύουν/είναι πιστοποιημένα από) Πανεπιστήμια του εξωτερικού.
- Η ανασύσταση του νομικού πλαισίου που διέπει την ιδιωτική εκπαίδευση με κυριότερα σημεία την απλοποίηση της διαδικασίας έκδοσης άδειας για ιδιωτικά εκπαιδευτικά κέντρα.
- Η απλοποίηση της διαδικασίας έκδοσης άδειας για φροντιστήρια, σχολές ξένων γλωσσών και κατ' οίκον διδασκαλία.
- Η ολοκλήρωση της ανάπτυξης εφαρμογής του συστήματος (My School) διοίκησης, διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, δημοσιονομικής διαχείρισης όλων των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων σχολικών μονάδων.
- Η ολοκλήρωση της ανάπτυξης εφαρμογής του συστήματος (My Vocational Center) διοίκησης, διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, δημοσιονομικής διαχείρισης όλων των Μονάδων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ και ΣΕΚ).
- Η ολοκλήρωση της διαδικασίας ανασυγκρότησης των Πανεπιστημίων και ΤΕΙ της χώρας με την εκπόνηση νέων οργανισμών λειτουργίας τους.
- Η αναθεώρηση της νομοθεσίας διορισμού και μεταθέσεων των εκπαιδευτικών με στόχο την απλούστευση και καλύτερη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού.

Πολιτισμός και Αθλητισμός

- Η ολοκλήρωση το 2013 (Ν. 4109/2013) της κατάργησης του Ταμείου Διαχείρισης Πιστώσεων για την Εκτέλεση Αρχαιολογικών Έργων (ΤΔΠΕΑΕ), με την έκδοση του συνόλου των Υπουργικών Αποφάσεων για την υιοθέτηση των συγχρηματοδοτούμενων έργων του καταργούμενου φορέα από τις αρμόδιες Διευθύνσεις της Γενικής Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς.
- Η θεσμοθέτηση της αναδιάρθρωσης της δομής και λειτουργίας της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών (ΓΔΟΥ) του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, σε ενιαία βάση και δομή, η οποία στοχεύει στην ολοκληρωμένη οικονομική διαχείριση, εποπτεία και παρακολούθηση των δημοσιονομικών μεγεθών των υπηρεσιακών και των εποπτευόμενων δομών του Πολιτισμού και του Αθλητισμού.
- Η ολοκλήρωση της θεσμικής θωράκισης της επιτάχυνσης των αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών στο πλαίσιο εκτέλεσης των δημοσίων έργων και των μεγάλων επενδύσεων, με αποτέλεσμα τη μείωση του χρόνου περίπου κατά 63% στο επίπεδο της γραφειοκρατίας των διαδικασιών και κατά 50% στις εργασίες πεδίου.
- Η άρση, με νομοθετική πρωτοβουλία, του πολυετούς αδιεξόδου που είχε δημιουργηθεί με την αδειοδότηση των θεάτρων και οδηγούσε σε κλείσιμό τους, με την επίλυση βασικών θεμάτων αναφορικά με την λειτουργία των θεατρικών χώρων και των αιθουσών θεατρικής τέχνης. Ταυτόχρονα προβλέπονται κυρώσεις για εκείνους οι οποίοι, παραβλέποντας την ασφάλεια κοινού και εργαζομένων, θα πραγματοποιούν παραστάσεις χωρίς την προβλεπόμενη πλέον άδεια. Αποτέλεσμα των ρυθμίσεων είναι η παροχή κινήτρων στην ορθή επιχειρηματική δράση, ακόμη και για τις περιπτώσεις λειτουργίας θεάτρων προ του 1989.

- Η αναδιοργάνωση του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων.
- Η συγχώνευση οργανισμών που εποπτεύονται από το ΥΠΠΟΑ.
- Η προώθηση νέου προγράμματος ενιαίας στέγασης όλων των υπηρεσιών (Πολιτισμού και Αθλητισμού) του Υπουργείου σε ενιαίες κτηριακές εγκαταστάσεις.
- Η προώθηση της πλήρους καταγραφής όλης της ακίνητης περιουσίας του ΥΠΠΟΑ, με την κατάρτιση λεπτομερούς ηλεκτρονικού φακέλου για κάθε ακίνητο ξεχωριστά.
- Η αξιολόγηση, η ανασυγκρότηση, η αναδιοργάνωση και η συγχώνευση πολλών διοικητικών δομών στο χώρο του αθλητισμού.
- Η συγκρότηση Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής για την αναμόρφωση του νομοθετικού πλαισίου για τον αθλητισμό.

Περιβάλλον, Ενέργεια και Κλιματική Αλλαγή

- Ο σχεδιασμός και η οργάνωση ολοκληρωμένης μεταρρύθμισης για το διοικητικό σύστημα διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.
- Η ολοκλήρωση των διαδικασιών για την επίτευξη του στόχου της απλοποίησης των περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων.
- Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διοικητικών δομών του ΥΠΕΚΑ και των εποπτευόμενων φορέων.
- Η προώθηση του Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) και του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων.
- Η εξειδίκευση πρώτων υλών και ο καθορισμός διαδικασίας πιστοποίησης των ποσοτήτων τους, σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 του Ν. 4062/2012 που αφορά στα βιοκαύσιμα και βιορευστά.
- Η θέσπιση νέου νομικού πλαισίου λειτουργίας των λατομείων και η τροποποίηση-εκσυγχρονισμός των διατάξεων του μεταλλευτικού κώδικα.
- Η συνεχής ενημέρωση της ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων των ορυκτών πρώτων υλών – πιστοποίηση για την προώθηση των επενδύσεων στις ορυκτές πρώτες ύλες.
- Η δημιουργία και τήρηση εθνικού μητρώου αδειών πετρελαιοειδών προϊόντων.
- Η τροποποίηση του Κανονισμού Τήρησης Αποθεμάτων Έκτακτης Ανάγκης Αργού Πετρελαίου και Πετρελαιοειδών προϊόντων.
- Η ολοκλήρωση της συγκρότησης της Ελληνικής Διαχειριστικής Εταιρίας Υδρογονανθράκων.
- Η κατάστρωση σχεδίου δράσης για την αντιμετώπιση της ενεργειακής πενίας.
- Η θεσμοθέτηση μορφολογικών κανόνων δόμησης και αρχιτεκτονικής σε μικρούς οικισμούς και σε περιοχές εκτός σχεδίου, με σκοπό τη διαχείριση του δομημένου περιβάλλοντος με ευνομία και διαφάνεια.
- Η δημιουργία και θεσμοθέτηση Ταυτότητας Κτιρίων.
- Η τροποποίηση της νομοθεσίας σχετικά με τους Οικοδομικούς Συνεταιρισμούς και την Ιδιωτική Πολεοδόμηση.
- Η επικαιροποίηση και εξειδικευμένη κατηγοριοποίηση των Χρήσεων Γης με κριτήριο τις σημερινές απαιτήσεις του πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού.
- Η τροποποίηση διατάξεων του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού και η επικαιροποίηση του ισχύοντος Κτιριοδομικού Κανονισμού.
- Οι νομοθετικές ρυθμίσεις για την οριοθέτηση των παραδοσιακών οικισμών.
- Η θέσπιση Πλαισίου για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό και την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Παράκτιων Ζωνών.
- Η διαμόρφωση της Τιμολογιακής Πολιτικής για τις διάφορες χρήσεις υδάτων σύμφωνα με την κοινοτική και την εθνική νομοθεσία.
- Η παρακολούθηση και αξιολόγηση των Υπηρεσιών Ύδατος.
- Η θεσμοθέτηση Εθνικού Μητρώου Προστατευόμενων Περιοχών (συναρμοδιότητα με ΥΠΑΑΤ).
- Η κατάρτιση και θεσμοθέτηση Προγραμμάτων Δράσης για προστασία ευπρόσβλητων σε νιτρορύπανση περιοχών (συναρμοδιότητα με ΥΠΑΑΤ).
- Η κατάρτιση του κανονιστικού πλαισίου για την προώθηση τεχνολογιών εξοικονόμησης νερού σε κτίρια (σε συνεργασία με λοιπές υπηρεσίες ΥΠΕΚΑ).

- Η υποστήριξη της νέας διοικητικής δομής της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων.
- Οι νομοθετικές ρυθμίσεις για την επιτάχυνση της εξέτασης των υποθέσεων μορφής έκτασης που αφορούν μεγάλες επενδύσεις και εκκρεμούν ενώπιον των επιτροπών επίλυσης δασικών αμφισβητήσεων.
- Η ψήφιση του σχεδίου νόμου για τους δασικούς συνεταιρισμούς που θα εξυγιάνει το σύστημα παραγωγής και εμπορίας δασικών προϊόντων.
- Η χρηματοδότηση των Δασικών Υπηρεσιών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων για τον έλεγχο και την θεώρηση των δασικών χαρτών.
- Η υλοποίηση του έργου επανασχεδιασμού δασικής πολιτικής και δασοπροστασίας σε εθνικό επίπεδο.
- Η χρηματοδότηση του έργου της κωδικοποίησης του συνόλου της δασικής νομοθεσίας.
- Η κατάρτιση προδιαγραφών σύνταξης διαχειριστικών σχεδίων.
- Η προώθηση και υλοποίηση προγραμμάτων μέσω του Πράσινου Ταμείου για δράσεις πρόληψης των δασικών πυρκαγιών, πάταξης της λαθροϋλοτομίας, ανάπτυξης της θηραματοπονίας, λειτουργίας των δασικών φυτωρίων και διαχείρισης των δασών.
- Η σύνταξη προδιαγραφών κατάρτισης δασολογίου.
- Η νομοθετική παρέμβαση για απλούστευση των διαδικασιών εγκρίσεων επέμβασης σε δασικού χαρακτήρα εκτάσεις που αφορούν παραγωγικές δραστηριότητες ΑΠΕ, βιομηχανικά πάρκα, οδικούς άξονες, κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις κ.λπ.

Υγεία

- Η μεταρρύθμιση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, διαμορφώνοντας ένα ενιαίο, δημόσιο σύστημα και την υπαγωγή όλων των δομών σε ένα εποπτεύων φορέα, ο οποίος θα είναι υπεύθυνος για τη λειτουργία και τη χρηματοδότησή τους, βελτιώνοντας τις παρεχόμενες υπηρεσίες, δημιουργώντας οικονομίες κλίμακας και αποσυμφορίζοντας τα δευτεροβάθμια νοσοκομεία.
- Η αλλαγή χρήσης νοσοκομειακών Μονάδων, οι οποίες μετατράπηκαν σε πρωτοβάθμιες, μεταφέροντας ιατρικό και διοικητικό προσωπικό σε νοσοκομεία κορμού, αυξάνοντας τη δυναμικότητα και μειώνοντας σημαντικά το συνολικό κόστος.
- Η περαιτέρω συρρίκνωση και οριστική κατάργηση, μέχρι το 2015, των υφιστάμενων ψυχιατρικών νοσηλευτικών ιδρυμάτων και η υποκατάστασή τους από κοινοτικά δίκτυα υπηρεσιών ψυχικής υγείας.
- Η εντατικοποίηση της κεντρικής παρακολούθησης οικονομικών και λειτουργικών στοιχείων, η οποία εξασφαλίζεται με την αναβάθμιση του κεντρικού πληροφοριακού συστήματος (Business Intelligence), ενώ παράλληλα αναπτύσσεται σύστημα αναλυτικής λογιστικής στο σύνολο των νοσοκομείων.
- Η παρακολούθηση της πορείας εκτέλεσης των προϋπολογισμών και των λογαριασμών τάξεως, προκειμένου να ελέγχονται οι αναλήψεις δεσμεύσεων-υποχρεώσεων (Μητρώο Δεσμεύσεων) και να εξασφαλίζεται ότι ο προϋπολογισμός θα εκτελείται εντός των τιθέμενων ορίων.
- Η εφαρμογή μηχανισμών αύξησης διείσδυσης γενοσήμων φαρμάκων στα νοσοκομεία του ΕΣΥ, με στόχο τον περιορισμό της φαρμακευτικής δαπάνης.
- Ο οικονομικός και ειδικός κλινικός έλεγχος των παρεχόμενων από τους ιδιώτες υπηρεσιών υγείας.
- Η αναβάθμιση που θα επιφέρει η ενοποίηση των πληροφοριακών συστημάτων του φορέα ώστε να παρακολουθείται, εν συνόλω, η συμπεριφορά του ασφαλισμένου και των παρόχων.
- Οι λειτουργικές συνενώσεις τμημάτων νοσοκομείων με αλλαγές σκοπού και χαρακτήρα Μονάδων.
- Η ενίσχυση του ρόλου της ΥΠΕΔΥΦΚΑ με εκπαίδευση σε νέα πληροφοριακά συστήματα και πρόσβαση σε πρωτογενή ηλεκτρονικά στοιχεία, με σκοπό την καταπολέμηση της διαφθοράς, με παράλληλη λειτουργία προειδοποιητικών μηχανισμών ανάλυσης ρίσκου.
- Η εισαγωγή διαγνωστικών και ιατρικών πρωτοκόλλων.
- Η ενίσχυση της διαπραγματευτικής δύναμης του ΕΟΠΥΥ χρησιμοποιώντας την Επιτροπή Διαπραγμάτευσης για συμφωνίες τιμής–όγκου με το σύνολο των παρόχων υπηρεσιών υγείας και προμηθευτών του φορέα.

- Η υλοποίηση κεντρικών προμηθειών των φαρμακείων του ΕΟΠΥΥ.
- Η επιλεκτική αναθεώρηση των Κλειστών Ενοποιημένων Νοσηλίων (ΚΕΝ) μέχρις ότου να εφαρμοστεί το υπό διαμόρφωση σύστημα των DRGs.
- Η επέκταση εφαρμογής της κλιμακούμενης έκπτωσης και της αυτόματης επιστροφής, πέραν της κατηγορίας της φαρμακευτικής δαπάνης, σε κλινικές και διαγνωστικά κέντρα.
- Η προώθηση συμψηφιστικών διαδικασιών με τους παρόχους υγείας και προμηθευτές.
- Ο εξορθολογισμός της λειτουργίας των υγειονομικών μονάδων του ΕΟΠΥΥ που θα προκύψει από την εθνική μεταρρύθμιση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.
- Η υλοποίηση προγραμμάτων πρόληψης και προαγωγής υγείας με την ενημέρωση των πολιτών και τη διεξαγωγή προληπτικών ελέγχων σε συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες για καρδιοαγγειακά, καρκινικά νοσήματα και ασθένειες τρίτης ηλικίας, μειώνοντας έμμεσα το κόστος δευτεροβάθμιας φροντίδας.

Δικαιοσύνη

- Ο εκσυγχρονισμός του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και του Ποινικού Κώδικα (ο Κώδικας περί Δικηγόρων ολοκληρώθηκε).
- Η τροποποίηση διατάξεων του Οικογενειακού Δικαίου και του Αστικού Κώδικα.
- Η εφαρμογή του θεσμού της διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.
- Η αναθεώρηση του Σωφρονιστικού Κώδικα.
- Η προώθηση νομοθετικής πρωτοβουλίας για τη δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης, στα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια και στο Ελεγκτικό Συνέδριο.
- Η ηλεκτρονική επιτήρηση υποδίκων και καταδίκων.

Τουριστική Πολιτική

- Η κατάργηση του ΝΠΔΔ με την επωνυμία Οργανισμός Τουριστικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και η μεταφορά των αρμοδιοτήτων του στο Υπουργείο Τουρισμού. Η πλήρης ενσωμάτωση και άσκηση από το Υπουργείο Τουρισμού των δραστηριοτήτων του καταργηθέντος Οργανισμού θα συνεχιστεί το έτος 2014.
- Η νομοθετική ρύθμιση της δυνατότητας υλοποίησης από το Υπουργείο Τουρισμού, σε συνεργασία με Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, ταχύρρυθμων προγραμμάτων για την κατάρτιση αποφοίτων σχολών αρχαιολογίας και ιστορίας στο επάγγελμα του ξεναγού.
- Η απλούστευση της διαδικασίας για την άσκηση του επαγγέλματος ξεναγού και η τήρηση μητρώου καταγραφής όσων νομιμοποιούνται να ασκούν το επάγγελμα.
- Η τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία μιας σειράς τουριστικών επιχειρήσεων και την άσκηση δραστηριοτήτων από τουριστικές επιχειρήσεις (ΤΕΟΜ, ναυλομεσιτικά γραφεία, έγκριση θέσης σε κυκλοφορία ΔΧΤΛ), προκειμένου να είναι σύμφωνο με τις διατάξεις του Ν. 3919/2011, όπως ισχύει.
- Η τροποποίηση της τουριστικής νομοθεσίας στην κατεύθυνση των παρεμβάσεων–συστάσεων οι οποίες παραδίδονται στο Υπουργείο Τουρισμού, στο πλαίσιο υλοποίησης των έργων με ανάδοχο τον ΟΟΣΑ.
- Η οργανωτική αναδιάρθρωση του Υπουργείου Τουρισμού και του ΕΟΤ σε υλοποίηση των αποφάσεων του Κυβερνητικού Συμβουλίου Μεταρρύθμισης.
- Η μεταφορά αρμοδιοτήτων του ΕΟΤ στο Υπουργείο Τουρισμού σε συνδυασμό με περαιτέρω απλοποίηση και επίσπευση αδειοδοτικής διαδικασίας των πάσης φύσεως τουριστικών επιχειρήσεων.
- Η ίδρυση Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ) και Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) σε ειδικότητες που έχει ανάγκη η τουριστική αγορά.
- Η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός του προγράμματος σπουδών των Σχολών ξεναγών με απώτερο στόχο την ουσιαστική απελευθέρωση του επαγγέλματος του ξεναγού.

Ναυτιλιακή Πολιτική

- Ο επαναπροσδιορισμός της υπαγωγής του Λιμενικού Σώματος–Ελληνικής Ακτοφυλακής (ΛΣ–ΕΛΑΚΤ) στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου (ΥΝΑ) και η ενίσχυση του ρόλου του, τόσο ως κεντρικού φορέα διοικητικής υποστήριξης προς ανάπτυξη του νευραλγικού τομέα της εμπορικής ναυτιλίας όσο και ως φορέα ασφάλειας στον ζωτικό χώρο των λιμένων και του θαλάσσιου πεδίου.
- Η αναδιάρθρωση των δομών του ΥΝΑ και η αναδιοργάνωση της κατανομής των Λιμενικών Αρχών της χώρας και των Εδρών Ναυτιλιακών Ακολούθων, προς εξοικονόμηση πόρων και η στοχευμένη ενίσχυση της εφαρμογής της ασκούμενης ναυτιλιακής πολιτικής και των δράσεων για την εμπέδωση συναισθήματος ασφάλειας στον Έλληνα πολίτη, ως παράγοντα αναγκαίου για σταθερά βήματα ανάπτυξης.
- Η προώθηση της συγχώνευσης του Γραφείου Ευρέσεως Ναυτικής Εργασίας και του Οίκου Ναύτου σε νέο ΝΠΔΔ.
- Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ρεαλιστικών μέτρων για την ποιοτική αναβάθμιση της ναυτικής εκπαίδευσης.
- Η βέλτιστη αξιοποίηση των υφιστάμενων εθνικών και κοινοτικών πόρων ιδίως για τη χρήση σύγχρονων εφαρμογών στον τομέα της πληροφορικής και για τη βελτίωση της επιχειρησιακής ικανότητας του ΛΣ–ΕΛΑΚΤ, μέσω της τεχνικής υποστήριξης, της αναβάθμισης και της προμήθειας νέων πλωτών και χερσαίων μέσων.
- Η διοικητική αναδιοργάνωση–αναμόρφωση του Ελληνικού Λιμενικού συστήματος ώστε οι φορείς διαχείρισης των Λιμένων να αποκτήσουν ευέλικτη και αποτελεσματική διοικητική λειτουργία, υιοθετώντας σύγχρονες μεθόδους προς όφελος της εθνικής οικονομίας.
- Η ανάπτυξη του Εθνικού Λιμενικού Συστήματος – Η δυνατότητα συγκρότησης Συστημάτων Οργάνωσης Κεντρικών Λιμενικών Δικτύων της χώρας – Η πρόβλεψη δημιουργίας Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων (ΡΑΛ) – Η αναμόρφωση Επιτροπής Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Λιμένων (ΕΣΑΛ).
- Η ρύθμιση θεμάτων τουριστικών λιμένων στο πλαίσιο απλούστευσης των διαδικασιών για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον τουρισμό (απελευθέρωση της λιμενεργασίας και της πρόσδεσης πλοίων, διαμόρφωση νέου καθεστώτος για την παροχή φορτοεκφορτωτικών εργασιών, λειτουργία Εθνικού Μητρώου Φορτοεκφορτωτών Ξηράς–Λιμένος).
- Η εκπόνηση μελέτης για τον καθορισμό του τρόπου παροχής πλοηγικών υπηρεσιών στους εμπορικούς λιμένες και στο θαλάσσιο χώρο της επικράτειας, με σκοπό την αποτελεσματικότερη διοικητική και επιχειρησιακή οργάνωσή τους.
- Η προώθηση του θεσμού των Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) για αναβάθμιση των παρεχόμενων λιμενικών υπηρεσιών, εκσυγχρονισμό της λιμενικής υποδομής και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών λιμένων – Ο εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου για τα τέλη επί πλοίου και επιβατών των κρατικών λιμένων.
- Η σύσταση και συγκρότηση του Συμβούλιου Νησιωτικής Πολιτικής (ΣΥΝΗΠΟ), η υπαγωγή του Ερευνητικού Ινστιτούτου Νησιωτικής Πολιτικής στην εποπτεία του Υπουργού Ναυτιλίας και Αιγαίου, η προώθηση διαδικασιών έκδοσης Προεδρικού Διατάγματος για τη σύστασή του, η θεσμοθέτηση της αρχής της νησιωτικότητας και η ολοκλήρωση των διοικητικών αλλαγών για την εφαρμογή της.

Αγροτική Ανάπτυξη

- Η εφαρμογή του νέου οργανογράμματος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθώς και των εποπτευομένων Οργανισμών.
- Η ενίσχυση της συμβολής της έρευνας και της καινοτομίας των Ινστιτούτων και Ιδρυμάτων του ΥΠΑΑΤ με την ολοκλήρωση της εγκριθείσας ενσωμάτωσης 100 ερευνητών σε συνεργασία με παραγωγικούς φορείς.
- Η μεταφορά όλων των υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ σε ένα ενιαίο κτίριο για την μείωση των ενοικίων και την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.

Πολιτική που άπτεται του Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης

- Η ολοκλήρωση της κατάρτισης του νέου Οργανισμού του Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης κατ' εφαρμογή των σχετικών αποφάσεων του Κυβερνητικού Συμβουλίου Μεταρρύθμισης.
- Η έναρξη πιλοτικής εφαρμογής της ψηφιακής υπογραφής και ηλεκτρονικής διακίνησης εγγράφων.
- Η ανάθεση στο Υπουργείο Μακεδονίας και Θράκης τμήματος του έργου εποπτείας της αγοράς, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 22 έως 33 του Ν. 4072/2012, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται μεγαλύτερη ευελιξία και ταχύτητα στις διαδικασίες προγραμματισμού και άσκησης των προβλεπόμενων από το νόμο διαδικασιών ελέγχου και εποπτείας της αγοράς με ταυτόχρονη μείωση των λειτουργικών δαπανών.

11. Αναπτυξιακές Πρωτοβουλίες

Προκειμένου η ελληνική οικονομία να ακολουθήσει τροχιά ανάκαμψης και να εξέλθει από τη βαθιά και παρατεταμένη ύφεση στην οποία βρίσκεται, εφαρμόζονται μια σειρά από αναπτυξιακές πρωτοβουλίες, άρρηκτα συνδεδεμένες με τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω. Ενδεικτικές πρωτοβουλίες και δράσεις με στόχο την ανάταξη της οικονομίας και την επιστροφή της σε τροχιά ανάπτυξης, ανά πεδίο πολιτικής, για την περίοδο 2013–2014, είναι οι εξής:

Ανάπτυξη, Ανταγωνιστικότητα

- Η αξιοποίηση του ΕΣΠΑ για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων στην αγορά ώστε να αυξηθεί η απορρόφηση και να ολοκληρωθούν απρόσκοπτα τα Προγράμματα και η ομαλή μετάβαση στη νέα προγραμματική περίοδο.
- Η συνέχιση ήδη προγραμματισμένων και ο προγραμματισμός νέων πρωτοβουλιών για την επιτάχυνση της υλοποίησης του ΕΣΠΑ και συνολικότερα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων για την άρση καθυστερήσεων στην εκτέλεση των έργων και την απλοποίηση των διαδικασιών.
- Η υλοποίηση και παρακολούθηση των 181 έργων προτεραιότητας προϋπολογισμού 11,5 δισ. ευρώ, που έχουν επιλεγεί ως παρεμβάσεις ιδιαίτερης σημασίας για την αναπτυξιακή πορεία της χώρας, δημιουργώντας θέσεις εργασίας, τόσο κατά την κατασκευή όσο και κατά την λειτουργία τους.
- Ο σχεδιασμός και η έναρξη υλοποίησης του νέου ΕΣΠΑ για την περίοδο 2014–2020.
- Η συνέχιση προγραμμάτων του ΕΤΕΑΝ και η ανάπτυξη νέων για τόνωση της ρευστότητας και ενίσχυση της οικονομίας.
- Η εφαρμογή του τροποποιημένου επενδυτικού νόμου, με στόχο την απλοποίηση και την επιτάχυνση των διαδικασιών, ιδιαίτερα για τις στρατηγικές επενδύσεις.
  - Η στελέχωση και έναρξη λειτουργίας της Διεύθυνσης Αδειοδοτήσεων (Κεντρική Αδειοδοτική Αρχή).
  - Η στελέχωση και έναρξη λειτουργίας Αυτοτελούς Τμήματος Επιθεώρησης Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων.
- Η χορήγηση αδειών διαμονής στους φορείς στρατηγικών επενδύσεων και στους πολίτες τρίτων χωρών για αγορά ακινήτων αξίας 250.000 ευρώ και άνω.
- Η ίδρυση και λειτουργία Ελληνικού Επενδυτικού Ταμείου για την ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων.
- Η συνέχιση των δράσεων στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής Εξαγωγών με στόχο την εναρμόνιση και προσαρμογή του νομοθετικού πλαισίου στο ευρωπαϊκό, την απλοποίηση και εξορθολογισμό των εξαγωγικών διαδικασιών, τη μείωση του χρόνου και του κόστους διεκπεραίωσης όλων των διαδικασιών και των εγγράφων εξαγωγής και τη βελτίωση της θέσης της χώρας στην κατάταξη με βάση τους δείκτες της Παγκόσμιας Τράπεζας.
- Η δημιουργία νέου φορέα Εξωστρέφειας με στόχο τη διεύρυνση της εξαγωγικής βάσης και την προώθηση των εξαγωγών.

- Η συνέχιση και ολοκλήρωση των έργων ΣΔΙΤ που παρουσιάζουν υψηλή αναγκαιότητα, αναπτυξιακή προοπτική και κοινωνική αξία, σε τομείς όπως διαχείριση απορριμμάτων, τεχνολογία πληροφορικής και επικοινωνιών, αξιοποίηση δημόσιας και δημοτικής περιουσίας. Ενεργοποιείται, παράλληλα με τους ιδιωτικούς πόρους, η αξιοποίηση κοινοτικών πόρων καθώς και η συνέχιση της συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.
- Η δημιουργία Σήματος Ελληνικών Προϊόντων/Υπηρεσιών και η δημιουργία Ειδικού Μητρώου.

Υποδομές, Μεταφορές και Δίκτυα

- Η υλοποίηση και παρακολούθηση των 181 έργων προτεραιότητας προϋπολογισμού 11,5 δισ. ευρώ, που έχουν επιλεγεί ως παρεμβάσεις ιδιαίτερης σημασίας για την αναπτυξιακή πορεία της χώρας, δημιουργώντας θέσεις εργασίας, τόσο κατά την κατασκευή όσο και κατά την λειτουργία τους.
- Η υλοποίηση των μεγάλων έργων που περιλαμβάνουν τις επεκτάσεις ΜΕΤΡΟ, ΤΡΑΜ και Προαστιακού, την αναβάθμιση των σιδηροδρομικών γραμμών, τα λιμάνια, τους οδικούς άξονες και την αναβάθμιση του αερολιμένα «Μακεδονία».
- Η επανέναρξη των μεγάλων οδικών έργων αυτοκινητοδρόμων με σύμβαση παραχώρησης («Αιγαίου», «Κεντρικής Ελλάδας», «Ολυμπία Οδός» και «Ιόνια Οδός»).
- Η έναρξη λειτουργίας του αεροδρομίου στο Καστέλι της Κρήτης με σύμβαση παραχώρησης.
- Η παραχώρηση ορισμένων περιφερειακών αεροδρομίων σε συνεργασία με το ΤΑΙΠΕΔ.
- Η έναρξη εργασιών των ΣΔΙΤ/ΟΑΣΑ, τηλεματικής και ηλεκτρονικού εισιτηρίου.
- Η επιτάχυνση της απορροφητικότητας του ΕΠ «ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ».
- Η αναμόρφωση προγραμμάτων του ΕΠ «ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ» και η ενεργοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων για την τόνωση της ρευστότητας και την ενίσχυση της οικονομίας.
- Η ανάπτυξη δικτυακών υποδομών νέας γενιάς, η υλοποίηση δικτύου ψηφιακής μετάδοσης, η αδειοδότηση παρόχων δικτύου επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης και το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο για την παροχή υπηρεσιών VDSL.
- Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση έργων που παρουσιάζουν υψηλή αναγκαιότητα, αναπτυξιακή προοπτική και κοινωνική αξία, σε τομείς ανάπτυξης τηλεπικοινωνιών:
  - Ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών σε αγροτικές περιοχές της χώρας (rural networks).
  - Ανάπτυξη εθνικής υποδομής παθητικού δικτύου οπτικών ινών ανοικτής πρόσβασης μέχρι το σπίτι με τη συμμετοχή του Δημοσίου (FTTH).
  - Ολοκλήρωση μητροπολιτικών δακτυλίων (MAN) με εθνικά δίκτυα.
  - Ηλεκτρονικό μητρώο δικτυακών υποδομών.
- Το σχέδιο ενθάρρυνσης εταιριών για συμμετοχή σε έργα υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας (Ευρωπαϊκό Σύστημα GNSS /GALILEO/EGNOS, Πρόγραμμα HORIZON 2020).
- Οι στοχευμένες παρεμβάσεις ΤΠΕ για την οδική ασφάλεια (ευρωπαϊκό έργο e-call).
- Η υλοποίηση του έργου «Παρατηρητήριο Ηλεκτρομαγνητικών Πεδίων».
- Η δημιουργία πανελλαδικού χάρτη ραδιοφωνίας FM.
- Ο διαγωνισμός για την αδειοδότηση παρόχων δικτύου επίγειας ψηφιακής τηλεόρασης.
- Ο διαγωνισμός παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών για το ψηφιακό μέρισμα (ζώνη 800 MHz).
- Η εκχώρηση επιπλέον ραδιοσυχνοτήτων στο δορυφορικό σύστημα Hellas-Sat στην τροχιακή θέση 39^{E}.

Εσωτερική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση

- Στήριξη δομών κοινωνικής αλληλεγγύης και έργα κοινωνικής πολιτικής, για την εξασφάλιση της κοινωνικής συνοχής.
- Ενθάρρυνση της δικτύωσης των πόλεων και των περιφερειών μέσω εθνικών, διακρατικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων [ενίσχυση των επιχειρησιακών και διαχειριστικών ικανοτήτων των ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού για την υλοποίηση αναπτυξιακού χαρακτήρα (θεματικών) αδελφοποιήσεων πόλεων και τη σύσταση καινοτόμων περιφερειακών συμπλεγμάτων (clusters)].
- Δημιουργία του ηλεκτρονικού Δήμου και της ηλεκτρονικής Περιφέρειας.

- Προώθηση μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του «Καλλικράτη» όπως:
  - Η μεταβίβαση νέων αρμοδιοτήτων και η άσκηση των υφισταμένων.
  - Η διαχείριση της περιουσίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
  - Η ενίσχυση της ικανότητας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως προς την αξιοποίηση των διαρθρωτικών ταμείων, τον αποτελεσματικό προγραμματισμό (business plan) και την υλοποίηση επενδυτικών προγραμμάτων.
  - Η αξιολόγηση δομών και προσωπικού της Αυτοδιοίκησης, η διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού, η χρηματοοικονομική διαχείριση και η ηλεκτρονική διακυβέρνηση.
  - Η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση μέσω του συντονισμού των κρατικών παρεμβάσεων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.
  - Η προώθηση στοχευμένων θεσμικών παρεμβάσεων υπέρ της αυτοδιοίκησης και ιδιαίτερα των μειονεκτικών αγροτικών, αστικών, νησιωτικών και ορεινών περιοχών (Ολοκληρωμένες Εδαφικές Επενδύσεις, Τοπική Ανάπτυξη με πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων).
- Η κατάρτιση Σχεδίου Κώδικα Μεταναστευτικής Νομοθεσίας.
- Η βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου για την ανάπτυξη μεγάλων επενδύσεων και την αγορά ακινήτων από πολίτες τρίτων χωρών και η λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων για την ορθή εφαρμογή του.
- Η ανάπτυξη νέου Πολιτοκεντρικού Πληροφοριακού Συστήματος για τον εκσυγχρονισμό της Γενικής Γραμματείας Πληθυσμού και Κοινωνικής Συνοχής μέσω του Προγράμματος Διοικητικής Μεταρρύθμισης.
- Η καθιέρωση ειδικής ιθαγένειας για πολίτες τρίτων χωρών που έχουν προβεί σε στρατηγικές επενδύσεις στη χώρα.
- Η δημιουργία νέου θεσμικού πλαισίου για την κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία των χερσαίων συνοριακών σταθμών της χώρας, με σκοπό την εξυπηρέτηση και υποβοήθηση της λειτουργίας των επί μέρους υπηρεσιών συνοριακού ελέγχου, ώστε να αυξηθούν τα έσοδα από τις σχετικές δραστηριότητες και να διασφαλισθεί ο αναπτυξιακός προσανατολισμός της διακίνησης προσώπων και αγαθών στα χερσαία σύνορα της χώρας.

Εθνική Άμυνα

- Η επιτάχυνση των διαδικασιών ολοκλήρωσης των έργων της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου και κατ' επέκταση της αύξησης απορρόφησης των σχετικών πιστώσεων, με ισχυρό αντίκτυπο στις τοπικές, κατά περίπτωση, οικονομίες.
- Η συγκρότηση Επιτροπής Κατάρτισης Αναπτυξιακού Προγράμματος ΥΠΕΘΑ με στόχο την κατά το δυνατόν έγκαιρη προετοιμασία και το σχεδιασμό ενόψει την νέας προγραμματικής περιόδου (Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης 2014–2020).
- Η διεκδίκηση του μέγιστου δυνατού οφέλους για την ελληνική οικονομία (κλάδοι βιομηχανίας, κατασκευών κ.λπ.) υπό τη μορφή της βιομηχανικής επιστροφής, μέσα από την ενεργή συμμετοχή μας σε διεθνούς οργανισμούς και προγράμματα (ΝΑΤΟ, ΕΟΑ κ.λπ.).
- Η δικτύωση και συνεχής επιδίωξη εμπλοκής σε συγχρηματοδοτούμενα, κυρίως ερευνητικά, προγράμματα μέσω της συμμετοχής σε ευρωπαϊκές κοινοπραξίες (consortium), με απώτερο στόχο τόσο την ενίσχυση της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, όσο και την άντληση πόρων από τα συναφή ευρωπαϊκά ταμεία-δράσεις (FP7, Marie Curie κ.λπ.).
- Η ανάπτυξη προγραμμάτων εξοικονόμησης ενέργειας, ενεργειακής αποδοτικότητας, αποτελεσματικής διαχείρισης απορριμμάτων και προώθησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, επιδιώκοντας ταυτόχρονα την άντληση πόρων και από αντίστοιχα χρηματοδοτικά εργαλεία της ΕΕ (διαρθρωτικά ταμεία, πρόγραμμα LIFE κ.λπ.).
- Η μέγιστη δυνατή συμβολή του ΥΠΕΘΑ όχι απλώς στη βιωσιμότητα των αμυντικών βιομηχανιών, αλλά και στην αναγέννησή τους, στον εκσυγχρονισμό τους και στην ανάπτυξή τους, μέσα κυρίως από την ολοκλήρωση του σχεδιασμού για την υλοποίηση αμυντικών προγραμμάτων στο πλαίσιο του τριετούς εξοπλιστικού προγράμματος των Ενόπλων Δυνάμεων.

Δημόσια Τάξη και Προστασία του Πολίτη

- Η επίτευξη εθνικών και ευρωπαϊκών στόχων για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και την επιτήρηση των εξωτερικών συνόρων [οι εισροές παρανόμων μεταναστών από την Τουρκία (χερσαία και θαλάσσια σύνορα) κατά την περίοδο Σεπτεμβρίου 2012–Σεπτεμβρίου 2013 παρουσιάζουν μείωση 81% σε σχέση προς την περίοδο Αυγούστου 2011–Αυγούστου 2012].
- Η πλήρης απορρόφηση πόρων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επιστροφής και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Εξωτερικών Συνόρων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η απορρόφηση του ετήσιου προγράμματος 2011 (υλοποιούμενου μέχρι και το 2013) ανήλθε σε 95%.
- Η συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) για το συντονισμό και την υλοποίηση προγραμμάτων εθελουσίων επιστροφών αλλοδαπών που έχουν εισέλθει παράνομα στη χώρα.
- Η αξιοποίηση χρηματοδότησης της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ (UNHCR) για τη διαχείριση προσφύγων και μικτών μεταναστευτικών ροών.
- Η κατάρτιση ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδίου για την νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020 και την αξιοποίηση όλων των διατιθέμενων Ευρωπαϊκών πόρων με στόχο την πλήρη ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης της παράνομης μετανάστευσης.
- Η ενίσχυση της διακλαδικότητας σε συνεργασία με τις Ένοπλες Δυνάμεις στους τομείς της επιχειρησιακής δράσης, συνεκπαίδευσης, διοικητικής μέριμνας και υποστήριξης.
- Η επίσπευση των διαγωνιστικών διαδικασιών υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων έργων προμηθειών μέσω ΕΣΠΑ, με σκοπό τη αποτροπή απώλειας κοινοτικών πόρων και τη μέγιστη δυνατή απορρόφηση σχετικών κονδυλίων.
- Η βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος μέσω της αυξημένης αστυνομικής παρουσίας, της εξουδετέρωσης θυλάκων παραβατικότητας και της μείωσης της εγκληματικότητας (π.χ. μείωση κλοπών–διαρρήξεων κατά 15% το δεκάμηνο του 2013 σε σχέση με το δεκάμηνο του 2012).
- Η προστασία του περιβάλλοντος και η εξοικονόμηση πόρων μέσω της αποτελεσματικότερης πολιτικής πυροπροστασίας–δασοπροστασίας (σε 4.248 πυρκαγιές που εκδηλώθηκαν το τρίμηνο Ιουνίου-Αυγούστου 2013, οι καμένες εκτάσεις μειώθηκαν κατά 56% σε σχέση με το 2012 και κατά 59% σε σχέση με το μέσο όρο των καμένων εκτάσεων της τελευταίας 15ετίας, παρότι ο αριθμός πυρκαγιών τα συγκρινόμενα έτη 2013 και 2012 ήταν περίπου ο ίδιος).

Πολιτισμός και Αθλητισμός

- Η συνέχιση εντός του 2014 της υλοποίησης έργων ενταγμένων στο ΕΣΠΑ.
- Η προστασία, ανάδειξη και προβολή (και με τη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας) των μνημείων της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, κάτι το οποίο συμβάλλει στην περαιτέρω ποιοτική ανάπτυξη κλάδων, όπως ο τουρισμός.
- Η δημιουργία των απαραίτητων υποδομών (κατασκευή νέων μουσείων και γενικά πολιτιστικών κτηρίων, εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση υπαρχόντων μουσείων, μουσειακών εκθέσεων σε λειτουργούντα μουσεία κ.ά.) για τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους επισκέπτες των χώρων αυτών.
- Η υποστήριξη δράσεων σύγχρονου πολιτισμού με διεθνή και εθνική εμβέλεια, που συντελούν στην βελτίωση του επιπέδου της ποιότητας ζωής.
- Η επέκταση του ωραρίου των μουσείων και των αρχαιολογικών χώρων που θα διευκολύνει οργανωμένες εκδηλώσεις, επισκέψεις από επιβάτες κρουαζιερόπλοιων κ.ά., με αύξηση και των εσόδων του Δημοσίου, αλλά και των αποδοχών των εργαζομένων.
- Η προώθηση νέου προγράμματος λειτουργίας αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, κυρίως κατά τις περιόδους τουριστικής αιχμής.
- Η δημιουργία αρχαιολογικού Κτηματολογίου, η συγκρότηση του οποίου περιλαμβάνει την πλήρη ψηφιακή περιγραφική και χωρική καταγραφή του συνόλου της ακίνητης πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας και του αντίστοιχου ιδιοκτησιακού καθεστώτος.
- Η εκπόνηση και κατάθεση πρότασης για τη νέα προγραμματική περίοδο 2014–2020 στο Υπουργείο Ανάπτυξης και η προετοιμασία έργων για άμεση ένταξη με την εκκίνηση της νέας προγραμματικής περιόδου.

Περιβάλλον, Ενέργεια και Κλιματική Αλλαγή

- Η βιώσιμη διαχείριση των αστικών υγρών και στερεών αποβλήτων με στόχο την πλήρη συμμόρφωση με την κοινοτική και εθνική νομοθεσία.
- Η πλήρης εφαρμογή των διαδικασιών για την επίτευξη του στόχου της απλοποίησης των περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων με παράλληλη εξασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος στο πλαίσιο των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης.
- Η αναθεώρηση του νομοθετικού πλαισίου σχετικά με την ελεγκτική λειτουργία σε θέματα περιβάλλοντος, εισάγοντας νέους δείκτες, κριτήρια, θεσμούς, προτεραιότητες και στοχεύσεις στο έργο αυτό, σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο.
- Η ανάδειξη της σημασίας των ex post ελέγχων για κατασκευή και λειτουργία έργων και δραστηριοτήτων αντί των ex ante ελέγχων.
- Η κατασκευή και λειτουργία Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ).
- Ο καθορισμός πλαισίου κανόνων, μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης του περιβάλλοντος από βιομηχανικές δραστηριότητες.
- Η αναδιάρθρωση και μερική αποκρατικοποίηση της ΔΕΗ ΑΕ, σύμφωνα με το πλάνο που έχει καταρτίσει η Κυβέρνηση.
- Η επικαιροποίηση του βραχυ-μεσοπρόθεσμου Ενεργειακού Σχεδιασμού, με βάση τα τρέχοντα μακροοικονομικά δεδομένα της χώρας.
- Η αναμόρφωση του πλαισίου ανάπτυξης των ΑΠΕ και ο εξορθολογισμός του μηχανισμού στήριξης αυτών.
- Η προώθηση δράσεων και συνεργασιών για την αναβάθμιση υποδομών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας–Διασύνδεση Κυκλάδων.
- Η εφαρμογή δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας και ενεργειακής αποδοτικότητας σε όλους τους τομείς (εξοικονόμηση σε δημόσια και ιδιωτικά κτίρια).
- Η καταγραφή και αξιολόγηση Δημόσιων Μεταλλευτικών Χώρων και η προώθηση διαγωνισμών για τη μίσθωσή τους.
- Η καταγραφή κοιτασμάτων ενεργειακών ορυκτών.
- Η προώθηση της συνέχισης αξιοποίησης των δημόσιων μεταλλευτικών χώρων σιδηρονικελιούχων λατεριτών της Ελλάδας.
- Η ίδρυση τριών νέων Εταρειών Παροχής Αερίου στις γεωγραφικές περιοχές της Στερεάς Ελλάδας, της Κεντρικής Μακεδονίας και της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
- Η ολοκλήρωση της διαδικασίας παραχώρησης δικαιώματος έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στις θαλάσσιες περιοχές «Πατραϊκός Κόλπος (Δυτικά)» και «Κατάκολο» και στη χερσαία περιοχή «Ιωάννινα».
- Η ολοκλήρωση της αξιολόγησης δεδομένων από γεωφυσικές ερευνητικές εργασίες και η προκήρυξη Διεθνούς Δημόσιας Ανοικτής Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για παραχώρηση δικαιώματος έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στη Δυτική και Νότια Ελλάδα.
- Η βελτίωση και η επέκταση του Συστήματος Διαχείρισης Στοιχείων και Πληροφοριών για την αναλυτική παρακολούθηση της παραγωγής, διύλισης, αποθήκευσης, εισαγωγής, εξαγωγής και διακίνησης αργού πετρελαίου, ημικατεργασμένων και πετρελαιοειδών προϊόντων καθώς και βιοκαυσίμων και φυσικού αερίου.
- Η υιοθέτηση στοχευμένων ολοκληρωμένων παρεμβάσεων αστικής ανάπτυξης με έμφαση στην υλοποίηση έργων με χαρακτηριστικά παρέμβασης ολοκληρωμένου χαρακτήρα, όπως αστικές υποδομές συμπεριλαμβανομένων των έργων ύδρευσης και αποχέτευσης και ενεργειακής διαχείρισης, κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, δίκτυα πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων, περιβαλλοντικές αναπλάσεις, αύξηση πρασίνου και κοινοχρήστων χώρων, έργα διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων, έργα επαναξιοποίησης εγκαταλειμμένων βιομηχανικών εκτάσεων κ.λπ.
- Η αξιολόγηση του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης.
- Η αναθεώρηση και εξειδίκευση των 12 Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης.
- Η θέσπιση συστήματος ταχείας Χωρικής/Πολεοδομικής Μεταρρύθμισης.

- Η θεσμοθέτηση και εφαρμογή της Τράπεζας Γης.
- Η εφαρμογή ηλεκτρονικής διαδικασίας για την απλούστευση και επιτάχυνση της διαδικασίας έκδοσης οικοδομικών αδειών.
- Η θέσπιση διαδικασιών χωροθέτησης οργανωμένων καταδυτικών πάρκων.
- Η βιώσιμη διαχείριση των αστικών υγρών και στερεών αποβλήτων με στόχο την πλήρη συμμόρφωση με την κοινοτική και εθνική νομοθεσία.
- Η κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης λειψυδρίας και ξηρασίας.
- Τα έργα προστασίας υδάτινων πόρων, έργα εξοικονόμησης νερού μέσω της ανακύκλωσης του χρησιμοποιημένου νερού, παραγωγή νερού μέσω της αφαλάτωσης θαλάσσιου ή υφάλμυρου νερού με ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές (σε συνεργασία με συναρμόδιες υπηρεσίες).
- Η εφαρμογή των εγκεκριμένων Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας και η ανάπτυξη δράσεων δημοσιοποίησής τους.
- Η χρηματοδότηση των Διευθύνσεων Υδάτων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων για την παρακολούθηση και εφαρμογή των Προγραμμάτων Μέτρων των εγκεκριμένων Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων της Χώρας.
- Η σύσταση, λειτουργία, συντήρηση και ενημέρωση Εθνικού Μητρώου Σημείων Υδροληψίας.
- Η σύσταση, λειτουργία, συντήρηση και ενημέρωση Εθνικής Βάσης Καταγραφής Πλημμυρικών Συμβάντων.
- Η συντήρηση και λειτουργία των Σταθμών Παρακολούθησης Υδρολογικής και Μετεωρολογικής Πληροφορίας.
- Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού και των εμπλεκόμενων φορέων σε δράσεις προστασίας και διαχείρισης υδάτινου περιβάλλοντος.
- Η υποστήριξη δράσεων διασυνοριακής συνεργασίας σε θέματα διαχείρισης και προστασίας υδάτινου περιβάλλοντος.
- Η δημοπράτηση και η υλοποίηση του έργου απογραφής και παρακολούθησης των δασών και δασικών εκτάσεων για την κάλυψη υποχρεώσεων της χώρας, την προσαρμογή τους στην κλιματική αλλαγή και το μετριασμό αυτής.
- Η ίδρυση και λειτουργία δικτυακού τόπου για την ανάρτηση πράξεων χαρακτηρισμού του άρθρου 14 του Ν. 998/79.
- Η καθιέρωση ηλεκτρονικής διαδικασίας υποβολής αιτήσεων και εκδόσεων του Δασάρχη για χαρακτηρισμό εκτάσεων.
- Η χρηματοδότηση υλοποίησης πιλοτικού προγράμματος κατάρτισης Δασολογίου σε 5 περιοχές της Ελλάδας.

Υγεία

- Η αύξηση του ποσοστού κεντρικών προμηθειών σε φάρμακα, υλικά, ιατροτεχνολογικά προϊόντα και υπηρεσίες.
- Η ενίσχυση της λειτουργίας του Παρατηρητηρίου Τιμών με βάση το οποίο επιβάλλονται χαμηλές τιμές στις προμήθειες των νοσοκομείων.
- Η χρήση ηλεκτρονικής πλατφόρμας προμηθειών που θα μειώσει αισθητά τους χρόνους των διαγωνιστικών διαδικασιών.
- Η εφαρμογή νέου συστήματος τιμολόγησης ιατρικών πράξεων, κατάρτισης προϋπολογισμών και παρακολούθησης λειτουργίας των νοσοκομείων (Diagnosis Related Groups–DRG, σταδιακή εφαρμογή 2013–2016).
- Η διαχείριση και εκμετάλλευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας των κλάδων υγείας των ΦΚΑ που εντάχθηκαν στον ΕΟΠΥΥ.

Δικαιοσύνη

- Η εφαρμογή σχεδίου δράσης για τη μείωση της καθυστέρησης των εκκρεμών μη φορολογικών υποθέσεων στα Δικαστήρια.
- Το ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων για τη Διοικητική Δικαιοσύνη.

Τουριστική Πολιτική

- Η βέλτιστη δυνατή αξιοποίηση των τουριστικών λιμένων (μαρίνες), σε συνεργασία με το ΤΑΙΠΕΔ (διαδικασία παραχώρησης μαρίνας Αλίμου και τεσσάρων δορυφόρων μαρινών, παραχώρηση μαρίνας Χίου, παραχώρηση μαρίνας Πύλου και παραχώρηση μαρίνας Αργοστολιού).
- Ο θεσμικός εκσυγχρονισμός για τη μελλοντική λειτουργία των μαρινών και για την απεμπλοκή ορισμένων θεμάτων που συνιστούσαν τροχοπέδη στην υγιή ανάπτυξη και την ουσιαστική κινητροδότηση των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των τουριστικών λιμένων, με το Ν. 4179/2013 (π.χ. τροποποίηση του ωραρίου λειτουργίας των καταστημάτων στην χερσαία ζώνη των μαρινών, διευθέτηση και αποκρυστάλλωση μερικότερων ζητημάτων στη διαδικασία χωροθέτησης τουριστικών λιμένων, εξορθολογισμός διαδικασίας αδειοδότησης).
- Η συνέχιση σε όλη την διάρκεια του 2013 της υλοποίησης επενδύσεων στον τομέα του Τουρισμού από υφιστάμενες τουριστικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται ή προτίθενται να δραστηριοποιηθούν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, με στόχο την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος τους και την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.
- Η ολοκλήρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας για το έργο που αφορά στην ενίσχυση της προσαρμοστικότητας στην παροχή υπηρεσιών τουρισμού μέσω της κατάρτισης σε επαγγέλματα που κατατάσσονται στην κατηγορία υπηρεσίας 24 (ταξινόμηση κατά CPC 92), δηλαδή «Υπηρεσίες Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης».
- Η ολοκλήρωση του προγράμματος μετεκπαίδευσης στελεχών/επαγγελματιών του τουριστικού κλάδου.
- Η συνεργασία μεταξύ του Υπουργείου Τουρισμού και της ΕΛΣΤΑΤ για την συστηματική αξιοποίηση στατιστικών δεδομένων και την καταγραφή των τάσεων για τη διαμόρφωση πολιτικών και σχεδιασμών στον τουρισμό σε στέρεες βάσεις.
- Η προώθηση του νέου Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) 2014–2020 που αφορά σε αναπτυξιακές προτεραιότητες του τουριστικού τομέα. Ο διατομεακός και διαπεριφερειακός χαρακτήρας των δράσεων του τουρισμού επιβάλλει την οριζόντια συνεργασία του Υπουργείου τόσο με φορείς τομεακών πολιτικών, εκ των οποίων εγγύτεροι είναι ο πολιτισμός, η νησιωτικότητα/θαλάσσιος τουρισμός και το περιβάλλον όσο και, κυρίως, με τις Περιφέρειες. Η συνεργασία αυτή αποσκοπεί στο σχεδιασμό και στη διαχείριση, από κοινού, ολοκληρωμένων δράσεων για την ανάδειξη των κατά περίπτωση ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, των θεματικών και γεωγραφικών προορισμών, των εμπειριών και των τυχόν συνεργειών.
- Η συμβολή του Υπουργείου Τουρισμού για την αναδιαμόρφωση του ειδικού χωροταξικού πλαισίου για τον τουρισμό.

Ναυτιλιακή Πολιτική

- Η ενίσχυση του νηολογίου, η περαιτέρω ενδυνάμωση του ναυτιλιακού πλέγματος (maritime cluster) και των βοηθητικών προς τη ναυτιλία δραστηριοτήτων μέσω της εγκατάστασης ναυτιλιακών εταιριών στη χώρα και της αποτελεσματικής υποστήριξης και εκπροσώπησης των ελληνικών ναυτιλιακών συμφερόντων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τους διεθνείς οργανισμούς.
- Η υιοθέτηση ρυθμίσεων για την παροχή ευελιξίας στους τομείς της παροχής υπηρεσιών στις θαλάσσιες ενδομεταφορές και τη δραστηριοποίηση στον κλάδο της κρουαζιέρας και της θαλάσσιας περιήγησης καθώς και για τη ρεαλιστική μείωση του λειτουργικού κόστους πλοίων, προς ενίσχυση των όρων προσέλκυσης πλοίων στο ελληνικό νηολόγιο, με προσδοκώμενα ανάλογα θετικά αποτελέσματα και στην ενίσχυση της απασχόλησης Ελλήνων ναυτικών.
- Η αναβάθμιση της εικόνας του ναυτικού επαγγέλματος, η παροχή ποιοτικών υπηρεσιών ναυτικής εκπαίδευσης, η προσέλκυση νέων στο ναυτικό επάγγελμα σε συνδυασμό με την ενίσχυση των συνθηκών εργασίας ναυτικών, την προστασία των δικαιωμάτων τους και την εξάλειψη φαινομένων αθέμιτου ανταγωνισμού σε σχέση με τις συνθήκες ναυτικής εργασίας μέσω εφαρμογής και ελέγχου εφαρμογής των απαιτήσεων της Διεθνούς Σύμβασης Ναυτικής Εργασίας, που τίθεται σε ισχύ για την χώρα μας από τις 04.01.2014.

- Η αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου δραστηριοποίησης των σκαφών αναψυχής, σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία, τις επαγγελματικές ενώσεις και τους φορείς του κλάδου του θαλάσσιου τουρισμού.
- Η προώθηση των διαδικασιών ανάπτυξης της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης με την κατάρτιση και εφαρμογή διαδικασιών για την ψηφιακή υπογραφή και την ηλεκτρονική έκδοση και διακίνηση εγγράφων.
- Η προώθηση θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού και η ανάπτυξη των λιμένων στο πλαίσιο της Στρατηγικής Ανάπτυξης του Εθνικού Λιμενικού Συστήματος 2013-2018.
- Η προσέλκυση ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων για την ανάπτυξη των Ελληνικών λιμένων σε συνεργασία με το ΤΑΙΠΕΔ.
- Η ενίσχυση της ναυπηγοεπισκευαστικής ζώνης Πειραιά και των ναυπηγείων που διαθέτει η χώρα.
- Η ανάπτυξη και λειτουργία υδατοδρομίων στο πλαίσιο διαμόρφωσης φιλικού αναπτυξιακού περιβάλλοντος για στρατηγικές ιδιωτικές επενδύσεις σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία και με στόχο την εξασφάλιση συγκοινωνιακής σύνδεσης νησιών και ηπειρωτικής χώρας καθώς και την περαιτέρω ανάπτυξη του τουρισμού.
- Η σχεδίαση και προώθηση εξειδικευμένων νησιωτικών πολιτικών σε όλο τον ελλαδικό χώρο μέσα και από τη λειτουργία του Συμβούλιου Νησιωτικής Πολιτικής (ΣΥΝΗΠΟ).
- Η εξασφάλιση της επάρκειας πόσιμου νερού στα άνυδρα νησιά του Αιγαίου, κυρίως μέσω της υλοποίησης και λειτουργίας των απαραίτητων έργων (αφαλατώσεις, γεωτρήσεις, ταχυδιυλιστήρια) και της μεταφοράς πόσιμου νερού με υδροφόρα πλοία.
- Ο προγραμματισμός και η υλοποίηση τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων, κυρίως μέσω των Δήμων και Περιφερειών Βορείου και Νοτίου Αιγαίου.
- Η εξασφάλιση και η βελτίωση της ακτοπλοϊκής σύνδεσης των νησιών τόσο μεταξύ τους όσο και με την ηπειρωτική Ελλάδα και ο επανασχεδιασμός του συνολικού ακτοπλοϊκού δικτύου στο χώρο του Αιγαίου.
- Η συμμετοχή στην εκπόνηση και εφαρμογή της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής, μέσα από την εκπόνηση ειδικών προγραμμάτων, προτάσεων πιλοτικών δράσεων και εφαρμογής Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού.
- Ο εμπλουτισμός και η αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος του Αιγαίου, ενέργεια που θα πραγματοποιηθεί μέσα από το στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη του Αιγαίου, με εφαρμογή κυρίως σε μεσαία και μικρά νησιά, στηριγμένο στο τρίπτυχο Πολιτισμός–Περιβάλλον–Ποιότητα.
- Η απλοποίηση της αδειοδότησης των τουριστικών επενδύσεων μέσα από διαδικασία που θα αρχίζει και θα ολοκληρώνεται στις Διευθύνσεις Τουρισμού Βορείου και Νοτίου Αιγαίου.

Αγροτική Ανάπτυξη

- Η πλήρης ενεργοποίηση του Ταμείου Αγροτικής Επιχειρηματικότητας για την καλύτερη απορρόφηση των πόρων για επενδύσεις από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα.
- Η εφαρμογή της απλοποίησης των διαδικασιών εξαγωγής, σε συνεργασία με το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, για δύο ελληνικά προϊόντα (φέτα, ροδάκινο), και επέκταση αυτής της διαδικασίας για τα ψάρια, το κρασί και το ελαιόλαδο, ώστε να διευκολυνθεί η εξαγωγική διαδικασία κυρίως από τους μικρούς και μεσαίους εξαγωγείς που δεν διαθέτουν πλεονάζουσα υποδομή.
- Η επέκταση των προγραμμάτων προώθησης των εξαγωγών και η αύξηση του μεριδίου των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων για τη βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου.
- Η εφαρμογή της ψηφιακής τεχνολογίας (e-ΥΠΑΑΤ) στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων τόσο για την δικτυακή πρόσβαση των πολιτών αλλά και των δικαιούχων για την καταβολή των ενισχύσεων. Συγκεκριμένα από το πρόγραμμα της Ψηφιακής Σύγκλισης θα υλοποιηθούν τρία έργα που έχουν εγκριθεί:
  - e-ΥΠΑΑΤ–Υπηρεσίες για τους πολίτες και τους δικαιούχους των ενισχύσεων με ψηφιακές εφαρμογές από το Υπουργείο και τους εποπτευόμενους οργανισμούς με κυριότερη υπηρεσία το άνοιγμα της διαδικασίας υποβολής των αιτήσεων ΟΣΔΕ ψηφιακά και μέσω του διαδικτύου.
  - Κάλυψη των «λευκών περιοχών» δηλαδή περιοχών στις ορεινές–μειονεκτικές και νησιωτικές περιοχές της χώρας που δεν έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο και τις υπηρεσίες του.

- Ψηφιακό Γεωργικό «Κτηματολόγιο». Αγορά νέων ψηφιακών εικόνων για την ανανέωση του χαρτογραφικού υποβάθρου της χώρας προκειμένου να ικανοποιήσει η χώρα την κοινοτική υποχρέωση.

- Ο σχεδιασμός και η υποβολή των δύο νέων αναπτυξιακών προγραμμάτων για την γεωργία και την αλιεία για την αξιοποίηση και απορρόφηση των 18,7 δισ. ευρώ κατά την περίοδο 2014–2020.
- Η υλοποίηση ειδικού τομεακού προγράμματος για την κτηνοτροφία προκειμένου η χώρα να μειώσει την εξάρτηση από τις μεγάλες εισαγωγές ζωικών προϊόντων που επιβαρύνουν το εμπορικό ισοζύγιο.
- Η υλοποίηση προγράμματος για την ενίσχυση της καλλιέργειας των ψυχανθών και αναχλόωση των βοσκοτόπων.
- Η βελτίωση της επιχειρηματικότητας στον πρωτογενή τομέα με την απλοποίηση των διαδικασιών εγκατάστασης και αδειοδότησης μέσα από την δημιουργία ζωνών άσκησης της υδατοκαλλιέργειας, κτηνοτροφικών πάρκων και ζωνών θερμοκηπιακών καλλιεργειών για την εκμετάλλευση της γεωθερμίας.
- Η απρόσκοπτη συνέχιση της χρηματοδότησης της παραγωγικής διαδικασίας του πρωτογενούς τομέα τόσο μέσα από τα νέα τραπεζικά ιδρύματα όσο και με την έγκαιρη και προγραμματισμένη καταβολή ενισχύσεων και αποζημιώσεων ύψους 2,8 δισ. ευρώ ετησίως.

Πολιτική που άπτεται του Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης

- Η ολοκλήρωση της συγχώνευσης ΔΕΘ–HELEXPO, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα τόσο την ορθολογικότερη λειτουργία τους όσο και τη μείωση των λειτουργικών τους εξόδων.
- Η ολοκλήρωση της μεταφοράς αρμοδιοτήτων της τέως Επιχειρησιακής Μονάδας Ανάπτυξης του Υπουργείου Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων στο Υπουργείο Μακεδονίας και Θράκης, με αποτέλεσμα τη μείωση των διοικητικών βαρών που επιβαρύνουν τις επιχειρήσεις της Βόρειας Ελλάδας και την επιτάχυνση των χρόνων έγκρισης των επενδυτικών σχεδίων.
- Η προώθηση νομοθετικής πρωτοβουλίας για την τροποποίηση του αναπτυξιακού νόμου με στόχο την περαιτέρω απλοποίηση των διαδικασιών για την υλοποίηση μιας επένδυσης στην περιοχή της Βόρειας Ελλάδας.
- Η ολοκλήρωση της υπογραφής Προγραμματικών Συμβάσεων μεταξύ του Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης, του Υπουργείου Εσωτερικών και των αρμόδιων Δήμων για την «Εκτέλεση Προγράμματος Αναβάθμισης και Ανάδειξης των Χερσαίων Μεθοριακών Σταθμών της Βόρειας Ελλάδας».
- Η ολοκλήρωση της νομοθετικής πρωτοβουλίας και η επανενεργοποίηση της Αλεξάνδρειας Ζώνης Καινοτομίας.
- Η συμμετοχή του Υπουργείου σε εκθέσεις Τουρισμού στις Βαλκανικές Χώρες για την προβολή των εναλλακτικών μορφών τουρισμού (προσκυνηματικός, περιβαλλοντικός, ιαματικός, συνεδριακός κ.λπ.) και την προώθηση τουριστικών διαδρομών της Μακεδονίας και Θράκης.
- Η ολοκλήρωση της νομοθετικής πρωτοβουλίας για τη σύσταση και συγκρότηση Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής και Πολεοδομίας στο Υπουργείο Μακεδονίας και Θράκης.
- Η ανάληψη δράσεων στα πλαίσια του Προγράμματος Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας, με τη συμμετοχή του Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης σε συγχρηματοδοτούμενα έργα με στόχο την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας, την προώθηση της ανάπτυξης, της επιχειρηματικότητας, της έρευνας και της καινοτομίας, καθώς και τη βελτίωση των υποδομών στην περιοχή ευθύνης του Υπουργείου.
- Ο συντονισμός των εμπλεκομένων φορέων σε θέματα προστασίας, ανάδειξης και ανάπτυξης του Θερμαϊκού Κόλπου, σημαντικού φορέα ανάπτυξης της περιοχής.

12. Πολιτική Συνοχής – Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ)

Εντός του περιορισμένου δημοσιονομικού πλαισίου και σε περιβάλλον δυσμενούς οικονομικής συγκυρίας, το ΕΣΠΑ αναδεικνύεται ως βασικό εργαλείο αναπτυξιακής πολιτικής για την επανεκκίνηση της οικονομίας και την ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη των Περιφερειών της χώρας. Το ΕΣΠΑ αξιοποιεί τους πόρους των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι δράσεις του υλοποιούνται μέσω 8 τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, 5 Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και 14 προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας.

Δράσεις που υλοποιούνται το 2013 και πρόκειται να συνεχιστούν το 2014

Πορεία υλοποίησης ΕΣΠΑ 2007–2013

Η πορεία υλοποίησης του ΕΣΠΑ 2007-2013 κρίνεται ικανοποιητική, τόσο ως προς την αξιοποίηση των πόρων σε σχέση με τον μέσο όρο απορρόφησης των ευρωπαϊκών προγραμμάτων, όσο και ως προς την υποχρέωση-στόχο που απορρέει από το Πρόγραμμα Στήριξης. Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, οι εντάξεις έργων του ΕΣΠΑ 2007-2013 ανέρχονται συνολικά σε 24,3 δισ. ευρώ, οι νομικές δεσμεύσεις σε 24,7 δισ. ευρώ και οι καταχωρημένες δαπάνες (πληρωμές) σε 14,2 δισ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό απορρόφησης 58,7% της συνολικής διαθέσιμης δημόσιας δαπάνης. Ο ετήσιος στόχος απορρόφησης, με βάση το Πρόγραμμα Στήριξης, ανέρχεται σε κοινοτική συνδρομή ύψους 3,9 δισ. ευρώ και μέχρι σήμερα έχει καλυφθεί το 69,3%, το οποίο καθιστά την επίτευξη του συμφωνημένου στόχου απόλυτα εφικτή.

Αναθεώρηση ΕΣΠΑ 2007–2013

Με στόχο την επιτάχυνση του ρυθμού απορρόφησης των πόρων και την αποτελεσματική τους αξιοποίηση για την εφαρμογή των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων, σύμφωνα με τις προτεραιότητες της επανεκκίνησης της οικονομίας και της κοινωνικής συνοχής, ολοκληρώθηκε και υποβλήθηκε προς έγκριση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή η αναθεώρηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Με βάση την προβλεπόμενη διαδικασία αναθεώρησης, η οποία περιελάμβανε μεταφορές πόρων μεταξύ Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και εσωτερικές ανακατανομές εντός αυτών, πρόκειται να πραγματοποιηθούν οι απαιτούμενες μεταφορές έργων, ώστε να διασφαλιστεί η αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων.

Παράλληλα, εκπονούνται σχέδια εξυγίανσης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων με στόχο την ορθολογική διαχείριση των διαθέσιμων πόρων, ενώ προγραμματίζεται η μετακίνηση χρηματοδότησης έργων του ΕΣΠΑ 2007–2013 στη νέα προγραμματική περίοδο ώστε να ολοκληρωθούν τα υλοποιούμενα έργα με πόρους ΕΣΠΑ συμβάλλοντας στη διατήρηση υψηλών ρυθμούς απορρόφησης και στη στήριξη της οικονομίας.

Λαμβάνοντας υπόψη την αναγκαιότητα άμβλυνσης των δυσμενών κοινωνικών και οικονομικών συνεπειών της βαθιάς οικονομικής ύφεσης στη χώρα, οι δράσεις του ΕΣΠΑ 2007–2013 κατευθύνονται:

α) Στην επανεκκίνηση των μεγάλων οδικών έργων (αυτοκινητόδρομοι).
β) Στις δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, με έμφαση στην καινοτομία, στις ΜΜΕ και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας με την αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων (Ταμείων) όπως JEREMIE, JESSICA, Ταμείο Επιχειρηματικότητας κ.ά., με στόχο την ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων.
γ) Στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης για την προστασία του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας.

«Κλείσιμο» ΕΣΠΑ 2007–2013

Με στόχο το επιτυχές «κλείσιμο» του ΕΣΠΑ 2007–2013, έχει τεθεί σε εφαρμογή ειδικό σύστημα παρακολούθησης της απορρόφησης των πόρων του, με προγραμματισμό συγκεκριμένων εργασιών και

ενεργειών, καταγραφή προβλημάτων, τρόπων επίλυσης, και ενημέρωση συναρμόδιων Υπουργείων. Η παρακολούθηση του στόχου της απορρόφησης γίνεται με την εφαρμογή αναλυτικού ετήσιου προγράμματος δράσης με επιμερισμό του συνολικού στόχου ετήσιων δαπανών σε ειδικότερους στόχους ανά ΕΠ. Τα επιμέρους σχέδια δράσης κάθε ΕΠ για την υλοποίηση του 2013 επικαιροποιούνται υποχρεωτικά σε τριμηνιαία βάση προκειμένου να γίνονται οι κατάλληλες διορθωτικές κινήσεις.

Προετοιμασία νέου ΕΣΠΑ 2014–2020

Η προετοιμασία του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) για την προγραμματική περίοδο 2014–2020 λαμβάνει υπόψη της το Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο (ΚΣΠ), το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων, τις Ειδικές Συστάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τη χώρα, τους στόχους για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη της ευρωπαϊκής στρατηγικής 2020 καθώς και τις ειδικές συνθήκες της χώρας με στόχο τις προτεραιότητες ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και προστασίας της κοινωνικής συνοχής. Στην παρούσα φάση και σε διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τους κοινωνικούς εταίρους, σχεδιάζεται η νέα «αρχιτεκτονική» των τομεακών και Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της νέας προγραμματικής περιόδου, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2014.

181 έργα προτεραιότητας

Συνεχίζεται η παρακολούθηση των 181 έργων προτεραιότητας, συνολικού προϋπολογισμού 11,5 δισ. ευρώ. Πρόκειται για έργα σε τομείς ιδιαίτερης οικονομικής βαρύτητας και κοινωνικής σημασίας για τη χώρα, στους τομείς της εκπαίδευσης, της υγείας, του περιβάλλοντος και του πολιτισμού.

Μεγάλα Έργα

Μέχρι σήμερα έχουν υποβληθεί οι φάκελοι 12 μεγάλων έργων και αναμένεται εντός του έτους η υποβολή ακόμη 10 φακέλων ώστε να επιτευχθεί ο στόχος του έτους 2013 που έχει τεθεί στο πλαίσιο των συμφωνηθέντων του Προγράμματος Στήριξης.

Δράσεις που πρόκειται να υλοποιηθούν το 2014

Στο πλαίσιο της στρατηγικής που καλείται να υποστηρίξει το νέο ΕΣΠΑ 2014–2020 με στόχο την ανάταξη του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας, προτεραιότητα πρόκειται να δοθεί σε επιλεγμένους θεματικούς στόχους-άξονες και επενδυτικές προτεραιότητες που αφορούν:

- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων), με προτεραιότητα σε ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς κλάδους της οικονομίας.
- Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού και ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση.
- Προστασία του περιβάλλοντος και μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον.
- Ανάπτυξη, εκσυγχρονισμός και συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας.
- Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς η μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού αποτελεί αναγκαία συνθήκη για την ανάταξη της εθνικής οικονομίας.

Έναρξη Εφαρμογής νέου ΕΣΠΑ 2014–2020

Η εφαρμογή του νέου ΕΣΠΑ 2014–2020 πρόκειται να ξεκινήσει με προτεραιότητα σε «εμπροσθοβαρείς» κοινωνικές δράσεις ενίσχυσης της απασχόλησης και προστασίας της κοινωνικής συνοχής καθώς και αναπτυξιακές δράσεις άμεσης και ασφαλούς απόδοσης. Στη συνέχεια, έμφαση θα δοθεί στην ενίσχυση καινοτόμων δραστηριοτήτων σε όλους τους τομείς, πάντοτε με προτεραιότητα σε εκείνες τις δραστηριότητες που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης.

Θεσμικές παρεμβάσεις

Με στόχο την απλοποίηση των διαδικασιών υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων και την επιτάχυνσή τους, προγραμματίζονται, μεταξύ άλλων, παρεμβάσεις που διευκολύνουν τον πολίτη και παράλληλα δημιουργούν δημοσιονομικό όφελος μειώνοντας το διοικητικό κόστος:

- Σταδιακή αλλαγή στον τρόπο πληρωμής των έργων του ΠΔΕ με τον εξορθολογισμό της διαδικασίας και στόχο την απρόσκοπτη πραγματοποίηση των πληρωμών.
- Επιτάχυνση των πληρωμών των δαπανών του ΠΔΕ με βάση τις δυνατότητες απλοποίησης, ταχύτητας και διαφάνειας που προσφέρουν οι σύγχρονες μέθοδοι πληρωμών και πραγματοποίησης ηλεκτρονικών πληρωμών.
- Περαιτέρω προώθηση της ηλεκτρονικής υπογραφής στα έγγραφα που αφορούν ζητήματα του ΕΣΠΑ.

13. Εξυγίανση Τραπεζικού Συστήματος – Ανακεφαλαιοποίηση Τραπεζών

Το 2013 συνεχίστηκε με σταθερά βήματα η διαδικασία ανασυγκρότησης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος μέσω συγχωνεύσεων και βελτίωσης της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών. Το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), σε συνεργασία με την Τράπεζα της Ελλάδος στο πλαίσιο των εποπτικών της αρμοδιοτήτων, συνέβαλλαν στη διαφύλαξη της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος. Απτό αποτέλεσμα της διαδικασίας ανασυγκρότησης είναι η σταδιακή αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των καταθετών από την καλοκαίρι του 2012. Απώτερος κυβερνητικός στόχος είναι η απεξάρτηση των ελληνικών τραπεζικών ιδρυμάτων από το ΤΧΣ.

Επίσης, μείζον θέμα, παραμένει η αύξηση της ρευστότητας από το τραπεζικό σύστημα προς τον ιδιωτικό τομέα, νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Η Κυβέρνηση παράλληλα με τη διαδικασία ανασυγκρότησης του τραπεζικού τομέα, που είναι αναγκαία προϋπόθεση ώστε αυτό να επιτελέσει τον αναπτυξιακό του ρόλο, έχει μεριμνήσει για την υπογραφή σημαντικών δανειακών συμβάσεων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, που αποσκοπούν στην ενίσχυση της ρευστότητας σε διάφορους τομείς, όπως οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης και της ενέργειας. Έτσι, μια σημαντική ροή χρηματοδότησης προς τη χώρα ξεκίνησε το Δεκέμβριο του 2012 και η εξέλιξη της χρηματοδοτικής δραστηριότητας της ΕΤΕπ, στην Ελλάδα, εντός του 2013, έχει επιταχυνθεί.

Η Κυβέρνηση θα συνεχίσει να προωθεί, εντός του 2014, όλες τις απαραίτητες πρωτοβουλίες με στόχο την περαιτέρω σταθεροποίηση του τραπεζικού συστήματος και την παρεπόμενη ενίσχυση της ρευστότητας στην ελληνική οικονομία. Παράλληλα, η Ελλάδα, ασκώντας τα καθήκοντα Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2014, πρόκειται να θέσει σε άμεση προτεραιότητα την θεσμική ολοκλήρωση των βασικών μέτρων για τη δημιουργία της Τραπεζικής Ένωσης.

14. Αξιοποίηση Περιουσίας του Δημοσίου

Η Κυβέρνηση προωθεί σταθερά μια πολιτική ορθολογικής διαχείρισης και στοχευμένης αξιοποίησης της περιουσίας του Δημοσίου, η οποία μπορεί να εξασφαλίσει σημαντικά, σταθερά και σε μακροχρόνια βάση έσοδα για το Δημόσιο, να μειώσει το ύψος του χρέους, και να δημιουργήσει πρόσθετα αναπτυξιακά οφέλη. Η πολιτική αυτή έχει ως βασικούς άξονες το Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων και την ευρύτερη αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου.

Το Ελληνικό Δημόσιο υλοποιεί ένα δυναμικό Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων, στο πλαίσιο του οποίου η σχεδιασμένη μεταφορά επιλεγμένων περιουσιακών στοιχείων στον ιδιωτικό τομέα θα ωφελήσει πολλαπλά την Ελληνική οικονομία μέσω:

- Της άμεσης μείωσης του δημόσιου χρέους, από τις χρηματικές προσόδους του προγράμματος ιδιωτικοποίησης.
- Της μείωσης ή εξάλειψης της κρατικής χρηματοδότησης, οποιασδήποτε μορφής, προς αυτά και τη συνεπακόλουθη μείωση των ελλειμμάτων του προϋπολογισμού.
- Του ανοίγματος των αγορών και της ενίσχυσης του ανταγωνισμού.
- Του εκσυγχρονισμού και της αξιοποίησης των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων, που με τη σειρά τους θα ενισχύσουν την οικονομική δραστηριότητα της χώρας, και ιδιαίτερα της περιφέρειας, οδηγώντας σε δημιουργία θέσεων εργασίας, νέα φορολογικά έσοδα και καλύτερες υπηρεσίες προς τους πολίτες.

Ένα ευρύ χαρτοφυλάκιο περιουσιακών στοιχείων έχει μεταφερθεί στο ΤΑΙΠΕΔ, κατά τη λειτουργία του οποίου έχουν υλοποιηθεί 12 έργα αποκρατικοποιήσεων με συνολικά έσοδα ύψους 3,8 δισ. ευρώ, ενώ νέα περιουσιακά στοιχεία – κυρίως ακίνητα – μεταφέρονται σταδιακά. Τα περιουσιακά στοιχεία του Ταμείου κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- Ακίνητα του δημόσιου τομέα, τα οποία διαχειρίζονται δημόσιες κτηματικές εταιρείες, η ΕΤΑΔ ΑΕ, ΔΕΚΟ ή διάφορα Υπουργεία.
- Υποδομές διαθέσιμες για χρήση, στις οποίες εντάσσονται μαρίνες, λιμάνια, αεροδρόμια και εταιρείες ύδρευσης.
- Ενέργεια, στην οποία εντάσσονται περιουσιακά στοιχεία των κλάδων διανομής-αποθήκευσης αερίου, διύλισης πετρελαίου και παραγωγής ηλεκτρισμού.
- Λοιπά περιουσιακά στοιχεία, στα οποία περιλαμβάνονται μετοχές εταιρειών τυχερών παιχνιδιών, παραγωγής νικελίου, τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, Τράπεζες, καθώς και άδειες εκμετάλλευσης των κρατικών λαχείων και χρήσης ραδιοσυχνοτήτων.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της προαναφερθείσας πολιτικής, το ΤΑΙΠΕΔ υλοποιεί ένα φιλόδοξο πρόγραμμα αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου. Τα περισσότερα περιουσιακά στοιχεία είναι εδαφικές εκτάσεις, που, απαιτούν σημαντικό χρόνο προκειμένου να ετοιμαστούν προς αξιοποίηση. Από το εν λόγω πρόγραμμα εκτιμάται ότι θα προέλθουν σημαντικά έσοδα από ένα υποσύνολο 3.000 ακινήτων, ενώ έως το τέλος του 2013 αναμένεται να έχουν μεταφερθεί στο ΤΑΙΠΕΔ επιπλέον 1.000 ακίνητα. Στόχος για το 2014 αποτελεί η επίτευξη εσόδων της τάξης των 3,56 δισ. ευρώ.

Παράλληλα, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας (ΓΓΔΠ) του Υπουργείου Οικονομικών, επιπρόσθετα των δράσεων αναφορικά με τη νομοθετική πρωτοβουλία για το πλαίσιο των κοινωφελών περιουσιών και των σχολαζουσών κληρονομιών, προωθούνται δύο σημαντικές πρωτοβουλίες. Ειδικότερα:

- Ολοκληρώνεται από την ΓΓΔΕ η καταγραφή στο Μητρώο Ακίνητης Περιουσίας των ακινήτων που ανήκουν σε φορείς του δημόσιου τομέα. Στην παρούσα φάση γίνεται ποιοτική επεξεργασία των στοιχείων που έχουν σταλεί, ενώ έχουν ξεκινήσει και οι απαιτούμενες εργασίες για την ψηφιοποίηση του συνόλου των πληροφοριών και την εισαγωγή τους σε μία βάση δεδομένων στην οποία θα έχουν πρόσβαση όλες οι αρμόδιες για την δημόσια περιουσία υπηρεσίες. Η ολοκλήρωση της ψηφιοποίησης θα γίνει εντός του 2014.
- Ολοκληρώθηκαν οι εργασίες της αρμόδιας Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής για την κατάθεση σχεδίου νόμου για την οριοθέτηση, διαχείριση και προστασία του αιγιαλού, παραλίας, όχθης και παρόχθιας ζώνης, το δε σχέδιο νόμου θα τεθεί σε διαβούλευση πριν το τέλος του 2013. Οι μεγαλύτερες τομές που επιφέρει το συγκεκριμένο νομοσχέδιο είναι:
  - Η αυτόματη χάραξη του αιγιαλού σε όλη την χώρα με την χρήση τεχνολογικών μέσων (φωτοερμηνεία), αντί της αποσπασματικής χάραξης που γινόταν μέχρι σήμερα (έχει οριοθετηθεί μόλις ποσοστό 8% της συνολικής ζώνης αιγιαλού), με σκοπό την ενίσχυση της προστασίας του.

- Η απλοποίηση και σύντμηση των διαδικασιών παραχώρησης της χρήσης αιγιαλού.
- Η ενίσχυση του αναπτυξιακού χαρακτήρα του αιγιαλού προς το σκοπό της οικονομικής αξιοποίησης και εκτέλεσης έργων.

15. Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του Δημοσίου

Ως ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ορίζονται οι υποχρεώσεις εκείνες οι οποίες δεν έχουν πληρωθεί μετά την παρέλευση 90 ημερών από την ημερομηνία έκδοσης του σχετικού παραστατικού. Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους δημοσιεύει σε μηνιαία βάση στοιχεία με τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ανά υποτομέα της Γενικής Κυβέρνησης. Από τα στοιχεία του Πίνακα 2.3 προκύπτει ότι ποσοστό 92%–94% του συνόλου των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων καταγράφονται εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Πίνακας 2.3 Ληξιπρόθεσμες Υποχρεώσεις Γενικής Κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ)

Υποτομέας	Δεκ. 2011	Δεκ. 2012	Ιαν. 2013	Φεβ. 2013	Μαρ. 2013	Απρ. 2013	Μάι. 2013	Ιούν. 2013	Ιουλ. 2013	Αυγ. 2013
Υπουργεία	605	567	529	568	553	491	404	402	371	362
Τοπική Αυτοδιοίκηση (ΟΤΑ)	1.095	1.020	925	975	1.030	1.036	959	929	821	760
Νοσοκομεία	1.298	1.765	1.886	2.009	1.902	1.593	1.292	1.288	1.209	1.150
Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης	3.723	4.432	4.473	4.295	4.098	3.891	3.888	3.963	3.657	3.609
Λοιπά Νομικά Πρόσωπα	377	347	339	349	341	313	293	297	282	286
Σύνολο Γενικής Κυβέρνησης	**7.098**	**8.131**	**8.152**	**8.196**	**7.924**	**7.324**	**6.836**	**6.879**	**6.340**	**6.167**

Η εξόφληση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του Ελληνικού Δημοσίου αποτελεί προτεραιότητα για την Κυβέρνηση, δεδομένου ότι συμβάλει στην τόνωση της ρευστότητας της οικονομίας, στην εξυγίανση των δημόσιων προϋπολογισμών και στην ενίσχυση της αξιοπιστίας των δημόσιων φορέων.

Για να επιτευχθεί η ολοκλήρωση της διαδικασίας εξόφλησης των εν λόγω υποχρεώσεων απαιτούνται, ως προϋποθέσεις που πρέπει να υλοποιηθούν από τους εμπλεκόμενους φορείς, συγκεκριμένες λειτουργικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις. Η διαδικασία εξόφλησης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων καθορίστηκε με το άρθρο 1 του Ν. 4093/2012 και την 2/86954/ΔΠΓΔ, ΦΕΚ Β' 3396, 20.12.2012 Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, όπου ορίστηκαν και οι προϋποθέσεις χρηματοδότησης των φορέων. Οι προϋποθέσεις αυτές έχουν ως απώτερο σκοπό να εξασφαλιστεί η μη συσσώρευση νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών στο μέλλον.

Αυτό θα επιτευχθεί με την εφαρμογή, από τους δημόσιους φορείς, των μεταρρυθμίσεων που έχουν θεσμοθετηθεί στη διαχείριση των δημόσιων δαπανών και την υλοποίηση των μέτρων διόρθωσης των διαρθρωτικών προβλημάτων που αποτελούν τη γενεσιουργό αιτία ελλειμμάτων και απλήρωτων υποχρεώσεων. Το Μητρώο Δεσμεύσεων, αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους θεσμούς που έχουν υιοθετηθεί για τον έλεγχο των υποχρεώσεων. Πριν από την ανάληψη οποιασδήποτε υποχρέωσης, δεσμεύονται οι αναγκαίες πιστώσεις του Προϋπολογισμού, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ότι θα υπάρχουν πόροι για την πληρωμή τους. Το Μητρώο Δεσμεύσεων θεσμοθετήθηκε με το ΠΔ 113/2010 και η εφαρμογή του είναι υποχρεωτική σε όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

Η εφαρμογή του Μητρώου Δεσμεύσεων από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης πραγματοποιήθηκε σταδιακά και μέχρι σήμερα βελτιώθηκε σημαντικά ο αριθμός των φορέων που τηρούν Μητρώο και αποστέλλουν στοιχεία. Η βελτίωση της ποιότητας των στοιχείων είναι συνεχής αλλά υπάρχουν περιπτώσεις όπου μπορεί και πρέπει να υπάρξει περαιτέρω βελτίωση.

Από την εφαρμογή του Μητρώου Δεσμεύσεων αναδείχτηκαν θέματα που αφορούν τους κανόνες και τις διαδικασίες τήρησής του, για τα οποία απαιτήθηκε η έκδοση ειδικών οδηγιών για την καταγραφή και απεικόνισή τους. Ειδικότερα παρασχέθηκαν οδηγίες προς τους φορείς για συγκεκριμένες κατηγο-

ρίες δαπανών, όπως δικαστικές αποφάσεις, έκτακτες δαπάνες κ.λπ., καθώς και για συγκεκριμένες κατηγορίες νομικών προσώπων, όπως τα ιδιωτικού δικαίου, που λόγω της τήρησης λογιστικών βιβλίων σε δεδουλευμένη βάση αντιμετωπίζουν δυσκολία στην τήρηση και απεικόνιση των δαπανών τους σε ταμειακή βάση.

Επισημάνθηκε ότι θα πρέπει να ελέγχεται η διαθεσιμότητα όχι μόνο των πιστώσεων του προϋπολογισμού αλλά και της επάρκειας ταμειακών διαθεσίμων. Η εγγραφή πίστωσης στον προϋπολογισμό δεν σημαίνει ότι υπάρχει δυνατότητα πληρωμής, αφού η δυνατότητα αυτή εξασφαλίζεται μόνο αν υλοποιούνται οι προβλέψεις των εσόδων του προϋπολογισμού.

Για το λόγο αυτό εκδόθηκαν επιπλέον οδηγίες αναφορικά με τις προβλέψεις του προϋπολογισμού οι οποίες θα πρέπει να επανεκτιμώνται σε τακτά διαστήματα και να λαμβάνονται μέτρα διόρθωσης. Συνεπώς, σε περίπτωση υστέρησης των εσόδων θα πρέπει να αναπροσαρμόζεται ανάλογα το επίπεδο των δαπανών. Θα πρέπει να παρακολουθείται η μηνιαία εξέλιξη των δεσμεύσεων και να λαμβάνονται έγκαιρα μέτρα σε περίπτωση που σωρεύονται ανεξόφλητες υποχρεώσεις.

Αρκετοί φορείς έχουν εντατικοποιήσει τις προσπάθειες για παροχή αξιόπιστων στοιχείων και για υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων οι οποίες θα διασφαλίσουν τη δημοσιονομική πειθαρχία (Μητρώα Δεσμεύσεων, προσαρμογή των εξόδων στα εκτιμώμενα έσοδα κ.λπ.). Οι συνθήκες συρρικνωμένης ρευστότητας στην πραγματική οικονομία επιβάλλουν την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων το συντομότερο δυνατό, κάτι που όπως προαναφέρθηκε αποτελεί προτεραιότητα για την Κυβέρνηση.

Κατά την εφαρμογή του προγράμματος εξόφλησης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων προέκυψαν προβλήματα που καθυστέρησαν ή και επιβράδυναν τον ρυθμό εξόφλησής τους από τους φορείς.

Το Υπουργείο Οικονομικών προκειμένου να ξεπεραστούν οι επιμέρους αδυναμίες των φορέων και να ρυθμιστούν οι απαραίτητες διαδικασίες ώστε να επιταχυνθεί η αποπληρωμή των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων προώθησε σημαντικές θεσμικές και κανονιστικές παρεμβάσεις, οι σημαντικότερες εκ των οποίων είναι οι εξής:

- Εξασφάλιση της απευθείας χρηματοδότησης των νοσηλευτικών ιδρυμάτων, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η σημαντική δυσχέρεια που αντιμετώπιζε ο ΕΟΠΥΥ να εκκαθαρίσει, σε σύντομο χρονικό διάστημα, τόσο τις υποχρεώσεις του προς τρίτους (φαρμακευτικές, κλινικές, διαγνωστικά, ιατρούς κ.λπ.), ύψους 2 δισ. ευρώ, όσο και τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του προς τα νοσηλευτικά ιδρύματα, ύψους 1,4 δισ. ευρώ.
- Προβλέφθηκε, με νομοθετική ρύθμιση, ότι με την ολοκλήρωση της έκτακτης χρηματοδότησης των νοσηλευτικών ιδρυμάτων διαγράφονται οι απαιτήσεις των ανωτέρω έναντι του ΕΟΠΥΥ/ΟΚΑ καθώς και οι υποχρεώσεις του ΕΟΠΥΥ προς τα νοσηλευτικά ιδρύματα για όλες τις υπηρεσίες που είχαν παρασχεθεί έως την 31.12.2011 σε ασφαλισμένους.
- Καθορισμός των ποσοστών εκπτώσεων που θα παρέχουν οι ιδιώτες πάροχοι υπηρεσιών υγείας και λοιποί προμηθευτές προς τον ΕΟΠΥΥ ώστε να ενισχυθεί η αποπληρωμή σχεδόν του συνόλου των οφειλών του ΕΟΠΥΥ προς τους ιδιώτες κατά την 31.12.2011.
- Νομοθετική ρύθμιση που προβλέπει τη δυνατότητα εξόφλησης των οφειλών του ΕΟΠΥΥ μέσω της διαδικασίας των προκαταβολών, κατόπιν πρόχειρου λογιστικού ελέγχου, προκειμένου να δοθεί άμεσα ρευστότητα στην αγορά, δεδομένου του τεράστιου όγκου των παραστατικών και των ιδιωτών παρόχων που ήταν συμβεβλημένοι με τους επί μέρους ΟΚΑ προ της σύστασης του ΕΟΠΥΥ.

Οι παραπάνω ενέργειες–παρεμβάσεις, έδωσαν σημαντική ώθηση στην αποπληρωμή των ληξιπρόθεσμων οφειλών των Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, τονώνοντας σημαντικά την ρευστότητα προς την αγορά.

Προς την κατεύθυνση αυτή, το Υπουργείο Οικονομικών θα εξαντλήσει κάθε διαθέσιμο μέσο για να ολοκληρωθεί η διαδικασία και να διασφαλιστεί η συνέχεια των μεταρρυθμίσεων για δημοσιονομική πειθαρχία.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

1. Γενικά

Οι δημοσιονομικοί στόχοι για την έξοδο της χώρας από την πολυδιάστατη κρίση αποτυπώθηκαν τόσο στον Προϋπολογισμό του 2013 όσο και στο επικαιροποιημένο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ) 2013–2016 που εγκρίθηκε το Φεβρουάριο του 2013.

Στόχος του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής για το έτος 2013, είναι η επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος στο ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης. Η επίτευξη του στόχου αυτού είναι καθοριστικής σημασίας για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης νοικοκυριών και επιχειρήσεων σχετικά με τη σταθεροποίηση των δημόσιων οικονομικών και, επίσης, είναι προϋπόθεση για την οριστική και βιώσιμη έξοδο της χώρας από την εξαετή ύφεση. Παράλληλα, θα ενισχύσει τη διαπραγματευτική θέση της χώρας για τη δρομολόγηση των δεσμεύσεων των αποφάσεων του Eurogroup του Νοεμβρίου 2012 για ελάφρυνση του βάρους του δημόσιου χρέους της χώρας.

Ο κυρίαρχος στόχος ήταν και είναι η συγκράτηση της δυναμικής αύξησης του δημόσιου χρέους της χώρας, ενισχύοντας τη μακροχρόνια βιωσιμότητά του. Η επίτευξη του στόχου αυτού προϋποθέτει:

- τη μείωση του ελλείμματος της Γενικής Κυβέρνησης,
- ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ να καταστεί θετικός και να ακολουθήσει ανοδική πορεία, διατηρώντας, μακροπρόθεσμα, θετικούς ρυθμούς και
- την πραγματοποίηση αποκρατικοποιήσεων, καθώς και την αξιοποίηση της περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου.

Πίνακας 3.1 Αποτελέσματα Γενικής Κυβέρνησης περιόδου 2012 – 2014 (σε εκατ. ευρώ)

Γενική Κυβέρνηση σε εθνικολογιστική (δεδουλευμένη) βάση ανά τομέα	2012 Απολογισμός	2013 Εκτίμηση	2014 Πρόβλεψη
1. Ισοζύγιο Κράτους (Υπουργεία, Περιφερειακές Υπηρεσίες Υπουργείων και Αποκεντρωμένες Διοικήσεις)	-13.228	-12.799	-6.672
2. Ισοζύγιο Κεντρικής Διοίκησης (Κράτος, ΝΠ και ΔΕΚΟ ταξινομημένες εντός της Γενικής Κυβέρνησης)	-10.265	-11.209	-5.196
3. Ισοζύγιο Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)	693	1.319	654
4. Ισοζύγιο Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ)	-2.231	5.930	277
5. Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (2+3+4)	**-11.803**	**-3.960**	**-4.266**
% του ΑΕΠ	*-6,1*	*-2,2*	*-2,3*
6. Ενοποιημένοι τόκοι Γενικής Κυβέρνησης	9.643	7.878	9.665
% του ΑΕΠ	*5,0*	*4,3*	*5,3*
7. Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA-95 (5+6)	**-2.160**	**3.918**	**5.399**
% του ΑΕΠ	*-1,1*	*2,1*	*2,9*
8. Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής	**-2.814**	**812**	**2.956**
% του ΑΕΠ	*-1,5*	*0,4*	*1,6*
9. Ενοποιημένο Χρέος Γενικής Κυβέρνησης	**303.928**	**321.000**	**320.000**
% του ΑΕΠ	*156,9*	*175,5*	*174,8*
ΑΕΠ	**193.749**	**182.911**	**183.089**

Παρατηρήσεις:

1 Στα αποτελέσματα των υποτομέων της Γενικής Κυβέρνησης περιλαμβάνεται και η επίπτωση του προγράμματος εξόφλησης απλήρωτων υποχρεώσεων από την ειδική πίστωση.

2 Στα ποσά των ετών 2012 και 2013 δεν περιλαμβάνεται η επίπτωση του Προγράμματος Στήριξης των Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων.

Σημείωση: Τυχόν διαφορές ποσών και ποσοστών στους πίνακες που ακολουθούν οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

Οι σημαντικές εξελίξεις που συντελούνται στην Ελληνική οικονομία το 2013, όπως:

- η επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος της Γενικής Κυβέρνησης, μάλιστα κυκλικά διορθωμένου του υψηλότερου στην Ευρωπαϊκή Ένωση,
- η επιβράδυνση της ύφεσης και η αναθεώρηση, επί τα βελτίω, των αρχικών εκτιμήσεων,
- η ανακοπή της αυξητικής τάσης της ανεργίας και
- η επίτευξη πλεονάσματος στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών,

αποδεικνύουν ότι η σταθεροποίηση της Ελληνικής οικονομίας βαθμιαία επιτυγχάνεται.

Παράλληλα, ανακόπηκε και η πορεία της αύξησης του δημόσιου χρέους ως αποτέλεσμα της δημοσιονομικής προσαρμογής και της αναδιάρθρωσής του, παρά το γεγονός ότι το 2013 αναμένεται προσωρινή αύξησή του λόγω, κυρίως, της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών. Ο ρυθμός μεταβολής του δημόσιου χρέους, ως ποσοστό του ΑΕΠ, προβλέπεται ότι θα αρχίσει, από το 2014 και μετά, να φθίνει.

Μέχρι σήμερα, ο Προϋπολογισμός του 2013 υλοποιείται με ικανοποιητικό τρόπο και τα στοιχεία επιβεβαιώνουν, σε μεγάλο βαθμό, τις εκτιμήσεις.

Ειδικότερα, το πρωτογενές αποτέλεσμα του Κρατικού Προϋπολογισμού, χωρίς την επίπτωση από τη χρηματοδότηση για την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων οφειλών παρελθόντων ετών, διαμορφώθηκε σε πλεόνασμα ύψους 2,6 δισ. ευρώ στο δεκάμηνο του 2013, έναντι ελλείμματος 1,1 δισ. ευρώ το αντίστοιχο διάστημα του 2012.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, και σύμφωνα με την εξέλιξη των μεγεθών των λοιπών τομέων που συνθέτουν τη Γενική Κυβέρνηση (ΟΚΑ, ΟΤΑ, ΝΠ και ΔΕΚΟ), το έλλειμμα του Κρατικού Προϋπολογισμού εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στα 6,8 δισ. ευρώ (3,7% του ΑΕΠ).

Το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών-95 (ESA 95) και εξαιρώντας την εφάπαξ επίπτωση της στήριξης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, εκτιμάται ότι θα περιορισθεί στα 4 δισ. ευρώ ή στο 2,2% του ΑΕΠ (από 11,8 δισ. ευρώ ή 6,1% του ΑΕΠ το 2012).

Το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης θα διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 3,9 δισ. ευρώ ή στο 2,1% του ΑΕΠ, έναντι ελλείμματος 2,2 δισ. ευρώ ή 1,1% του ΑΕΠ το 2012.

Τονίζεται ότι το 2013 είναι το δεύτερο συνεχόμενο έτος που υλοποιούνται οι στόχοι που είχαν τεθεί στο πλαίσιο του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής.

Έτσι, το 2013, επιτυγχάνεται μικρό, βιώσιμο πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 812 εκατ. ευρώ, έναντι αρχικού στόχου για μηδενικό πρωτογενές πλεόνασμα και νέου στόχου, στο Προσχέδιο του Προϋπολογισμού, για 344 εκατ. ευρώ.

2. Κρατικός προϋπολογισμός 2013

2.1 Τακτικός προϋπολογισμός

Έσοδα

Παρά το γεγονός ότι η Ελληνική οικονομία βρίσκεται σε βαθιά και παρατεταμένη ύφεση, για 6^{ο} συνεχόμενο έτος, που έχει συρρικνώσει σημαντικά τα εισοδήματα των πολιτών και την ιδιωτική κατανάλωση με αποτέλεσμα τη μείωση της φορολογικής βάσης, ο Κρατικός Προϋπολογισμός, στο σκέλος των εσόδων, εκτελείται σύμφωνα με τους στόχους.

Στις εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων έχουν ληφθεί υπόψη τα εξής:

- η βελτίωση ορισμένων μακροοικονομικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας, όπως η εξέλιξη του ΑΕΠ και της ιδιωτικής κατανάλωσης,
- η ενσωμάτωση της επίπτωσης στα δημόσια έσοδα από τη μείωση κυρίως των μισθών και συντάξεων που επηρεάζει αρνητικά τα έσοδα από φόρους εισοδήματος και συνταξιοδοτικές / ασφαλιστικές εισφορές,
- η αύξηση εσόδων από συγκεκριμένες δημοσιονομικές παρεμβάσεις, όπως η εναρμόνιση της φορολογίας των παιγνίων, η αύξηση του φόρου επί των τόκων των καταθέσεων, ρέπος κ.λπ., η αναπροσαρμογή του φόρου πλοίων και καπνού, η θέσπιση φόρου πολυτελούς διαβίωσης σε αυτοκίνητα μεγάλου κυβισμού κ.λπ.,
- η εξόφληση του Φόρου Ακίνητης Περιουσίας του τρέχοντος και των παρελθόντων οικονομικών ετών (ΦΑΠ 2011-2013), μέχρι και το πρώτο δίμηνο του 2014,
- η είσπραξη των λοιπών φόρων περιουσίας, παρά τη μείωση του πρώην ΕΕΤΗΔΕ κατά 15%,
- η καλή πορεία είσπραξης του ΦΠΑ λοιπών προϊόντων, παρά τη μείωση του συντελεστή ΦΠΑ στην εστίαση κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες,
- η μεγάλη απώλεια εσόδων από τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης (ΕΦΚ), και ιδίως το ΦΠΑ στα καύσιμα, μετά την εναρμόνιση του ΕΦΚ πετρελαίου θέρμανσης και κίνησης, που οδήγησε στην πτώση της κατανάλωσης κατά 70% περίπου την περίοδο Οκτωβρίου 2012 - Απριλίου 2013,
- η καλή πορεία είσπραξης των λοιπών μη φορολογικών εσόδων, καθώς και των εσόδων των καταργηθέντων ειδικών λογαριασμών που έχουν ενσωματωθεί στον Κρατικό Προϋπολογισμό,
- η μεταφορά των αποδόσεων των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου από τα χαρτοφυλάκια των κεντρικών τραπεζών του ευρωσυστήματος από το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (Securities Market Programme - SMPs). Οι αποδόσεις αυτές δεν είχαν ληφθεί υπόψη στον Προϋπολογισμό 2013, καθώς απορρέουν από τις αποφάσεις του Eurogroup του Νοεμβρίου 2012, μεταγενέστερα δηλαδή από την ψήφιση του Προϋπολογισμού τρέχοντος έτους από τη Βουλή των Ελλήνων.

Με βάση τα ανωτέρω, τα καθαρά έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 52.518 εκατ. ευρώ το 2013, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 1,4% σε σχέση με τα αντίστοιχα έσοδα του 2012. Τα καθαρά έσοδα του Τακτικού Προϋπολογισμού θα διαμορφωθούν στα 47.382 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας μείωση κατά 1,6% έναντι του 2012, και κατά 2,3% έναντι του στόχου του Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ) 2013-2016. Οι επιστροφές εσόδων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων παρελθόντων οικονομικών ετών (723 εκατ. ευρώ), εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 3.624 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση κατά 9,1% έναντι του 2012, ενισχύοντας σημαντικά τη ρευστότητα στην πραγματική οικονομία. Αν αφαιρεθούν τα εν λόγω 723 εκατ. ευρώ, τότε η πραγματική απόκλιση έναντι του στόχου, σε ταμειακή βάση, περιορίζεται στα 413 εκατ. ευρώ. Η απόκλιση αυτή θα υπερκαλυφθεί σε δημοσιονομική βάση (accrual), μετά τις απαραίτητες εθνικολογιστικές προσαρμογές του Ευρωπαϊκού Συστήματος Εθνικών Λογαριασμών (ESA 95), από τις εξής πηγές:

1. την είσπραξη από την τελευταία δόση του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων τον Ιανουάριο 2014, ύψους 180 εκατ. ευρώ περίπου,
2. την είσπραξη από τις τελευταίες δόσεις των ΦΑΠ 2011-2013, εντός του πρώτου διμήνου του 2014, ύψους 180 εκατ. ευρώ περίπου,
3. την απόδοση στο Ελληνικό Δημόσιο του εναπομένοντος υπολοίπου κερδών της Τράπεζας της Ελλάδος, με την καταβολή μερίσματος, ύψους 480 εκατ. ευρώ περίπου,
4. τις εισπράξεις του Έκτακτου Ειδικού Τέλους Ακινήτων (ΕΕΤΑ 2013) μέχρι και το Μάρτιο 2014, ύψους 180 εκατ. ευρώ περίπου, και
5. τις εθνικολογιστικές προσαρμογές των ANFA-SMPs, ύψους 138 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 3.2 Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία European System Accounts (ESA 95) (σε εκατ. ευρώ)

Περιγραφή κατηγορίας εσόδου – δαπάνης	2012	2013		2014
	Πραγμ/σεις	Προβλέψεις ΜΠΔΣ	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
Ι. Έσοδα (1+2)	**51.774**	**53.654**	**52.518**	**54.695**
1. Καθαρά έσοδα Τακτικού Προϋπολογισμού (α+β-γ-γ1+δ+ε)	**48.173**	**48.518**	**47.382**	**49.693**
α. Τακτικά έσοδα (1+2+3+4)	**49.661**	**47.114**	**46.854**	**48.705**
1. Άμεσοι φόροι	21.096	20.117	19.884	21.574
2.Έμμεσοι φόροι	26.083	24.604	24.519	24.087
3. Απολήψεις από ΕΕ	246	236	181	279
4. Μη φορολογικά έσοδα	2.237	2.157	2.270	2.765
β. Μη τακτικά έσοδα	1.517	1.386	1.385	906
γ. Επιστροφές φόρων	3.172	2.901	2.901	2.789
γ1. Επιστροφές φόρων από ειδική πίστωση	151	0	723	0
δ. Ειδικά έσοδα από εκχώρηση αδειών και δικαιωμάτων	15	86	86	230
ε. Μεταφορά εσόδων από μεταφορά αποδόσεων από τη διακράτηση Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στα χαρτοφυλάκια Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος (ANFA και SMP).	303	2.833	2.682	2.641
2. Έσοδα ΠΔΕ (α+β)	**3.601**	**5.136**	**5.136**	**5.002**
α. Εισροές ΕΣΠΑ	3.435	4.936	4.936	4.802
β. Ίδια έσοδα	166	200	200	200
ΙΙ. Δαπάνες (1+2)	**67.613**	**60.307**	**59.327**	**56.248**
1. Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού (α+α1+β1+β2+γ+δ)	**61.499**	**53.457**	**52.677**	**49.448**
α. Πρωτογενείς δαπάνες	**47.529**	**45.150**	**44.831**	**41.946**
α.1. Προμήθεια εκταμίευσης δανείων στο EFSF	541	130	140	70
β. 1. Καταπτώσεις εγγυήσεων σε φορείς εντός Γενικής Κυβέρνησης	679	558	522	466
2. Καταπτώσεις εγγυήσεων σε φορείς εκτός Γενικής Κυβέρνησης	117	469	434	233
γ. Τόκοι (Σε καθαρή ταμειακή βάση)	12.224	6.400	6.100	6.150
δ. Ταμειακές Πληρωμές για εξοπλιστικές δαπάνες	410	750	650	583
2. ΠΔΕ	**6.114**	**6.850**	**6.650**	**6.800**
α. Συγχρηματοδοτούμενο Πρόγραμμα	4.822	5.800	5.800	6.100
β. Εθνικοί Πόροι	1.292	1.050	850	700
ΙΙΙ. Ταμειακό Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού (Ι - ΙΙ)	**-15.839**	**-6.653**	**-6.808**	**-1.553**
% ΑΕΠ	*-8,2%*	*-3,6%*	*-3,7%*	*-0,8%*
ΙΙΙ.α. Ταμειακό Πρωτογενές αποτέλεσμα - Κράτος (ΙΙΙ-ΙΙ.1.γ)	**-3.616**	**-253**	**-708**	**4.597**
% ΑΕΠ	*-1,9%*	*-0,1%*	*-0,4%*	*2,5%*
Εθνικολογιστικές προσαρμογές Κεντρικής Κυβέρνησης (1+2)	**2.611**	**-2.640**	**-5.991**	**-5.119**
1. Εθνικολογιστικές προσαρμογές - Έσοδα	**50**	**-1.076**	**975**	**-2.218**
Επιστροφές φορολογικών εσόδων	155	-685	723	0
Έκτακτη εισφορά μέσω ΔΕΗ	0		69	-702
Φορολογικά έσοδα	-814	380	362	-168
Πρόωρη ανανέωση αδειών και παραχωρήσεων	0	-86	-86	-230
ΕΕΤΤ	-5	24	24	-23
Προσαρμογή για την παράταση στην υποβολή Φορ. Εισοδήματος ΝΠ	0	-300	182	-182
Αναδρομική μείωση επιτοκίου δανείων 80 δισ. ευρώ από ΕΕ	731	286	286	0
Είσπραξη φόρων περιουσίας προηγουμένων ετών	104		-84	0
Μεταφορά εσόδων από μεταφορά αποδόσεων από τη διακράτηση Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στα χαρτοφυλάκια Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος (ANFA)	351	-14	138	-198
Διαφορά απαιτήσεων εισπράξεων από ΕΕ	76	-601	-849	-400
Προκαταβολές από ΕΕ	132	50	50	-35
Μέρισμα ΤτΕ	0		480	-280
Αποθεματοποίηση Καπνού 2012	-335		0	0
Κεφαλαιακή μεταβίβαση στο ΤΧΣ (προνομιούχες μετοχές)	-556		0	0
Παράταση τελών κυκλοφορίας Ιαν. 2012	-121		0	0
Άλλες προσαρμογές	332	0	0	0
Φόρος εισοδήματος 2012 που θα εισπραχθεί το 2013	0	-130	-320	0
2. Εθνικολογιστικές προσαρμογές - Δαπάνες	**2.561**	**-1.564**	**-6.966**	**-2.901**
Εξοπλιστικά προγράμματα (διαφορά πληρωμών-παραλαβών)	-106	15	51	118
Εφαρμογή νέου ειδικού μισθολογίου	131		-131	0
Εφαρμογή ενιαίου μισθολογίου	-137			
Διαφορά απλήρωτων οφειλών Κράτους με 31/12 προηγούμενου έτους	126		35	100
Καθαρή εξοικονόμηση από εργασιακή εφεδρεία / κινητικότητα		49	24	83
Ατακτοποίητες προκαταβολές	532		100	200
Υπόλοιπο λογαριασμών εκτός προϋπολογισμού	16			
Δεδουλευμένοι τόκοι	1.827	-1.900	-1.730	-3.500
Ακυρώσεις Swaps	244			
Λογαριασμοί Θησαυροφυλακίου	299	120	140	110
ΕΛΕΓΕΠ	124	77	81	-229
Συμμετοχή σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου (επιδοτήσεις)	-71	-100	-100	-70

Πίνακας 3.2 Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία European System Accounts (ESA 95) (σε εκατ. ευρώ)

Περιγραφή κατηγορίας εσόδου – δαπάνης	2012	2013		2014
	Πραγμ/σεις	Προβλέψεις ΜΠΔΣ	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
Προσαρμογή στο έλλειμμα εγγυημένων δανείων (ΟΔΙΕ, ΕΑΒ και ΟΑ)		175	175	86
Τόκοι ΟΑ ΕΑΒ	-37			
Πληρωμή ΦΠΑ σε επιχειρήσεις εντός Γενικής Κυβέρνησης	24			
Αναλήψεις χρέους ΟΑΣΑ και ΤΡΑΜ ΑΕ	117			
Προσαρμογή εγγυήσεων	165			
Εξόφληση οφειλών από ειδική πίστωση			261	
Πληρωμές για φορείς ΓΚ από την ειδική πίστωση	-467		-5.872	
Συμψηφισμός αποδόσεων με την ΕΕ				150
Άλλες προσαρμογές	-226			50
Πρωτογενές αποτέλεσμα κράτους κατά ESA 95	**-2.831**	**-992**	**-4.969**	**2.978**
% ΑΕΠ	*-1,5%*	*-0,5%*	*-2,7%*	*1,6%*
Ισοζύγιο Κράτους κατά ESA 95	**-13.228**	**-9.292**	**-12.799**	**-6.672**
% ΑΕΠ	*-6,8%*	*-5,1%*	*-7,0%*	*-3,6%*
ΑΕΠ	**193.749**	**183.049**	**182.911**	**183.089**
Ισοζύγιο Νομικών Προσώπων πλην ΔΕΚΟ	**1.850**	**685**	**1.000**	**1.013**
ΝΠΔΔ & ΝΠΙΔ **/2**	933	-312	123	165
ΑΚΑΓΕ	917	997	877	848
Ισοζύγιο ΔΕΚΟ ταξινομημένων εντός της ΓΚ	**1.113**	**493**	**590**	**463**
ΕΛΓΑ	20	7	22	19
ΟΠΕΚΕΠΕ	1	3	1	1
Πράσινο Ταμείο (πρώην ΕΤΕΡΠΣ)	579	288	266	114
Λοιπές ΔΕΚΟ	513	194	301	329
Έλλειμμα Κεντρικής Διοίκησης κατά ESA95	**-10.265**	**-8.114**	**-11.209**	**-5.196**
Ισοζύγιο ΟΤΑ	**535**	**439**	**754**	**365**
Ταμειακά έσοδα ΟΤΑ	7.264	5.737	7.804	6.956
Ταμειακές δαπάνες ΟΤΑ	6.729	5.298	7.049	6.590
Εθνικολογιστικές προσαρμογές ΟΤΑ	**158**	**150**	**565**	**288**
Μεταβολή ανεξόφλητων υποχρεώσεων ΟΤΑ	158	150	565	288
Ισοζύγιο ΟΤΑ κατά ESA95	**693**	**589**	**1.319**	**654**
Ισοζύγιο ΟΚΑ	**319**	**3.187**	**1.081**	**-680**
Έσοδα ΟΚΑ	48.801	50.763	52.654	47.205
Δαπάνες ΟΚΑ	48.482	47.576	51.573	47.885
Εκ των οποίων: Παροχές ασθένειας ΕΟΠΥΥ	*1.479*	*1.671*	*2.179*	*1.640*
Φαρμακευτική δαπάνη ΕΟΠΥΥ	*2.725*	*2.371*	*3.076*	*2.019*
Εθνικολογιστικές προσαρμογές ΟΚΑ	**-2.550**	**-457**	**4.849**	**957**
Ανεξόφλητες οφειλές ΟΚΑ	-1.844	-548	3.611	298
Ανεξόφλητες υποχρεώσεις νοσοκομείων	-485	41	1.238	659
Λοιπές προσαρμογές	36	0	0	0
Λοιπές προσαρμογές ΟΚΑ (ασφαλιστικές εισφορές)	-257	50	0	0
Ισοζύγιο ΟΚΑ κατά ESA95	**-2.231**	**2.730**	**5.930**	**277**
Ισοζύγιο Γενικής κυβέρνησης κατά ESA95	**-11.803**	**-4.795**	**-3.960**	**-4.266**
% ΑΕΠ	*-6,1%*	*-2,6%*	*-2,2%*	*-2,3%*
Τόκοι Γενικής Κυβέρνησης	**9.643**	**8.389**	**7.878**	**9.665**
% ΑΕΠ	*5,0%*	*4,6%*	*4,3%*	*5,3%*
Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής κυβέρνησης κατά ESA95	**-2.160**	**3.594**	**3.918**	**5.399**
% ΑΕΠ	*-1,1%*	*2,0%*	*2,1%*	*2,9%*
ΑΕΠ	**193.749**	**183.049**	**182.911**	**183.089**
Εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών της Γενικής Κυβέρνησης από την ειδική πίστωση				**1.500**

Παρατηρήσεις:

[1] Προσωρινά στοιχεία σύμφωνα με τη Διαδικασία Υπερβολικού Ελλείμματος (ΔΥΕ -EDP) Οκτωβρίου 2013 της ΕΛΣΤΑΤ. Τυχόν διαφοροποιήσεις οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

[2] Δεν περιλαμβάνεται το ΑΚΑΓΕ. Περιλαμβάνονται ΕΛΣΤΑΤ, ΤΧΣ και ΕΤΕΑΝ.

[3] Για το 2014 δεν έχουν περιληφθεί δαπάνες από την ειδική πίστωση για εξόφληση υποχρεώσεων παρελθόντων οικονομικών ετών

[4] Δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες του Προγράμματος Στήριξης Τραπεζών.

Πίνακας 3.3 Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής (σε εκατ. ευρώ)

		2012	2013		2014
		Πραγματοποιήσεις (προσ. στοιχεία)[1]	Προβλέψεις ΜΠΔΣ	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
1.	**Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA-95 (μεταφορά από πίνακα 3.2)**	**-2.160**	**3.594**	**3.918**	**5.399**
	Πλέον:				
	Μεταφορά εσόδων από ANFA	-351	14	-138	198
	Μείον:				
α.	Αναδρομική μείωση επιτοκίου δανείων 80 δισ. ευρώ από ΕΕ (GLF)		-286	-286	
β.	Μεταφορά εσόδων από ANFA και SMP	-303	-2.833	-2.682	-2.641
2.	**Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής**	**-2.814**	**489**	**812**	**2.956**
	% ΑΕΠ	**-1,5%**	**0,3%**	**0,4%**	**1,6%**
3.	Στόχος Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής	-2.906	0	0	2.751
	% ΑΕΠ	-1,5%	0,0%	0,0%	1,5%
4.	**Δημοσιονομικό κενό(-) ή Πλεόνασμα(+) Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής**	**92**	**489**	**812**	**205**
	% ΑΕΠ	**0,0%**	**0,3%**	**0,4%**	**0,1%**

[1] Προσωρινά στοιχεία, σύμφωνα με τα στοιχεία Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος (ΔΥΕ-EDP) Οκτωβρίου της ΕΛΣΤΑΤ. Τυχόν διαφοροποιήσεις οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

Πίνακας 3.4 Εκτίμηση ελλείμματος Γενικής Κυβέρνησης έτους 2013 σύμφωνα με τη μεθοδολογία European System Accounts (ESA 95)

	Ισοζύγιο (έλλειμμα) Γενικής Κυβέρνησης χωρίς την επίπτωση της υποστήριξης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	Επίπτωση της υποστήριξης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στο έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης	Συνολικό ισοζύγιο (έλλειμμα) Γενικής Κυβέρνησης[1]
εκατ. ευρώ	-3.960	-19.102	-23.062
% του ΑΕΠ[2]	-2,2%	-10,4%	-12,6%

[1] Η αύξηση του ελλείμματος από την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών αντικρίζεται από περιουσιακά στοιχεία (μετοχές), η μεταπώληση των οποίων θα αποφέρει στο μέλλον μείωση του δημόσιου χρέους.

[2] ΑΕΠ 2013: 182.911 εκατ. ευρώ

Πίνακας 3.5 Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού (σε εκατ. ευρώ)

	2012	2013		2014	Μεταβολή %	
	Πραγμ/σεις	Προβλέψεις ΜΠΔΣ	Εκτιμήσεις πραγμ/σεων	Προβλέψεις	2013/2012	2014/2013
Α. Τακτικά έσοδα (Ι+ ΙΙ + ΙΙΙ + ΙV)	**49.661**	**47.114**	**46.854**	**48.705**	**-5,7**	**4,0**
Ι. Άμεσοι φόροι	**21.096**	**20.117**	**19.884**	**21.574**	**-5,7**	**8,5**
Φόρος εισοδήματος	**13.311**	**11.065**	**11.575**	**12.908**	**-13,0**	**11,5**
Φυσικών προσώπων	9.970	7.759	7.982	6.880	-19,9	-13,8
Νομικών προσώπων	1.715	1.479	1.640	3.891	-4,3	137,3
Ειδικών κατηγοριών	1.627	1.827	1.953	2.137	20,1	9,4
Φόροι στην περιουσία	**2.857**	**3.176**	**2.784**	**3.937**	**-2,5**	**41,4**
Άμεσοι φόροι ΠΟΕ	**1.811**	**3.307**	**2.690**	**1.967**	**48,5**	**-26,9**
Λοιποί άμεσοι φόροι	**3.118**	**2.569**	**2.835**	**2.762**	**-9,1**	**-2,6**
ΙΙ. Έμμεσοι φόροι	**26.083**	**24.604**	**24.519**	**24.087**	**-6,0**	**-1,8**
Φόροι συναλλαγών	**15.688**	**14.372**	**14.486**	**14.040**	**-7,7**	**-3,1**
ΦΠΑ	14.956	13.757	13.644	13.533	-8,8	-0,8
πετρελαιοειδών	2.567	2.587	2.324	2.410	-9,5	3,7
καπνού	729	725	714	698	-2,1	-2,2
λοιπών	11.659	10.445	10.606	10.425	-9,0	-1,7
Λοιποί φόροι συναλλαγών	731	615	842	507	15,1	-39,8
(μεταβίβαση κεφαλαίων)	(387)	(341)	(528)	(200)	(36,4)	(-62,1)
(χαρτόσημο)	(343)	(272)	(315)	(307)	(-8,2)	(-2,5)
Φόροι κατανάλωσης	**9.625**	**9.506**	**9.124**	**9.134**	**-5,2**	**0,1**
Φόρος ασφαλίστρων	352	315	327	320	-7,1	-2,1
Τέλος ταξινόμησης οχημάτων	52	45	49	48	-5,8	-2,0
ΕΦΚ ενεργειακών προϊόντων	4.464	4.550	4.277	4.384	-4,2	2,5
Λοιποί ΕΦΚ (καπνού κ.λπ.)	3.114	3.055	3.056	2.990	-1,9	-2,2
Τέλη κυκλοφορίας οχημάτων	1.305	1.228	1.100	1.057	-15,7	-3,9
Λοιποί φόροι κατανάλωσης	338	313	315	335	-6,8	6,3
Έμμεσοι φόροι ΠΟΕ	**452**	**435**	**572**	**632**	**26,5**	**10,5**
Λοιποί έμμεσοι	**318**	**291**	**337**	**281**	**6,0**	**-16,6**
Σύνολο φορολογικών εσόδων (Ι+ΙΙ)	**47.179**	**44.721**	**44.403**	**45.661**	**-5,9**	**2,8**
ΙΙΙ. Απολήψεις από ΕΕ	**246**	**236**	**181**	**279**	**-26,3**	**54,1**
ΙV. Λοιπά μη φορολογικά έσοδα	**2.237**	**2.157**	**2.270**	**2.765**	**1,5**	**21,8**
Σύνολο μη φορολογικών εσόδων (ΙΙΙ+ΙV)	**2.483**	**2.393**	**2.451**	**3.044**	**-1,3**	**24,2**
Β. Μη τακτικά έσοδα	**1.820**	**4.219**	**4.067**	**3.547**	**123,5**	**-12,8**
Έσοδα καταργηθέντων ειδικών λογαριασμών	783	703	856	707	9,3	-17,4
Έσοδα προγράμματος ενίσχυσης της ρευστότητας λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης	703	648	494	164	-29,7	-66,8
Μεταφορά αποδόσεων από τη διακράτηση ομολόγων του ΕΔ στα χαρτοφυλάκια των Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος	303	2.833	2.682	2.641		-1,5
Έσοδα από ΝΑΤΟ	31	35	35	35	12,9	0,0
Γ. Ειδικά έσοδα από εκχώρηση αδειών και δικαιωμάτων του Δημοσίου	**15**	**86**	**86**	**230**	**473,3**	**167,4**
Δ. Γενικό σύνολο εσόδων (Α + Β + Γ)	**51.496**	**51.419**	**51.007**	**52.482**	**-0,9**	**2,9**
Ε. Επιστροφές εσόδων	**3.323**	**2.901**	**3.624**	**2.789**	**9,1**	**-23,0**
Εκ των οποίων εκκρεμείς επιστροφές	151	0	723			
ΣΤ. Καθαρά έσοδα (Δ-Ε)	**48.173**	**48.518**	**47.382**	**49.693**	**-1,6**	**4,9**
Ζ. Έσοδα Προϋπολογισμού Δημόσιων Επενδύσεων (1+2)	**3.601**	**5.136**	**5.136**	**5.002**	**42,6**	**-2,6**
1. Εισροές από την ΕΕ	3.435	4.936	4.936	4.802	43,7	-2,7
2. Ίδια έσοδα	166	200	200	200	20,5	0,0
Σύνολο εσόδων Κρατικού Προϋπολογισμού (ΣΤ+Ζ)	**51.774**	**51.140**	**52.518**	**54.695**	**1,4**	**4,1**

* Δεν συμπεριλαμβάνονται έσοδα από αποκρατικοποιήσεις ύψους 3.330 εκατ. ευρώ περίπου για το 2014.

** Στα λοιπά μη φορολογικά έσοδα δεν συμπεριλαμβάνονται έσοδα από τόκους των ομολόγων των ΔΕΚΟ που ανταλλάχθηκαν στο πλαίσιο της εφαρμογής του προγράμματος εθελοντικής συμμετοχής των ιδιωτών (PSI).

Πίνακας 3.6 Εξέλιξη και σύνθεση των εσόδων του ΤΠ 2004-2014 (σε εκατ. ευρώ)

Έτος	Άμεσοι φόροι	Έμμεσοι φόροι	Σύνολο φορολογικών εσόδων	Έσοδα από ΕΕ	Λοιπά μη φορολογικά έσοδα	Σύνολο μη φορολογικών εσόδων	Σύνολο εσόδων ΤΠ
2004	16.484	23.000	**39.484**	164	2.407	**2.571**	**42.055**
2005	18.371	23.722	**42.093**	109	2.558	**2.667**	**44.760**
2006	18.704	26.287	**44.991**	234	3.460	**3.694**	**48.685**
2007	19.832	28.573	**48.405**	170	3.202	**3.372**	**51.777**
2008	20.863	30.222	**51.085**	579	3.670	**4.249**	**55.334**
2009	21.432	28.293	**49.725**	264	3.454	**3.718**	**53.443**
2010	20.224	31.042	**51.266**	320	4.592	**4.912**	**56.178**
2011	20.318	28.632	**48.951**	274	6.217	**6.491**	**55.441**
2012	21.096	26.083	**47.179**	246	4.072	**4.318**	**51.497**
2013*	19.884	24.519	**44.403**	181	6.423	**6.604**	**51.007**
2014**	21.574	24.087	**45.661**	279	6.542	**6.821**	**52.482**
Συμμετοχή στο σύνολο ανά κατηγορία (%)							
2004	39,2	54,7	**93,9**	0,4	5,7	**6,1**	**100,0**
2005	41,0	53,0	**94,0**	0,2	5,7	**6,0**	**100,0**
2006	38,4	54,0	**92,4**	0,5	7,1	**7,6**	**100,0**
2007	38,3	55,2	**93,5**	0,3	6,2	**6,5**	**100,0**
2008	37,7	54,6	**92,3**	1,0	6,6	**7,7**	**100,0**
2009	40,1	52,9	**93,0**	0,5	6,5	**7,0**	**100,0**
2010	36,0	55,3	**91,3**	0,6	8,2	**8,7**	**100,0**
2011	36,6	51,6	**88,3**	0,5	11,2	**11,7**	**100,0**
2012	41,0	50,6	**91,6**	0,5	7,9	**8,4**	**100,0**
2013*	39,0	48,1	**87,1**	0,4	12,6	**12,9**	**100,0**
2014**	41,1	45,9	**87,0**	0,5	12,5	**13,0**	**100,0**
Ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)							
2004	8,9	12,4	**21,3**	0,1	1,3	**1,4**	**22,7**
2005	9,5	12,3	**21,8**	0,1	1,3	**1,4**	**23,2**
2006	9,0	12,6	**21,6**	0,1	1,7	**1,8**	**23,3**
2007	8,9	12,8	**21,7**	0,1	1,4	**1,5**	**23,2**
2008	8,9	13,0	**21,9**	0,2	1,6	**1,8**	**23,7**
2009	9,3	12,2	**21,5**	0,1	1,5	**1,6**	**23,1**
2010	9,1	14,0	**23,1**	0,1	2,1	**2,2**	**25,3**
2011	9,7	13,7	**23,5**	0,1	3,0	**3,1**	**26,6**
2012	10,9	13,5	**24,4**	0,1	2,1	**2,2**	**26,6**
2013*	10,9	13,4	**24,3**	0,1	3,5	**3,6**	**27,9**
2014**	11,8	13,2	**24,9**	0,2	3,6	**3,7**	**28,7**

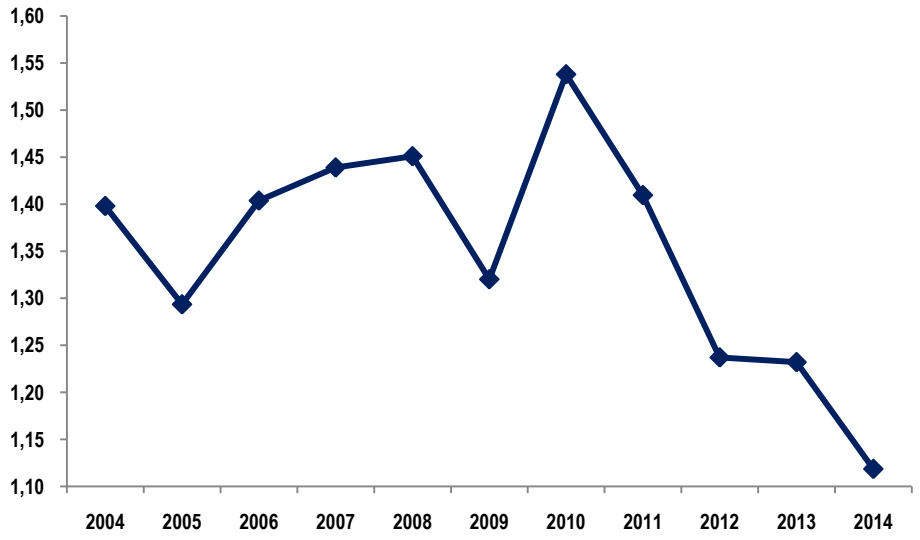
* Εκτιμήσεις
** Προβλέψεις

Πίνακας 3.7 Σύνθεση φορολογικών εσόδων κατά κατηγορία

Έτος	Άμεσοι φόροι (%)	Έμμεσοι φόροι (%)	Λόγος έμμεσων/άμεσων φόρων
2004	41,7	58,3	**1,40**
2005	43,6	56,4	**1,29**
2006	41,6	58,4	**1,41**
2007	41,0	59,0	**1,44**
2008	40,8	59,2	**1,45**
2009	43,1	56,9	**1,32**
2010	39,4	60,6	**1,53**
2011	41,5	58,5	**1,41**
2012	44,7	55,3	**1,24**
2013*	44,8	55,2	**1,23**
2014**	47,2	52,8	**1,12**

* Εκτιμήσεις
** Προβλέψεις

Διάγραμμα 3.1 Λόγος έμμεσων/άμεσων φόρων

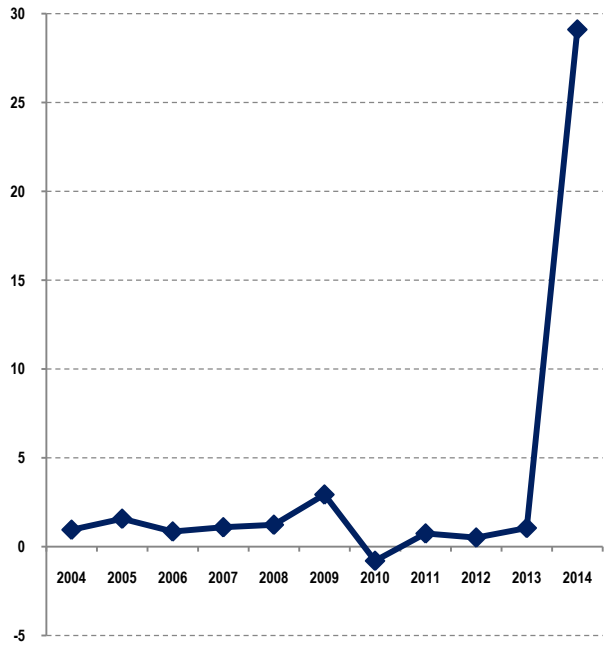

Πίνακας 3.8 Σχέση ρυθμού αύξησης ΑΕΠ, φορολογικών εσόδων και ΦΠΑ για την περίοδο 2004-2014

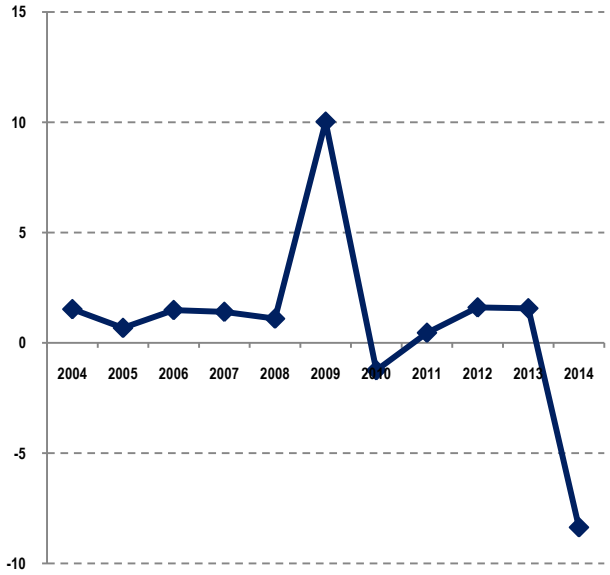
Έτος	Αύξηση ονομαστικού ΑΕΠ (%)	Μεταβολή φορολογικών εσόδων (%)	Τάση μεταβολής (buoyancy) φορολογικών εσόδων	Μεταβολή εσόδων ΦΠΑ (%)	Τάση μεταβολής (buoyancy) ΦΠΑ
	(I)	(II)	(II)/(I)	(III)	(III)/(I)
2004	7,4	7,1	0,95	11,4	1,53
2005	4,2	6,6	1,57	2,8	0,68
2006	8,1	6,9	0,85	12,0	1,49
2007	7,0	7,6	1,09	9,8	1,41
2008	4,5	5,5	1,23	5,0	1,10
2009	-0,9	-2,7	2,93	-9,1	10,03
2010	-3,9	3,1	-0,80	4,8	-1,24
2011	-6,1	-4,5	0,74	-2,8	0,46
2012	-7,1	-3,6	0,51	-11,4	1,61
2013*	-5,6	-5,9	1,05	-8,8	1,57
2014**	0,1	2,8	29,11	-0,8	-8,36

* Εκτιμήσεις
** Προβλέψεις

Διάγραμμα 3.2 Τάση μεταβολής (buoyancy) φορολογικών εσόδων

Διάγραμμα 3.3 Τάση μεταβολής (buoyancy) ΦΠΑ

Κατόπιν των ως άνω προσαρμογών, προκύπτει ότι τα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού το 2013, σε δημοσιονομική βάση, υπερκαλύπτουν τους στόχους που είχαν τεθεί, γεγονός που συμβαίνει για πρώτη φορά την τελευταία πενταετία. Μάλιστα σε ένα έτος που για πρώτη φορά τα τελευταία έτη, επήλθαν σημαντικές - στοχευμένες - ελαφρύνσεις σε φόρους, όπως η μείωση κατά 15% στο ΕΕΤΑ 2013 και η μείωση κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες του συντελεστή ΦΠΑ στην εστίαση. Η επίτευξη των στόχων των εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού, εντός του έκτου συνεχόμενου έτους ύφεσης, συνιστά θετική προοπτική και επιτρέπει συγκρατημένη, αλλά ρεαλιστική, αισιοδοξία και για το επόμενο έτος.

Άμεσοι φόροι

Από την άμεση φορολογία εκτιμάται ότι θα εισπραχθούν 19.884 εκατ. ευρώ, εμφανίζοντας μείωση κατά 5,7% έναντι του 2012 και 1,2% έναντι του στόχου του επικαιροποιημένου ΜΠΔΣ 2013-2016. Οι αποκλίσεις στους άμεσους φόρους έναντι των εφετινών στόχων, σε ταμειακή βάση, οφείλονται, κυρίως, στην παράταση που δόθηκε στην υποβολή των φορολογικών δηλώσεων νομικών προσώπων, με αποτέλεσμα την είσπραξη μιας δόσης του οφειλόμενου φόρου τον Ιανουάριο 2014 και στην αποπληρωμή των φόρων περιουσίας τρέχοντος έτους (ΦΑΠ 2013) και παρελθόντων οικονομικών ετών (ΦΑΠ 2011 και 2012) σε δόσεις, η είσπραξη των οποίων θα ολοκληρωθεί το Φεβρουάριο 2014.

Οι φόροι εισοδήματος θα διαμορφωθούν στα 11.575 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας υπέρβαση του στόχου του επικαιροποιημένου ΜΠΔΣ 2013-2016 κατά 510 εκατ. ευρώ ή 4,6%, εξαιτίας της καλής πορείας είσπραξης των φόρων εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, καθώς και των φόρων εισοδήματος ειδικών κατηγοριών (φόροι επί των τόκων των καταθέσεων, repos κ.λπ.).

Οι φόροι περιουσίας αναμένεται να διαμορφωθούν σε χαμηλότερα επίπεδα έναντι του στόχου λόγω κυρίως της μείωσης κατά 15% του Έκτακτου Ειδικού Τέλους Ακινήτων (ΕΕΤΑ 2013), έναντι του προηγούμενου Έκτακτου Ειδικού Τέλους Ηλεκτροδοτουμένων Επιφανειών (ΕΕΤΗΔΕ 2012), η οποία θεσπίστηκε εντός του τρέχοντος έτους, μεταγενέστερα δηλαδή από την ψήφιση του Κρατικού Προϋπολογισμού 2013. Έτσι, εκτιμάται ότι οι φόροι περιουσίας θα ανέλθουν σε 2.784 εκατ. ευρώ, μειωμένοι κατά 2,5% έναντι του 2012 και κατά 12,3% έναντι του στόχου.

Οι λοιποί άμεσοι φόροι αναμένεται να διαμορφωθούν στα 2,835 εκατ. ευρώ, υπερβαίνοντας τους στόχους κατά 266 εκατ. ευρώ ή 10,4%, κυρίως λόγω των εισπράξεων της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης και του τέλους επιτηδεύματος.

Έμμεσοι φόροι

Από τους έμμεσους φόρους αναμένεται να εισπραχθούν 24.519 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση 6,0% έναντι του 2012 και 0,3% έναντι του στόχου του επικαιροποιημένου ΜΠΔΣ 2013-2016. Σημειώνεται ότι οι εισπράξεις ΦΠΑ λοιπών προϊόντων αναμένεται να υπερβούν το στόχο κατά 161 εκατ. ευρώ, παρά τη μείωση του συντελεστή ΦΠΑ στην εστίαση, η οποία είχε αρχικά εκτιμηθεί ότι θα οδηγούσε σε απώλεια εσόδων ύψους 140 εκατ. ευρώ περίπου.

Η ικανοποιητική εκτέλεση του Προϋπολογισμού στο σκέλος των έμμεσων φόρων αποδίδεται:

- στη σταδιακή ανάκαμψη της ιδιωτικής κατανάλωσης που σε συνδυασμό με την αύξηση των τουριστικών εισπράξεων, ενίσχυσε τις εισπράξεις ΦΠΑ λοιπών προϊόντων, και
- στις αυξημένες εισπράξεις του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου, λόγω της ολοκλήρωσης της διαδικασίας ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών.

Η καλή πορεία των ως άνω εισπράξεων αντιστάθμισε, στο μεγαλύτερο μέρος της τη μεγάλη απώλεια εσόδων από τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης (ΕΦΚ), και ιδίως το ΦΠΑ πετρελαιοειδών, η οποία επήλθε μετά την εναρμόνιση του ΕΦΚ στο πετρέλαιο θέρμανσης και κίνησης. Σημειώνεται ότι τον Οκτώβριο 2012, χρόνο κατάρτισης του σχεδίου του Κρατικού Προϋπολογισμού 2013, οι προβλέψεις ενσωμάτωναν αύξηση εσόδων από αυτή την πηγή, η οποία όμως δε συντελέστηκε λόγω της κατά 70% πε-

ρίπου μείωσης της κατανάλωσης πετρελαίου θέρμανσης. Έτσι από τον ΕΦΚ ενεργειακών προϊόντων και το ΦΠΑ πετρελαιοειδών αναμένεται υστέρηση εσόδων ύψους 536 εκατ. ευρώ έναντι των στόχων του επικαιροποιημένου ΜΠΔΣ 2013-2016.

Αντίθετα, οι έμμεσοι φόροι παρελθόντων οικονομικών ετών (ΠΟΕ) αναμένεται να υπερβούν κατά 137 εκατ. ευρώ ή 31,5% το στόχο, κυρίως λόγω της καλής πορείας είσπραξης ΦΠΑ παρελθόντων ετών.

Μη φορολογικά έσοδα

Τα μη φορολογικά έσοδα εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 2.451 εκατ. ευρώ, εμφανίζοντας μείωση κατά 1,3% έναντι του προηγούμενου έτους, αλλά αύξηση κατά 2,4% έναντι του στόχου του επικαιροποιημένου ΜΠΔΣ 2013-2016. Σημειώνεται ότι η Τράπεζα της Ελλάδος θα αποδώσει στο Ελληνικό Δημόσιο το εναπομένον υπόλοιπο των κερδών της για τη χρήση του 2013 το Φεβρουάριο του 2014.

Μη τακτικά έσοδα

Τα έσοδα των καταργηθέντων ειδικών λογαριασμών αναμένεται να αυξηθούν κατά 9,3% έναντι των αντίστοιχων του 2012 και να υπερβούν το στόχο κατά 153 εκατ. ευρώ ή 21,8%. Τα έσοδα από προμήθειες λόγω της παροχής εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου προς τις τράπεζες στο πλαίσιο του προγράμματος ενίσχυσης της ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων εξαιτίας της χρηματοπιστωτικής κρίσης, θα ανέλθουν στα 494 εκατ. ευρώ, χαμηλότερα κατά 29,7% έναντι του 2012 και κατά 23,8% έναντι του στόχου.

Επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων

Οι επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων τρέχοντος έτους αναμένεται να διαμορφωθούν στα 2.901 εκατ. ευρώ, δηλαδή στο επίπεδο του στόχου που είχε τεθεί, παρουσιάζοντας μείωση 8,5% έναντι του προηγουμένου έτους. Σημειώνεται ότι, το 2013, αναμένεται να επιστραφούν επιπλέον 723 εκατ. ευρώ για επιστροφές φόρων παρελθόντων οικονομικών ετών, δηλαδή για αιτήσεις επιστροφών οι οποίες είχαν ελεγχθεί και για τις οποίες είχε εκδοθεί και εκκαθαριστεί το Ατομικό Φύλλο Έκπτωσης (ΑΦΕΚ) από τις οικείες ΔΟΥ μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2012. Οι επιστροφές αυτές καλύπτονται από την ειδική πίστωση για την αποπληρωμή ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων και είναι δημοσιονομικά ουδέτερες, καθώς εξοφλούν υποχρεώσεις του Ελληνικού Δημοσίου παρελθόντων ετών που έχουν υπολογιστεί στα ελλείμματα των αντίστοιχων ετών. Έτσι, οι συνολικές επιστροφές εσόδων το 2013 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 3.624 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 301 εκατ. ευρώ ή 9,1% έναντι του 2012, ενισχύοντας ουσιαστικά τη ρευστότητα στην πραγματική οικονομία.

Μεταφορά αποδόσεων από τη διακράτηση ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στα χαρτοφυλάκια Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος (ANFA)

Από τη μεταφορά αποδόσεων από τη διακράτηση ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στα χαρτοφυλάκια των Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος (ANFAs) αναμένεται να εισπραχθούν 682 εκατ. ευρώ, υπερδιπλάσια των εισπράξεων του περασμένου έτους (303 εκατ. ευρώ). Επιπλέον, σε συνέχεια των αποφάσεων του Eurogroup του Νοεμβρίου 2012, μεταφέρονται από το τρέχον έτος και τα ποσά που αντιστοιχούν στο Securities Market Programme - SMPs της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και τα οποία αναμένεται να ανέλθουν σε 2.000 εκατ. ευρώ για το 2013. Τονίζεται ότι, τα έσοδα αυτά δεν είχαν υπολογιστεί στον εκτελούμενο Κρατικό Προϋπολογισμό 2013, καθώς απορρέουν από την ως άνω απόφαση του Eurogroup, μεταγενέστερα δηλαδή από την ψήφιση του Κρατικού Προϋπολογισμού από τη Βουλή των Ελλήνων. Τα έσοδα των SMPs θα καταγράφονται εφεξής στον Κρατικό Προϋπολογισμό και θα ανέλθουν σε 10 δισ. ευρώ περίπου συνολικά μέχρι το 2026. Δεδομένου ότι χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού, κατατίθενται απευθείας στον ειδικό λογαριασμό εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους (segregated account) και δεν υπολογίζονται στους στόχους του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής για το δημοσιονομικό έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης. Έτσι, για το 2013, εκτιμάται ότι τα συνολικά έσοδα από ANFAs και SMPs θα ανέλθουν σε 2.682 εκατ. ευρώ.

Δαπάνες

Οι συνολικές δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 52.677 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 780 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του επικαιροποιημένου ΜΠΔΣ 2013-2016.

Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η πληρωμή τόκων, η υλοποίηση των εξοπλιστικών προγραμμάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, οι επιχορηγήσεις νοσηλευτικών ιδρυμάτων για εξόφληση υποχρεώσεων του τρέχοντος και του προηγούμενου οικονομικού έτους, η εκταμίευση δανείου προς το ΕΤΧΣ και η πληρωμή των εγγυήσεων για λογαριασμό φορέων που έχουν κατηγοριοποιηθεί εντός και εκτός Γενικής Κυβέρνησης. Οι πρωτογενείς δαπάνες εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 44.831 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 319 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του επικαιροποιημένου ΜΠΔΣ 2013-2016.

Η εξέλιξη αυτή αποτυπώνει το γεγονός ότι έχει ελεγχθεί η διαχείριση και έχει προωθηθεί η δημοσιονομική πειθαρχία στο σκέλος των δημόσιων δαπανών, με αποτέλεσμα η απόδοση των παρεμβάσεων δημοσιονομικής πολιτικής να ανταποκρίνεται στις αρχικές εκτιμήσεις.

Για την επίτευξη των ανωτέρω αποτελεσμάτων έχουν ληφθεί επίσης υπόψη:

- ο περιορισμός της μισθολογικής δαπάνης από τη μείωση των ειδικών μισθολογίων και των πρόσθετων και λοιπών μισθολογικών παροχών,
- ο συστηματικός επανέλεγχος των δικαιούχων και η συγκράτηση της δαπάνης για συντάξεις,
- η επαναξιολόγηση και η μείωση των μη μισθολογικού χαρακτήρα δαπανών, με ιδιαίτερη αναφορά στη μείωση των κονδυλίων επιχορηγήσεων και εν γένει μεταβιβάσεων του κρατικού προϋπολογισμού σε φορείς και νομικά πρόσωπα,
- ο περιορισμός των μεταβιβάσεων του κράτους προς τους λοιπούς υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης σε επίπεδα αυστηρά και μόνο για την αντιμετώπιση των απολύτως ανελαστικών δαπανών τους και
- ο περιορισμός των λειτουργικού χαρακτήρα δαπανών με ιδιαίτερη έμφαση στις δαπάνες που αφορούν:
  - μετακινήσεις προσωπικού,
  - μισθώματα κτιρίων,
  - προμήθεια υλικοτεχνικού εξοπλισμού, κ.λπ.

Ανάλυση δαπανών κατά κατηγορίες

Μισθοί και συντάξεις

Οι δαπάνες για μισθούς και συντάξεις εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 18.543 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 56 εκατ. ευρώ έναντι των στόχων του επικαιροποιημένου ΜΠΔΣ.

Η μείωση αυτή οφείλεται στην εφαρμογή των επώδυνων, αλλά αναγκαίων μέτρων του επικαιροποιημένου ΜΠΔΣ και αφορούν, κυρίως, στη μείωση των ειδικών μισθολογίων, στην κατάργηση δώρων και στην προοδευτική μείωση των συντάξεων.

Πίνακας 3.9 Αριθμός συνταξιούχων του Δημοσίου (στοιχεία Οκτωβρίου)

Κατηγορία	2009	2010	2011	2012	2013
Πολιτικοί	204.662	214.592	230.889	242.541	256.564
Στρατιωτικοί	110.851	112.679	118.419	119.861	119.887
Σχετιζόμενοι με πολέμους	22.846	20.888	19.563	17.412	14.819
ΟΣΕ	6.961	6.499	6.119	5.523	5.028
Δημοτικοί-κοινοτικοί	28.929	29.592	30.693	31.817	33.567
Εθνική αντίσταση	23.408	21.197	19.716	15.056	13.559
Κληρικοί	5.376	5.384	5.548	5.402	5.322
Σύνολο	**403.033**	**410.831**	**430.947**	**437.612**	**448.746**

Ασφάλιση, περίθαλψη και κοινωνική προστασία

Οι δαπάνες αυτές εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 15.933 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 564 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου, η οποία αποδίδεται κυρίως:

- στην ανάγκη πρόσθετης χρηματοδότησης των νοσοκομείων, εξαιτίας μειωμένης χρηματοδότησης τους από τον ΕΟΠΥΥ,
- στην αύξηση της επιχορήγησης στον ΟΓΑ, λόγω μείωσης των αποδιδόμενων πόρων του,
- στη εκτίμηση για αυξημένες δαπάνες από τη χορήγηση του επιδόματος πολυτέκνων και
- στις δαπάνες για τη χορήγηση αποζημιώσεων στο προσωπικό της ΕΡΤ.

Επιχορηγήσεις, λειτουργικές και λοιπές καταναλωτικές δαπάνες

Οι δαπάνες αυτές εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 6.624 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 319 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου, κυρίως λόγω της αύξησης των εκτιμώμενων αποδόσεων προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, ύψους 44 εκατ. ευρώ, των δαπανών για εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, ύψους 160 εκατ. ευρώ, και των δαπανών, κυρίως λειτουργικού χαρακτήρα, για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων.

Αποδιδόμενοι πόροι

Η πρόβλεψη για το ύψος των δαπανών αυτών ανέρχεται σε 3.526 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 251 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου. Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως στις μειωμένες αποδόσεις στον ΟΓΑ. Για την αντιστάθμιση της απώλειας αυτής έχει προβλεφθεί η ενίσχυση της επιχορήγησής του.

Αποθεματικό

Ιδιαίτερα λελογισμένη είναι η χρήση και αξιοποίηση του αποθεματικού του Τακτικού Προϋπολογισμού. Συγκεκριμένα, κατά το δεκάμηνο του 2013, έχουν διατεθεί 690 εκατ. ευρώ ή το 63% του αποθεματικού που προβλέπονταν στον προϋπολογισμό.

Το ποσό αυτό έχει διατεθεί για την κάλυψη ανελαστικών δαπανών που αφορούν:

- εκτέλεση τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων,
- αντιμετώπιση δαπανών προετοιμασίας της Ελληνικής Προεδρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (1ο εξάμηνο του 2014),
- κάλυψη δαπανών για πανεπιστημιακά συγγράμματα,
- επιδότηση άγονων γραμμών,
- αντιμετώπιση δαπανών που αφορούν στην ασφάλεια των καταστημάτων κράτησης της χώρας,
- υλοποίηση του έργου Σύζευξις,
- εμβολιασμό απόρων και ανασφάλιστων ατόμων,
- καταβολή αποζημιώσεων στο προσωπικό της ΕΡΤ,
- κάλυψη εκτάκτων λειτουργικών δαπανών του Πυροσβεστικού Σώματος και της Ελληνικής Αστυνομίας,
- κάλυψη της ανάγκης έκτακτης επιχορήγησης του ΟΑΕΔ και
- πρόσθετη χρηματοδότηση των νοσοκομείων (300 εκατ. ευρώ) για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων τους, εξαιτίας της μειωμένης χρηματοδότησής τους από τον ΕΟΠΥΥ.

Δαπάνες τόκων

Οι ταμειακές δαπάνες για τόκους, εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 6.100 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 300 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου. Ως ποσοστό του ΑΕΠ θα διαμορφωθούν στο 3,3% του ΑΕΠ, από 12.224 εκατ. ευρώ ή 6,3% του ΑΕΠ το 2012.

Πίνακας 3.10 Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού κατά μείζονα κατηγορία (σε εκατ. ευρώ)

Κατηγορία δαπάνης	2012	2013	2013	2014	Μεταβολή %	
	Πραγμ/σεις	Προβλέψεις ΜΠΔΣ	Εκτιμήσεις πραγματ/σεων	Προβλέψεις	2013/12	2014/13
1. Αποδοχές και συντάξεις (0100, 0200, 0300, 0400, 0600)	19.580	17.611	17.723	17.723	-9,5	0,0
2. Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές (0500)	712	765	754	685	5,8	-9,2
3. Καταναλωτικές και σύνθετες δαπάνες (0700, 0800, 1000,5000) πλην αποθεματικού	2.337	2.115	2.375	1.932	1,6	-18,7
4. Μεταβιβαστικές πληρωμές (2000)	18.329	16.680	17.084	13.943	-6,8	-18,4
5. Πληρωμές που αντικρίζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα (3000)	5.595	5.999	5.791	5.710	3,5	-1,4
6. Δαπάνες ΝΑΤΟ (4000)	60	84	95	38	59,0	-59,9
7. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) πλην τόκων, χρεολυσίων, λοιπών δαπανών δημόσιου χρέους, καταπτώσεων εγγυήσεων, ανάληψης χρεών φορέων Γενικής Κυβέρνησης, εξοπλιστικών προγραμμάτων και τακτοποίησης υποχρεώσεων ΠΟΕ φορέων Γενικής Κυβέρνησης	336	215	222	215	-34,0	-3,2
8. Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές (7000) πλην συμμετοχής σε αύξηση ΜΚ εταιρειών	578	581	581	581	0,5	0,0
9. Αποθεματικό	0	1.100	205	1.120		
I. Σύνολο πρωτογενών δαπανών τακτικού προϋπολογισμού (1+2+3+4+5+6+7+8+9)	**47.529**	**45.150**	**44.831**	**41.946**	**-5,7**	**-6,4**
10. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Καταπτώσεις εγγυήσεων (καθαρή βάση)*	796	1.027	956	699	20,1	-26,9
11. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Τόκοι και λοιπές δαπάνες δημόσιου χρέους πλην εξόδων εκταμίευσης δανείων στο EFSF (καθαρή βάση)	12.224	6.400	6.100	6.150	-50,1	0,8
12. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Έξοδα εκταμίευσης δανείων στο EFSF	541	130	140	70	-74,1	-50,0
13. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστωσης (6000) - Εξοπλιστικά προγράμματα	410	750	650	583	58,7	-10,3
II. Σύνολο δαπανών τακτικού προϋπολογισμού πλην χρεολυσίων και λοιπών ειδικών δαπανών (I+10+11+12+13)	**61.499**	**53.457**	**52.677**	**49.448**	**-14,3**	**-6,1**
14. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Χρεολύσια μεσομακροπρόθεσμου δανεισμού (καθαρή βάση)	23.905	12.845	12.755	24.930	-46,6	95,5
15. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Χρεολύσια βραχυπρόθεσμου δανεισμού	47.011	40.000	44.705	40.052	-4,9	-10,4
16. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Τακτοποίηση υποχρεώσεων με έκδοση ομολόγων	10	0	0	0		
17. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Τακτοποίηση υποχρεώσεων ΠΟΕ φορέων Γενικής Κυβέρνησης	467	3.500	5.872	1.500		-74,5
18. Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές (7000) – Συμμετοχή στο ΜΚ του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας	41.000	0	7.200	0		
19. Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές (7000) – Συμμετοχή στο ΜΚ της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων	0	30	30	30		1,3
20. Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές (7000) – Συμμετοχή στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης	901	901	901	451	0,0	-50,0
21. Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές (7000) – Συμμετοχή στο ΜΚ λοιπών εταιρειών κ.λπ.	95	101	114	112	19,9	-1,3
III. Σύνολο δαπανών τακτικού προϋπολογισμού (II+14+15+16+17+18+19+20+21)	**174.888**	**110.834**	**124.254**	**116.524**	**-29,0**	**-6,2**

* Οι εγγεγραμμένες πιστώσεις το 2014 θα είναι αυξημένες κατά 534 εκατ. ευρώ, λόγω του τρόπου της λογιστικής αποτύπωσης των καταπτώσεων εγγυήσεων. Σημειώνεται ότι αντίστοιχο ποσό εμφανίζεται και στα έσοδα του Τακτικού Προϋπολογισμού.

Δαπάνες για την υλοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας

Οι δαπάνες που είχαν περιληφθεί στο επικαιροποιημένο ΜΠΔΣ 2013-2016 για την υλοποίηση των εξοπλιστικών προγραμμάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας θα είναι μειωμένες κατά 100 εκατ. ευρώ και θα διαμορφωθούν στα 650 εκατ. ευρώ.

Δαπάνες για καταπτώσεις εγγυήσεων

Το ύψος των δαπανών αυτών εκτιμάται μειωμένο κατά 71 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του επικαιροποιημένου ΜΠΔΣ 2013-2016, λόγω της ανάληψης από τον Κρατικό Προϋπολογισμό μειωμένων δανειακών υποχρεώσεων που έχουν ληφθεί από φορείς εντός και εκτός Γενικής Κυβέρνησης.

2.2 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

Οι πληρωμές του ΠΔΕ εκτιμάται ότι θα ανέλθουν συνολικά σε 6.650 εκατ. ευρώ μέχρι το τέλος του 2013, από τα οποία 5.800 εκατ. ευρώ θα διατεθούν για έργα συγχρηματοδοτούμενα και από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα υπόλοιπα 850 εκατ. ευρώ για έργα που χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους. Οι αντίστοιχες πληρωμές του ΠΔΕ, το 2012, ήταν 6.114 εκατ. ευρώ. Άρα υπάρχει αύξηση 6,3% των πληρωμών του ΠΔΕ.

Ένας από τους βασικότερους δημοσιονομικούς στόχους στην εκτέλεση του προϋπολογισμού του ΠΔΕ παραμένει η επίτευξη της απορρόφησης των προβλεπόμενων πόρων των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων.

Ειδικότερα, δίδεται έμφαση στην ταχεία υλοποίηση όλων των δράσεων του ΕΣΠΑ καθώς και των λοιπών συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων (Αγροτικής Ανάπτυξης, Αλιείας κ.λπ.), δεδομένου ότι τα επιχειρησιακά προγράμματα της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 έχουν εισέλθει στην τελική φάση ολοκλήρωσής τους. Επίσης, χρηματοδοτούνται έργα της προγραμματικής περιόδου 2000-2006 (ημιτελή έργα του Γ' ΚΠΣ), των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και του Ταμείου Συνοχής, ώστε να ολοκληρωθούν εγκαίρως και να αποφευχθεί σχετική απώλεια εσόδων. Τέλος, ενισχύονται πολιτικές των Υπουργείων και των Περιφερειών με χρηματοδοτήσεις από εθνικούς πόρους, κυρίως για έργα και δράσεις που είναι σε συνάφεια και συνέργεια με τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

3. Προϋπολογισμός 2014

Η δημοσιονομική στρατηγική για το 2014 θα συνεχίσει να βασίζεται:

- στην επιτάχυνση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και των θεσμικών αλλαγών στο δημόσιο τομέα,
- στη συνέχιση των αποκρατικοποιήσεων και την επιτάχυνση του προγράμματος αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου, και
- στη συνέχιση του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής, με τη διαμόρφωση, παράλληλα, των συνθηκών που θα επιτρέψουν την περαιτέρω ενίσχυση του δημοσιονομικού εγχειρήματος με αναπτυξιακές δράσεις.

Αναγκαία συνθήκη για τη δημιουργία των ανωτέρω προϋποθέσεων και την επίτευξη του κυρίαρχου στόχου αποτελούν:

- η στήριξη του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής, κυρίως μέσω της δημοσιονομικής πειθαρχίας και της υλοποίησης των διαρθρωτικών αλλαγών, από όλους τους παράγοντες που διαμορφώνουν την πορεία της οικονομίας,
- η κοινωνική αποδοχή του βάρους της προσαρμογής, η οποία διασφαλίζεται με την κοινωνική προστασία και δικαιοσύνη, καθώς και τη σύμμετρη συμμετοχή των κοινωνικών ομάδων στην προσπάθεια εξόδου από την κρίση,
- η υιοθέτηση των πολιτικών δράσεων, η αυτοδέσμευση στην επίτευξη συλλογικά αποδεκτών στόχων, η αποτελεσματική υλοποίηση των εφαρμοστικών νόμων και η βελτίωση των θεσμών.

3.1 Βασικά μεγέθη προϋπολογισμού

Το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται να διαμορφωθεί στα 4,3 δισ. ευρώ ή στο 2,3% του ΑΕΠ, ενώ το πρωτογενές πλεόνασμα θα φθάσει στα 5,4 δισ. ευρώ ή στο 2,9% του ΑΕΠ, από 3,9 δισ. ευρώ ή 2,1% του ΑΕΠ το 2013.

Το πρωτογενές πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με τους όρους του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής, εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στα 3 δισ. ευρώ ή στο 1,6% του ΑΕΠ, έναντι 1,5% του ΑΕΠ που είναι ο στόχος του Προγράμματος. Η σημαντική αυτή βελτίωση του πρωτογενούς αποτελέσματος θα προέλθει, κυρίως, από τη βελτίωση του ταμειακού ισοζυγίου του Κρατικού Προϋπολογισμού, τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και σε αυτό και των δαπανών. Συγκεκριμένα, το ισοζύγιο του Κρατικού Προϋπολογισμού εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε έλλειμμα ύψους 1,6 δισ. ευρώ ή 0,8% του ΑΕΠ, μειωμένο κατά 5,3 δισ. ευρώ σε σχέση με το 2013, ενώ το πρωτογενές αποτέλεσμα του Κρατικού Προϋπολογισμού εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 4,6 δισ. ευρώ ή 2,5% του ΑΕΠ, έναντι ελλείμματος 0,7 δισ. ευρώ το 2013.

Επισημαίνεται ότι στον Προϋπολογισμό του 2014 έχουν ενσωματωθεί οι επιπτώσεις από την καλύτερη εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού του έτους 2013, τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και στο σκέλος των δαπανών, καθώς και οι ήδη ψηφισμένες παρεμβάσεις που είχαν περιληφθεί στο επικαιροποιημένο ΜΠΔΣ 2013-2016, συνολικού ύψους 3,4 δισ. ευρώ περίπου.

Επίσης, αποτυπώνονται τα αναμενόμενα αποτελέσματα ενός πλέγματος δράσεων με στόχο τη βελτίωση των ισοζυγίων όλων των τομέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Ο στρατηγικός στόχος είναι η εξασφάλιση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους. Η επίτευξη του στόχου αυτού προϋποθέτει την εδραίωση πρωτογενών πλεονασμάτων για τα επόμενα έτη, θετικούς και διατηρήσιμους ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης, καθώς και την αξιοποίηση της περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου.

3.2 Τακτικός Προϋπολογισμός

Έσοδα

Προβλέπεται σημαντική αύξηση των καθαρών εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού, σε ταμειακή βάση. Συγκεκριμένα, τα έσοδα θα ανέλθουν στα 54.695 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 2.177 εκατ. ευρώ ή 4,1% έναντι του 2013. Η αύξηση αυτή οφείλεται:

- Στις προβλεπόμενες αυξημένες εισπράξεις των δύο πρώτων μηνών του 2014 κατά 1.150 εκατ. ευρώ περίπου. Το ποσό αυτό όμως, όπως προαναφέρθηκε, καθώς αφορά αποπληρωμή υποχρεώσεων του 2013, θα καταγραφεί στο δημοσιονομικό έτος 2013, μετά τις προβλεπόμενες εθνικολογιστικές προσαρμογές.

- Στις ευνοϊκότερες μακροοικονομικές προβλέψεις, οι οποίες είναι σημαντικά βελτιωμένες έναντι των προβλέψεων που είχαν ληφθεί υπόψη κατά την κατάρτιση του Επικαιροποιημένου ΜΠΔΣ 2013-2016.
- Στην απόδοση δημοσιονομικών παρεμβάσεων, ύψους συνολικά 271 εκατ. ευρώ, όπως η επιβολή τέλους παραμονής και πλόων, ο φόρος υπεραξίας σύμφωνα με το νέο Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, η φορολόγηση αποθεματικών που δεν είχαν φορολογηθεί, καθώς και η απόδοση της προσυμπλήρωσης των φορολογικών δηλώσεων των συνταξιούχων. Σημειώνεται ότι η καθαρή δημοσιονομική βελτίωση περιορίζεται καθώς οι φόροι συναλλαγών μειώνονται δραστικά λόγω της επιβολής του φόρου υπεραξίας.
- Στη θέσπιση του Ενιαίου Φόρου Ακινήτων (ΕΝΦΑ), ο οποίος από το 2014 αντικαθιστά το Φόρο Ακίνητης Περιουσίας (ΦΑΠ) και το ΕΕΤΑ. Τα συνολικά έσοδα του ΕΝΦΑ σε ετήσια βάση εκτιμώνται σε 2.650 εκατ. ευρώ, ενώ τονίζεται ότι ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων μειώνεται κατά 75% περίπου με στόχο την τόνωση της αγοράς ακινήτων.
- Στις εκτιμήσεις για σταδιακή αύξηση της φορολογικής συμμόρφωσης (tax compliance) από το επόμενο έτος, καθώς και τις εκτιμήσεις της φορολογικής διοίκησης για την απόδοση συγκεκριμένων δράσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο των μεταρρυθμίσεων των τελευταίων ετών για την είσπραξη ληξιπρόθεσμων οφειλών και καταπολέμησης της φοροδιαφυγής.

Άμεσοι φόροι

Οι άμεσοι φόροι εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 21.574 εκατ. ευρώ, καταγράφοντας αύξηση κατά 8,5% έναντι του 2013. Σημειώνεται ότι σε συνέχεια της φορολογικής μεταρρύθμισης του 2013, αναμένεται να σημειωθεί σημαντική ανακατανομή των εσόδων μεταξύ των δύο βασικών κατηγοριών εισοδήματος προς όφελος των εσόδων από το φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων. Έτσι, ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων θα διαμορφωθεί στα 6.880 εκατ. ευρώ, μειωμένος κατά 13,8% έναντι του 2013. Αντίθετα ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων αναμένεται να αυξηθεί και να διαμορφωθεί στα 3.891 εκατ. ευρώ, καθώς θα φορολογούνται πλέον ως νομικά πρόσωπα κατηγορίες φορολογούμενων που φορολογούνταν ως φυσικά πρόσωπα μέχρι το 2013.

Οι φόροι περιουσίας προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 3.937 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση έναντι του 2013, κυρίως λόγω της εισαγωγής του ΕΝΦΑ, αλλά και των εισπράξεων του ΕΕΤΑ 2013, η ολοκλήρωση των οποίων αναμένεται, σε ταμειακή βάση, το Μάιο 2014.

Οι άμεσοι φόροι ΠΟΕ θα περιοριστούν στα 1.967 εκατ. ευρώ, από 2.690 εκατ. ευρώ το 2013, καταγράφοντας μείωση 26,9%, κυρίως λόγω του γεγονότος ότι τα έσοδα του 2013 ήταν πολύ αυξημένα καθώς εισπράχθηκαν ΦΑΠ τριών παρελθόντων ετών (ΦΑΠ 2010, 2011 και 2012). Οι λοιποί άμεσοι φόροι θα διαμορφωθούν στα 2.762 εκατ. ευρώ, μειωμένοι κατά 73 εκατ. ευρώ ή 2,6% έναντι του 2013.

Έμμεσοι φόροι

Οι έμμεσοι φόροι προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 24.087 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 1,8% έναντι του 2013. Η μείωση αυτή αποδίδεται κυρίως στη σημαντική μείωση των εισπράξεων από λοιπούς φόρους συναλλαγών, οι οποίοι προβλέπεται ότι θα διαμορφωθούν στα 507 εκατ. ευρώ έναντι 842 εκατ. ευρώ το 2013, λόγω της μη επανάληψης εσόδων από τους φόρους συγκέντρωσης κεφαλαίων που προήλθαν, το 2013, από την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, καθώς και από τη συρρίκνωση του φόρου μεταβίβασης ακινήτων.

Τα έσοδα από ΦΠΑ αναμένεται να διαμορφωθούν στα 13.533 εκατ. ευρώ, οριακά μειωμένα κατά 0,8% έναντι του 2013, ενώ οι φόροι κατανάλωσης προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 9.134 εκατ. ευρώ, οριακά αυξημένοι έναντι του περασμένου έτους. Τονίζεται ότι τα έσοδα από τον ΕΦΚ ενεργειακών προϊόντων και από ΦΠΑ πετρελαιοειδών αναμένεται να ανακάμψουν και να διαμορφωθούν 2,5% και 3,7% υψηλότερα αντίστοιχα το 2014 έναντι του 2013. Στην εξέλιξη αυτή θα συμβάλλει η διεύρυνση των κριτηρίων του επιδόματος πετρελαίου θέρμανσης και η αύξηση της επιδότησης ανά λίτρο κατά 25% περίπου, η οποία αναμένεται να οδηγήσει σε αύξηση της κατανάλωσης πετρελαίου θέρ-

μανσης, αποτρέποντας τη χρήση άλλων εναλλακτικών πηγών θέρμανσης με περισσότερο αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Οι έμμεσοι φόροι ΠΟΕ αναμένεται να διαμορφωθούν στα 632 εκατ. ευρώ, αυξημένοι κατά 10,5% έναντι του 2013, κυρίως χάριν στην εντατικοποίηση των προσπαθειών της φορολογικής διοίκησης για την αύξηση των εισπράξεων έναντι των ληξιπρόθεσμων οφειλών, καθώς και της σταδιακής ανάκαμψης της φορολογικής συμμόρφωσης.

Μη φορολογικά έσοδα

Οι απολήψεις του Τακτικού Προϋπολογισμού από την ΕΕ αναμένεται να αυξηθούν σημαντικά και να διαμορφωθούν στα 279 εκατ. ευρώ το 2014, έναντι 181 εκατ. ευρώ το 2013, καταγράφοντας αύξηση κατά 54,1%. Επίσης, τα λοιπά μη φορολογικά έσοδα αναμένεται να διαμορφωθούν στα 2.765 εκατ. ευρώ, 21,8% υψηλότερα έναντι του 2013, κυρίως λόγω των αυξημένων μερισμάτων που θα εισπράξει το Ελληνικό Δημόσιο από την Τράπεζα της Ελλάδος και το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Μη τακτικά έσοδα

Τα έσοδα των καταργηθέντων ειδικών λογαριασμών αναμένεται να μειωθούν κατά 17,4% έναντι των αντιστοίχων του 2013. Τα έσοδα από προμήθειες λόγω της παροχής εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου προς τις τράπεζες στο πλαίσιο του προγράμματος ενίσχυσης της ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης, θα ανέλθουν σε 164 εκατ. ευρώ, χαμηλότερα κατά 66,8% έναντι του 2013.

Επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων

Οι επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 2.789 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 23% έναντι του 2013. Η μείωση αυτή οφείλεται αφενός στη μείωση των εισοδημάτων που έχει συντελεστεί τα προηγούμενα έτη, αλλά και στο περιορισμό των φορολογικών δαπανών, καθώς με τη φορολογική μεταρρύθμιση του 2013 πολλές περιπτώσεις φοροαπαλλαγών και εκπτώσεων φόρου έχουν ήδη καταργηθεί.

Μεταφορά αποδόσεων από τη διακράτηση ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στα χαρτοφυλάκια Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος (ANFA)

Από τη μεταφορά αποδόσεων από τη διακράτηση ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στα χαρτοφυλάκια των Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος (ANFAs) αναμένεται να εισπραχθούν 519 εκατ. ευρώ. Από τα ποσά που αντιστοιχούν στο Securities Market Programme - SMPs της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) αναμένεται να εισπραχθούν 2.122 εκατ. ευρώ.

Δαπάνες

Οι συνολικές δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 49.448 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 3.229 εκατ. ευρώ ή 6,1% σε σχέση με τις αντίστοιχες εκτιμήσεις για το 2013.

Οι πρωτογενείς δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 41.946 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 2.885 εκατ. ευρώ ή 6,4% συγκριτικά με τις αντίστοιχες εκτιμήσεις για το 2013.

Οι δαπάνες για πληρωμή τόκων, σε ταμειακή βάση, θα διαμορφωθούν στα 6.150 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 50 εκατ. ευρώ ή 0,8% σε σχέση με τις αντίστοιχες εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων για το 2013.

Οι δαπάνες για καταπτώσεις εγγυήσεων αναμένεται να μειωθούν κατά 257 εκατ. ευρώ ή 26,9% σε σχέση με το 2013.

Ανάλυση δαπανών κατά μείζονα κατηγορία

Αποδοχές και συντάξεις

Οι δαπάνες αποδοχών και συντάξεων προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 17.723 εκατ. ευρώ. Ειδικότερα στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται οι αποδοχές, οι οποίες θα είναι μειωμένες κατά 280 εκατ. ευρώ έναντι του 2013, λόγω κυρίως των παρεμβάσεων που είχαν προβλεφθεί στο επικαιροποιημένο ΜΠΔΣ 2013-2016, όπως ο περιορισμός των προσλήψεων αναπληρωτών καθηγητών λόγω της αύξησης των ωρών διδασκαλίας, ο περιορισμός του προσωπικού που υπηρετεί με συμβάσεις, η μείωση του αριθμού των εισακτέων στις παραγωγικές σχολές, οι αποχωρήσεις προσωπικού λόγω των συνταξιοδοτήσεων το 2013, καθώς και αυτών που εκτιμάται ότι θα αποχωρήσουν το 2014. Επισημαίνεται ότι στις δαπάνες για αποδοχές περιλαμβάνεται και η μισθοδοσία του Εφημεριακού Κλήρου και των υπαλλήλων του καταργηθέντος Οργανισμού Τουριστικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΤΕΚ), μετά από νομοθετικές παρεμβάσεις, αντί της καταβολής των δαπανών αυτών με επιχορήγηση.

Αντίθετα, οι δαπάνες για καταβολή συντάξεων θα είναι αυξημένες κατά 262 εκατ. ευρώ ή 4,5% σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση πραγματοποιήσεων για το 2013, λόγω του αυξημένου αριθμού αποχωρήσεων του 2013 και αυτών που προβλέπεται να αποχωρήσουν το 2014.

Επισημαίνεται ότι στις παραπάνω πιστώσεις δεν περιλαμβάνεται η περικοπή που είχε προβλεφθεί στο ΜΠΔΣ 2013-2016 ύψους 336 εκατ. ευρώ σε ακαθάριστη βάση (144 εκατ. ευρώ στους μισθούς και 192 εκατ. ευρώ στις συντάξεις) από την εφαρμογή νέου μισθολογίου στους ενστόλους. Το ποσό αυτό, σε καθαρή βάση, διαμορφώνεται σε 250 εκατ. ευρώ (88 εκατ. ευρώ στους μισθούς και 162 εκατ. ευρώ στις συντάξεις). Η διαφορά μεταξύ ακαθάριστης και καθαρής βάσης σχετίζεται με την αφαίρεση των ποσών για φόρο εισοδήματος και ασφαλιστικές εισφορές.

Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής προβλέπεται να εμφανίσουν σημαντική μείωση και να περιοριστούν στα 685 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 69 εκατ. ευρώ ή 9,2% έναντι του 2013. Επισημαίνεται ότι οι σχετικές δαπάνες εμφανίζουν μείωση, κυρίως, ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των πολιτικών μείωσης των δαπανών για καταβολή πρόσθετων παροχών και αποζημιώσεων για:

- συμμετοχή σε αμειβόμενες επιτροπές και συμβούλια,
- υπερωριακή εργασία,
- καταβολή πρόσθετων και παρεπόμενων παροχών.

Καταναλωτικές και σύνθετες δαπάνες

Οι δαπάνες αυτές προβλέπεται να είναι μειωμένες κατά 443 εκατ. ευρώ ή 18,7% έναντι του 2013.

Το ύψος των δαπανών αυτών αποτελεί βασικό δείκτη μέτρησης του αποτελέσματος της καταβαλλόμενης δημοσιονομικής προσπάθειας. Η εξοικονόμηση εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των πολιτικών μείωσης των δαπανών για:

- μετακινήσεις προσωπικού για εκτέλεση υπηρεσίας στο εσωτερικό και στο εξωτερικό,
- μισθώματα των υπηρεσιών,
- προμήθεια κεφαλαιουχικού εξοπλισμού και αναλώσιμων υλικών,
- τηλεπικοινωνίες και ταχυδρομικά έξοδα,
- ηλεκτρική ενέργεια, ύδρευση, θέρμανση και κοινόχρηστα με εξορθολογισμό της χρήσης και

- προμήθεια ανταλλακτικών, ειδών συντήρησης και λοιπού εξοπλισμού.

Μεταβιβαστικές πληρωμές

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 13.943 εκατ. ευρώ και θα καλύψουν κυρίως ανάγκες των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, των νοσηλευτικών ιδρυμάτων, των ΟΤΑ και λοιπών φορέων.

Αποδιδόμενοι πόροι

Οι πιστώσεις της κατηγορίας αυτής αφορούν αποδόσεις πόρων σε τρίτους κλπ. Οι δαπάνες αυτές προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 5.710 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 81 εκατ. ευρώ ή 1,4% σε σχέση με το 2013.

Από τις πιστώσεις της κατηγορίας αυτής θα χρηματοδοτηθούν μεταξύ άλλων και:
- οι ΟΤΑ α' και β' βαθμού με ποσό 2.627 εκατ. ευρώ,
- οι φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης με ποσό 1.063 εκατ. ευρώ.

Σημειώνεται ότι οι ΟΤΑ πέραν των αποδόσεων θα ενισχυθούν και με ειδική επιχορήγηση, ύψους 320 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 3.11 Χρηματοδότηση ΟΚΑ και ΟΤΑ από τον ΤΠ (σε εκατ. ευρώ)

Φορείς	2012	2013		2014
	Πραγματ/σεις	ΜΠΔΣ	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
α. Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ) (1+2+3)*	**16.433**	**14.974**	**15.081**	**12.796**
Επιχορηγήσεις	*15.867*	*13.941*	*14.287*	*11.733*
Αποδόσεις	*566*	*1.033*	*794*	*1.063*
1. Ασφαλιστικά Ταμεία	14.009	12.525	12.334	10.911
Επιχορηγήσεις	13.443	11.492	11.540	9.848
Αποδόσεις	566	1.033	794	1.063
2. ΕΟΠΥΥ	1.023	1.108	1.108	774
Επιχορηγήσεις	1.023	1.108	1.108	774
Αποδόσεις	0	0	0	0
3. Νοσοκομεία	1.401	1.341	1.639	1.111
Επιχορηγήσεις	1.401	1.341	1.639	1.111
Αποδόσεις	0	0	0	0
β. Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)*	**2.815**	**3.084**	**3.080**	**2.988**
Επιχορηγήσεις	33	423	434	361
Αποδόσεις	2.782	2.661	2.646	2.627

* Οι ανωτέρω μεταβιβάσεις προέρχονται από το σύνολο των Υπουργείων.

Αποθεματικό

Για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων και έκτακτου χαρακτήρα δαπανών έχουν προβλεφθεί πιστώσεις ύψους 1.120 εκατ. ευρώ, όσες είχαν προβλεφθεί και στο επικαιροποιημένο ΜΠΔΣ.

Δαπάνες τόκων

Οι δαπάνες για τόκους προβλέπονται στα 6.150 εκατ. ευρώ ή στο 3,4% του ΑΕΠ, από 6.100 εκατ. ευρώ ή 3,3% του ΑΕΠ το 2013.

Δαπάνες για την υλοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας

Οι ταμειακές δαπάνες της κατηγορίας αυτής προβλέπεται να περιορισθούν στα 583 εκατ. ευρώ, από 650 εκατ. ευρώ στο 2013.

Δαπάνες κατά υπουργείο

Στον προϋπολογισμό κάθε υπουργείου προβλέπονται πιστώσεις για να καλυφθούν δαπάνες αποδοχών των υπαλλήλων με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, των δημόσιων λειτουργών, των ενστόλων, των διπλωματών, των ιατρών του ΕΣΥ, των αρχιερέων και ιερέων κ.λπ. Επίσης, προβλέπονται πιστώσεις για την κάλυψη των δαπανών για αποζημιώσεις λόγω υπερωριακής απασχόλησής τους, καθώς και αποζημιώσεις για συμμετοχή σε συλλογικά όργανα.

Επιπλέον ο προϋπολογισμός κάθε υπουργείου καλύπτει τις δαπάνες μετακίνησης των υπαλλήλων, τις λειτουργικές δαπάνες ενοικίων, φωτισμού, ύδρευσης, τηλεπικοινωνιών, τις ανάγκες για συντήρηση του πάσης φύσεως εξοπλισμού, τις προμήθειες αναλωσίμων και κεφαλαιουχικών αγαθών κ.λπ.

Ωστόσο, πέραν της κάλυψης των παραπάνω δαπανών που για κάθε υπουργείο αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την ομαλή λειτουργία του, προβλέπονται και πιστώσεις για ιδιαίτερες δράσεις οι οποίες αναπτύσσονται είτε από τα ίδια τα υπουργεία είτε από εποπτευόμενους φορείς τους. Τέτοιες δραστηριότητες αναφέρονται παρακάτω, για κάθε υπουργείο αναλυτικά, ως ακολούθως:

Πίνακας 3.12 Ανώτατα όρια δαπανών φορέων Κρατικού Προϋπολογισμού για τα έτη 2012-2014 (σε εκατ. ευρώ)

Φορείς	2012	2013		2014
	Απολογισμός	ΜΠΔΣ	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
1 Προεδρία της Δημοκρατίας	**4**	**4**	**3**	**4**
ΤΠ	*4*	*4*	*3*	*4*
ΠΔΕ				
2 Βουλή των Ελλήνων	**153**	**151**	**146**	**144**
ΤΠ	*153*	*149*	*145*	*142*
ΠΔΕ	*0*	*2*	*1*	*2*
3 Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρ. Διακυβέρνησης	**77**	**142**	**142**	**105**
ΤΠ	*48*	*76*	*77*	*50*
ΠΔΕ	*29*	*66*	*65*	*55*
4 Υπουργείο Εσωτερικών	**3.975**	**3.624**	**3.617**	**3.537**
ΤΠ	*3.360*	*3.477*	*3.470*	*3.395*
ΠΔΕ	*615*	*147*	*147*	*142*
5 Υπουργείο Εξωτερικών	**292**	**305**	**304**	**331**
ΤΠ	*286*	*295*	*294*	*323*
ΠΔΕ	*6*	*10*	*10*	*8*
6 Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	**3.437**	**3.412**	**3.310**	**3.124**
ΤΠ	*3.024*	*2.646*	*2.652*	*2.529*
Εξοπλιστικά προγράμματα (ταμειακή βάση)	*410*	*750*	*650*	*583*
ΠΔΕ	*3*	*16*	*8*	*12*
7 Υπουργείο Υγείας	**5.415**	**5.145**	**5.484**	**4.447**
ΤΠ	*5.370*	*5.100*	*5.379*	*4.383*
ΠΔΕ	*45*	*45*	*105*	*64*
8 Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων[1]	**556**	**580**	**590**	**599**
ΤΠ	*549*	*574*	*572*	*581*
ΠΔΕ	*7*	*6*	*18*	*18*
9 Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων	**5.792**	**5.820**	**5.396**	**5.090**
ΤΠ	*5.401*	*5.226*	*4.921*	*4.600*
ΠΔΕ	*391*	*594*	*475*	*490*
10 Υπουργείο Πολιτισμού[4]	**456**	**0**	**463**	**410**
ΤΠ	*340*		*315*	*298*
ΠΔΕ	*115*		*148*	*112*
11 Οικονομικών (πλην Γενικών Κρατικών Δαπανών)[1]	**757**	**702**	**720**	**678**
ΤΠ	*756*	*689*	*711*	*669*
ΠΔΕ	*1*	*13*	*9*	*9*

Πίνακας 3.12 Ανώτατα όρια δαπανών φορέων Κρατικού Προϋπολογισμού για τα έτη 2012-2014 (σε εκατ. ευρώ)

Φορείς	2012	2013		2014
	Απολογισμός	ΜΠΔΣ	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
12 Γενικές Κρατικές Δαπάνες[1]	**22.420**	**16.942**	**16.052**	**16.226**
ΤΠ	*8.859*	*9.385*	*8.856*	*9.307*
Τόκοι	*12.224*	*6.400*	*6.100*	*6.150*
Εξοδα εκταμίευσης δανείου στο EFSF	*541*	*130*	*140*	*70*
Καταπτώσεις εγγυήσεων	*796*	*1.027*	*956*	*699*
ΠΔΕ				
13 Υπουργείο Μακεδονίας και Θράκης	**5**	**8**	**8**	**8**
ΤΠ	*5*	*6*	*6*	*6*
ΠΔΕ	*0*	*2*	*2*	*2*
14 Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	**1.099**	**1.161**	**1.160**	**938**
ΤΠ	*827*	*721*	*720*	*506*
ΠΔΕ	*273*	*440*	*440*	*432*
15 Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	**330**	**443**	**443**	**430**
ΤΠ	*98*	*73*	*75*	*70*
ΠΔΕ	*231*	*370*	*368*	*360*
16 Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας	**15.431**	**14.251**	**14.249**	**13.029**
ΤΠ	*15.117*	*13.671*	*13.669*	*12.239*
ΠΔΕ	*313*	*580*	*580*	*790*
17 Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας	**2.499**	**5.234**	**2.267**	**2.303**
ΤΠ	*74*	*792*	*55*	*53*
ΠΔΕ	*2.425*	*4.442*	*2.212*	*2.250*
(ΠΔΕ: Περιφερειακά Προγράμματα)[2]	*(1.043)*	*(1.160)*	*(1.248)*	*(1.200)*
18 Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων[5]	**2.448**	**0**	**2.526**	**2.464**
ΤΠ	*838*		*652*	*562*
ΠΔΕ	*1.610*		*1.874*	*1.902*
19 Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου	**305**	**334**	**343**	**330**
ΤΠ	*305*	*298*	*304*	*296*
ΠΔΕ	*0*	*36*	*39*	*34*
20 Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη	**1.921**	**1.839**	**1.861**	**1.838**
ΤΠ	*1.896*	*1.778*	*1.754*	*1.742*
ΠΔΕ	*26*	*61*	*107*	*96*
21 Υπουργείο Τουρισμού	**57**	**49**	**73**	**49**
ΤΠ	*35*	*29*	*31*	*27*
ΠΔΕ	*22*	*20*	*42*	*22*
22 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	**183**	**160**	**172**	**164**
ΤΠ	183	160	172	164
ΠΔΕ[2]				
Σύνολο	**67.613**	**60.307**	**59.327**	**56.248**
Πρωτογενείς δαπάνες Τ.Π[3]	***47.529***	***45.150***	***44.831***	***41.946***
Τόκοι	***12.224***	***6.400***	***6.100***	***6.150***
Έξοδα εκταμίευσης δανείου στο EFSF	***541***	***130***	***140***	***70***
Εξοπλιστικά προγράμματα (ταμειακή βάση)	***410***	***750***	***650***	***583***
Καταπτώσεις εγγυήσεων	***796***	***1.027***	***956***	***699***
ΠΔΕ	**6.114**	**6.850**	**6.650**	**6.800**

[1] Στον Τακτικό Προϋπολογισμό των Υπουργείων Δικαιοσύνης, Οικονομικών και Γενικών Κρατικών Δαπανών, για τα έτη 2013 και 2014 περιλαμβάνονται και οι δαπάνες έκτακτων (αναδρομικών) παροχών δικαστικών 2003-2007 που θα καταβληθούν με μετρητά αντί για ειδικά ομόλογα που είχε αρχικά προβλεφθεί.

[2] Ο προϋπολογισμός του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) των Αποκεντρωμένων διοικήσεων, από το έτος 2012 και μετά εκτελείται μέσω των Περιφερειακών Προγραμμάτων του Υπουργείου Ανάπτυξης, όπου και παρατίθεται σε χωριστή γραμμή και εντός παρενθέσεων.

[3] Στην στήλη ΜΠΔΣ των πρωτογενών δαπανών 2013, περιλαμβάνονται και οι δαπάνες του Υπουργείου Υγείας για την επιχορήγηση νοσηλευτικών ι-δρυμάτων για την εξόφληση των οφειλών τους από προηγούμενα οικονομικά έτη.

[4] Οι εκτιμήσεις ΜΠΔΣ 2013 για το Υπουργείο Πολιτισμού, συμπεριλαμβάνονται στις αντίστοιχες του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων διότι κατά την ψήφιση του ΜΠΔΣ αποτελούσαν ένα ενιαίο Υπουργείο.

[5] Οι εκτιμήσεις ΜΠΔΣ 2013 για το Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, συμπεριλαμβάνονται στις αντίστοιχες του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας διότι κατά την ψήφιση του ΜΠΔΣ αποτελούσαν ένα ενιαίο Υπουργείο.

Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου προβλέπονται να καλύψουν επίσης δαπάνες για:

- επιχορήγηση του εποπτευόμενου νομικού προσώπου «Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης» (ΕΚΔΔΑ),

- παροχή υπηρεσιών Διαδικτυακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης του συστήματος ΕΡΜΗΣ – Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) – Ενιαία Κέντρα Εξυπηρέτησης, καθώς και της τηλεφωνικής υποστήριξης Call-Center 1500.

Στον προϋπολογισμό του Υπουργείου περιλαμβάνονται πιστώσεις για τις δαπάνες του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ), του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, καθώς και των Ανεξάρτητων Αρχών του Ανωτάτου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ) και του Συνηγόρου του Πολίτη.

Υπουργείο Εσωτερικών

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για τη λειτουργία των ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού μέσω:

- των αποδόσεων των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ),
- της ειδικής επιχορήγησης για την ενίσχυση των ΟΤΑ,
- των οφειλόμενων αποδόσεων παρελθόντων ετών.

Επιπροσθέτως, πιστώσεις έχουν προβλεφθεί και για τις Αυτοδιοικητικές εκλογές και Ευρωεκλογές του 2014.

Υπουργείο Εξωτερικών

Στον προϋπολογισμό του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί επιπλέον πιστώσεις ύψους 30 εκατ. ευρώ προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι δαπάνες που θα προκύψουν από την ανάληψη της Ελληνικής Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά το 1^{ο} εξάμηνο του 2014.

Επιπλέον ο προϋπολογισμός προβλέπεται να καλύψει δαπάνες για εισφορές σε Διεθνείς Οργανισμούς, καθώς και συμμετοχή της χώρας στις δαπάνες των ειρηνευτικών αποστολών του ΟΗΕ.

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Στις δαπάνες για αποδοχές του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί οι αντίστοιχες πιστώσεις, λαμβάνοντας υπόψη τη μη εφαρμογή της προβλεπόμενης περικοπής του ειδικού μισθολογίου των ενστόλων για το 2014. Επιπλέον, έχουν προβλεφθεί πιστώσεις που θα καλύψουν δαπάνες για:

- περίθαλψη των ενστόλων,
- εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού του Υπουργείου,
- συμμετοχή των Ενόπλων Δυνάμεων σε διασυμμαχικές επιχειρήσεις και ειρηνευτικές αποστολές,
- προμήθειες αμυντικού υλικού και καυσίμων και
- υποχρεώσεις που απορρέουν από την υλοποίηση των προγραμμάτων εξοπλισμού.

Υπουργείο Υγείας

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου προβλέπεται να διατεθούν για την παροχή υπηρεσιών υγείας της χώρας. Μέσω των μεταβιβάσεων των αναγκαίων πόρων από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου στα νοσηλευτικά ιδρύματα της χώρας και στον ΕΟΠΥΥ, επιδιώκεται η ομαλή και εύρυθμη λειτουργία τους, καθώς και η συνολική αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών και παροχών υγειονομικής φροντίδας προς τους πολίτες.

Επιπρόσθετα, πιστώσεις προορίζονται για την κάλυψη των αναγκών των εποπτευόμενων φορέων του Υπουργείου Υγείας (λειτουργικές δαπάνες, μισθοδοσία, δραστηριότητες), όπως επίσης και για τα προγράμματα των μονάδων ψυχικής υγείας, των δράσεων για την καταπολέμηση των ναρκωτικών και των αντίστοιχων για την αντιμετώπιση τυχόν έκτακτων καταστάσεων.

Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Αυξημένες πιστώσεις προβλέπονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου για την καταβολή της 5ης δόσης της έκτακτης παροχής για τους δικαστικούς λειτουργούς, ύψους 94 εκατ. ευρώ. Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού καλύπτουν, μεταξύ άλλων και δαπάνες, για τη λειτουργία των δύο ανεξάρτητων Αρχών, της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών.

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Στον προϋπολογισμό του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί οι απαραίτητες πιστώσεις για:

- τη συνέχιση του προγράμματος πρόσθετης διδακτικής στήριξης,
- τη συνέχιση του προγράμματος καθαριστριών στις σχολικές μονάδες της χώρας,
- την απρόσκοπτη λειτουργία των επιχορηγούμενων από το Υπουργείο φορέων (ΑΕΙ, ΤΕΙ κ.λπ. ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ),
- την καταβολή των εισφορών σε διεθνείς οργανισμούς, κυρίως για την κάλυψη υποχρεώσεων της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας,
- τη στήριξη των ερευνητικών φορέων,
- την κάλυψη λειτουργίας των δημόσιων ΙΕΚ,
- την κάλυψη διαφοράς κομίστρου από την παροχή του δικαιώματος μειωμένης μετακίνησης φοιτητών ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας, και
- την προμήθεια φοιτητικών συγγραμμάτων.

Οι πολιτικές και οι δράσεις του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων αφορούν το σύνολο του εκπαιδευτικού συστήματος (και στις 3 βαθμίδες), αλλά και τους τομείς της Δια Βίου Μάθησης και της Έρευνας και Τεχνολογίας.

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου προβλέπεται να καλύψουν κυρίως δαπάνες για την επιχορήγηση αθλητικών ομοσπονδιών και πολιτιστικών φορέων για την υποστήριξη και προώθηση των δράσεων του Πολιτισμού, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, καθώς και τη στήριξη και ανάπτυξη του Αθλητισμού.

Υπουργείο Οικονομικών

Πέραν των πιστώσεων που έχουν προβλεφθεί για τη λειτουργία του Υπουργείου, περιλαμβάνονται πιστώσεις για τη Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης, τη Γενική Γραμματεία του Πρωθυπουργού, το πολιτικό γραφείο του Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, το πολιτικό γραφείο του Υπουργού Επικρατείας, το πολιτικό γραφείο του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό, τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, τις Γενικές Γραμματείες Ενημέρωσης και Επικοινωνίας και Μέσων Ενημέρωσης, καθώς και το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

Στον προϋπολογισμό του Υπουργείου περιλαμβάνονται και οι αναγκαίες πιστώσεις για την κάλυψη των αναγκών της νεοσυσταθείσας Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων, καθώς επίσης και για τη συμμετοχή της Ελλάδας στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

Υπουργείο Μακεδονίας και Θράκης

Στις πιστώσεις του Υπουργείου περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων και δαπάνες για επιχορήγηση του εποπτευόμενου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου «Κέντρο Διαφύλαξης Αγιορείτικης Κληρονο-

μιάς» (ΚΕΔΑΚ), καθώς και του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου «Αλεξάνδρεια Ζώνη Καινοτομίας» (ΑΖΚ). Επίσης έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για την ενίσχυση ειδικών δράσεων σε περιοχές της Μακεδονίας και Θράκης.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου σημαντικό μέρος των πιστώσεων προβλέπεται να διατεθεί για την κάλυψη δαπανών:

- καταβολής ενισχύσεων στη γεωργία, όπως αποκατάσταση ζημιών από πλημμύρες σε εγγειοβελτιωτικά έργα κ.λπ.,
- καταβολής επιδοτήσεων για την υλοποίηση αγροπεριβαλλοντικών προγραμμάτων και προγραμμάτων όπως η εξισωτική αποζημίωση, η πρόωρη συνταξιοδότηση κ.λπ.,
- χορήγησης ενισχύσεων από εθνικούς πόρους στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων Πολιτικής Σχεδίασης Έκτακτης Ανάγκης (ΠΣΕΑ),
- κάλυψης του ελλείμματος του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ).

Πίνακας 3.13 Οικονομικές ενισχύσεις στον αγροτικό τομέα (σε εκατ. ευρώ)

	2012	2013	2014	Μεταβολή %	
	Πραγματ/σεις	Εκτιμήσεις Πραγμ/σεων	Προβλέψεις	2013/12	2014/13
Από εθνικούς πόρους	**4.963**	**4.047**	**3.657**	**-18,5**	**-9,6**
Εθνικές ενισχύσεις προσανατολισμού και διαρθρώσεων*	11	36	25	243,1	-31,4
Οικονομικές ενισχύσεις με ευρωπαϊκή συμμετοχή	375	366	286	-2,3	-22,1
Εθνική συμμετοχή προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από ΕΕ	15	18	20	22,7	10,8
Κάλυψη ελλείμματος Ειδικού Λογ/σμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ)	239	138	50	-42,3	-63,7
Επιδοτήσεις επιτοκίων	41	39	40	-5,6	2,6
Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ΥΠΑΑΤ (εθνικό σκέλος)	30	10	12	-66,7	20,0
Συντάξεις ΟΓΑ**	3.679	2.955	2.797	-19,7	-5,4
Πληρωμές μέσω ΕΛΓΑ***	101	142	139	40,9	-2,0
Επιστροφή ΕΦΚ πετρελαίου κινητήρων που χρησιμοποιείται αποκλειστικά στη γεωργία	164	162	108	-1,2	-33,3
Επιστροφές ΦΠΑ στους αγρότες	308	180	180	-41,6	0,0
Από ΕΕ (FEOGA – Εγγυήσεις)	**2.291**	**2.336**	**2.125**	**2,0**	**-9,0**
Γενικό σύνολο οικονομικών ενισχύσεων στον αγροτικό τομέα	**7.254**	**6.383**	**5.782**	**-12,0**	**-9,4**

* Στις εθνικές ενισχύσεις προσανατολισμού και διαρθρώσεων περιλαμβάνονται και οι ενισχύσεις ΠΣΕΑ που καταβάλλονται μέσω του ΕΛΓΑ.
** Στις συντάξεις ΟΓΑ περιλαμβάνεται και αυτές του κλάδου της υποχρεωτικής ασφάλισης.
*** Στις πληρωμές μέσω ΕΛΓΑ περιλαμβάνονται οι αποζημιώσεις φυτικού και ζωικού κεφαλαίου, καθώς και τα προγράμματα ενεργητικής προστασίας.

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως, μέσω της επιχορήγησης, δραστηριότητες σε:

- εποπτευόμενους από το Υπουργείο φορείς, όπως το Εθνικό Κέντρο Βιώσιμης και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΒΑΑ), ο Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθηνών (ΟΡΣΑ), ο Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Θεσσαλονίκης (ΟΡΣΘ), το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ), προκειμένου αυτά να συνεχίσουν απρόσκοπτα το επιστημονικό και ερευνητικό τους έργο,
- Δήμους στους οποίους είναι εγκατεστημένα και λειτουργούν διυλιστήρια, για την υλοποίηση περιβαλλοντικών προγραμμάτων.

Επίσης προβλέπονται πιστώσεις για:

- τις αποδόσεις εσόδων στο εποπτευόμενο από το Υπουργείο νομικό πρόσωπο «Πράσινο Ταμείο»,
- την υλοποίηση προγραμμάτων προστασίας του δασικού πλούτου, καθώς και
- επιδοτήσεις κατόχων άδειας εμπορίας πετρελαιοειδών, για την κάλυψη αναγκών των κατοίκων των προβληματικών περιοχών της χώρας, σε πετρελαιοειδή προϊόντα.

Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας

Το μεγαλύτερο μέρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού του Υπουργείου προβλέπεται να διατεθεί για στήριξη του ασφαλιστικού συστήματος, μέσω των επιχορηγήσεων σε Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης.

Παράλληλα, λαμβάνεται μέριμνα για υλοποίηση ειδικότερων δράσεων με στόχο την ανακούφιση ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων από τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης, όπως:

- η καταβολή του ενιαίου επιδόματος στήριξης τέκνων και του ειδικού επιδόματος τρίτεκνων και πολύτεκνων,
- δράσεις για τη διευκόλυνση μετακίνησης των Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (ΑΜΕΑ) με συγκοινωνιακά μέσα,
- η εφαρμογή, για πρώτη φορά, πιλοτικού προγράμματος ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος που θα διατίθεται σε άτομα και οικογένειες που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας,
- η ενίσχυση του ΟΑΕΔ προκειμένου ο Οργανισμός να λειτουργήσει πρόγραμμα αρωγής σε μακροχρόνια ανέργους,
- η λειτουργία των νέων Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας και η εξασφάλιση της χρηματοδότησης αυτών για μια συνεκτική και αποτελεσματική προνοιακή πολιτική.

Τέλος, μέσω της πολιτικής μετεγκατάστασης ορισμένων Υπηρεσιών σε ιδιόκτητα κτήρια εξοικονομούνται πόροι από τη μείωση των λειτουργικών δαπανών του Υπουργείου.

Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου προβλέπεται να καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- την προώθηση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας,
- τον έλεγχο των τιμών και της ποιότητας των προϊόντων,
- την τήρηση της ισχύουσας αγορανομικής νομοθεσίας και την προστασία και ενημέρωση του καταναλωτικού κοινού,
- την ανάπτυξη και προώθηση των εξαγωγών προϊόντων και υπηρεσιών,
- την προαγωγή και εφαρμογή της τυποποίησης προϊόντων και υπηρεσιών.

Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου προβλέπεται, μεταξύ άλλων, να καλύψουν δαπάνες για:

- την επιχορήγηση των συγκοινωνιακών φορέων (ΟΣΥ, ΟΑΣΘ, ΟΣΕ, ΤΡΑΙΝΟΣΕ κ.λπ.),
- τις ανάγκες των εποπτευόμενων φορέων (ΟΑΣΠ, ΕΥΔΑΠ Παγίων και ΕΥΑΘ Παγίων) και των υπό συγχώνευση ΘΕΜΙΣ ΑΕ, ΟΣΚ ΑΕ και ΔΕΠΑΝΟΜ ΑΕ,
- τη λειτουργία της Ρυθμιστικής Αρχής Σιδηροδρόμων και της Επιτροπής Διερεύνησης Ατυχημάτων και Ασφάλειας Πτήσεων,
- τον εξοπλισμό, την εκτέλεση εργασιών, κατασκευή έργων, συντήρηση, βελτίωση και επέκταση των εγκαταστάσεων των αερολιμένων της χώρας.

Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου

Στις δαπάνες για αποδοχές του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί οι αντίστοιχες πιστώσεις, λαμβάνοντας υπόψη τη μη εφαρμογή της προβλεπόμενης περικοπής του ειδικού μισθολογίου των ενστόλων για το 2014. Επιπλέον, έχουν προβλεφθεί πιστώσεις που θα καλύψουν δαπάνες για:

- την απρόσκοπτη μετακίνηση του επιβατικού κοινού στη νησιωτική επικράτεια με την επιδότηση των άγονων γραμμών,
- την αντιμετώπιση της λαθρομετανάστευσης καθώς και την αποτελεσματική φύλαξη των θαλασσίων οδών εισόδου στη χώρα,
- τις δράσεις που συνδέονται με τον πολιτισμό, τον αθλητισμό, την προστασία της εθνικής κληρονομιάς και της αρχιτεκτονικής των νησιωτικών περιοχών,
- τις δράσεις που συνδέονται με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας στον τομέα της ναυτιλίας,
- την εκπαίδευση των στελεχών του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής, τη ναυτική εκπαίδευση, την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας και την ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής στη θάλασσα κ.λπ.

Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη

Στις δαπάνες για αποδοχές του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί οι αντίστοιχες πιστώσεις, λαμβάνοντας υπόψη τη μη εφαρμογή της προβλεπόμενης περικοπής του ειδικού μισθολογίου των ενστόλων για το 2014. Επιπλέον, έχουν προβλεφθεί πιστώσεις που θα καλύψουν δαπάνες για:

- την ενίσχυση της λειτουργίας των αστυνομικών επιχειρησιακών μονάδων για την αστυνόμευση και προστασία των πολιτών, την προμήθεια σύγχρονων και αποτελεσματικών μέσων προστασίας του προσωπικού, τη συντήρηση, προμήθεια ανταλλακτικών και τεχνική υποστήριξη των υπηρεσιακών οχημάτων,
- την προστασία των δασών από πυρκαγιές και την πτητική και τεχνική υποστήριξη των μέσων δασοπυρόσβεσης του Πυροσβεστικού Σώματος,
- την προστασία των συνόρων της χώρας και την αντιμετώπιση της λαθρομετανάστευσης,
- τη σίτιση, περίθαλψη και διαμονή των προσωρινά κρατούμενων στα κατά τόπους προαναχωρησιακά κέντρα και στα κέντρα πρώτης υποδοχής, σε εναρμόνιση με τις διεθνώς επικρατούσες συνθήκες,
- την πολιτική ασύλου και πρώτης υποδοχής υπηκόων τρίτων χωρών,
- την αντιμετώπιση των συνεπειών εκτάκτων φυσικών καταστροφών.

Υπουργείο Τουρισμού

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- την προβολή της χώρας στο εξωτερικό και την ανάδειξή της ως ελκυστικού τουριστικού προορισμού και
- την τουριστική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Αποκεντρωμένες Διοικήσεις

Στις πιστώσεις του προϋπολογισμού των 7 Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της χώρας περιλαμβάνονται και οι αντίστοιχες πιστώσεις για τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- Εσωτερικών Υποθέσεων, μεταξύ άλλων για θέματα αλλοδαπών και μετανάστευσης,
- Χωροταξίας και Περιβαλλοντικής Πολιτικής και
- Δασών και Αγροτικών Υποθέσεων.

Σημειώνεται ότι κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους από τα Υπουργεία Εσωτερικών, Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής, καθώς και Μεταφορών και Δικτύων μεταβιβάζονται πιστώσεις στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, που αφορούν είτε στην αντιμετώπιση λειτουργικών δαπανών των παραπάνω υπηρεσιών για δράσεις αρμοδιότητάς τους, είτε για την επιχορήγηση των ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού για συγκεκριμένο σκοπό.

3.3 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων έτους 2014

Το ΠΔΕ 2014 προβλέπεται να φθάσει τα 6.800 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 2,3% σε σχέση με την εκτιμώμενη εκτέλεση του 2013. Οι δαπάνες αυτές αντιπροσωπεύουν το 3,7% του ΑΕΠ και κατανέμονται σε 6.100 εκατ. ευρώ για την προώθηση των έργων που θα χρηματοδοτηθούν και από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε 700 εκατ. ευρώ για τα έργα που θα χρηματοδοτηθούν αποκλειστικά από εθνικούς πόρους.

Η αναπτυξιακή πολιτική προωθείται με την εντατικοποίηση της υλοποίησης των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007-2013 που εισέρχονται στην τελική τους φάση. Σε ό,τι αφορά τις δράσεις του ΕΣΠΑ, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στους τομείς των μεγάλων έργων υποδομών (οδικά έργα, σιδηρόδρομοι, μετρό κ.λπ.), της επιχειρηματικότητας (κυρίως στους τομείς της μεταποίησης και του τουρισμού), της δημιουργίας απασχόλησης, της εκπαίδευσης και κατάρτισης, της υγείας και πρόνοιας, των έργων για την προστασία του περιβάλλοντος, των έργων υποδομών των ΟΤΑ όλης της χώρας και των δράσεων για τη διοικητική μεταρρύθμιση.

Αναφορικά με το σκέλος του ΠΔΕ που χρηματοδοτείται αποκλειστικά από εθνικούς πόρους, η επιλογή των έργων θα γίνει με γνώμονα τη συμπληρωματικότητα, τις συνέργειες και τη σκοπιμότητά τους σε σχέση με την εκτέλεση έργων συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ καθώς και τους περιορισμένους πόρους του Προγράμματος.

Θα χρηματοδοτηθούν δράσεις που θα συμβάλουν στην ορθολογική οργάνωση και τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης, στην υλοποίηση κοινωνικών προγραμμάτων για τις πλέον ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού (κοινωνική πρόνοια, λαϊκή κατοικία, καταπολέμηση της ανεργίας κ.λπ.), έργα για την αποκατάσταση ζημιών σε υποδομές, καθώς και ενισχύσεις σε πληγέντες από σεισμούς, πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές.

Πίνακας 3.14 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα 2012 (δομή με έτος βάσης το 2012) (σε εκατ. ευρώ)

Υπουργείο - Φορέας	2012	
	Πραγματοποιήσεις	Συμμετοχή %
Βουλή των Ελλήνων	0	0
Εσωτερικών	615	10,05
Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	29	0,47
Οικονομικών	1	0,01
Εξωτερικών	6	0,09
Εθνικής Άμυνας	3	0,05
Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας	1.440	23,53
Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	231	3,77
Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων	391	6,38
Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων	1.610	26,29
Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	313	5,11
Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης	45	0,74
Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	223	3,64
Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	7	0,12
Προστασίας του Πολίτη	28	0,45
Πολιτισμού και Τουρισμού	137	2,25
Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	1.043	17,03
Σύνολο	**6.122**	**100,00**

Σημείωση: Από τις συνολικές πληρωμές 6.122 εκατ. ευρώ ποσό 307,25 εκατ. ευρώ αφορά δαπάνες έργων ΠΔΕ που πληρώνονται μέσω ΤΠ, ενώ ποσό 8 εκατ. ευρώ αφορά δαπάνες που δεν ενταλματοποιήθηκαν.

Πίνακας 3.15 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα 2013-2014 (δομή με έτος βάσης το 2014) (σε εκατ. ευρώ)

Υπουργείο - Φορέας	2013				2014			
	Εκτιμήσεις Πραγματοποιήσεων			Συμμετοχή %	Προϋπολογισμός			Συμμετοχή %
	Συγχρ/νες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο		Συγχρ/νες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο	
Βουλή των Ελλήνων	1	0	1	0,02	2	0	2	0,03
Εσωτερικών	132	15	147	2,21	130	12	142	2,09
Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρον. Διακυβέρνησης	65	0	65	0,98	55	0	55	0,81
Οικονομικών	8	1	9	0,14	8	1	9	0,13
Εξωτερικών	6	4	10	0,15	6	2	8	0,12
Εθνικής Άμυνας	5	3	8	0,12	10	2	12	0,18
Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας*	1.804	408	2.212	33,26	1.925	325	2.250	33,09
(Περιφερειακά προγράμματα)	(1.085)	(163)	(1.248)	(18,77)	(1.080)	(120)	(1.200)	(17, 65)
Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων	1.700	174	1874	28,18	1750	152	1902	27,97
Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	350	18	368	5,53	350	10	360	5,29
Παιδείας και Θρησκευμάτων	371	104	475	7,14	400	90	490	7,21
Πολιτισμού και Αθλητισμού	118	30	148	2,23	82	30	112	1,65
Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας	545	35	580	8,72	770	20	790	11,62
Υγείας	90	15	105	1,58	50	14	64	0,94
Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	430	10	440	6,62	420	12	432	6,35
Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	17	1	18	0,27	15	3	18	0,26
Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη	101	6	107	1,61	90	6	96	1,41
Τουρισμού	34	8	42	0,63	14	8	22	0,32
Ναυτιλίας	22	17	39	0,59	22	12	34	0,50
Μακεδονίας και Θράκης	1	1	2	0,03	1	1	2	0,03
Σύνολο	**5.800**	**850**	**6.650**	**100,00**	**6.100**	**700**	**6.800**	**100,00**

* Από τις συνολικές εκτιμήσεις ύψους 6.650 εκατ. ευρώ ποσό 5 εκατ. ευρώ αφορά δαπάνες ΠΔΕ που πληρώνονται μέσω ΤΠ.

Συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ΠΔΕ

Βασική πηγή εσόδων για την χρηματοδότηση των έργων του ΠΔΕ αποτελούν οι εισροές από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το σκέλος του ΠΔΕ που συγχρηματοδοτείται θα ανέλθει σε 6.100 εκατ. ευρώ και θα περιλαμβάνει επιχειρησιακά προγράμματα που θα μπορούν να χρηματοδοτηθούν παράλληλα από πόρους δύο προγραμματικών περιόδων.

Ειδικότερα επιδιώκεται η ολοκλήρωση των επιχειρησιακών προγραμμάτων της περιόδου 2007-2013 του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ), που έχουν εισέλθει στην τελική φάση υλοποίησής τους και η ομαλή μετάβαση στη νέα προγραμματική περίοδο. Επιπροσθέτως επιδιώκεται η βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων της νέας προγραμματικής περιόδου 2014-2020 του ΕΣΠΑ, ώστε να επιτευχθεί συνολικά το μέγιστο δυνατό αναπτυξιακό αποτέλεσμα και να επανέλθει η ελληνική οικονομία, το συντομότερο δυνατό, σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς – ΕΣΠΑ 2007-2013

- **Βασικοί άξονες δράσης και στόχοι**

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) που αποτελεί το έγγραφο αναφοράς για τον προγραμματισμό των Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εθνικό επίπεδο για την περίοδο 2007-2013, έχει ως βασικούς άξονες δράσης την προώθηση της καινοτομίας και της έρευνας, την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της κοινωνίας της γνώσης, την επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο και σε βιώσιμες υποδομές, και την αναβάθμιση της δημόσιας διοίκησης.

Στόχοι του ΕΣΠΑ αποτελούν η διεύρυνση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της χώρας, η επίτευξη βιώσιμου ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης, η αύξηση της παραγωγικότητας σε επίπεδα υψηλότερα του

μέσου κοινοτικού όρου, η τόνωση της απασχόλησης, η επίτευξη της πραγματικής σύγκλισης και η βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των πολιτών χωρίς αποκλεισμούς.

- **Πρόοδος υλοποίησης σε μεγέθη**

Οι συνολικά διατιθέμενοι πόροι του ΕΣΠΑ σε όρους συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης ανέρχονται σε 24,3 δισ. ευρώ. Με βάση πρόσφατα στοιχεία, οι εντάξεις έργων στο ΕΣΠΑ ανέρχονται σε 34,8 δισ. ευρώ, οι νομικές δεσμεύσεις σε 24,8 δισ. ευρώ και οι καταχωρημένες δαπάνες σε 14,2 δισ. ευρώ, που αντιστοιχεί σε ποσοστό απορρόφησης 58,7%.

Ειδικότερα, αναφορικά με τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, οι συνολικά διατιθέμενοι πόροι σε όρους συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης ανέρχονται σε 14,2 δισ. ευρώ, έχουν ενταχθεί έργα συνολικού προϋπολογισμού 20,1 δισ. ευρώ και οι καταχωρημένες δαπάνες ανέρχονται σε 8,8 δισ. ευρώ (απορρόφηση 62,4%). Αντίστοιχα, στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα οι συνολικά διατιθέμενοι πόροι, σε όρους συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης, ανέρχονται σε 9,6 δισ. ευρώ, έχουν ενταχθεί έργα συνολικού προϋπολογισμού 14,2 δισ. ευρώ και οι καταχωρημένες, μέχρι σήμερα, δαπάνες ανέρχονται σε 5,6 δισ. ευρώ (απορρόφηση 58,6%).

Γενικότερα, η απορρόφηση των πόρων του ΕΣΠΑ εξελίσσεται ομαλά και σε όρους συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης, από την έναρξη της επιλέξιμης περιόδου μέχρι σήμερα, τα ποσοστά έχουν ως εξής: 3,8% το 2009, 18,8% το 2010, 31,5% το 2011 και 45,8% το 2012.

Ο στόχος του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής για την απορρόφηση το 2012 ανερχόταν σε 3,7 δισ. ευρώ σε όρους κοινοτικής συνδρομής και καλύφθηκε στο 87,3%, με αντίστοιχες πραγματικές δαπάνες ύψους 3,3 δισ. ευρώ.

Ο ετήσιος στόχος απορρόφησης για το 2013 ανέρχεται σε 3,9 δισ. ευρώ κοινοτική συνδρομή (που αντιστοιχεί σε δημόσια δαπάνη ύψους 4,2 δισ. ευρώ). Έχει ήδη καλυφθεί το 69,3% και εκτιμάται ότι θα υπάρξει πλήρης επίτευξη του στόχου. Η εκτίμηση αυτή ενισχύεται και από το γεγονός ότι ο στόχος του α' εξαμήνου που ανερχόταν σε κοινοτική συνδρομή ύψους 1,3 δισ. ευρώ υπερκαλύφθηκε σε ποσοστό 169,3%.

Κύριες υλοποιούμενες δράσεις

- **Μεγάλα οδικά έργα**
  Με την πρόσφατη αναθεώρηση των προγραμμάτων εξασφαλίστηκαν οι απαιτούμενοι επιπρόσθετοι πόροι για τα μεγάλα οδικά έργα. Το ανωτέρω αποτελούσε προϋπόθεση της ΕΕ προκειμένου να προχωρήσει η υλοποίηση των έργων αυτών. Η τελική έγκριση της ΕΕ αναμένεται μέχρι τέλους του έτους.

- **Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας**
  Οι δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας που προωθούνται μέσω του ΕΣΠΑ και των Επιχειρησιακών του Προγραμμάτων στοχεύουν στη δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, καθώς και στη δημιουργία επιπλέον θέσεων εργασίας. Ταυτόχρονα επιδιώκεται η ανάπτυξη και προσέλκυση δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας σε τομείς υψηλής τεχνολογίας, με αυξημένες απαιτήσεις σε επιστημονικό δυναμικό.

  Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ έχουν υλοποιηθεί και υλοποιούνται δράσεις ενίσχυσης επιχειρηματικότητας συνολικού προϋπολογισμού 5,6 δισ. ευρώ, ενώ έχει χορηγηθεί μέχρι στιγμής ποσό ύψους 3,1 δισ. ευρώ με όρους δημόσιας δαπάνης.

  Πρόσφατα, ολοκληρώθηκε η επιλογή 17.000 μικρομεσαίων επιχειρήσεων που θα επιδοτηθούν για την πραγματοποίηση επενδυτικών σχεδίων, ο συνολικός προϋπολογισμός των οποίων προβλέπεται ότι θα φτάσει τα 2 δισ. ευρώ.

Παράλληλα, προωθείται η ενίσχυση επιχειρηματικότητας μέσω των Νέων Χρηματοδοτικών Εργαλείων και Ταμείων (JEREMIE, JESSICA, Ελληνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης, Ελληνικό Ταμείο Εγγυήσεων Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για ΜΜΕ, Ταμείο Χαρτοφυλακίου ΕΝΑΛΙΟ).

- **Ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης – αντιμετώπιση ανεργίας/φτώχειας**
  Το ΕΠ «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013 αποτελεί βασικό εργαλείο για την υποστήριξη των ανέργων, των εργαζομένων και των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Με δεδομένη την οικονομική κρίση και τις δυσμενείς επιπτώσεις της στην αγορά εργασίας έχει καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για την επιτάχυνση της υλοποίησης, την ανακατανομή των πόρων και την χρηματοδοτική ενίσχυση του συγκεκριμένου Επιχειρησιακού Προγράμματος με στόχο την προώθηση της υλοποίησης των κομβικών του δράσεων, στο επίκεντρο των οποίων βρίσκονται οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και η ενίσχυση της κοινωνικής διάστασής του.

- **Αναθεώρηση ΕΠ**
  Ολοκληρώθηκε στο τέλος Σεπτεμβρίου η υποβολή των αναθεωρημένων προγραμμάτων στην ΕΕ και αναμένεται η έγκρισή τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Βασικοί στόχοι της αναθεώρησης είναι η επιτάχυνση του ρυθμού απορρόφησης των πόρων και η διοχέτευσή τους στην πραγματική οικονομία και στην κοινωνία. Επιπλέον προωθείται η εξασφάλιση των πόρων που απαιτούνται για την επανεκκίνηση των αυτοκινητοδρόμων, την κάλυψη των κοινωνικών αναγκών, την ανάσχεση της ανεργίας, και τη στήριξη του κοινωνικού ιστού με δράσεις όπως οι βρεφονηπιακοί σταθμοί και η κοινωφελής εργασία. Τέλος έχει δρομολογηθεί η ενίσχυση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και των αξόνων προτεραιότητας που παρουσιάζουν υψηλές επιδόσεις και έχουν ανάγκη υποστήριξης με πρόσθετους πόρους.

Σχεδιασμός νέας προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020

Η Ελλάδα κατάφερε να εξασφαλίσει ένα πολύ σημαντικό συνολικό προϋπολογισμό για την περίοδο 2014-2020. Η αξιοποίηση των αναπτυξιακών πόρων των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) για την περίοδο 2014-2020 αποτελεί σημαντική ευκαιρία για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών, αναπτυξιακών και κοινωνικών προβλημάτων και τη στροφή σε ένα νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα που θα είναι στηριγμένο στις δυνατότητες της χώρας και στην εξειδίκευση και τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των Περιφερειών της.

Η στρατηγική που θα διέπει το νέο ΕΣΠΑ πρόκειται να κλιμακωθεί χρονικά ξεκινώντας εμπροσθοβαρώς με την αντιμετώπιση του οξύτατου προβλήματος της ανεργίας και της αυξανόμενης ανέχειας που μαστίζουν την Ελληνική κοινωνία και οδηγούν μεγάλα τμήματα του πληθυσμού κάτω από το όριο της φτώχειας.

Οι συνοπτικές κατευθύνσεις Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής/Κύριοι άξονες συνοψίζονται στα ακόλουθα σημεία:

- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.
- Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού-ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην αντιμετώπιση των συνεπειών της ανεργίας, και ιδιαίτερα της ανεργίας των νέων, μέσω σειράς δράσεων που αποσκοπούν στο να προσφέρουν στους ανέργους τη δυνατότητα να επωφεληθούν της επιδοτούμενης πρακτικής άσκησης σε επιχειρήσεις και φορείς του Δημοσίου.
- Προστασία του περιβάλλοντος-μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον.
- Ανάπτυξη-εκσυγχρονισμός-συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.
- Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.

Προγράμματα ΠΔΕ χρηματοδοτούμενα αμιγώς από εθνικούς πόρους

Στο ΠΔΕ που χρηματοδοτείται αποκλειστικά από εθνικούς πόρους και θα ανέλθει στα 700 εκατ. ευρώ το 2014, η επιλογή των έργων θα γίνει με κριτήριο τη συμπληρωματικότητα, τις συνέργειες και την σκοπιμότητά τους σε σχέση με την εκτέλεση έργων συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ. Οι κατηγορίες έργων που χρηματοδοτούνται περιλαμβάνουν κυρίως επενδυτικές δραστηριότητες των ΟΤΑ β΄ βαθμού σε όλη τη χώρα, ενισχύσεις των ιδιωτικών επενδύσεων στο πλαίσιο υλοποίησης των αναπτυξιακών νόμων, δαπάνες για την αποκατάσταση ζημιών σε έργα υποδομής και ενισχύσεις σε πληγέντες από σεισμούς, πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές.

Το ΠΔΕ, πέραν της χρηματοδότησης των παραπάνω τομέων, συμβάλλει στο πλαίσιο της ασκούμενης κοινωνικής πολιτικής και στην υποβοήθηση κοινωνικών ομάδων με ιδιαίτερα προβλήματα διαθέτοντας αποκλειστικά εθνικούς πόρους για τη κοινωνική πρόνοια, τη λαϊκή κατοικία, την καταπολέμηση της ανεργίας, τη δωρεάν κρατική αρωγή στους σεισμόπληκτους κ.λπ.

Δράσεις κατά Υπουργείο

Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων

Η σημαντική συμβολή του ΠΔΕ στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας αποτυπώνεται στα μεγάλα έργα υποδομών που υλοποιεί το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις που αφορούν στην κατασκευή των εθνικών οδικών αξόνων, στην κατασκευή των έργων Μετρό, στον εκσυγχρονισμό του ΟΣΕ, στην κατασκευή της επέκτασης του Προαστιακού Σιδηροδρόμου Αθηνών, στα λιμενικά έργα και στα έργα για τα αεροδρόμια, στα εγγειοβελτιωτικά έργα, καθώς και στα έργα του συνολικού εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου της χώρας. Επίσης, υλοποιούνται έργα για τη βελτίωση των υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης.

Για τις ανωτέρω δράσεις έχουν προβλεφθεί πιστώσεις ύψους 1.902 εκατ. ευρώ, ήτοι το 28,0% του συνόλου των πιστώσεων του ΠΔΕ 2014.

Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης των ιδιωτικών επενδύσεων, το ΠΔΕ χρηματοδοτεί δράσεις της βιομηχανίας-βιοτεχνίας, του τουρισμού, της προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς και του πρωτογενούς τομέα. Για το σκοπό αυτό, σημαντικό εργαλείο αποτελεί ο αναπτυξιακός νόμος που στηρίζει την ανάπτυξη, τόσο των νέων, όσο και των υφιστάμενων βιομηχανικών, βιοτεχνικών και ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, των μονάδων γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής, τον εκσυγχρονισμό τους, την προώθηση των νέων τεχνολογιών και της καινοτομίας, τη συνέργεια και δικτύωση των επιχειρήσεων, την απασχόληση και την ανάπτυξη της περιφέρειας.

Επίσης, μέσω του ΠΔΕ, το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας παρεμβαίνει για τη στήριξη της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, με την υλοποίηση προγράμματος που ενισχύει τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης, του τουρισμού, του εμπορίου και των υπηρεσιών.

Επιπλέον, για την ανάπτυξη και ενίσχυση των υπηρεσιών εμπορίου ενισχύονται δράσεις που αφορούν στον εκσυγχρονισμό χερσαίων εμπορευματικών και οδικών μεταφορών.

Τέλος, το Υπουργείο αναπτύσσει παρεμβάσεις γενικότερου οικονομικού σχεδιασμού, καθώς και δράσεις για την τεχνική υποστήριξη εφαρμογής του προγράμματος και υλοποίησης έργων περιφερειακού επιπέδου (Ειδικά Αναπτυξιακά Προγράμματα).

Για τις ανωτέρω δράσεις έχουν προβλεφθεί πιστώσεις συνολικού ύψους 2.250 εκατ. ευρώ, ήτοι το 33,1% του συνόλου των πιστώσεων του ΠΔΕ 2014, εκ των οποίων ποσό ύψους 1.200 εκατ. ευρώ (17,6%) αφορούν περιφερειακά προγράμματα.

Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης - Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας

Δράσεις που αφορούν στην προώθηση της απασχόλησης, ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού κρίνονται ζωτικής σημασίας στο πλαίσιο του σημερινού ευμετάβλητου εργασιακού περιβάλλοντος. Ο ρόλος της κατάρτισης και εκπαίδευσης καθίσταται πρωταρχικός, τόσο για τους άνεργους, όσο και για τους εργαζόμενους, με ιδιαίτερη βαρύτητα στους νέους και τις γυναίκες, στο τομέα της ενίσχυσης των προοπτικών απασχόλησης, αλλά και της επαγγελματικής ανέλιξης αντίστοιχα.

Το ΠΔΕ στηρίζει τις παραπάνω δράσεις, μέσω χρηματοδοτικών ενισχύσεων για την ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών σε όλους σχεδόν τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, με προτεραιότητα σε κλάδους και τομείς της οικονομίας που ενσωματώνουν την καινοτομία. Θεματικά εργαστήρια, υπηρεσίες καθοδήγησης, ενδυνάμωση της επιχειρηματικής υποστήριξης, καθώς και παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης των νέων αποτελούν ορισμένα από τα μέσα επίτευξης των παραπάνω στόχων. Ειδικά για τους νέους ενισχύονται συστηματικά προγράμματα μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία, ώστε να υποστηριχθεί η απόκτηση πρώτης εργασιακής εμπειρίας, καθώς και η προώθηση της επιχειρηματικότητας.

Στις δαπάνες για την Υγεία-Πρόνοια περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, δαπάνες για εξοπλισμό των νοσοκομείων, για λειτουργία παιδικών σταθμών και γηροκομείων, για δημιουργία δομών αποασυλοποίησης ψυχικά ασθενών και δομών παροχής φροντίδας ψυχικής υγείας, καθώς και δαπάνες για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών.

Τέλος, σημαντική παράμετρο αποτελεί η συνέργεια με δράσεις άλλων Υπουργείων με σκοπό το συντονισμό και τη συμπληρωματικότητα των δράσεων, ώστε να επιτευχθούν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα.

Συνολικά, οι προβλεπόμενες πιστώσεις για τις ανωτέρω δράσεις ανέρχονται σε 854 εκατ. ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στο 12,6% του συνόλου του ΠΔΕ 2014.

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων - Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Οι επενδυτικές δαπάνες για την Παιδεία, τον Πολιτισμό, και τον Αθλητισμό αποτελούν σημαντικό μέρος του ΠΔΕ μέσα από τη στήριξη δράσεων που συμβάλλουν στην πνευματική, πολιτιστική και κοινωνική ανάπτυξη. Η εκπαίδευση, η επιστημονική έρευνα, η τεχνολογία και η καινοτομία ως βασικά στοιχεία της οικονομίας της γνώσης, συμβάλλουν σημαντικά στην αύξηση της παραγωγικότητας και στη ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας.

Ειδικότερα στον τομέα της Παιδείας καταβάλλεται τεράστια προσπάθεια για τον εκσυγχρονισμό των υποδομών και τη διάχυση της γνώσης στους νέους. Τα έργα της παιδείας περιλαμβάνουν υποδομές, κτιριακές εγκαταστάσεις και εξοπλισμό των ΑΕΙ και των ΤΕΙ, αλλά και των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Η ταχύτητα των τεχνολογικών και οργανωτικών αλλαγών στην παραγωγική διαδικασία δημιουργεί συνεχώς την ανάγκη απόκτησης νέων γνώσεων και ανάπτυξης ποικίλων δεξιοτήτων στο κοινωνικό σύνολο. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται μέσω των δράσεων του επιχειρησιακού προγράμματος Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση, το μεγαλύτερο μέρος του οποίου υλοποιεί το Υπουργείο Παιδείας.

Το ΠΔΕ χρηματοδοτεί επίσης δράσεις για την έρευνα και την τεχνολογία, για προγράμματα ανάπτυξης βιομηχανικών ερευνών, καθώς και για προγράμματα ενίσχυσης ερευνητικού δυναμικού.

Σημαντική είναι και η συμμετοχή του ΠΔΕ για έργα πολιτισμού, όπως η κατασκευή-επισκευή μουσείων, η συντήρηση μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, καθώς και η συνολική ανάδειξη του πολιτιστικού πλούτου της χώρας.

Συνολικά οι προβλεπόμενες πιστώσεις για τις ανωτέρω δράσεις ανέρχονται σε 602 εκατ. ευρώ, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 8,9% του συνόλου του ΠΔΕ 2014.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Τα έργα του γεωργικού τομέα συνιστούν μια άλλη πολύ σημαντική κατηγορία έργων, που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ. Περιλαμβάνονται έργα υποδομών για τη βελτίωση συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, οικονομικές ενισχύσεις γεωργικών προγραμμάτων, κατασκευαστικές βελτιώσεις και εξοπλισμό κτηνιατρικών εργαστηρίων σε ακριτικές περιοχές, εγγειοβελτιωτικά έργα, έργα ενίσχυσης της αλιείας κ.λπ. Για τα έργα αυτά, έχουν προβλεφθεί πιστώσεις 432 εκατ. ευρώ, που αντιπροσωπεύουν το 6,4% περίπου του συνολικού ΠΔΕ 2014.

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Στις δαπάνες για ενέργεια περιλαμβάνονται και οι επιχορηγήσεις σε ενδιάμεσους φορείς (όπως Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας-ΚΑΠΕ) για την πραγματοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Σημαντική είναι και η συμμετοχή του ΠΔΕ για έργα που συμβάλλουν στην προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος, τη βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη, καθώς και την προστασία των δασών. Για το σκοπό αυτό προβλέπεται να διατεθούν 360 εκατ. ευρώ, τα οποία αντιστοιχούν στο 5,3% του συνόλου του ΠΔΕ 2014.

Υπουργείο Εσωτερικών και Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Σημαντικά είναι επίσης τα κονδύλια που θα διατεθούν για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης και τη Ψηφιακή Σύγκλιση. Στο πλαίσιο αυτό χρηματοδοτούνται δράσεις για τη βελτίωση της παραγωγικότητας και ποιότητας των δημόσιων υπηρεσιών, για την άρση διοικητικών εμποδίων, για την αποφυγή δημιουργίας συνθηκών αποκλεισμού από την κοινωνία της γνώσης, για τη διοικητική διαφάνεια και τη καταπολέμηση της διαφθοράς, για την ανάπτυξη της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, για τη δια βίου μάθηση και εκπαίδευση των δημόσιων υπαλλήλων, για την ενίσχυση της διαπεριφερειακής συνεργασίας και για τη μετατροπή των ΚΕΠ σε κέντρα ολοκληρωμένων συναλλαγών.

Οι πιστώσεις που έχουν προβλεφθεί ανέρχονται στα 197 εκατ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 2,9% του συνόλου του ΠΔΕ 2014.

Δράσεις λοιπών φορέων

Τέλος το ΠΔΕ χρηματοδοτεί δράσεις αρμοδιότητας των Υπουργείων Τουρισμού, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, Οικονομικών, Ναυτιλίας, Μακεδονίας και Θράκης καθώς και της Βουλής των Ελλήνων. Για όλες τις ανωτέρω δράσεις προβλέπεται να διατεθούν 203 εκατ. ευρώ, τα οποία αντιστοιχούν σε ποσοστό 3% του συνολικού ΠΔΕ 2014.

Χρηματοδότηση έργων Περιφερειακών Προγραμμάτων

Πολύ σημαντική είναι η συμβολή του ΠΔΕ στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των Περιφερειών. Το ΠΔΕ χρηματοδοτεί σημαντικό τμήμα του αναπτυξιακού σχεδιασμού και των 13 Περιφερειών της χώρας, με τη διοχέτευση πόρων μέσω του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας για τη χρηματοδότηση των Περιφερειακών Προγραμμάτων, τόσο για συγχρηματοδοτούμενα έργα, όσο και για έργα που χρηματοδοτούνται από αμιγώς εθνικούς πόρους.

Οι πιστώσεις που έχουν προβλεφθεί στον Προϋπολογισμό για έργα περιφερειακών προγραμμάτων ανέρχονται στο ποσό των 1.200 εκατ. ευρώ (1.080 εκατ. ευρώ για έργα συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ και 120 εκατ. ευρώ για έργα χρηματοδοτούμενα αμιγώς από εθνικούς πόρους), έναντι 1.248 εκατ. ευρώ που εκτιμάται ότι θα δαπανηθούν το 2013 και 1.043 εκατ. ευρώ που δαπανήθηκαν το 2012.

Πίνακας 3.16 Χρηματοδότηση έργων ΠΔΕ που εκτελούνται από τις Περιφέρειες (σε εκατ. ευρώ)

	2012 Πληρωμές	2013 Εκτιμήσεις πληρωμών	2014 Προβλέψεις	Μεταβολή 2013/2012	Μεταβολή 2014/2013
Χρηματοδοτήσεις έργων περιφέρειας με κοινοτική συμμετοχή	733	1.085	1.080	48,0	-0,5
Χρηματοδοτήσεις έργων περιφέρειας από εθνικούς πόρους	310	163	120	-47,3	-26,6
Σύνολο	**1.043**	**1.248**	**1.200**	**19,7**	**-3,9**

Πηγή: Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων, ΥΠΑΑΝ.

Συμμετοχή του ΠΔΕ στο μετοχικό κεφάλαιο των ΔΕΚΟ και ΑΕ του Δημοσίου

Σημαντικό μέρος των μεγάλων έργων που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ υλοποιείται από τις ΔΕΚΟ και ΑΕ του δημόσιου τομέα με μεταβίβαση πιστώσεων στους Οργανισμούς αυτούς. Συγκεκριμένα το ύψος των επιχορηγήσεων αναμένεται να ανέλθει στα 850 εκατ. ευρώ το 2014, το οποίο αντιστοιχεί στο 12% του ΠΔΕ. Το μεγαλύτερο μέρος των επιχορηγήσεων αφορά σε μεγάλα έργα υποδομής, όπως τα έργα της Εγνατίας ΑΕ, του Μετρό Αθηνών, του ΟΣΕ και της ΔΕΠΑΝΟΜ.

Πίνακας 3.17 Συμμετοχή του ΠΔΕ στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου των ΔΕΚΟ και λοιπών επιχειρήσεων του Δημοσίου (σε χιλ. ευρώ)

Δημόσιες επιχειρήσεις	2012 Πραγματοποιήσεις			2013 Εκτιμήσεις πραγμ/σεων			2014 Προβλέψεις		
	Συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ	Εθνικό ΠΔΕ	Σύνολο	Συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ	Εθνικό ΠΔΕ	Σύνολο	Συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ	Εθνικό ΠΔΕ	Σύνολο
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ	354.952	0	354.952	215.000	0	215.000	218.000	0	218.000
ΔΕΠΑΝΟΜ	17.825	15.047	32.872	50.000	3.000	53.000	40.000	6.000	46.000
ΕΓΝΑΤΙΑ	139.833	44.668	184.501	158.000	20.000	178.000	180.000	17.000	197.000
ΕΑΧΑ	0	875	875	0	1.000	1.000	0	1.000	1.000
ΕΟΜΜΕΧ	3.016	0	3.016	0	0	0	0	0	0
ΘΕΜΙΣ ΑΕ	0	5.421	5.421	0	3.000	3.000	0	3.000	3.000
ΚΕΔ	0	880	880	0	1.000	1.000	0	1.000	1.000
ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΕ	4.287	2.000	6.287	5.000	2.000	7.000	24.000	7.000	31.000
ΟΑΣΑ	6.658	2.469	9.127	10.000	3.000	13.000	20.000	1.000	21.000
ΟΣΕ-ΕΡΓΟΣΕ	252.170	25	252.195	277.000	0	277.000	300.000	8.000	308.000
ΟΣΚ	31.397	8.972	40.369	50.000	8.000	58.000	15.000	9.000	24.000
ΟΠΕ	0	3.750	3.750	1.000	3.000	4.000	0	0	0
ΟΛΠ	0	0	0	10.000	0	10.000	0	0	0
Σ ύ ν ο λ ο	**810.139**	**84.108**	**894.246**	**776.000**	**44.000**	**820.000**	**797.000**	**53.000**	**850.000**

Πηγές χρηματοδότησης του ΠΔΕ

Βασική πηγή εσόδων για τη χρηματοδότηση των έργων του ΠΔΕ αποτελούν οι εισροές από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας, καθώς και το Ταμείο Αλληλεγγύης και Διαχείρισης Μεταναστευτικών Ροών.

Είναι προφανές ότι η αποτελεσματική αξιοποίηση όλων των πηγών χρηματοδότησης του ΠΔΕ και η επίσπευση της απορρόφησης των πόρων από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τα συγχρηματοδοτούμενα έργα του, καθίσταται για τη χώρα μας πολύ σημαντική.

Τα έσοδα του ΠΔΕ προβλέπεται ότι θα ανέλθουν στα 5.136 εκατ. ευρώ το 2013, τα οποία καλύπτουν το 77,2% περίπου του συνόλου των δαπανών του ΠΔΕ. Σημειώνεται ότι το 2013, τα έσοδα από τις επιχορηγήσεις της ΕΕ αυξήθηκαν κατά 43,7% σε σχέση με το 2012, ενώ τα πιστωτικά έσοδα του ΠΔΕ και η αύξηση των στοιχείων του ενεργητικού του Δημοσίου παρουσιάζουν μείωση κατά 39,9% το 2013 σε σχέση με το 2012.

Πίνακας 3.18 Πηγές χρηματοδότησης ΠΔΕ (σε εκατ. ευρώ)

Πηγές εσόδων	2012 Πραγματ/σεις	2013 Εκτιμήσεις	2014 Προβλέψεις	Μεταβολή %	
				2013/2012	2014/2013
Έσοδα δημόσιων επενδύσεων	**3.601**	**5.136**	**5.002**	**42,6**	**-2,6**
Ίδια έσοδα	**166**	**200**	**200**	**20,5**	**0,0**
Επιχορηγήσεις ΕΕ	**3.435**	**4.936**	**4.802**	**43,7**	**-2,7**
- ΕΤΠΑ	(1.743)	(2.485)	(2.516)	(42,6)	(1,2)
- Ταμείο Συνοχής	(677)	(1.174)	(509)	(73,4)	(-56,6)
- ΕΚΤ	(760)	(1.057)	(1.294)	(39,1)	(22,4)
- Λοιπά	(2)	(2)	(2)	(-14,7)	(0,0)
- Ταμείο Αλληλεγγύης και Διαχείρισης Μεταναστευτικών Ροών	(49)	(64)	(57)	(30,9)	(-11,5)
- ΕΓΤΕ (ΕΓΤΠΕ – Τμήμα Εγγυήσεων)	(5)	(6)	(6)	(0,5)	(9,1)
- ΕΓΤΑΑ (ΕΓΤΠΕ – Τμήμα Προσαν/σμού)	(171)	(91)	(373)	(-47,0)	(309,9)
- ΕΤΑ (ΧΜΠΑ)	(27)	(57)	(45)	(112,6)	(-21,3)
Πιστωτικά έσοδα και αύξηση στοιχείων ενεργητικού	**2.521**	**1.514**	**1.798**	**-39,9**	**18,8**
Σύνολο	**6.122**	**6.650**	**6.800**	**8,6**	**2,3**

Πηγή: Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πληρωμής, ΓΛΚ, ΟΠΕΚΕΠΕ

Αναφορικά με το 2014 τα έσοδα προβλέπεται να ανέλθουν στα 5.002 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 2,6% έναντι αυτών του 2013. Αναλυτικότερα, τα έσοδα από τις επιχορηγήσεις της ΕΕ για το 2014 μειώνονται κατά 2,7% σε σχέση με το 2013, ενώ τα πιστωτικά έσοδα του ΠΔΕ και η αύξηση των στοιχείων του ενεργητικού του Δημοσίου αυξάνονται κατά 18,7% σε σχέση με το 2013.

Οι συνολικές χρηματοδοτικές ανάγκες του Κρατικού Προϋπολογισμού του 2014 ανέρχονται στα 68,6 δισ. ευρώ, όπως αποτυπώνεται στον πίνακα 3.19.

Πίνακας 3.19 Χρηματοδοτικές ανάγκες Κρατικού Προϋπολογισμού 2014 (σε εκατ. ευρώ)

Χρηματοδοτικές ανάγκες	
Έλλειμμα Κρατικού Προϋπολογισμού	1.553
Συμμετοχή στον ΕΜΣ, ΕΤΕπ κ.λπ.	593
Χρηματοδότηση παλαιών υποχρεώσεων	1.500
Καθαρός δανεισμός	**3.646**
Χρεολύσια μεσομακροπρόθεσμου χρέους	24.930
Μερικό σύνολο	**28.576**
Πρόβλεψη εξόφλησης βραχυπροθέσμων τίτλων	40.052
Σύνολο χρηματοδοτικών αναγκών	**68.628**
Χρηματοδότηση	
Βραχυπρόθεσμος δανεισμός	40.052
Έσοδα αποκρατικοποιήσεων	3.330
Μηχανισμός Στήριξης	25.246
Σύνολο δανεισμού	**68.628**

Στον πίνακα 3.20 αποτυπώνονται οι εκτιμώμενοι μηνιαίοι στόχοι εσόδων και δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Πίνακας 3.20 Μηνιαία κατανομή εσόδων-δαπανών Κρατικού Προϋπολογισμού έτους 2014 σε σωρευτική βάση (σε εκατ. ευρώ)

	Ιαν.	Φεβρ.	Μαρ.	Απρ.	Μάιος	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπ.	Οκτ.	Νοεμ.	Δεκ.
I. Καθαρά έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού (1+2)	**4.803**	**9.036**	**12.584**	**16.402**	**20.289**	**24.303**	**31.004**	**35.433**	**39.134**	**43.847**	**48.101**	**54.695**
1. Καθαρά έσοδα Τακτικού Προϋπολογισμού (α+β+γ-δ)	**4.668**	**8.449**	**11.406**	**14.895**	**18.610**	**22.498**	**28.385**	**32.479**	**36.033**	**40.651**	**44.165**	**49.693**
α. Έσοδα προ επιστροφών φόρων	4.767	8.304	11.415	14.532	18.170	21.938	26.985	31.799	35.559	40.498	44.364	49.611
β. Ειδικά έσοδα από εκχώρηση αδειών και δικαιωμάτων	0	0	0	0	230	230	230	230	230	230	230	230
γ. Έσοδα από ΑΝΦΑ	0	338	338	838	838	1.081	2.141	2.141	2.141	2.141	2.141	2.641
δ. Επιστροφές φόρων	99	193	347	475	628	751	971	1.691	1.897	2.218	2.570	2.789
2. Καθαρά έσοδα Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων	**135**	**587**	**1.178**	**1.507**	**1.679**	**1.805**	**2.619**	**2.954**	**3.101**	**3.196**	**3.936**	**5.002**
II. Δαπάνες (1+2)	**4.084**	**9.563**	**13.673**	**17.861**	**22.108**	**26.800**	**31.654**	**36.344**	**40.409**	**44.693**	**50.000**	**56.248**
1. Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού (Α+Β+Γ+Δ+Ε)	**3.984**	**9.213**	**13.073**	**16.861**	**20.758**	**24.800**	**29.254**	**33.494**	**37.259**	**40.943**	**45.000**	**49.448**
Α. Πρωτογενείς δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού (i+ii+iii+iv)	**3.357**	**7.207**	**10.557**	**14.047**	**17.309**	**20.773**	**24.138**	**27.386**	**30.920**	**34.231**	**37.830**	**41.946**
i. Αποδοχές και συντάξεις	1.545	3.198	4.752	6.366	7.859	9.348	10.936	12.409	13.979	15.446	16.914	18.412
ii. Ασφάλιση, Περίθαλψη και Κοινωνική Προστασία	1.076	2.414	3.451	4.468	5.464	6.693	7.648	8.638	9.823	10.804	11.820	13.270
iii. Καταναλωτικές και λοιπές δαπάνες και αποδιδόμενοι πόροι	715	1.546	2.275	3.053	3.745	4.411	5.133	5.768	6.398	7.110	8.095	9.144
iv. Αποθεματικό	20	50	79	160	240	321	421	571	721	871	1.001	1.120
Β. Εξοπλιστικά προγράμματα Υπουργείου Εθνικής Άμυνας	**23**	**46**	**107**	**149**	**199**	**276**	**342**	**397**	**447**	**503**	**547**	**583**
Γ. Δαπάνες Καταπτώσεων Εγγυήσεων (α+β) εκ των οποίων:	**369**	**386**	**425**	**446**	**468**	**497**	**581**	**599**	**631**	**657**	**667**	**699**
α. Καταπτώσεις εγγυήσεων σε φορείς εκτός Γενικής Κυβέρνησης	11	23	41	53	63	82	167	179	196	207	217	233
β. Καταπτώσεις εγγυήσεων σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης	358	363	384	393	405	415	415	420	435	450	450	466
Δ. Τόκοι	**236**	**1.574**	**1.967**	**2.201**	**2.765**	**3.219**	**4.158**	**5.077**	**5.209**	**5.500**	**5.904**	**6.150**
Ε. Έξοδα EFSF	**0**	**0**	**17**	**17**	**17**	**35**	**35**	**35**	**52**	**52**	**52**	**70**
2. Δαπάνες Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων	**100**	**350**	**600**	**1.000**	**1.350**	**2.000**	**2.400**	**2.850**	**3.150**	**3.750**	**5.000**	**6.800**
III. Ταμειακό Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού (I+II)	**719**	**-527**	**-1.089**	**-1.459**	**-1.819**	**-2.497**	**-650**	**-911**	**-1.275**	**-846**	**-1.899**	**-1.553**
IV. Ταμειακό Πρωτογενές αποτέλεσμα Κρατικού Προϋπολογισμού (III - Δ)	**955**	**1.047**	**878**	**742**	**946**	**722**	**3.508**	**4.166**	**3.934**	**4.654**	**4.005**	**4.597**

4. Χρηματορροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι χρηματορροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τα έτη 2012-2014 παρουσιάζονται στον πίνακα 3.21. Από τη σύγκριση απολήψεων και αποδόσεων προκύπτει ότι το δημοσιονομικό όφελος της Ελλάδος από τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό διαμορφώθηκε στα 4.203 εκατ. ευρώ το 2012, ενώ εκτιμάται σε 5.471 εκατ. ευρώ για το 2013, αντιπροσωπεύοντας το 2,2% και το 3% του ΑΕΠ αντίστοιχα. Το δημοσιονομικό όφελος προβλέπεται σε 5.536 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 3% του ΑΕΠ το 2014. Η σχέση απολήψεων - αποδόσεων αναμένεται να διαμορφωθεί σε 3,7/1 και 4,3/1 για τα έτη 2013 και 2014 αντίστοιχα, ενώ ανήλθε σε 3,3/1 το 2012.

Το μεγαλύτερο μέρος των κοινοτικών πόρων προέρχεται από τα διαρθρωτικά ταμεία και κατευθύνεται σε τομείς αναπτυξιακής πολιτικής, που συμβάλλουν κυρίως στη στήριξη του στόχου της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και στην ενίσχυση της απασχόλησης.

Ειδικότερα, με τη μεταφορά κοινοτικών πόρων στην ελληνική οικονομία ενισχύονται τα μεγάλα έργα υποδομών κυρίως στους τομείς μεταφορών και περιβάλλοντος, η επαγγελματική εκπαίδευση και η κατάρτιση, η έρευνα και η καινοτομία, η επιχειρηματικότητα, η κοινωνική πολιτική και η περιφερειακή ανάπτυξη. Επίσης, ένα σημαντικό μέρος κοινοτικών πόρων κατευθύνεται στον αγροτικό τομέα, αφενός μέσω των εισοδηματικών ενισχύσεων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και αφετέρου, μέσω των προγραμμάτων για την αγροτική ανάπτυξη από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

4.1 Χρηματικές ροές με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2013

Απολήψεις

Οι συνολικές εισροές από την ΕΕ εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 7.491 εκατ. ευρώ το 2013, παρουσιάζοντας ελαφρά υστέρηση σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις και αύξηση κατά 24,1% έναντι του 2012. Η αύξηση αυτή αναμένεται να προέλθει κυρίως από τις απολήψεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Ειδικότερα, σημαντική αύξηση παρουσιάζεται στις απολήψεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) και του Ταμείου Συνοχής, ενώ σε υψηλά επίπεδα εξακολουθούν να κινούνται και οι απολήψεις από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Ειδικότερα, το έτος 2013 ανά τομέα προϋπολογισμού αναμένονται τα ακόλουθα:

Τακτικός προϋπολογισμός (ΤΠ)

Οι απολήψεις που προορίζονται για τον ΤΠ αφορούν, κατά κύριο λόγο, στην παροχή κοινοτικών ενισχύσεων για τη στήριξη του γεωργικού εισοδήματος και στην υλοποίηση προγραμμάτων και δράσεων αγροτικής ανάπτυξης, όπως αγροπεριβαλλοντικά μέτρα (βιολογική γεωργία, μακροχρόνια παύση, κτηνοτροφία), στήριξη ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, δάσωση κ.λπ.

Μέσω του ΤΠ αναμένεται να εισρεύσουν συνολικά 181 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας μείωση κατά 26,1% σε σχέση με το 2012, κυρίως λόγω των μειωμένων απολήψεων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), εξαιτίας των επίσης μειωμένων πληρωμών ορισμένων αγροπεριβαλλοντικών μέτρων και της καθυστέρησης της πληρωμής του ΕΤΕΑΝ.

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)

Μέσω του ΠΔΕ εκτιμώνται εισροές ύψους 4.936 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση κατά 43,7% σε σύγκριση με το έτος 2012. Αναφορικά με τα διαρθρωτικά ταμεία ΕΤΠΑ και ΕΚΤ, η απορρόφηση των σχετικών κονδυλίων εμφανίζεται ενισχυμένη σε σύγκριση με το 2012, λόγω της αναμενόμενης θετι-

κής επίδρασης των μέτρων επιτάχυνσης του ΕΣΠΑ. Το 65% των συνολικών απολήψεων για το 2013 προέρχεται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής.

Ειδικότερα, από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) αναμένονται εισροές ύψους 2.485 εκατ. ευρώ, από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) 1.057 εκατ. ευρώ και από το Ταμείο Συνοχής 1.174 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, προβλέπονται 91 εκατ. ευρώ από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και 57 εκατ. ευρώ από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας. Όσον αφορά τις απολήψεις από το ΕΓΤΑΑ, αναμένεται να κυμανθούν σε χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις, λόγω της καθυστέρησης της ολοκλήρωσης των εντάξεων και της υπογραφής συμβάσεων για τα «αγροπεριβαλλοντικά μέτρα».

Στις εκτιμώμενες εισροές του ΠΔΕ συμπεριλαμβάνεται ποσό ύψους 64 εκατ. ευρώ, το οποίο αφορά σε απολήψεις από το Γενικό Πρόγραμμα της ΕΕ «Αλληλεγγύη και Διαχείριση Μεταναστευτικών Ροών». Το εν λόγω πρόγραμμα έχει στόχο την υλοποίηση δράσεων για την καθιέρωση μιας ολοκληρωμένης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης και την εφαρμογή κοινών πολιτικών, όσον αφορά στη χορήγηση ασύλου και στη μετανάστευση.

Προϋπολογισμός ΕΛΕΓΕΠ

Οι απολήψεις του τομέα εγγυήσεων γεωργικών προϊόντων που αποτυπώνονται στον προϋπολογισμό ΕΛΕΓΕΠ (ΕΓΤΕ/Εγγυήσεις) χρηματοδοτούν τη στήριξη του εισοδήματος του αγροτικού πληθυσμού και την ανάπτυξη της υπαίθρου. Οι εισροές από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) αναμένεται να ανέλθουν στο ύψος των 2.336 εκατ. ευρώ για το έτος 2013, αντιπροσωπεύοντας το 31,2% του συνόλου των απολήψεων από την ΕΕ.

Αποδόσεις

Οι συνολικές συνεισφορές της Ελλάδας στον Κοινοτικό Προϋπολογισμό εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 2.020 εκατ. ευρώ το 2013, σημειώνοντας αύξηση 10,3% σε σχέση με το 2012. Το αποτέλεσμα αυτό οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι ποσό ύψους 56 εκατ. ευρώ καταβλήθηκε στο έτος 2013 κατ' εφαρμογή των Διορθωτικών Προϋπολογισμών. Σημειώνεται ότι λόγω της συρρίκνωσης της οικονομίας, η συνακόλουθη μείωση των παραδοσιακών Ιδίων Πόρων αντισταθμίζεται από αντίστοιχη αύξηση των συνεισφορών βάσει ΑΕΕ.

Δημοσιονομικό όφελος

Το καθαρό δημοσιονομικό όφελος της Ελλάδας από τις χρηματικές ροές με την ΕΕ εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 5.471 εκατ. ευρώ το 2013, σημειώνοντας αύξηση κατά 30,2% σε σύγκριση με το αντίστοιχο όφελος του έτους 2012.

4.2 Χρηματικές ροές με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2014

Οι προβλέψεις των χρηματορροών με την Ευρωπαϊκή Ένωση για το έτος 2014 βασίζονται κυρίως στο σχέδιο προϋπολογισμού της ΕΕ του έτους αυτού, στην πρόοδο υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και στις εισροές που αναμένονται στον προϋπολογισμό του ΕΛΕΓΕΠ.

Απολήψεις

Το σύνολο των εισροών της Ελλάδας από την ΕΕ εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο ποσό των 7.236 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 3,4% έναντι του 2013, κυρίως λόγω των μειωμένων απολήψεων του Προϋπολογισμού του ΕΛΕΓΕΠ.

Ειδικότερα, ανά τομέα προϋπολογισμού προβλέπονται τα εξής:

Πίνακας 3.21 Χρηματορροές μεταξύ Ελλάδας και ΕΕ 2012-2014 (σε εκατ. ευρώ)

	2012	2013		2014	2013/12	2014/13
	Πραγμ/σεις	Προϋπ/σμός	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις	Μεταβολή %	
Αποδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ι)	**1.832**	**1.976**	**2.020**	**1.700**	**10,3**	**-15,8**
Ίδιοι κοινοτικοί πόροι	**1.772**	**1.897**	**1.964**	**1.631**	**10,8**	**-17,0**
Δασμοί ΚΕΔ και αντιντάμπιγκ	162	180	150	150	-7,4	0,0
Εισφορές ζάχαρης και ισογλυκόζης	2	2	2	2	0,0	0,0
Συνεισφορές βάσει ΦΠΑ	304	320	280	270	-7,9	-3,6
Συνεισφορές βάσει ΑΕΕ	1.304	1.395	1.532	1.209	17,5	-21,1
Λοιπές συνεισφορές-επιστροφές	**18**	**14**	**9**	**22**	**-50,0**	**144,4**
Πρόσθετες έκτακτες συνεισφορές	9	9	2	5	-77,8	150,0
Επιστροφές από ανεκτέλεστα προγράμματα	9	5	7	17	-22,2	142,9
Λοιπές συνεισφορές εκτός προϋπολογισμού ΕΕ	**42**	**65**	**47**	**47**	**11,9**	**0,0**
Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης	42	64	47	46	11,9	-2,1
Λοιπές αποδόσεις	0	**1**		1		
Απολήψεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΙΙ)	**6.035**	**7.665**	**7.491**	**7.236**	**24,1**	**-3,4**
Τακτικός Προϋπολογισμός	**246**	**236**	**181**	**279**	-26,1	54,1
Έξοδα είσπραξης παραδοσιακών ιδίων πόρων	41	45	37	39	-9,8	5,4
Απολήψεις ΕΓΤΑΑ	195	177	135	226	-30,8	67,4
Λοιπές απολήψεις	9	14	9	14	0,0	55,6
Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων	**3.434**	**4.936**	**4.936**	**4.802**	**43,7**	**-2,7**
Προϋπολογισμός ΕΛΕΓΕΠ	**2.291**	**2.490**	**2.336**	**2.125**	**2,0**	**-9,0**
Απολήψεις από ΕΓΤΕ	2.291	2.490	2.336	2.125	2,0	-9,0
Προϋπολογισμός τρίτων	**65**	**3**	**38**	**30**	**-41,5**	**-21,1**
Απολήψεις ΕΤΠΑ	64	2	35	28	-45,3	-20,0
Απολήψεις Ταμείο Συνοχής						
Απολήψεις ΕΖΕΣ	1	1	3	2	200,0	-33,3
Δημοσιονομικό όφελος (II-I)	**4.203**	**5.689**	**5.471**	**5.536**	**30,2**	**1,2**
(ως % του ΑΕΠ)	**2,2**	**3,1**	**3,0**	**3,0**		

Τακτικός προϋπολογισμός

Οι προβλεπόμενες εισροές από τον ΤΠ ανέρχονται συνολικά σε 279 εκατ. ευρώ, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων αφορά απολήψεις από το ΕΓΤΑΑ για τη χρηματοδότηση μέτρων και δράσεων αγροτικής ανάπτυξης.

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων

Οι απολήψεις από το ΠΔΕ προβλέπεται να διαμορφωθούν στο ύψος των 4.802 εκατ. ευρώ και αντιστοιχούν στο 66,4% των συνολικών εισροών της Ελλάδας από την ΕΕ. Ειδικότερα, από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) αναμένονται εισροές ύψους 2.516 εκατ. ευρώ, από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) 1.294 εκατ. ευρώ, από το Ταμείο Συνοχής 509 εκατ. ευρώ και από το ΕΓΤΑΑ 373 εκατ. ευρώ. Στις προβλεπόμενες εισροές του ΠΔΕ συμπεριλαμβάνεται ποσό ύψους 57 εκατ. ευρώ που αφορά στο Γενικό Πρόγραμμα της ΕΕ «Αλληλεγγύη και Διαχείριση Μεταναστευτικών Ροών».

Προϋπολογισμός ΕΛΕΓΕΠ

Οι απολήψεις του προϋπολογισμού του ΕΛΕΓΕΠ μέσω του ΕΓΤΕ, προβλέπεται ότι θα ανέλθουν σε 2.125 εκατ. ευρώ, ποσό που αντιπροσωπεύει το 29,4% των συνολικών εισροών από την ΕΕ.

Αποδόσεις

Οι συνεισφορές της χώρας μας στον κοινοτικό προϋπολογισμό προβλέπεται ότι θα ανέλθουν σε 1.700 εκατ. ευρώ, εμφανίζοντας μείωση κατά 15,8% σε σχέση με το 2013.

Δημοσιονομικό όφελος

Το δημοσιονομικό όφελος προβλέπεται ότι θα ανέλθει σε 5.536 εκατ. ευρώ, το οποίο αντιπροσωπεύει το 3% του ΑΕΠ, και διαμορφώνεται περίπου στο επίπεδο του 2013.

5. Νομικά πρόσωπα

Στον ενοποιημένο προϋπολογισμό των νομικών προσώπων περιλαμβάνονται οι προϋπολογισμοί των νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στη Γενική Κυβέρνηση, πλην των ΔΕΚΟ, ΟΤΑ και ΟΚΑ. Επίσης, για τα έτη 2013 και 2014 περιλαμβάνεται η ΕΛΣΤΑΤ για λόγους συγκρισιμότητας στο πλαίσιο της Γενικής Κυβέρνησης σε σχέση με το 2012, έτος κατά το οποίο το αποτέλεσμα του εν λόγω φορέα εμφανίζεται απολογιστικά στον κρατικό προϋπολογισμό.

Νομικά πρόσωπα πλην ΑΚΑΓΕ

Προβλέπεται ότι το σύνολο των νομικών προσώπων θα παρουσιάσει πλεόνασμα 123 εκατ. ευρώ το 2013 και 165 εκατ. ευρώ το 2014. Μολονότι για το 2013 είχε προβλεφθεί έλλειμμα 259 εκατ. ευρώ, εκτιμάται ότι το αποτέλεσμα θα είναι πλεονασματικό.

Τα έσοδα των νομικών προσώπων αναμένεται ότι θα διαμορφωθούν στα 2.238 εκατ. ευρώ το 2014, εμφανίζοντας μείωση κατά 76 εκατ. ευρώ έναντι του 2013.

Η κύρια πηγή εσόδων είναι οι μεταβιβάσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό (τακτικό και ΠΔΕ), οι οποίες στο πλαίσιο των δημοσιονομικών παρεμβάσεων προβλέπονται μειωμένες κατά 80 εκατ. ευρώ το 2014.

Το μεγαλύτερο μέρος των λοιπών εσόδων συνίσταται στα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα και στις επιχορηγήσεις που εισπράττονται από τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων για ερευνητικά προγράμματα μέσω της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι δαπάνες των νομικών προσώπων εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 2.073 εκατ. ευρώ το 2014, μειωμένες κατά 118 εκατ. ευρώ έναντι του 2013.

Πίνακας 3.22 Ενοποιημένος προϋπολογισμός νομικών προσώπων πλην ΑΚΑΓΕ (σε εκατ. ευρώ)

	2013	2014
Έσοδα	**2.314**	**2.238**
Έσοδα από τόκους	52	52
Μεταβιβάσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό	749	646
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	419	442
Έσοδα υπέρ τρίτων	133	133
Λοιπά έσοδα	961	965
Δαπάνες	**2.191**	**2.073**
Δαπάνες αποδοχών προσωπικού	558	533
Δαπάνες επενδύσεων	420	419
Αποδόσεις εσόδων υπέρ τρίτων	133	133
Τόκοι	26	23
Λοιπές δαπάνες	1.054	965
Ισοζύγιο	**123**	**165**

Το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών των νομικών προσώπων αποτελούν οι δαπάνες αποδοχών προσωπικού και οι λοιπές δαπάνες.

Οι δαπάνες αποδοχών προσωπικού προβλέπονται μειωμένες κατά 25 εκατ. ευρώ λόγω των μισθολογικών ρυθμίσεων και του αυξημένου αριθμού αποχωρήσεων. Μειωμένες εκτιμώνται και οι λοιπές δαπάνες, κατά 89 εκατ. ευρώ, οι οποίες κυρίως απαρτίζονται από τις προβλέψεις του ΕΤΕΑΝ για καταπτώσεις εγγυήσεων ύψους 204 εκατ. ευρώ και τις δαπάνες των ΑΕΙ, ΤΕΙ και των ερευνητικών κέντρων.

Απαιτείται, όμως, περαιτέρω περιορισμός των λειτουργικών δαπανών, εξορθολογισμός της μισθολογικής δαπάνης, αναδιάρθρωση και συγχωνεύσεις νομικών προσώπων καθώς και συγκράτηση των μεταβιβάσεων του Κράτους. Προς τούτο αναλαμβάνονται δράσεις και έλεγχοι με στόχο τη βελτίωση του αποτελέσματος των νομικών προσώπων κατά τουλάχιστον 65 εκατ. ευρώ.

Ειδικότερα, έγιναν συστάσεις προς όλα τα υπουργεία για την εντατικοποίηση των ελέγχων του μισθολογικού κόστους, καθώς συμμετέχει σημαντικά στη διαμόρφωση των συνολικών δαπανών ώστε να επιβεβαιωθεί η εφαρμογή του ενιαίου μισθολογίου. Στο πλαίσιο αυτό επισημάνθηκε και το γεγονός της έγκρισης υπερωριακής απασχόλησης μόνο στις περιπτώσεις που υπάρχει πραγματική αναγκαιότητα. Επιπρόσθετα τονίστηκε η αναγκαιότητα ελέγχου της ρεαλιστικότητας των προϋπολογισμών κυρίως ως προς το σκέλος των εσόδων, βάσει των οποίων προβλέπονται και οι δαπάνες. Επιπλέον απαιτείται η πλήρης αντιστοίχιση των επιχορηγήσεων που προβλέπονται στους προϋπολογισμούς των φορέων και των αντίστοιχων πιστώσεων που εγγράφονται στον προϋπολογισμό του εποπτεύοντος υπουργείου. Για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των φορέων προγραμματίζονται σχετικοί έλεγχοι.

Μέρος των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων των νομικών προσώπων, πλην ΑΚΑΓΕ, αποτυπώνονται στον Πίνακα 3.23.

Πίνακας 3.23 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και δανειακές υποχρεώσεις νομικών προσώπων πλην ΑΚΑΓΕ (σε εκατ. ευρώ)

	Υπόλοιπο την 31/12/2012*
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	**3.035**
Διαθέσιμα	2.045
Χρεόγραφα	934
Δάνεια προς τρίτους	56
Δανειακές υποχρεώσεις	**575**

* Δεν συμπεριλαμβάνονται περιουσιακά στοιχεία του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ)

Το ΑΚΑΓΕ συστάθηκε με το άρθρο 149 του ν. 3655/2008 με βασικό σκοπό τη δημιουργία αποθεματικών για τη χρηματοδότηση των κλάδων σύνταξης των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης (ΦΚΑ) στο πλαίσιο της διασφάλισης των συντάξεων των νέων γενεών.

Οι βασικές πηγές εσόδων του ΑΚΑΓΕ είναι ποσοστό 4% επί των ετήσιων συνολικών εσόδων από το ΦΠΑ, καθώς και έσοδα από την Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων και την Ειδική Εισφορά Συνταξιούχων Επικουρικής Ασφάλισης, που τηρούνται σε λογαριασμούς με οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια.

Για το 2014 το ισοζύγιο του ΑΚΑΓΕ αναμένεται να διαμορφωθεί στα 848 εκατ. ευρώ, μειωμένο κατά 29 εκατ. ευρώ λόγω των αυξημένων μεταβιβάσεων σε Ασφαλιστικά Ταμεία και ενίσχυσης του προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι».

Πίνακας 3.24 Προϋπολογισμός ΑΚΑΓΕ (σε εκατ. ευρώ)

	2013	2014
Έσοδα	**942**	**1.083**
Εισφορά αλληλεγγύης συνταξιούχων (κύρια σύνταξη)	310	450
Εισφορά αλληλεγγύης συνταξιούχων (επικουρική σύνταξη)	120	115
Έσοδα από κοινωνικούς πόρους	10	10
Έσοδα από τόκους	50	65
Μεταβιβάσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό	452	443
Δαπάνες	**65**	**235**
Μεταβιβάσεις σε ασφαλιστικά ταμεία και στο Πρόγραμμα "Βοήθεια στο σπίτι"	65	235
Ισοζύγιο	**877**	**848**

6. Κοινωνικός προϋπολογισμός

Ο κοινωνικός προϋπολογισμός για το 2014 χαρακτηρίζεται από τη συνέχιση της προσπάθειας εξυγίανσης του ασφαλιστικού συστήματος που αντικατοπτρίζεται στη μειωμένη ανάγκη των ασφαλιστικών φορέων για επιχορηγήσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Τα συνολικά έσοδα του ενοποιημένου κοινωνικού προϋπολογισμού, αφαιρουμένων των μεταβιβάσεων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, προβλέπονται αυξημένα κατά 569 εκατ. ευρώ το 2014, σε σχέση με το 2013, ως αποτέλεσμα κυρίως της αύξησης των εισπραττόμενων ασφαλιστικών εισφορών.

Σημειώνεται ότι το 2013 οι μεταβιβάσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό περιλαμβάνουν ειδική χρηματοδότηση ύψους 4.771 εκατ. ευρώ για την εκκαθάριση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τρίτους, ενώ αντίστοιχο μέγεθος ύψους 4.498 εκατ. ευρώ περιλαμβάνεται και στις δαπάνες και αφορά στα ποσά που εκτιμάται ότι θα πληρωθούν μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους στους δικαιούχους.

Πίνακας 3.25 Ενοποιημένος κοινωνικός προϋπολογισμός (σε εκατ. ευρώ)

	2013	2014
Έσοδα	**41.227**	**34.713**
Ασφαλιστικές εισφορές	18.820	19.096
Έσοδα από τόκους	329	329
Λοιπά έσοδα	2.040	2.163
Μεταβιβάσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό[(1)]	19.773	12.690
εκ των οποίων:		
(χρηματοδότηση από την ειδική πίστωση)	*(4.771)*	
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	200	200
Μεταβιβάσεις από άλλους φορείς Γενικής Κυβέρνησης	65	235
Έξοδα	**40.146**	**35.393**
Αμοιβές προσωπικού	465	621
Συντάξεις,	22.927	23.086
εκ των οποίων:		
(χρηματοδότηση από την ειδική πίστωση)	(72)	
Λοιπές μεταβιβάσεις,	12.296	8.060
εκ των οποίων:		
(χρηματοδότηση από την ειδική πίστωση)	*(3.026)*	
Διοικητικές και λοιπές δαπάνες,	*4.458*	*3.626*
εκ των οποίων		
(χρηματοδότηση από την ειδική πίστωση)	*(1.400)*	
Ισοζύγιο	**1.081**	**-680**

(1) Στις μεταβιβάσεις από τον Τακτικό Προϋπολογισμό περιλαμβάνεται και η ειδική χρηματοδότηση για εκκαθάριση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του ν. 4093/2012, καθώς επίσης και το 90% των αποδόσεων του Τακτικού Προϋπολογισμού προς τα Ασφαλιστικά Ταμεία σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 4 του ν. 3867/2010.

Ασφαλιστικά Ταμεία

Στο σκέλος των εσόδων των Ασφαλιστικών Ταμείων εκτιμάται ότι θα υπάρξει βελτίωση, που προέρχεται από είσπραξη εισφορών, λόγω κυρίως της εντατικοποίησης των προσπαθειών καταπολέμησης της εισφοροδιαφυγής και της ανασφάλιστης εργασίας, αλλά και της είσπραξης των καθυστερούμενων ασφαλιστικών οφειλών.

Με βάση τα πλέον πρόσφατα στοιχεία εισπραξιμότητας των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης και την αναμενόμενη σταδιακή βελτίωση του μακροοικονομικού περιβάλλοντος τα έσοδα από ασφαλιστικές

εισφορές αναμένονται να αυξηθούν κατά 200 εκατ. ευρώ περίπου για το έτος 2014. Με στόχο την ενίσχυση των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές και την καταπολέμηση της εισφοροδιαφυγής, το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας σχεδίασε και εφαρμόζει ένα πρόγραμμα διαρθρωτικών δράσεων που θα εισφέρουν ετησίως τουλάχιστον 600 εκατ. ευρώ στον Κοινωνικό Προϋπολογισμό.

Αναλυτικότερα οι άξονες του προγράμματος διαθρωτικών δράσεων του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας είναι οι ακόλουθοι:

- **Σύστημα ΕΡΓΑΝΗ:** Για πρώτη φορά στο πληροφοριακό σύστημα «Εργάνη» καταγράφεται με πληρότητα το σύνολο των εργοδοτών και εργαζομένων μισθωτής εργασίας. Η θέσπιση εντός του 2013 των υψηλότατων, για τα μέχρι σήμερα δεδομένα της αγοράς εργασίας, προστίμων για περιπτώσεις αδήλωτης και ανασφάλιστης εργασίας, επιφέρει συνακόλουθα συμμόρφωση των επίσημων αναγγελιών πρόσληψης στο πληροφοριακό σύστημα «Εργάνη», υποδηλώνοντας έτσι τη μετατροπή σημαντικού μέρους της ανασφάλιστης εργασίας σε ασφαλισμένες και νόμιμες θέσεις μέσω της συμμόρφωσης των εργοδοτών. Ο έλεγχος όμως δεν περιορίζεται μόνον στην καταγραφή των θέσεων εργασίας στο πληροφοριακό σύστημα «Εργάνη» αλλά και στη διασταύρωση των στοιχείων αυτών με τα στοιχεία των Αναλυτικών Περιοδικών Δηλώσεων (ΑΠΔ) των εργοδοτών μέσω των οποίων καταβάλλονται οι αντίστοιχες ασφαλιστικές εισφορές, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η πλήρης συνέπεια των εργοδοτών στις ασφαλιστικές τους υποχρεώσεις. Στις περιπτώσεις απόκλισης των στοιχείων που καταγράφονται στην «Εργάνη» με αυτά που δηλώνονται στις ΑΠΔ, θα επιβάλλονται επίσης υψηλότατα πρόστιμα.

- **Εξορθολογισμός μηχανισμών είσπραξης ασφαλιστικών εισφορών του ΕΤΕΑ:** Από το 2014 και εφεξής εξορθολογίζεται ο μηχανισμός είσπραξης ασφαλιστικών εισφορών για το σύνολο του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης, προβλέποντας την υποχρεωτική δήλωση και καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών μέσω των ΑΠΔ για το σύνολο των εργοδοτών. Η υποχρέωση αυτή θα έχει ως αποτέλεσμα τη σημαντική βελτίωση της εισπραξιμότητας του ΕΤΕΑ και αντιμετώπισης της εισφοροδιαφυγής μέσω της συστηματικής και έγκαιρης παρακολούθησης των υποχρεώσεων όλων των εργοδοτών ενώ θα εξαλειφθούν παραβατικές πρακτικές καταβολής παράνομων συντάξεων που εντοπίστηκαν στον παρελθόν. Παράλληλα με τη διαδικασία αυτή απλοποιείται ο τρόπος καταβολής και είσπραξης των εισφορών, μειώνεται το γραφειοκρατικό βάρος των επιχειρήσεων αφού οι εργοδότες θα υποβάλλουν πλέον μόνο μία ηλεκτρονική μισθοδοτική κατάσταση, βελτιώνεται η ελεγκτική ικανότητα και αποτελεσματικότητα των ασφαλιστικών φορέων, ενισχύεται η ικανότητα παρακολούθησης και πιστής καταγραφής της ασφαλιστικής ιστορίας των ασφαλισμένων.

- **Εξορθολογισμός μηχανισμών είσπραξης ασφαλιστικών εισφορών του Ταμείου Πρόνοιας Ιδιωτικών Υπαλλήλων (ΤΑΠΙΤ):** Αντιστοίχως από το 2014 εξορθολογίζεται και ο μηχανισμός είσπραξης ασφαλιστικών εισφορών του ΤΑΠΙΤ, προβλέποντας την υποχρεωτική δήλωση και καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών μέσω των ΑΠΔ. Η δράση αυτή θα έχει ως αποτέλεσμα τη σημαντική βελτίωση της εισπραξιμότητας του ΤΑΠΙΤ και παράλληλα θα εξασφαλιστεί ταχύτητα και εξορθολογισμός στην απονομή των αντίστοιχων παροχών του Ταμείου.

- **Καθολικοί διασταυρωτικοί έλεγχοι μεταξύ των δηλωθεισών και καταβληθεισών εισφορών στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ:** Από το τέλος του 2013 και εφεξής, θα εφαρμόζονται μέσω του ΟΠΣ-ΙΚΑ καθολικοί διασταυρωτικοί έλεγχοι μεταξύ των δηλωθεισών και καταβληθεισών εισφορών στο κύριο ταμείο ασφάλισης ΙΚΑ-ΕΤΑΜ . Στις περιπτώσεις εντοπισμού αποκλίσεων θα εκδίδονται άμεσα οι αντίστοιχες διοικητικές πράξεις επιβολής και θα γίνεται ηλεκτρονική ενημέρωση των εργοδοτών. Ο συνεχής και συστηματικός έλεγχος θα εδραιώσει στους εργοδότες τη συνέπεια έναντι των υποχρεώσεών τους και θα συμβάλει στην αυξημένη συμμόρφωσή τους στην καταβολή των μηνιαίων ασφαλιστικών εισφορών. Η συνακόλουθη βελτίωση της εισπραξιμότητας του Ταμείου θα ενισχύσει σημαντικά τα έσοδά του.

- **Διαρθρωτικά μέτρα εξορθολογισμού λειτουργίας ΟΑΕΕ:** Από το 2014 αναλαμβάνεται ένα πλέγμα διαρθρωτικών παρεμβάσεων για τον εξορθολογισμό της λειτουργίας του ΟΑΕΕ και τη

βελτίωση της εισπραξιμότητας του φορέα. Στόχος των παρεμβάσεων αυτών είναι η υπέρβαση των αδυναμιών του παρελθόντος και η ανταπόκριση του Οργανισμού στις νέες απαιτήσεις και τις σύγχρονες προκλήσεις. Οι παρεμβάσεις αυτές έχουν κεντρικό στόχο την ενίσχυση των εσόδων και αφορούν:

- Την οργανωτική αναδιάρθρωση του φορέα, με παράλληλη εκπαίδευση του προσωπικού, στην κατεύθυνση της εμπέδωσης του νέου τρόπου αντιμετώπισης και προσέγγισης του ασφαλισμένου και τον εκσυγχρονισμό της υλικοτεχνικής του υποδομής παρέχοντας σύγχρονες ηλεκτρονικές υπηρεσίες (καταγραφή του ασφαλιστικού βίου, ηλεκτρονικό μητρώο κλπ), που θα ενισχύσουν την εικόνα του Οργανισμού και την δυνατότητα του να απευθύνεται στους ασφαλισμένους και θα συμβάλλουν στην επανάκαμψη των ασφαλισμένων στο σύστημα.
- Τη διεύρυνση της ασφαλιστικής βάσης του φορέα εντάσσοντας εφεξής ασφαλισμένους σύμφωνα με τη δραστηριότητα που ασκούν.
- Τη βελτίωση της εισπραξιμότητας του φορέα με μέτρα ενίσχυσης της ανταπόκρισης των ασφαλισμένων στις υποχρεώσεις τους, όπως: τη μετατροπή των διμηνιαίων εισφορών σε μηνιαίες για την αντιμετώπιση προβλημάτων ρευστότητας των επιχειρήσεων και τη διευκόλυνση της τακτικής καταβολής των εισφορών, την αξιοποίηση υφιστάμενων εισπρακτικών μηχανισμών όπως του νέου Κέντρου Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών και άλλων μηχανισμών. Επιπροσθέτως ο Οργανισμός θα προβεί στην εκκαθάριση του μητρώου των ασφαλισμένων, ώστε να απομακρυνθούν από αυτό "ανύπαρκτοι" ασφαλισμένοι και να αποκατασταθεί και αποτυπωθεί η πραγματική εικόνα των ασφαλισμένων του Οργανισμού.
- Την προβολή και ενδυνάμωση της εικόνας του ΟΑΕΕ, με σκοπό την προσέλκυση ασφαλισμένων και την ενδυνάμωση των σχέσεων εμπιστοσύνης Οργανισμού και ασφαλισμένων. Η επικοινωνία με τους ασφαλισμένους θα είναι στοχευμένη στην παροχή πληροφοριών σχετικά με θέματα ασφάλισης, οφειλών, σύνταξης, δικαιωμάτων και θα αποσκοπεί στην επανατοποθέτηση των ασφαλισμένων στα θέματα ασφαλιστικής τακτοποίησης και λειτουργίας της επιχείρησης, στην εξασφάλιση του δικαιώματος για παροχές περίθαλψης και, βεβαίως, στην συνταξιοδοτική του προοπτική. Για την επικοινωνία θα αξιοποιηθούν όλοι οι πρόσφοροι τρόποι (προσωπικές επαφές στο χώρο εργασίας, τηλεφωνικές επαφές, μαζική αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων, γραπτές επιστολές). Οι ενέργειες αυτές θα βελτιώσουν το κλίμα εμπιστοσύνης προς τον Οργανισμό και θα συμβάλουν στην επανένταξη νέων ασφαλισμένων.

- **Μέτρα βελτίωσης της εισπραξιμότητας των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης:** Θα ενδυναμωθούν οι δράσεις για τη βελτίωση της εισπραξιμότητας των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης μέσω συστηματικών διασταυρώσεων των οφειλετών ασφαλιστικών εισφορών με άλλους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης παροχής χορηγήσεων, επιστροφών δημοσίων πόρων κλπ.

- **Επιχειρησιακή λειτουργία του Κέντρου Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών των ΦΚΑ:** Από το 2014 τίθεται σε πλήρη επιχειρησιακή λειτουργία το Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών. Μέσω του κέντρου αυτού θα εφαρμόζονται στοχευμένα εισπρακτικά μέτρα στους οφειλέτες με ενιαίες διαδικασίες και κανόνες για όλους τους ασφαλιστικούς οργανισμούς αξιοποιώντας σύγχρονες τεχνικές ανάλυσης κινδύνου και στοχευμένων παρεμβάσεων. Η λειτουργία του κέντρου θα συμβάλει στην αύξηση των εσόδων των Ταμείων τόσο μέσω της ρύθμισης χρεών των οφειλετών όσο και ως αποτέλεσμα της επιβολής στοχευμένων αναγκαστικών μέτρων.

Οι συνολικές δαπάνες για κύριες και επικουρικές συντάξεις αναμένεται να αυξηθούν ελαφρώς, εξαιτίας κυρίως της εκκαθάρισης εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης, ενώ από 1-1-2014 θα εφαρμοστεί ο προβλεπόμενος ανασχεδιασμός του τρόπου υπολογισμού των εφάπαξ παροχών των Ασφαλιστικών Ταμείων. Επισημαίνεται ότι η δαπάνη για το Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΚΑΣ) αναμένεται μειωμένη λόγω αύξησης, όπως ήδη προβλέπεται, του ορίου ηλικίας των δικαιούχων συνταξιούχων από 1-1-2014.

Οργανισμοί Απασχόλησης

Η επιχορήγηση του ΟΑΕΔ από τον Κρατικό Προϋπολογισμό θα αυξηθεί το 2014, προκειμένου ο Οργανισμός να χορηγήσει εισοδηματική ενίσχυση σε μακροχρόνια ανέργους. Παράλληλα, συνεχίζονται τα προγράμματα απασχόλησης και κατάρτισης με σκοπό την ανάσχεση της ανεργίας. Ειδικότερα, ο ΟΑΕΔ θα προχωρήσει στην υλοποίηση προγραμμάτων κοινωφελούς χαρακτήρα, συγχρηματοδοτούμενων από τους πόρους του ΕΣΠΑ για την κάλυψη κοινωνικών αναγκών.

Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ)

Το αναμενόμενο θετικό ταμειακό αποτέλεσμα του ΕΟΠΥΥ για το τρέχον οικονομικό έτος (115 εκατ. ευρώ) αποτυπώνει τη συνεχιζόμενη δημοσιονομική προσπάθεια για συγκράτηση και έλεγχο των δαπανών, ιδιαίτερα στον τομέα του φαρμάκου και των υπηρεσιών υγείας, ταυτόχρονα με τη μέριμνα για τη διαρκή βελτίωση του επιπέδου των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους ασφαλισμένους. Για την εξασφάλιση της αποδοτικότερης λειτουργίας του, το 2013, μεταβιβάστηκαν στον ΕΟΠΥΥ από τον Κρατικό Προϋπολογισμό επιπλέον πιστώσεις 300 εκατ. ευρώ, διαμορφώνοντας το συνολικό ύψος της κρατικής επιχορήγησης σε 1.108 εκατ. ευρώ. Επιπρόσθετα, στην προσπάθεια οικονομικής εξυγίανσης ο Οργανισμός αναμένεται να λάβει έως το τέλος του έτους από την έκτακτη χρηματοδότηση για την εκκαθάριση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών του προς τρίτους πιστώσεις ύψους περίπου 1,8 δισ. ευρώ και αντίστοιχα αναμένεται να προβεί σε συνολικές πληρωμές ύψους περίπου 1,5 δισ. ευρώ. Με τον τρόπο αυτό ο ΕΟΠΥΥ θα μειώσει σημαντικά το ύψος των απλήρωτων υποχρεώσεών του στο τέλος του τρέχοντος έτους.

Ένα σημαντικό μέρος της εμφανιζόμενης μείωσης των δαπανών του ΕΟΠΥΥ προήλθε και από τη μη μεταβίβαση των προϋπολογισθεισών πιστώσεων προς τα νοσοκομεία του ΕΣΥ (ύψους 1.150 εκατ. ευρώ).

Για την περιστολή των δαπανών και την ταυτόχρονη βελτίωση των συνθηκών παροχής υγείας, το Υπουργείο Υγείας έχει προχωρήσει στο σχεδιασμό δράσεων όπως ο εξορθολογισμός των δαπανών νοσηλείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, η επιτάχυνση των διαδικασιών αποπληρωμής υφιστάμενων οφειλών και εξόφλησης υποχρεώσεων τρέχοντος αλλά και προηγούμενων ετών, ο συστηματικός έλεγχος δικαιούχων συμβεβλημένων ιδιωτών παρόχων υπηρεσιών υγείας και η συγκράτηση της δαπάνης προμηθειών ιατροτεχνολογικών υλικών και φαρμάκων.

Παρεμβάσεις για την επίτευξη των παραπάνω:

- η εφαρμογή κλιμακούμενου ποσοστού επιστροφής (rebate) και η εφαρμογή μηχανισμού αυτόματης εφαρμογής (claw back) για νοσήλια, διαγνωστικές εξετάσεις και φυσικοθεραπείες.
- η ανάθεση σε ιδιωτικές ελεγκτικές εταιρείες του ελέγχου των παραστατικών και των αναγκαίων δικαιολογητικών, καθώς και η εκκαθάριση των λογαριασμών μεταξύ του ΕΟΠΥΥ και των συμβεβλημένων με αυτόν παρόχων υπηρεσιών υγείας.
- η σύσταση Επιτροπής Διαπραγμάτευσης και η αναθεώρηση του υφιστάμενου συστήματος Κλειστών Ενοποιημένων Νοσηλίων (ΚΕΝ).

Πίνακας 3.26 Προϋπολογισμοί φορέων κοινωνικής ασφάλισης και νοσοκομείων (σε εκατ. ευρώ)

	2013 Εκτιμήσεις	2014 Προβλέψεις
Ι. Φορείς κοινωνικής ασφάλισης		
α) Ασφαλιστικά Ταμεία		
Έσοδα	**38.925**	**36.540**
Ειδική χρηματοδότηση για εκκαθάριση ληξιπρόθεσμων οφειλών	**1.598**	
Ασφαλιστικές εισφορές	11.806	12.129
Ρύθμιση οφειλών	747	764
Μεταβιβάσεις από ΑΚΑΓΕ	65	235
Κοινωνικοί πόροι	1.184	1.198
Επιχορηγήσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό	10.487	8.764
Αποδιδόμενοι πόροι	691	957
Απόδοση περιουσίας	1.084	1.077
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	10.780	10.903
Λοιπά έσοδα	483	513
Έξοδα	**37.926**	**37.342**
Πληρωμές από ειδική χρηματοδότηση	**1.598**	
Συντάξεις	22.855	23.086
Κύριας ασφάλισης	*19.091*	*19.250*
Επικουρικής ασφάλισης	*3.764*	*3.836*
Λοιπές παροχές ασθένειας	194	191
Προνοιακές παροχές	1.486	1.873
Λοιπές μεταβιβάσεις σε τρίτους	10.539	10.930
Απόδοση εισπράξεων τρίτων	320	323
Λοιπές δαπάνες	582	583
Δαπάνες προσωπικού	294	293
Διοικητικές δαπάνες	58	63
Ισοζύγιο	**999**	**-802**
β) Οργανισμοί Απασχόλησης		
Έσοδα	**3.188**	**3.134**
Ειδική χρηματοδότηση για εκκαθάριση ληξιπρόθεσμων οφειλών	**102**	
Ασφαλιστικές εισφορές	2.038	2.059
Ρύθμιση οφειλών	181	177
Επιχορηγήσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό	474	505
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	200	200
Απόδοση περιουσίας	13	13
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	178	178
Λοιπά έσοδα	2	2
Έξοδα	**3.221**	**3.099**
Πληρωμές από ειδική χρηματοδότηση	**102**	
Επιδόματα ανεργίας	1.430	1.449
Προγράμματα απασχόλησης	450	430
Λοιπές προνοιακές παροχές	135	135
Μεταβιβάσεις στο ΙΚΑ	664	648
Απόδοση εισπράξεων τρίτων	177	177
Δαπάνες προσωπικού	110	110
Λοιπές δαπάνες	153	150
Ισοζύγιο	**-33**	**35**
γ) ΕΟΠΥΥ		
Έσοδα	**7.441**	**5.253**
Ειδική χρηματοδότηση για εκκαθάριση ληξιπρόθεσμων οφειλών	**1.773**	
Ασφαλιστικές εισφορές	3.942	3.855
Ρύθμιση οφειλών	106	112
Κοινωνικοί πόροι	3	3
Επιχορηγήσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό	1.108	774
Απόδοση περιουσίας	53	53
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	394	394
Λοιπά έσοδα	62	62
Έξοδα	**7.326**	**5.191**
Πληρωμές από ειδική χρηματοδότηση	**1.500**	
Φαρμακευτική δαπάνη	3.076	2.019
Λοιπές παροχές ασθένειας	2.179	1.640
Απόδοση εισπράξεων τρίτων	394	394
Λοιπές δαπάνες	112	112
Δαπάνες προσωπικού	27	26
Μεταβιβάσεις προς νοσοκομεία	38	1.000
Ισοζύγιο	**115**	**62**

Πίνακας 3.26 Προϋπολογισμοί φορέων κοινωνικής ασφάλισης και νοσοκομείων (σε εκατ. ευρώ)

	2013 Εκτιμήσεις	2014 Προβλέψεις
II. Νοσοκομεία		
Έσοδα	**3.100**	**2.278**
Ειδική χρηματοδότηση για εκκαθάριση ληξιπρόθεσμων οφειλών	**1.298**	
Ίδια έσοδα	123	167
Επιχορηγήσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό	1.641	1.111
Μεταβιβάσεις από φορείς κοινωνικής ασφάλισης	38	1.000
Έξοδα	**3.100**	**2.253**
Πληρωμές από ειδική χρηματοδότηση	**1.298**	
Αγαθά	1.366	1.554
εκ των οποίων Φάρμακο	635	735
Υγειονομικό υλικό	338	396
Ορθοπεδικό υλικό	62	68
Αντιδραστήρια	150	153
Λοιπές κατηγορίες	181	202
Δαπάνες προσωπικού	34	192
Υπηρεσίες	402	507
Ισοζύγιο	**0**	**25**
Σύνολο εσόδων κοινωνικού προϋπολογισμού	**52.654**	**47.205**
Σύνολο εξόδων κοινωνικού προϋπολογισμού	**51.573**	**47.885**
Συνολικό ισοζύγιο κοινωνικού προϋπολογισμού	**1.081**	**-680**

Νοσοκομεία

Το ταμειακό αποτέλεσμα των νοσοκομείων για το τρέχον οικονομικό έτος αναμένεται να είναι ισοσκελισμένο, έναντι αρνητικού αποτελέσματος 33 εκατ. ευρώ το 2012. Η θετική αυτή εξέλιξη εμφανίστηκε παρά την αδυναμία μεταβίβασης των προϋπολογισθέντων, για το 2013, πόρων από το ασφαλιστικό σύστημα (ΕΟΠΥΥ). Η εν λόγω υστέρηση, που υπερέβη το 1 δισ. ευρώ, αντιμετωπίσθηκε ως ένα βαθμό από την επιπρόσθετη μεταβίβαση πιστώσεων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, η οποία έφτασε στα 300 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, το 2013, τα νοσοκομεία προχώρησαν σε πληρωμές ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων προς τρίτους ύψους 1.298 εκατ. ευρώ, απορροφώντας το σύνολο των σχετικών πιστώσεων που διατέθηκαν από την έκτακτη χρηματοδότηση για την εκκαθάριση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων.

Το 2014 αναμένεται θετικότερη εικόνα στο σκέλος των εσόδων, προβλέποντας βελτίωση των ιδίων εσόδων των νοσοκομείων, οφειλόμενη και στην αύξηση του ποσού που καταβάλλεται από τους ασθενείς για εισαγωγή. Η εξέλιξη αυτή, συνδυαζόμενη με την ομαλοποίηση της μεταβίβασης πόρων από το ασφαλιστικό σύστημα (ΕΟΠΥΥ), που υπολογίζονται σε 1 δισ. ευρώ, προβλέπεται να εξισορροπήσει τη μείωση των τακτικών μεταβιβάσεων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό (1.111 εκατ. ευρώ για το 2014). Παράλληλα, προβλέπεται εξοικονόμηση δαπανών από τη συγχώνευση νοσοκομειακών μονάδων.

7. Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Δήμοι (ΟΤΑ α' βαθμού)

Η βασικότερη πηγή εσόδων των ΟΤΑ α' βαθμού είναι οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ), οι οποίοι αποδίδονται μέσω του Τακτικού Προϋπολογισμού. Η καθιέρωση των ΚΑΠ στοχεύει στη χρηματοδότηση των Δήμων από πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού, το ύψος των οποίων ορίζεται ρητά από σχετικές διατάξεις και αποσκοπούν στην κάλυψη λειτουργικών και επενδυτικών δαπανών. Λόγω της συνεχιζόμενης ύφεσης θεωρήθηκε αναγκαίο να διατηρηθεί η ειδική επιχορήγηση και το 2014, ύψους 235,8 εκατ. ευρώ, για την ενίσχυση των Δήμων, προκειμένου αυτοί να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους και να αποφευχθεί η συσσώρευση απλήρωτων υποχρεώσεων.

Οι συνολικές πιστώσεις που προβλέπονται στον Τακτικό Προϋπολογισμό για τους Δήμους, ανέρχονται στο ποσό των 2.783 εκατ. ευρώ το 2014. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται οι ΚΑΠ, οι οφειλές των παρελθόντων ετών, καθώς και η ειδική επιχορήγηση των Δήμων.

Πίνακας 3.27 Πόροι Δήμων (ΟΤΑ α΄ βαθμού) από τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών (σε εκατ. ευρώ)

Κατηγορία	2014 Προϋπολογισμός
Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) Δήμων	**2.333,3**
• Απόδοση στους Δήμους ποσοστού επί του φόρου προστιθέμενης αξίας	909,0
• Απόδοση στους Δήμους ποσοστού επί των καθαρών συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων	1.247,8
• Απόδοση στους Δήμους ποσοστού επί του φόρου ακίνητης περιουσίας	176,5
Ειδική επιχορήγηση σε ΟΤΑ α΄ βαθμού	**235,8**
Απόδοση στους Δήμους από τη ρύθμιση των οφειλόμενων παρελθόντων ετών	**213,9**
Γενικό σύνολο	**2.783,0**

Περιφέρειες (ΟΤΑ β' βαθμού)

Οι κυριότεροι πόροι των Περιφερειών προέρχονται από τους ΚΑΠ. Έχει προβλεφθεί, για το 2014, για τις Περιφέρειες, ειδική επιχορήγηση ύψους 84 εκατ. ευρώ, για τους ίδιους λόγους που αναφέρθηκαν και στους Δήμους.

Οι συνολικές μεταβιβάσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού προς τις Περιφέρειες, για το 2014, προβλέπονται σε 520 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 3.28 Πόροι Περιφερειών (ΟΤΑ β΄ βαθμού) από τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών (σε εκατ. ευρώ)

Κατηγορία	2014 Προϋπολογισμός
Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) Περιφερειών	**435,9**
• Απόδοση στις Περιφέρειες ποσοστού επί των καθαρών συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων	138,1
• Απόδοση στις Περιφέρειες ποσοστού επί του φόρου προστιθεμένης αξίας	297,8
Ειδική επιχορήγηση σε ΟΤΑ β΄ βαθμού	**83,9**
Γενικό Σύνολο	**519,8**
Δαπάνες μισθοδοσίας	356,3
Απόδοση για λοιπές δράσεις	**163,5**

Παρατήρηση: Το ποσό 356,3 εκατ. ευρώ, το οποίο αφορά μισθοδοσία του προσωπικού των Περιφερειών, καταβάλλεται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό με ισόποση μείωση των ΚΑΠ.

Ο ετήσιος ενοποιημένος προϋπολογισμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτυπώνει τις προβλέψεις των βασικών οικονομικών κατηγοριών των επιμέρους προϋπολογισμών των ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού.

Πίνακας 3.29 Ενοποιημένος προϋπολογισμός ΟΤΑ (σε εκατ. ευρώ)

	Κατηγορία	2013	2014
		Εκτίμηση	Προϋπολογισμός
Α	**Έσοδα (1+2+3+4+5+6+7)**	**7.804**	**6.956**
1	Μεταβιβάσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό[1]	3.080	2.988
2	Επιχορηγήσεις από ΠΔΕ (συμπεριλαμβανομένου του ΕΣΠΑ)	834	878
3	Τόκοι	48	48
4	Έσοδα από προγράμματα της ΕΕ	7	7
5	Λοιπά έσοδα	2.253	2.293
	- Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	*1.075*	*1.104*
	- Έσοδα από φόρους, λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	*454*	*464*
	- Λοιπά ίδια έσοδα	*257*	*257*
	- Έσοδα ΠΟΕ	*468*	*468*
6	Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων	742	742
7	Επιχορήγηση για πληρωμή ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων	840	
Β	**Έξοδα (1+2+3+4+5+6+7)**	**7.050**	**6.591**
1	Αμοιβές προσωπικού	1.554	1.523
2	Προνοιακά επιδόματα	774	758
3	Τόκοι	69	69
4	Δαπάνες για επενδύσεις προ αποσβέσεων	947	940
5	Λοιπές δαπάνες	2.218	2.318
	- Πληρωμές ΠΟΕ	*320*	*506*
	- Μεταβιβάσεις σε τρίτους	*686*	*686*
	- Λοιπές λειτουργικές δαπάνες	*1.212*	*1.126*
6	Αποδόσεις εσόδων υπέρ Δημοσίου και τρίτων	688	688
7	Εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων από την ειδική επιχορήγηση	800	295
	Έλλειμμα (-) ή Πλεόνασμα (+) (Α-Β)	**754**	**365**

(1) Περιλαμβάνεται το σύνολο των μεταβιβάσεων από όλα τα Υπουργεία.

Πίνακας 3.30 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και δανειακές υποχρεώσεις ΟΤΑ (σε εκατ. ευρώ)

	Υπόλοιπο την 31/12/2012
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	**2.283**
Διαθέσιμα	1.732
Τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου	9
Λοιπά χρεόγραφα	524
Δάνεια προς τρίτους	18
Δανειακές υποχρεώσεις	**1.701**

Τα προϋπολογιστικά στοιχεία για το 2014 βασίζονται στις εκτιμήσεις του 2013, λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες μακροοικονομικές προβλέψεις καθώς και ειδικότερες προβλέψεις για τον τομέα της Αυτοδιοίκησης, ενώ παράλληλα ενσωματώνονται-εφαρμόζονται τα οριζόμενα στα συναφή, με δράσεις, νομοθετήματα, όπως: τα όρια και οι στόχοι του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ν.3985/2011), τα μέτρα που θεσπίστηκαν με τους εφαρμοστικούς νόμους που ακολούθησαν (ν.3986/2011, ν.4002/2011, ν.4051/2012 και ν.4071/2012), το Ενιαίο Μισθολόγιο (ν.4024/2011), καθώς και το ν.4093/2012 «Έγκριση του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016».

Εκτιμήσεις 2013

Σύμφωνα με τα στοιχεία εκτέλεσης του ενοποιημένου προϋπολογισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης η εμφάνιση θετικού δημοσιονομικού αποτελέσματος (πλεόνασμα) οφείλεται κυρίως στην ενσωμάτωση της ειδικής επιχορήγησης από τον Κρατικό Προϋπολογισμό για εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων και στη σημαντική βελτίωση της εισπραξιμότητας των ίδιων εσόδων.

Ειδικότερα:

Τα έσοδα αυξάνονται σημαντικά, κυρίως λόγω της επιπλέον επιχορήγησης για εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων ύψους 840 εκατ. ευρώ. Οι επιχορηγήσεις από τον Τακτικό Προϋπολογισμό εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 3.080 εκατ. ευρώ (ΚΑΠ 2.428 εκατ. ευρώ, ειδική επιχορήγηση 396 εκατ. ευρώ, οφειλόμενα 214 εκατ. ευρώ και λοιπές επιχορηγήσεις 42 εκατ. ευρώ) και από το ΠΔΕ στα 834 εκατ. ευρώ. Ικανοποιητικά εμφανίζονται τα έσοδα που θα εισπράξει η Τοπική Αυτοδιοίκηση από παρελθόντα οικονομικά έτη, στοιχείο που καταδεικνύει τη σημαντική βελτίωση της εισπραξιμότητας των ιδίων εσόδων της, η οποία βασίζεται στην ενίσχυση του μηχανισμού βεβαίωσης και είσπραξης, καθώς και στη βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης προς τους ΟΤΑ που επιτεύχθηκε με την εκτεταμένη εφαρμογή του μέτρου της δημοτικής ενημερότητας.

Τα έξοδα είναι αυξημένα, λόγω της εξόφλησης ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων από την ειδική επιχορήγηση και της πληρωμής υποχρεώσεων παρελθόντων οικονομικών ετών από ίδια έσοδα. Σημειώνεται ότι στο ποσό των 800 εκατ. ευρώ για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων από την ειδική επιχορήγηση συμπεριλαμβάνονται και υποχρεώσεις των ΟΤΑ α' και β' βαθμού, καθώς και των νομικών τους προσώπων, που είναι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, προς τις εταιρείες ΕΥΔΑΠ ΑΕ και ΕΥΑΘ ΑΕ, οι οποίες είχαν καταστεί ληξιπρόθεσμες. Οι δαπάνες για αποδοχές προσωπικού και η καταβολή των προνοιακών επιδομάτων είναι προσαρμοσμένες με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που τις διέπει.

Προβλέψεις 2014

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του ενοποιημένου προϋπολογισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προκύπτει θετικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα ύψους 365 εκατ. ευρώ, μειωμένο κατά 389 εκατ. ευρώ έναντι του 2013. Η μείωση αυτή οφείλεται στην εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων από τα έσοδα της ειδικής επιχορήγησης έτους 2013 και την πληρωμή υποχρεώσεων παρελθόντων οικονομικών ετών από τα ίδια έσοδα.

Ειδικότερα:

Τα έσοδα από επιχορηγήσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού προβλέπεται να ανέλθουν στο ποσό των 2.988 εκατ. ευρώ συνολικά (ΚΑΠ 2.413 εκατ. ευρώ, ειδική επιχορήγηση 320 εκατ. ευρώ, οφειλόμενα 214 εκατ. ευρώ και λοιπές επιχορηγήσεις 41 εκατ. ευρώ) και από το ΠΔΕ σε 878 εκατ. ευρώ. Η πρόβλεψη των εσόδων παρελθόντων οικονομικών ετών ανέρχεται σε 468 εκατ. ευρώ, το οποίο συμβάλλει θετικά στη δημιουργία πλεονάσματος.

Τα έξοδα προβλέπονται αυξημένα λόγω της εξόφλησης ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, ύψους 295 εκατ. ευρώ, καθώς και της αυξημένης πληρωμής υποχρεώσεων παρελθόντων οικονομικών ετών από ίδια έσοδα, ύψους 506 εκατ. ευρώ. Το αποτέλεσμα των παραπάνω συμβάλλει στη μείωση των απλήρωτων υποχρεώσεων. Η δαπάνη καταβολής των προνοιακών επιδομάτων είναι μειωμένη έναντι του έτους 2013, λόγω της μείωσης του αριθμού των δικαιούχων που θα προκύψει από την απογραφή που ήδη διενεργείται, οι δε λειτουργικές δαπάνες προσαρμόζονται στο υφιστάμενο περιοριστικό δημοσιονομικό περιβάλλον.

Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ

Σημαντική θεωρείται η συμβολή του νέου θεσμού του «Παρατηρητηρίου» στην κατάρτιση του ενοποιημένου προϋπολογισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Σκοπός του «Παρατηρητηρίου» είναι η κατάρτιση ρεαλιστικών και ισοσκελισμένων προϋπολογισμών από τους ΟΤΑ και των νομικών τους προσώπων, καθώς και η παρακολούθηση σε μηνιαία βάση της εκτέλεσης των προϋπολογισμών τους.

Το «Παρατηρητήριο» παρέχει γνώμη στους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομικών επί των σχεδίων των προϋπολογισμών των ΟΤΑ και ελέγχει την ορθή εκτέλεση αυτών, όπως αποτυπώνονται στο Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης (ΟΠΔ).

Ρυθμίσεις οφειλών ΟΤΑ προς Ασφαλιστικά Ταμεία και Ελληνικό Δημόσιο

Στην Τοπική Αυτοδιοίκηση δόθηκε δυνατότητα συμψηφισμού και ρύθμισης οφειλών των Δήμων καθώς και των επιχειρήσεων των ΟΤΑ προς το Ελληνικό Δημόσιο, το ΙΚΑ και τα λοιπά Ασφαλιστικά Ταμεία.

8. Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί Γενικής Κυβέρνησης

Στον τομέα αυτόν περιλαμβάνονται οι προϋπολογισμοί των Δημόσιων Επιχειρήσεων και Οργανισμών που είναι ενταγμένοι στο μητρώο φορέων Γενικής Κυβέρνησης της ΕΛΣΤΑΤ.

Οι φορείς αυτοί είναι οι εξής: Πράσινο Ταμείο (πρώην ΕΤΕΡΠΣ), Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ), Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), Κοινωνία της Πληροφορίας ΑΕ, ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ, ΟΣΕ ΑΕ, ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ, ΓΑΙΑΟΣΕ ΑΕ, ΤΡΑΙΝΟΣΕ ΑΕ, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (ΕΟΤ), Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΕΛΠΝΟ), Ηλεκτρομηχανική Κύμης ΑΕ, Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων ΑΕ (ΜΟΔ ΑΕ), Οδικές Συγκοινωνίες ΑΕ (ΟΣΥ ΑΕ), η Ελληνική Ραδιοτηλεόραση ΑΕ (ΕΡΤ ΑΕ) το 2013 και η Νέα Ελληνική Ραδιοφωνία-Ίντερνετ και Τηλεόραση ΑΕ (ΝΕΡΙΤ ΑΕ) το 2014. Σημειώνεται ότι δεν έχουν συμπεριληφθεί στοιχεία για τα Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα ΑΕ (ΕΑΣ ΑΕ).

Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί πλην Πράσινου Ταμείου

Στον Πίνακα 3.31 παρουσιάζονται τα συνολικά οικονομικά μεγέθη των προϋπολογισμών των ΔΕΚΟ, πλην του Πράσινου Ταμείου για τα έτη 2013 και 2014.

Πίνακας 3.31 Ενοποιημένος Προϋπολογισμός ΔΕΚΟ Γενικής Κυβέρνησης εκτός Πράσινου Ταμείου (σε εκατ. ευρώ)

	2013	2014
Έσοδα	**2.095**	**2.204**
Πωλήσεις	463	602
Λοιπά έσοδα	138	83
Μεταβιβάσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό	389	299
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	600	783
Λοιπές μεταβιβάσεις	505	437
Δαπάνες	**1.551**	**1.655**
Δαπάνες προσωπικού	395	370
Λοιπές δαπάνες	523	513
Δαπάνες επενδύσεων	632	771
Ισοζύγιο προ τόκων	**544**	**549**
Τόκοι	220	200
Ισοζύγιο	**324**	**349**

Παρουσιάζεται βελτίωση του ισοζυγίου των ΔΕΚΟ στα 324 εκατ. ευρώ το 2013, έναντι προβλέψεων για 204 εκατ. ευρώ, ενώ αναμένεται επιπλέον βελτίωσή του κατά 25 εκατ. ευρώ το 2014.

Αυτό οφείλεται κυρίως στην αύξηση των εσόδων τους και ειδικότερα στα έσοδα από πωλήσεις που αναμένεται να αυξηθούν κατά 139 εκατ. ευρώ ή 30% το 2014, λόγω κυρίως της ΝΕΡΙΤ ΑΕ. Κύρια πηγή εσόδων παραμένουν οι μεταβιβάσεις από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, που διαμορφώνονται στα 783 εκατ. ευρώ το 2014, έναντι 600 εκατ. ευρώ το 2013. Σε κάθε περίπτωση, όμως, συνεχίζονται εντατικά οι προσπάθειες για την αύξηση των εσόδων των ΔΕΚΟ από την:

- διεύρυνση της πελατειακής βάσης είτε αναζητώντας νέους πελάτες για υφιστάμενες υπηρεσίες είτε προσελκύοντας τους ήδη υφιστάμενους πελάτες σε νέες υπηρεσίες μεριμνώντας παράλληλα για την καλή σχέση ποιότητας-τιμής των παρεχόμενων υπηρεσιών,
- αξιοποίηση της παραγωγικότητας των διαθέσιμων πόρων για την παροχή υπηρεσιών,
- εντοπισμό νέων καινοτόμων πηγών επιχειρηματικής δραστηριότητας,

- μεγιστοποίηση εισοδημάτων από μισθώματα και εκμετάλλευση των περιουσιακών στοιχείων και
- ορθολογική διαχείριση και πώληση των αποθεμάτων και των πεπαλαιωμένων υλικών.

Οι δαπάνες των ΔΕΚΟ παρουσιάζουν αύξηση κατά 104 εκατ. ευρώ το 2014, γεγονός που οφείλεται αποκλειστικά στην αύξηση των δαπανών επενδύσεων λόγω της εντατικοποίησης απορρόφησης των πόρων του ΠΔΕ. Αντίθετα, όλες οι άλλες επιμέρους κατηγορίες δαπανών παρουσιάζονται μειωμένες το 2014 έναντι του 2013, ως συνέπεια της προσπάθειας μείωσης των λειτουργικών εξόδων μέσω της:

- στρατηγικής, διαρθρωτικής και λειτουργικής βελτιστοποίησης των παραγόντων κόστους παραγωγής σε όλα τα επίπεδα,
- καθετοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας,
- αναδιάρθρωσης των οργανωτικών δομών με τη συγχώνευση και συστέγαση γραφείων, τμημάτων και διευθύνσεων με σκοπό την πλήρη αξιοποίηση του υπάρχοντος προσωπικού και τη μείωση των δαπανών λειτουργίας,
- επαναδιαπραγμάτευσης και μείωσης των ενοικίων που καταβάλλονται για τις εγκαταστάσεις των φορέων,
- επαναδιαπραγμάτευσης και μείωσης των δαπανών για τις προμήθειες πρώτων υλών, τις λοιπές αμοιβές και έξοδα τρίτων καθώς και για επισκευές και συντηρήσεις,
- ελαχιστοποίησης των εξόδων μεταφορών, προβολής, διαφήμισης, εκθέσεων και ταξιδιών και
- ελαχιστοποίησης των εξόδων για δωρεές και επιχορηγήσεις.

Πράσινο Ταμείο (πρώην ΕΤΕΡΠΣ)

Στον Πίνακα 3.32 παρουσιάζονται τα συνολικά οικονομικά μεγέθη του προϋπολογισμού του Πράσινου Ταμείου για τα έτη 2013 και 2014.

Πίνακας 3.32 Προϋπολογισμός Πράσινου Ταμείου (σε εκατ. ευρώ)

	2013	2014
Έσοδα	**314**	**169**
Έσοδα από τόκους	35	36
Λοιπά έσοδα	279	133
Δαπάνες	**48**	**55**
Λοιπές δαπάνες	48	55
Ισοζύγιο	**266**	**114**

Τα έσοδα του Πράσινου Ταμείου, για το 2014, προέρχονται, κυρίως, από τη ρύθμιση αυθαιρέτων, τα τέλη διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης και λοιπά πρόστιμα. Τα αποτελέσματα του Πράσινου Ταμείου προβλέπονται μειωμένα, το 2014, λόγω των χαμηλότερων εσόδων από τη νέα ρύθμιση για τη νομιμοποίηση-τακτοποίηση των αυθαίρετων κτισμάτων, η οποία προβλέπει περισσότερες δόσεις και αναπροσαρμοσμένο ύψος προστίμων (Ιούλιος 2013). Σημειώνεται ότι η νέα ρύθμιση, αν και έχει αρνητική επίπτωση το 2014, θα είναι δημοσιονομικά ουδέτερη για την περίοδο 2014-2017.

Οι δαπάνες του Πράσινου Ταμείου έχουν διαμορφωθεί λαμβάνοντας υπόψη τη διάταξη της παραγράφου 16 του άρθρου 32 του ν. 4111/2013, σύμφωνα με την οποία κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 η διάθεση των πόρων του Πράσινου Ταμείου, κατ' έτος, για τις λειτουργικές του δαπάνες και την επίτευξη των σκοπών του δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 2,5% επί του συνόλου των διαθεσίμων του κατά το τέλος του προηγούμενου έτους.

9. Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις

Στους στόχους του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής είχε περιληφθεί η μείωση του συνολικού ύψους των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων (απλήρωτες υποχρεώσεις από δαπάνες καθώς και εκκρεμείς επιστροφές φόρων), με θετικές επιπτώσεις στη ρευστότητα της οικονομίας. Στην τρίτη επικαιροποίηση του Μνημονίου Οικονομικής και Χρηματοοικονομικής Πολιτικής συμφωνήθηκε με τους εταίρους η χρηματοδότηση της εκκαθάρισης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, με την τήρηση πολύ συγκεκριμένων προϋποθέσεων με κύριο στόχο να μη δημιουργηθούν νέες. Στο πλαίσιο αυτό, το Υπουργείο Οικονομικών δημοσίευσε το Νοέμβριο του 2012 σχέδιο εκκαθάρισης ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων μέχρι του ύψους των οφειλών όπως αυτές είχαν εκτιμηθεί στις 31/12/2011 (ύψους 8 δισ. ευρώ).

Η διαδικασία εξόφλησης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων καθορίστηκε με τις διατάξεις του ν.4093/2012 και την αριθ. 2/86954/ΔΠΓΔ/ΦΕΚ 3396/Β'/20.12.2012 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, με την οποία ορίστηκαν οι προϋποθέσεις χρηματοδότησης των φορέων.

Ειδικότερα προβλέφθηκε η δυνατότητα χρηματοδότησης των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης μέχρι του ύψους των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών τους κατά την 31/12/2011 προκειμένου να εξοφλήσουν αποκλειστικά ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Τα Υπουργεία, προκειμένου να χρηματοδοτηθούν, απαιτήθηκε να συνάψουν μνημόνια συνεργασίας με το Υπουργείο Οικονομικών, καθώς και αντίστοιχα μνημόνια με τους εποπτευόμενους φορείς τους που έλαβαν χρηματοδότηση για το σκοπό αυτό. Κύριος στόχος αυτών είναι η δέσμευση των φορέων ως προς την ορθή εκτέλεση των προϋπολογισμών τους, η ορθή τήρηση μητρώου δεσμεύσεων για τον έλεγχο και την παρακολούθηση του προϋπολογισμού και η λήψη των αναγκαίων μέτρων προκειμένου να τηρηθεί η δημοσιονομική πειθαρχία και να εξασφαλιστεί η μη συσσώρευση νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών στο μέλλον.

Στο ανωτέρω πλαίσιο το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ) ξεκίνησε, από το 2012, τη διενέργεια ελέγχων προκειμένου να διαπιστωθεί η συμμόρφωση των φορέων με τις ανωτέρω προϋποθέσεις. Το έτος 2012 διενεργήθηκαν 150 τέτοιοι έλεγχοι τόσο στην Αττική όσο και στην λοιπή χώρα. Η προσπάθεια αυτή συνεχίστηκε και το 2013, όπου έχουν ήδη ολοκληρωθεί 39 έλεγχοι.

Η χρηματοδότηση των φορέων για την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών τους ξεκίνησε το Δεκέμβριο του 2012 όπου το ΓΛΚ μεταβίβασε πιστώσεις ύψους 211,3 εκατ. ευρώ, από τις οποίες οι φορείς εξόφλησαν εντός του 2012 ποσό ύψους 47,3 εκατ. ευρώ.

Στο δεκάμηνο του 2013 οι χρηματοδοτήσεις των φορέων έφθασαν στα 4.993 εκατ. ευρώ και οι πληρωμές στα 4.353 εκατ. ευρώ. Παράλληλα εξοφλήθηκαν ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις από επιστροφές φόρων (Δεκ. 2012 έως Οκτ. 2013) ποσού 787 εκατ. ευρώ.

Συνολικά από την έναρξη του προγράμματος για την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων (Δεκέμβριο 2012) έως τέλος Οκτωβρίου 2013 έχουν χρηματοδοτηθεί οι φορείς με το ποσό των 5.991 εκατ. ευρώ και έχει ολοκληρωθεί η αποπληρωμή ληξιπρόθεσμων οφειλών προς ιδιώτες ποσού περίπου 5.187 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 87% της ήδη ληφθείσας χρηματοδότησης. Μέχρι το τέλος του έτους εκτιμάται ότι οι χρηματοδοτήσεις θα ανέλθουν συνολικά στο ποσό των 6,6 δισ. ευρώ όπως αποτυπώνεται στον Πίνακα 3.33.

Πίνακας 3.33 Χρηματοδοτήσεις φορέων Γενικής Κυβέρνησης από το πρόγραμμα εξόφλησης ληξιπρόθεσμων οφειλών έτους 2013 (σε εκατ. ευρώ)

Φορέας Γενικής Κυβέρνησης	**2013**
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης	840
Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης (εκτός ΕΟΠΥΥ και Νοσοκομείων ΕΣΥ)	1.700
Περίθαλψη – ΕΟΠΥΥ	1.773
Κρατικά Νοσοκομεία – ΕΣΥ	1.298
Κράτος – Υπουργεία	261
Σύνολο χρηματοδότησης δαπανών	**5.872**
Κράτος - Επιστροφές φόρων	723
Σύνολο χρηματοδότησης Φορέων Γενικής Κυβέρνησης	**6.595**

Σημειώνεται ότι:

- Τα παραπάνω ποσά αποτέλεσαν ταμειακές δαπάνες για τον Κρατικό Προϋπολογισμό.
- Στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, σε ταμειακή βάση, επέφεραν ισόποση αύξηση των εσόδων και αύξηση των δαπανών τους (για την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών τους).
- Σε δημοσιολογιστική βάση (κατά ESA-95), επήλθε αντίστοιχη μείωση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών τους προς ιδιώτες.
- Στις περιπτώσεις εκείνες όπου για διαδικαστικούς λόγους τα ποσά δεν έχουν ακόμα εξοφληθεί, παραμένουν ως ταμειακά διαθέσιμα στους υποτομείς βελτιώνοντας το ταμειακό ισοζύγιό τους.

Κατά την εφαρμογή του προγράμματος εξόφλησης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων προέκυψαν προβλήματα που καθυστέρησαν ή και επιβράδυναν το ρυθμό εξόφλησης των υποχρεώσεων αυτών.

Ειδικότερα, η καθυστέρηση της έγκρισης των προϋπολογισμών των φορέων οδήγησε κυρίως τα νοσηλευτικά ιδρύματα και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης στην έναρξη εξόφλησης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων μετά το Μάρτιο του 2013.

Επίσης, η δυνατότητα απορρόφησης των φορέων (όγκος πληρωμών, διαθέσιμο προσωπικό για την εκκαθάριση και την πληρωμή, ακολουθούμενες διαδικασίες), και οι επί μέρους ιδιαιτερότητες κάθε τομέα, καθυστέρησαν σημαντικά το ρυθμό εξόφλησης, κυρίως από τον ΕΟΠΥΥ και τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ), ο κλάδος υγείας των οποίων μεταφέρθηκε στον ΕΟΠΥΥ, καθώς και τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Προκειμένου να ξεπεραστούν οι επί μέρους αδυναμίες των φορέων και να ρυθμιστούν οι απαραίτητες διαδικασίες ώστε να επιταχυνθεί η αποπληρωμή των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων το Υπουργείο Οικονομικών προώθησε σημαντικές θεσμικές και κανονιστικές παρεμβάσεις, οι οποίες διευκόλυναν την αποπληρωμή των ληξιπρόθεσμων οφειλών των Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, τονώνοντας σημαντικά τη ρευστότητα προς την αγορά.

Ειδικότερα, τα νοσοκομεία έχουν χρηματοδοτηθεί για το σύνολο των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών τους κατά την 31/12/2011 (1,5 δισ. ευρώ συμπεριλαμβανομένων και των στρατιωτικών νοσοκομείων) και έχουν ήδη εξοφλήσει τις αντίστοιχες υποχρεώσεις τους προς τους ιδιώτες σε ποσοστό 94%, ενώ έως το τέλος του έτους αναμένεται η πλήρης εξόφληση των οφειλών τους. Ο ΕΟΠΥΥ έχει χρηματοδοτηθεί για το 64% των οφειλών του (2 δισ. ευρώ) ενώ έχει εξοφλήσει προς τους ιδιώτες ποσοστό 72% της ήδη ληφθείσας χρηματοδότησης και αναμένεται μέχρι τέλος του έτους να έχει εξοφλήσει ποσοστό 54% του συνόλου των οφειλών του. Οι ΟΚΑ έχουν λάβει χρηματοδότηση για το 80% των ληξιπρόθεσμων οφειλών τους και έχουν αποπληρώσει σε δικαιούχους ποσοστό 89% της ήδη

ληφθείσας χρηματοδότησης και εκτιμάται ότι έως το τέλος του έτους θα έχουν εξοφλήσει το 93% του συνόλου των ληξιπρόθεσμων οφειλών τους κατά την 31/12/2011.

Τέλος οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν χρηματοδοτηθεί για το 70% των οφειλών τους (1,1 δισ. ευρώ), έχουν εξοφλήσει ποσοστό 58% της ήδη ληφθείσας χρηματοδότησης και εκτιμάται ότι έως το τέλος του έτους το ποσοστό αυτό θα ανέλθει σε 71% του συνόλου των οφειλών τους κατά την 31/12/2011.

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ – ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

Με τις αποφάσεις του Eurogroup της 27/11/2012 αποφασίστηκε η παροχή σημαντικών οικονομικών διευκολύνσεων προς την Ελλάδα, υπό την προϋπόθεση της συνέχισης εφαρμογής του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής και της υλοποίησης των απαιτούμενων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Η επιτυχημένη υλοποίηση της επαναγοράς του Δεκεμβρίου του 2012, με την οποία αποσύρθηκε χρέος ονομαστικής αξίας 31.859,88 εκατ. ευρώ (καθαρή μείωση χρέους περίπου 10% ως ποσοστό του ΑΕΠ), αποτέλεσε το έναυσμα για την περαιτέρω μείωση κατά 1% των επιτοκίων του πρώτου πακέτου στήριξης («Greek loan facility»), τη μείωση κατά 0,10% των εξόδων των δανείων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF), τη χρονική επέκταση της ωρίμανσης των διμερών δανείων και των δανείων του EFSF κατά 15 έτη, καθώς και την αναβολή καταβολής τόκων για 10 έτη αναφορικά με τα δάνεια που χορηγούνται από το EFSF.

Επιπλέον, με την απόφαση της 27/11/2012, κατ' επέκταση της απόφασης του Eurogroup της 21/02/2012 για την επιστροφή των κερδών των Ευρωπαϊκών Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών από τα Ελληνικά ομόλογα (ANFA holdings), αποφασίστηκε η επιστροφή των κερδών της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας από το πρόγραμμα αγοράς Ελληνικών ομολόγων (SMP). Όσον αφορά τα ANFA, σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA-95, έχουν αποδοθεί 654,4 εκατ. ευρώ που αφορούν στο 2012 και 330,3 εκατ. ευρώ που αφορούν στο 2013, ενώ αναμένεται και η απόδοση επιπλέον 275,8 εκατ. ευρώ για το 2013. Αναφορικά με το πρόγραμμα SMP, η πρώτη επιστροφή ύψους 1.500 εκατ. ευρώ πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο του 2013 και αναμένεται η επόμενη επιστροφή ύψους 500 εκατ. ευρώ το Δεκέμβριο του 2013. Οι συνολικές αποδόσεις, σε ταμειακή βάση, ανέρχονται σε 303 εκατ. ευρώ για το 2012, σε 2.682 εκατ. ευρώ για το 2013 και σε 2.641 εκατ. ευρώ για το 2014.

Η κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών του Ελληνικού Δημοσίου το 2013 πραγματοποιήθηκε κατά κύριο λόγο από δάνεια που χορηγήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Ειδικότερα, όσον αφορά τη δανειακή σύμβαση ύψους 109.100 εκατ. ευρώ, οι συνολικές εκταμιεύσεις από τις αρχές του 2012 έως 31/08/2013 ανήλθαν σε 98.489,80 εκατ. ευρώ. Σημαντικό μέρος των παραπάνω δανείων, ύψους 48.200 εκατ. ευρώ, εκταμιεύτηκε προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες ανακεφαλαιοποίησης των Ελληνικών τραπεζών, η οποία ολοκληρώθηκε το δεύτερο τρίμηνο του 2013. Η συμμετοχή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στη χρηματοδότηση των δανειακών αναγκών της Ελληνικής οικονομίας, για το παραπάνω χρονικό διάστημα, ανέρχεται σε 8.330 εκατ. ευρώ.

Σημειώνεται ότι κατά το πρώτο πρόγραμμα στήριξης της Ελληνικής οικονομίας, από το Μάιο του 2010 έως τα τέλη του 2011, τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο εκταμίευσαν συνολικά ποσά ύψους 73.200 εκατ. ευρώ. Από αυτά, το ΔΝΤ συμμετείχε με ποσό ύψους 20.300 εκατ. ευρώ και τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης με ποσό ύψους 52.900 εκατ. ευρώ.

Η επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος στο τέλος του 2013, για πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια, αναμένεται να σηματοδοτήσει την έναρξη μίας νέας διαπραγματευτικής προσπάθειας εκ μέρους της Ελλάδας με σκοπό την ελάφρυνση του δημόσιου χρέους, μέσω περαιτέρω μειώσεων των επιτοκίων των διακρατικών δανείων και άλλων διευκολύνσεων, προκειμένου να ενισχυθεί περαιτέρω και να διασφαλιστεί μακροπρόθεσμα η βιωσιμότητα του χρέους και να υλοποιηθεί η σταδιακή επιστροφή στη χρηματοδότηση μέσω των αγορών.

1. Χρέος Κεντρικής Διοίκησης και Γενικής Κυβέρνησης

Το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 325.900 εκατ. ευρώ ή 178,2% του ΑΕΠ στο τέλος του 2013, έναντι 305.537 εκατ. ευρώ ή 157,7% του ΑΕΠ το 2012. Ωστόσο, αυτή η αύξηση ούτε αιφνίδια είναι ούτε μπορεί να αποτελέσει αιτία για την πρόκληση οποιασδήποτε ανησυχίας, αφού είναι παροδική, χρονικά ορισμένη και, το σημαντικότερο, αντιρροπείται από την απόκτηση περιουσιακών στοιχείων από το Ελληνικό Δημόσιο.

Συγκεκριμένα, αυτή η φαινομενική αύξηση χρέους είναι προϊόν της υποχρέωσης απεικόνισης της εκταμίευσης των κεφαλαίων από το ΕΤΧΣ προς το Ελληνικό Δημόσιο, προκειμένου να επιτευχθεί η χρηματοδότηση της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών.

Ωστόσο, το χρέος που δημιουργείται από την εκταμίευση των κεφαλαίων αντικρίζεται από περιουσιακά στοιχεία που αποτελούν πλέον ιδιοκτησία του Ελληνικού Δημοσίου, με προβλεπόμενη εκποίησή τους και με προσδιορισμένη αξία μεταπώλησης.

Το 2014 το ύψος του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί στα 325.600 εκατ. ευρώ ή 177,8% του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας οριακή μείωση έναντι του 2013 (Πίνακας 4.1).

Πίνακας 4.1 Σύνθεση χρέους Κεντρικής Διοίκησης (σε εκατ. ευρώ)

		2011	2012	2013*	2014**
Α.	**Ομόλογα**	**259.774**	**86.297**	**76.280**	**59.610**
	Ομόλογα στην αγορά εσωτερικού	240.940	81.769	73.415	56.930
	Ομόλογα στις αγορές εξωτερικού	18.521	4.308	2.704	2.543
	Τιτλοποιήσεις στο εξωτερικό	313	220	161	137
Β.	**Βραχυπρόθεσμοι Τίτλοι**	**15.059**	**18.357**	**14.950**	**14.950**
	Έντοκα Γραμμάτια	14.936	18.237	14.831	14.833
	Έντοκα Γραμμάτια σε φυσικούς τίτλους	123	120	119	117
Γ.	**Δάνεια**	**93.145**	**200.883**	**234.670**	**251.040**
	Δάνεια Τραπέζης Ελλάδος	5.684	5.212	4.736	4.264
	Λοιπά Δάνεια Εσωτερικού	837	119	116	113
	Ειδικά και Διακρατικά Δάνεια	7.257	7.069	6.736	6.427
	Δάνεια Μηχανισμού Στήριξης	73.210	183.099	217.876	235.206
	Λοιπά Δάνεια Εξωτερικού	6.157	5.384	5.206	5.030
Δ.	**Σύνολο χρέους Κεντρικής Διοίκησης (Α+Β+Γ)**	**367.978**	**305.537**	**325.900**	**325.600**
	(ως % του ΑΕΠ)	176,5%	157,7%	178,2%	177,8%
	ΑΕΠ	208.532	193.749	182.911	183.089

* Εκτιμήσεις **Προβλέψεις
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 321.000 εκατ. ευρώ ή 175,5% του ΑΕΠ στο τέλος του 2013, έναντι 303.928 εκατ. ευρώ ή 156,9% του ΑΕΠ το 2012. Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί στα 320.000 εκατ. ευρώ ή 174,8% του ΑΕΠ το 2014, παρουσιάζοντας μείωση κατά 0,7% του ΑΕΠ έναντι του 2013. Σημειώνεται ότι για πρώτη φορά προβλέπεται ότι το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης θα μειωθεί το 2014 σε απόλυτες τιμές, σε σχέση με το 2013, λόγω, κυρίως, της επίτευξης πρωτογενούς πλεονάσματος, της συγκράτησης των δαπανών για τόκους και της υλοποίησης του προγράμματος των αποκρατικοποιήσεων (Πίνακας 4.2).

Πίνακας 4.2 Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ)

		2011	2012	2013*	2014**
Α.	**Χρέος Κεντρικής Διοίκησης**	**367.978**	**305.537**	**325.900**	**325.600**
Β	Χρέος ΝΠΔΔ, κέρματα κ.λπ. μείον επενδύσεις σε τίτλους ΕΔ	9.928	5.846	3.600	3.200
Γ.	**Χρέος Κεντρικής Κυβέρνησης κατά ESA (Α+Β)**	**377.906**	**311.383**	**329.500**	**328.800**
Δ	Χρέος ΟΤΑ, ΟΚΑ μείον ενδοκυβερνητικό χρέος	-22.765	-7.455	-8.500	-8.800
Ε.	**Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (Γ+Δ)**	**355.141**	**303.928**	**321.000**	**320.000**
	(ως % του ΑΕΠ)	**170,3%**	**156,9%**	**175,5%**	**174,8%**
ΑΕΠ		208.532	193.749	182.911	183.089

* Εκτιμήσεις. Υπολογίστηκε ότι μέχρι 31/12/2013 θα εκταμιευτεί το σύνολο του υπολοίπου ποσού που έχει προβλεφθεί για το 2013, ύψους 4,9 δισ. ευρώ (EFSF 3,1 δισ. ευρώ και ΔΝΤ 1,8 δισ. ευρώ). Εφόσον δεν εκταμιευθεί το σύνολο του ποσού αυτού η διαφορά του θα μειώσει ισόποσα το ύψος του δημόσιου χρέους.

** Προβλέψεις

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

2. Εξέλιξη δημόσιου χρέους Γενικής Κυβέρνησης

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης από 31/12/2012 μέχρι 31/12/2013 εκτιμάται ότι θα αυξηθεί κατά 17.072 εκατ. ευρώ και οφείλεται κυρίως στην κάλυψη του ταμειακού ελλείμματος του Προϋπολογισμού, στην εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών και στην ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών. Στο διάστημα από 31/12/2013 μέχρι 31/12/2014 προβλέπεται ότι θα μειωθεί κατά 1.000 εκατ. ευρώ που οφείλεται κυρίως στον περιορισμό του ταμειακού ελλείμματος του προϋπολογισμού και στο πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων (Πίνακας 4.3).

Πίνακας 4.3 Εξέλιξη δημόσιου χρέους Γενικής Κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ)

	2013*	2014**	Διαφορά 2014-2013
	(1)	(2)	(3)=(2)-(1)
Ταμιακό έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης	3.378	419	-2.959
Έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης κατά ESA 95	*3.990*	*4.293*	*303*
Εθνικολογιστικές προσαρμογές Γενικής Κυβέρνησης	*-612*	*-3.874*	*-3.262*
Εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών	5.872	1.500	-4.372
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου εταιρειών	14	42	28
Ανακεφαλαιοποίηση τραπεζών	7.200		-7.200
Συμμετοχή στον ΕΜΣ, ΕΤΕπ κ.λπ.	931	481	-450
Μεταβολή διαθεσίμων	1.000		-1.000
Αποκρατικοποιήσεις	-1.230	-3.330	-2.100
Προσαρμογές στο άρτιο, λοιπές προσαρμογές	-93	-112	-19
Μεταβολή από προηγούμενο έτος	**17.072**	**-1.000**	**-18.072**
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης	**321.000**	**320.000**	**-1.000**
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης ως % του ΑΕΠ	**175,5%**	**174,8%**	**-0,7%**
ΑΕΠ	182.911	183.089	

* Εκτιμήσεις **Προβλέψεις

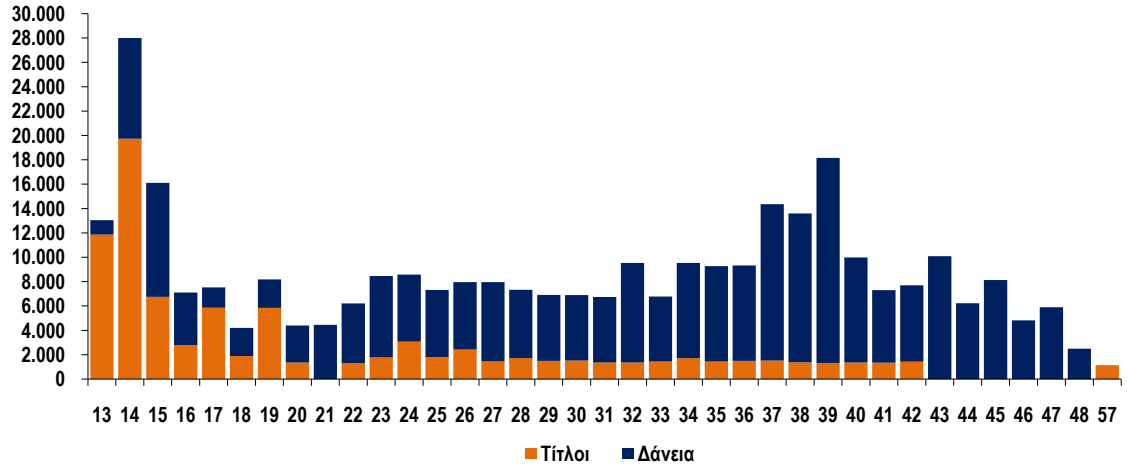
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

3. Δομή και χαρακτηριστικά του χρέους Κεντρικής Διοίκησης

Μετά την υλοποίηση του PSI και της επαναγοράς ομολόγων το 2012, ο χρονικός ορίζοντας των λήξεων του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης στις 30/09/2013 ομαλοποιείται και εκτείνεται μέχρι το έτος 2057. Η αδυναμία προσφυγής για δανεισμό στις αγορές, από το Μάιο του 2010, είχε ως αποτέλεσμα τη δραστική μείωση των ομολόγων και την αντικατάστασή τους με δάνεια (Διάγραμμα 4.1). Η αναλογία αυτή αναμένεται να αντιστραφεί τα επόμενα έτη με τη σταδιακή επάνοδο του Ελληνικού Δημοσίου για δανεισμό στις αγορές.

Διευκρινίζεται ότι το έτος 2014 προβλέπεται η λήξη ομολόγων ύψους: α**)** 5.225,5 εκατ. ευρώ που έχουν εκδοθεί, με βάσει το άρθρο 1 του ν. 3723/2008, για την ενίσχυση της ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας, έναντι απόκτησης προνομιούχων μετοχών των Ελληνικών τραπεζών από το Ελληνικό Δημόσιο συνολικής ονομαστικής αξίας 5.148,6 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων το Δημόσιο κατέχει σήμερα 4.473,6 εκατ., καθώς οι μετοχές της ΑΤΕ ονομαστικής αξίας 675 εκατ. ευρώ επεστράφησαν από το Ελληνικό Δημόσιο έναντι μετρητών, β**)** 1.222,39 εκατ. ευρώ που έχουν εκδοθεί για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου του ΤΕΜΠΜΕ, σημερινό ΕΤΕΑΝ, έναντι ίσης αξίας προνομιούχων μετοχών που έχει στην κατοχή του σήμερα το Ελληνικό Δημόσιο και γ**)** 10.037,7 εκατ. ευρώ που έχουν στην κατοχή τους η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, οι Ευρωπαϊκές Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Επίσης και τα έτη 2014-2020 υπάρχουν λήξεις ομολόγων μεγάλων ποσών που έχουν στην κατοχή τους οι ανωτέρω φορείς.

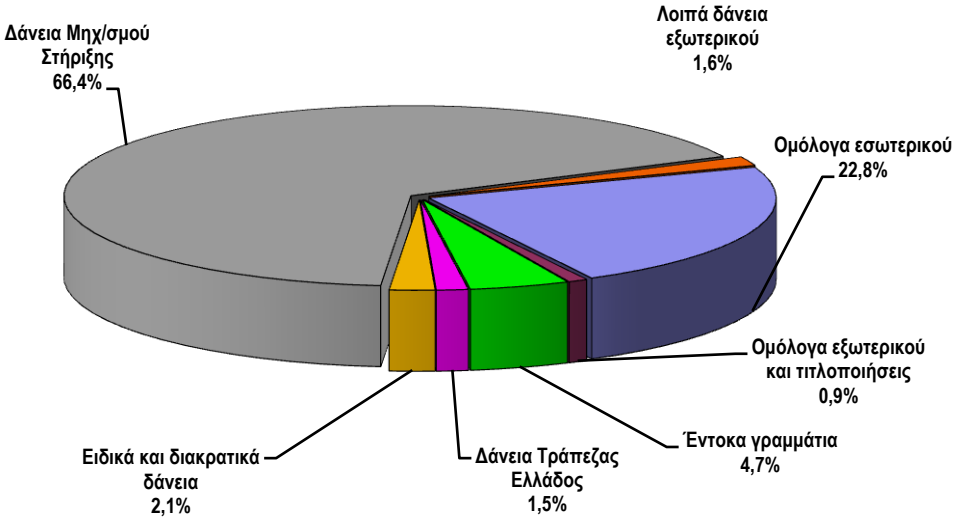
Διάγραμμα 4.1 Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της Κεντρικής Διοίκησης την 30/9/2013 (σε εκατ. ευρώ)

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Επισημαίνεται ότι στις 30/09/2013 το ύψος των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου περιορίστηκε στο 22,8% του χρέους Κεντρικής Διοίκησης (έναντι 91% το 2009) και αντικαταστάθηκε με δάνεια που ελήφθησαν από το Μηχανισμό Στήριξης, τα οποία αποτελούν πλέον το 66,4% του χρέους Κεντρικής Διοίκησης (Διάγραμμα 4.2).

Διάγραμμα 4.2 Σύνθεση χρέους Κεντρικής Διοίκησης την 30/9/2013

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Η μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης ήταν 7,14 έτη το 2008, ενώ, στις 30/9/2013, έχει υπερδιπλασιασθεί και διαμορφώθηκε σε 16,17 έτη. Αντίστοιχα, για τις περισσότερες χώρες της Ευρωζώνης η μέση διάρκεια δεν ξεπερνά τα 7 έτη (Πίνακας 4.4).

Πίνακας 4.4 Μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια χρέους Κεντρικής Διοίκησης

Ημερομηνία	Μέση Διάρκεια σε έτη		
	Χρέος σε ευρώ	Χρέος εκτός ζώνης ευρώ	Συνολικό χρέος
31/12/2010	7,21	3,34	7,14
31/12/2011	6,38	3,21	6,30
30/12/2012	15,72	2,36	15,29
30/09/2013	16,71	3,92	16,17

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Στις 30/09/2013, ποσοστό 76,5% του χρέους Κεντρικής Διοίκησης είχε υπολειπόμενη φυσική διάρκεια μεγαλύτερη των 5 ετών, λόγω της επιμήκυνσης των δανείων του Μηχανισμού Στήριξης και της έκδοσης νέων ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στο πλαίσιο της ανταλλαγής ομολόγων (PSI) (Πίνακας 4.5).

Πίνακας 4.5 Χρέος Κεντρικής Διοίκησης ως προς την υπολειπόμενη φυσική διάρκεια

Διάρκεια	30/09/2013
Βραχυπρόθεσμο (μέχρι 1 έτος)	12,0%
Μεσοπρόθεσμο (1 έως 5 έτη)	11,5%
Μακροπρόθεσμο (άνω των 5 ετών)	76,5%
Σύνολο	**100,0%**

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

4. Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους Κεντρικής Διοίκησης

Οι δαπάνες εξυπηρέτησης του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 18.997 εκατ. ευρώ το 2013, έναντι 36.672 εκατ. ευρώ το έτος 2012. Η μεγάλη μείωση των δαπανών εξυπηρέτησης οφείλεται στη μείωση του δημόσιου χρέους που πραγματοποιήθηκε μέσω του PSI, στη μείωση του κόστους εξυπηρέτησής του, καθώς και στην αναβολή καταβολής των τόκων που χορηγήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ) (Πίνακας 4.6).

Πίνακας 4.6 Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους Κεντρικής Διοίκησης (σε εκατ. ευρώ)

	Χρεολύσια			Τόκοι			Παράλληλες δαπάνες	Τόκοι και παραλ. δαπάνες	Γενικό σύνολο
	Συναλ.	Εθν. νομ.	Σύνολο	Συναλ.	Εθν. νομ.	Σύνολο			
			(1)			(2)	(3)	(2+3)	(1+2+3)
1992	1.539	4.867	6.406	622	3.501	4.123	71	4.194	10.600
1993	1.400	3.307	4.707	692	5.536	6.228	135	6.363	11.070
1994	1.619	5.543	7.162	913	8.077	8.990	190	9.180	16.342
1995	1.952	5.955	7.907	1.214	7.884	9.098	307	9.405	17.312
1996	1.894	8.369	10.263	1.263	8.378	9.641	339	9.980	20.243
1997	3.057	7.088	10.145	1.348	7.461	8.809	308	9.117	19.262
1998	3.550	6.132	9.682	1.625	7.393	9.018	170	9.188	18.870
1999	2.682	6.569	9.251	1.532	7.758	9.290	101	9.391	18.642
2000	4.640	8.491	13.131	1.922	7.577	9.499	58	9.557	22.688
2001	2.566	9.052	11.618	719	8.570	9.289	39	9.328	20.946
2002	2.397	17.883	20.280	391	8.144	8.535	59	8.594	28.874
2003	1.204	19.559	20.763	180	9.028	9.208	70	9.278	30.041
2004	667	17.777	18.444	85	9.198	9.283	72	9.355	27.799
2005	751	19.628	20.379	108	9.508	9.616	71	9.687	30.066
2006	65	16.524	16.589	92	9.349	9.441	56	9.497	26.086
2007	43	22.152	22.195	74	9.583	9.657	71	9.728	31.923
2008	424	25.822	26.246	82	11.052	11.134	72	11.206	37.452
2009	375	28.760	29.135	39	12.145	12.184	141	12.325	41.460
2010	159	19.390	19.549	104	12.873	12.977	246	13.223	32.772
2011	-129	28.976	28.847	372	15.758	16.130	218	16.348	45.195
2012	-1.355	25.261	23.908	603	11.530	12.133	631	12.764	36.672
2013*	2.485	10.272	12.757	870	5.200	6.070	170	6.240	18.997

* Εκτιμήσεις

Σημειώσεις: α) Από το 2008 και έπειτα περιλαμβάνονται και οι δαπάνες προσαρμογών ESA 95.

β) Δεν περιλαμβάνονται εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμου χρέους (έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα, βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού και ταμειακές διευκολύνσεις) οι οποίες εμφανίζονται στον Πίνακα 4.7.

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Οι δαπάνες για εξόφληση βραχυπρόθεσμων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες από το 2011 περιλαμβάνουν μόνο έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα, εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 44.703 εκατ. ευρώ το 2013, έναντι 47.008 εκατ. ευρώ το 2012, λόγω της μείωσης του ύψους των εντόκων γραμματίων. Για το έτος 2014 οι δαπάνες εξόφλησης προβλέπεται να διαμορφωθούν σε 40.050 εκατ. ευρώ (Πίνακας 4.7). Σημειώνεται ότι οι δαπάνες αφορούν τις συνολικές ετήσιες εξοφλήσεις εντόκων γραμματίων τρίμηνης και εξάμηνης διάρκειας, οι οποίες αναχρηματοδοτούνται με νέες αντίστοιχες εκδόσεις, δεδομένου ότι το υφιστάμενο συνολικό ύψος των ΕΓΕΔ δεν ξεπερνά τα 15 δισ. ευρώ.

Πίνακας 4.7 Εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμων τίτλων (σε εκατ. ευρώ)

Έτος	Έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα	Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού[1] - Βραχυπρόθεσμες ταμειακές διευκολύνσεις	Σύνολο
2005	2.495	2.590	5.085
2006	2.206	5.885	8.091
2007	1.692	23.031	24.723
2008[2]	1.733	23.941	25.674
2009	8.902	28.002	36.904
2010	17.974	4.627	22.601
2011	33.395	0	33.395
2012	47.008	0	47.008
2013*	44.703	0	44.703
2014**	40.050	0	40.050

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις
(1) Euro Commercial Paper (ECP)
(2) Από το 2008 περιλαμβάνονται οι βραχυπρόθεσμες ταμειακές διευκολύνσεις.
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

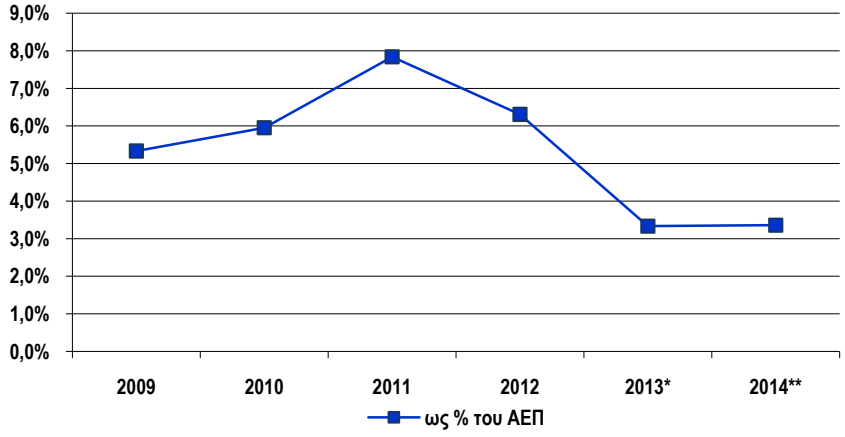
Οι δαπάνες για τόκους του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης ως ποσοστό του ΑΕΠ παρουσιάζουν ανοδική πορεία μέχρι το έτος 2011, ενώ από το 2012 αρχίζουν να μειώνονται. Για το 2013, οι δαπάνες για τόκους εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 6,1 δισ. ευρώ ή 3,3% του ΑΕΠ, από 12,2 δισ. ευρώ ή 6,3% του ΑΕΠ το 2012 (Πίνακας 4.8). Η μεγάλη μείωση των δαπανών για τόκους από το 2012 και μετά, οφείλεται στη μείωση του ύψους του δημόσιου χρέους μετά την ανταλλαγή των ομολόγων (PSI) του Μαρτίου 2012 και την επαναγορά του Δεκεμβρίου 2012, στη μείωση του περιθωρίου επιτοκίου των δανείων του Μηχανισμού Στήριξης και στην αναβολή καταβολής τόκων για τα δάνεια που χορηγήθηκαν από το ΕΤΧΣ (Διάγραμμα 4.3).

Πίνακας 4.8 Ύψος δαπανών για τόκους χρέους Κεντρικής Διοίκησης (ποσά σε εκατ. ευρώ)

	2009	2010	2011	2012	2013*	2014**
Τόκοι	12.325	13.223	16.348	12.224	6.100	6.150
ως % του ΑΕΠ	5,3%	6,0%	7,8%	6,3%	3,3%	3,4%

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Διάγραμμα 4.3 Δαπάνες για τόκους χρέους Κεντρικής Διοίκησης (% του ΑΕΠ)

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

5. Η ενοποιημένη αγορά ευρωομολόγων

Κατά το μεγαλύτερο διάστημα του 2013 οι αποδόσεις των μεσο-μακροπρόθεσμων κρατικών χρεογράφων των χωρών της Ευρωζώνης με υψηλή πιστοληπτική ικανότητα (ΑΑΑ εκδότες) παρέμειναν σε χαμηλά επίπεδα, φτάνοντας στα μέσα του έτους στα ιστορικά χαμηλά επίπεδα της τελευταίας δεκαετίας, αντικατοπτρίζοντας, για μια ακόμη φορά, τις χαμηλές προσδοκίες για παγκόσμια ανάπτυξη και κατά το τρέχον έτος. Σε αυτό συνηγορεί και η μείωση του παρεμβατικού επιτοκίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Επίσης και οι αποδόσεις των Αμερικανικών κρατικών χρεογράφων αντίστοιχης διάρκειας παρέμειναν κατά το μεγαλύτερο διάστημα κοντά στα ιστορικά χαμηλά επίπεδα της τελευταίας δεκαετίας.

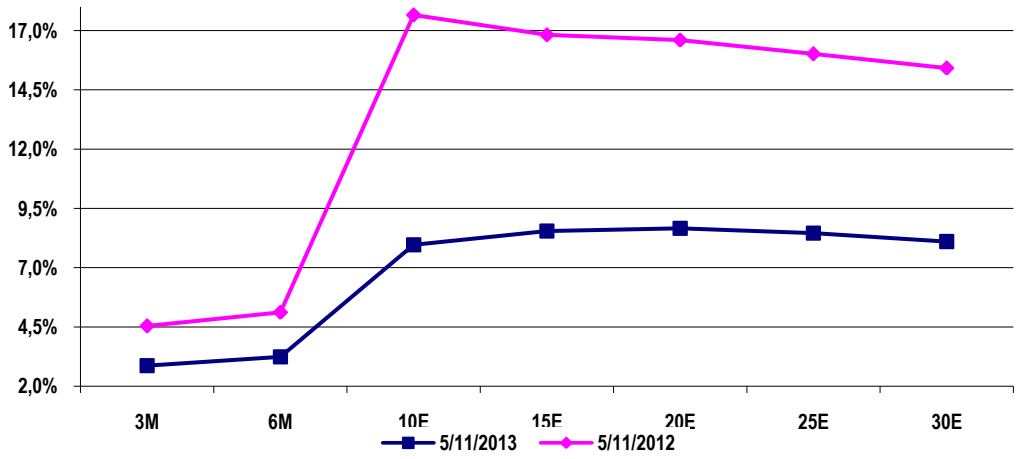
Ειδικότερα για τις χώρες του ευρώ, κατά το 2013, υπήρξε τάση εξομάλυνσης στις αποδόσεις των μακροχρόνιων κρατικών ομολόγων τους. Συγκεκριμένα, η διαφορά-περιθώριο αποδόσεων (yield spread) των 10ετών ομολόγων των χωρών του Ευρωπαϊκού Νότου έναντι των αντίστοιχων γερμανικών, κατά μέσο όρο, μειώθηκε. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Ισπανίας όπου το περιθώριο αυτό μειώθηκε, από τις αρχές του 2013, κατά 110 μονάδες βάσης (1,10%), ενώ για την Ιταλία παρέμεινε σταθερό.

6. Αγορά τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου

Το βραχυχρόνιο κόστος δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου, όπως αυτό αποτυπώνεται στις δημοπρασίες εντόκων γραμματίων 13 και 26 εβδομάδων, παρουσιάζεται βελτιωμένο και διαμορφώνεται στα επίπεδα του 4,15% για τα εξάμηνα έντοκα γραμμάτια.

Η καμπύλη αποδόσεων των τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου έχει θετική κλίση (steepening curve) μέχρι σχεδόν τη δεκαετία, αντικατοπτρίζοντας έτσι τη μείωση των βραχυχρόνιων επιτοκίων σε σχέση με τα μακροχρόνια. Για διάρκειες άνω των 10 ετών (που αφορούν τα νέα ομόλογα που εκδόθηκαν με την εφαρμογή του PSI) γίνεται σχεδόν επίπεδη, με ελαφρά καθοδική κλίση, καθώς οι αποδόσεις των μακροπρόθεσμων τίτλων διάρκειας 10 έως 30 ετών βρίσκονται σε σχετικά κοντινά επίπεδα. Αξιοσημείωτη είναι η μετατόπιση της καμπύλης αποδόσεων προς τα κάτω, σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα, λόγω της μεγάλης μείωσης των αποδόσεων των ομολόγων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους (Διάγραμμα 4.4).

Διάγραμμα 4.4 Καμπύλη αποδόσεων τίτλων Ελληνικού Δημοσίου

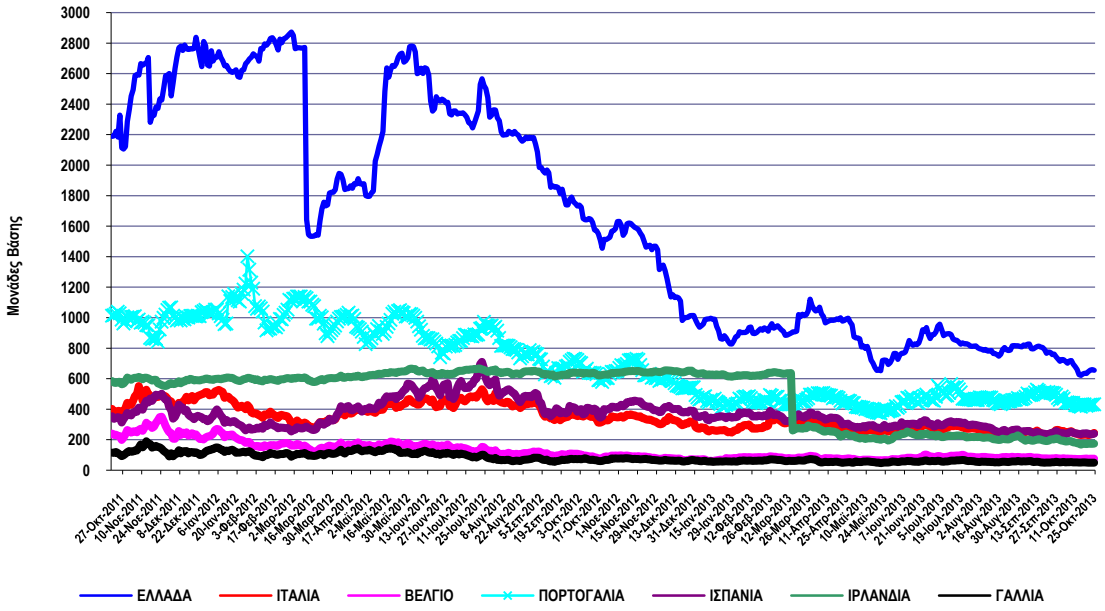

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Η διαφορά απόδοσης (yield spread) μεταξύ του 10ετούς Ελληνικού και του αντίστοιχου Γερμανικού ομολόγου αναφοράς ήταν καθ' όλη σχεδόν τη διάρκεια του 2013 κάτω από το επίπεδο των 1.000 μονάδων βάσης και διαμορφώνεται στο τρέχον επίπεδο των 620 μονάδων βάσης. Οι αποδόσεις των νέων Ελληνικών ομολόγων έχουν υποχωρήσει σημαντικά σε σχέση με το προηγούμενο έτος, με το δεκαετές ομόλογο να έχει απόδοση λίγο κάτω από 8,0%.

Από το τέλος Ιουλίου 2012 παρουσιάζεται συνεχής καθοδική τάση και για τα περιθώρια απόδοσης των υπόλοιπων χωρών του νότου της ευρωζώνης, όπως είναι η Ιταλία, η Πορτογαλία, η Ισπανία και η Γαλλία (Διάγραμμα 4.5).

Διάγραμμα 4.5 Αποδόσεις 10ετών κρατικών τίτλων (ημερήσια στοιχεία – εκατοστιαίες μονάδες)

Πρωτογενής αγορά τίτλων

Κατά το έτος 2013 δεν υπήρξε οποιαδήποτε έκδοση ομολόγων μέσω δημοπρασίας ή κοινοπραξίας στην πρωτογενή αγορά.

Κατά τη διάρκεια του έτους, το Ελληνικό Δημόσιο συνέχισε να εκδίδει τίτλους βραχυπρόθεσμης διάρκειας. Η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση πραγματοποιήθηκε με μηνιαίες εκδόσεις Εντόκων Γραμματίων διάρκειας 13 και 26 εβδομάδων. Ο μεσοσταθμικός συντελεστής κάλυψης των δημοπρασιών ΕΓΕΔ διαμορφώθηκε στο 1,73.

Το μέσο σταθμικό επιτόκιο νέου δανεισμού, το οποίο διαμορφώνεται από τις εκδόσεις εντόκων γραμματίων και τα δάνεια που χορηγήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, μέχρι 31/10/2013, διαμορφώθηκε στο 2,6%. Η μέση φυσική διάρκεια του νέου δανεισμού διαμορφώθηκε σε 11,77 έτη, έναντι 9,12 την αντίστοιχη περίοδο του 2012.

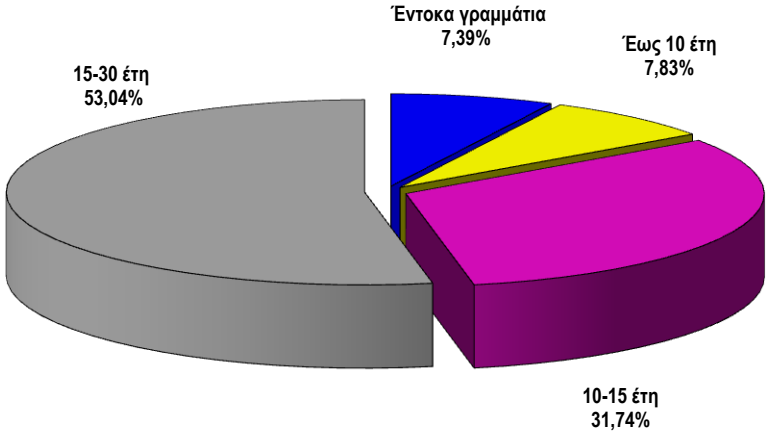
Δευτερογενής αγορά τίτλων

Η μέση ημερήσια αξία των συναλλαγών στο Σύστημα Άυλων Τίτλων (ΣΑΤ), στο οποίο περιλαμβάνονται οι συναλλαγές στην Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων (ΗΔΑΤ) και στην εξωχρηματιστηριακή αγορά τίτλων (over the counter), διαμορφώθηκε σε 416,9 δισ. ευρώ το γ΄ τρίμηνο του 2013, έναντι 425,7 δισ. ευρώ το β΄ τρίμηνο του 2013 και 169,4 δισ. ευρώ το γ΄ τρίμηνο του 2012.

Κατά το ίδιο τρίμηνο, το 53,04% της συναλλακτικής δραστηριότητας αφορούσε τίτλους με διάρκεια από 15 έως 30 έτη. Ακολούθησαν οι τίτλοι διάρκειας 10 έως 15 έτη με ποσοστό 31,74% και κατόπιν οι τίτλοι διάρκειας έως 10 έτη με ποσοστό 7,83%. Αξιοσημείωτη ήταν η συναλλακτική δραστηριότητα των εντόκων γραμματίων με ποσοστό 7,39%.

Η κατανομή της αξίας των συναλλαγών της ΗΔΑΤ, ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων, κατά το γ΄ τρίμηνο του 2013 εμφανίζεται στο Διάγραμμα 4.6.

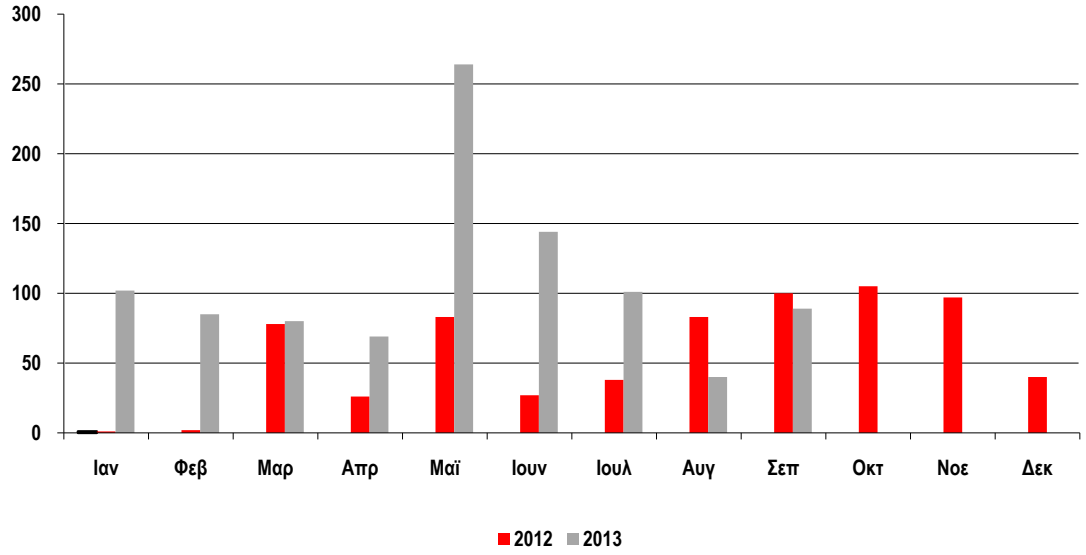
Διάγραμμα 4.6 Αξία συναλλαγών στην ΗΔΑΤ γ΄ τρίμηνο 2013 (με βάση την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων)

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, ΗΔΑΤ

Ο συνολικός όγκος των συναλλαγών στην ΗΔΑΤ διαμορφώθηκε σε χαμηλά επίπεδα το γ΄ τρίμηνο του 2013 και ανήλθε στα 230 εκατ. ευρώ, έναντι 477 εκατ. ευρώ το προηγούμενο τρίμηνο και 267 εκατ. ευρώ το α΄ τρίμηνο του 2013. Η εξέλιξη της αξίας των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκε στην ΗΔΑΤ για την περίοδο Ιανουαρίου 2012-Σεπτεμβρίου 2013, ανά μήνα, παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 4.7.

Διάγραμμα 4.7 Μηνιαίος όγκος συναλλαγών επί τίτλων του Δημοσίου στην ΗΔΑΤ (σε εκατ. ευρώ)

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, ΗΔΑΤ

Η σύνθεση της ομάδας των βασικών διαπραγματευτών αγοράς κατά το τρέχον έτος αποτελείται από 4 ελληνικά και 16 διεθνή πιστωτικά ιδρύματα. Τα 15 από τα διεθνή συμμετέχουν στην ΗΔΑΤ από την έδρα τους στο εξωτερικό.

7. Βασικές κατευθύνσεις δανεισμού και διαχειριστικοί στόχοι έτους 2014

Η υλοποίηση των τριών φάσεων του PSI το Μάρτιο-Απρίλιο του 2012 καθώς και η επαναγορά των νέων ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου το Δεκέμβριο του 2012, είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση του άμεσα ληξιπρόθεσμου χρέους, τη σημαντική μείωση του δημόσιου χρέους και την ομαλοποίηση των αποπληρωμών του μέσω της επέκτασης της μεσοσταθμικής ληκτότητάς του, η οποία ξεπερνά πλέον τα 16 έτη, λόγω της μεγάλης διάρκειας των νέων δανείων που έχουν συναφθεί και των νέων ομολόγων που εκδόθηκαν.

Με τη διαδικασία του PSI το μεγαλύτερο μέρος του δημόσιου χρέους διακρατείται πλέον από τους εταίρους και το Ευρωσύστημα. Επίσης, η μεσοσταθμική του διάρκεια έχει χρονικά επεκταθεί. Και οι δύο αυτές παράμετροι έχουν κεφαλαιώδη σημασία για τη μείωση του κινδύνου εξόφλησης και ανα-χρηματοδότησης και για τη βιωσιμότητα του χρέους, ενώ απελευθερώνουν πόρους για την ανάπτυξη και εξοικονομούν χρόνο για την αναδιάταξη της οικονομίας.

Παρόλα αυτά, η αβεβαιότητα λόγω της κρίσης χρέους εξακολουθεί να υφίσταται με αποτέλεσμα οι αποδόσεις των υφιστάμενων κρατικών τίτλων, παρά τη συνεχή βελτίωση των τελευταίων μηνών, η οποία αντικατοπτρίζει τις θετικές προοπτικές, να παραμένουν υψηλές, για όλες τις διάρκειες (μεταξύ 7,8%-8,6%), διατηρώντας υψηλό το κόστος δανεισμού και καθυστερώντας την επιστροφή της Ελλάδας στις αγορές.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η απόδοση του 10ετούς ομολόγου του Ελληνικού Δημοσίου λήξης 24/02/2023 διαμορφώνεται, υπό τις παρούσες συνθήκες αγοράς, γύρω στο 7,8%.

Για το 2014 η κάλυψη των δανειακών αναγκών του Δημοσίου θα γίνει κυρίως μέσω των δανείων του ΕΤΧΣ και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και κατά το μέρος που υπολείπεται από εκδόσεις Εντόκων Γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου, των οποίων το υφιστάμενο ύψος αναμένεται να παραμείνει σταθερό.

Οι βασικοί μεσοπρόθεσμοι στόχοι της διαχείρισης του χαρτοφυλακίου δημόσιου χρέους είναι η αντιστάθμιση του συναλλαγματικού κινδύνου που απορρέει από τα δάνεια του ΔΝΤ σε SDR και άλλα νομίσματα, καθώς και η μερική αντιστάθμιση του επιτοκιακού κινδύνου που απορρέει από το ποσοστό του χρέους που φέρει κυμαινόμενο επιτόκιο, υπό την προϋπόθεση ότι θα είναι ευνοϊκές οι συνθήκες των αγορών. Υπενθυμίζεται ότι το ποσοστό του χρέους με κυμαινόμενο επιτόκιο ανέρχεται σήμερα στα επίπεδα άνω του 70% επί του συνόλου του χαρτοφυλακίου, δεδομένου ότι τα δάνεια του Μηχανισμού Στήριξης (ΕΕ, ΕΤΧΣ, ΔΝΤ) έχουν κυμαινόμενο επιτόκιο, ενώ η χρηματοδότηση μέσω εντόκων γραμματίων, που αφορά διάρκειες 13 και 26 εβδομάδων, οδηγεί σε αυξημένο επιτοκιακό κίνδυνο (refixing risk).

Τέλος, στο πλαίσιο διαχείρισης των υφιστάμενων νέων εκδόσεων, θα επιδιωχθεί, μέσω ανταλλαγών, η παροχή ρευστότητας σε επιλεγμένα σημεία της καμπύλης αποδόσεων (Liability Management Exercise-LME) με στόχο τη διαμόρφωση εκδόσεων αναφοράς (benchmark issues). Με τον τρόπο αυτό αναμένεται η καμπύλη αποδόσεων (yield curve) των Ελληνικών κρατικών χρεογράφων να αντικατοπτρίζει καλύτερα τον κίνδυνο ρευστότητας με πτώση των αποδόσεων, τόσο στο μακρινό αλλά ιδιαιτέρως στο μεσοπρόθεσμο τμήμα της.

Τα παραπάνω αποτελούν βασική προϋπόθεση για τη διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών που, σε συνδυασμό με τα ήδη σημαντικά αποτελέσματα στο δημοσιονομικό τομέα, καθιστούν εφικτή την επιστροφή της Ελλάδας στις διεθνείς αγορές κεφαλαίου μέσω προσφυγής της σε νέο δανεισμό, μεσοπρόθεσμης διάρκειας, κατά το 2^{ο} εξάμηνο του 2014.

ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

Η χορήγηση εγγυήσεων από το Ελληνικό Δημόσιο αποτελεί ένα σημαντικό μέσο στην άσκηση δημοσιονομικής πολιτικής του Κράτους, το οποίο μέχρι σήμερα έχει χρησιμοποιηθεί, σε μεγάλο βαθμό, για τη χρηματοδότηση δημόσιων και ιδιωτικών φορέων της οικονομίας.

Τα τελευταία χρόνια η χάραξη πολιτικής εγγυήσεων του Δημοσίου εξαρτάται από το γενικότερο σχέδιο δημοσιονομικής προσαρμογής και οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, που αποτελεί προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση της Ελληνικής οικονομίας από το Μηχανισμό Στήριξης της Ευρωζώνης και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Για το έτος 2013 τα στοιχεία των εγγυήσεων εκτιμάται να διαμορφωθούν ως εξής (Πίνακας 4.9 και Διάγραμμα 4.8):

- Οι εγγυήσεις θα κυμανθούν στο 0,3% του ΑΕΠ, παραμένοντας στα επίπεδα του 2012.
- Οι καταπτώσεις παρουσιάζουν μικρή αύξηση, αγγίζοντας το 0,49% του ΑΕΠ, έναντι 0,39% το 2012.
- Το ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο αναμένεται να διαμορφωθεί στο 9,2% του ΑΕΠ, έναντι 9,4% το 2012, συνεχίζοντας την πτωτική πορεία από το 2010, παρά τη μείωση του ΑΕΠ των αντίστοιχων ετών.

Η μείωση των παρεχομένων εγγυήσεων που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια είναι αποτέλεσμα της θέσπισης αυστηρότερων κριτηρίων αξιολόγησης των δανείων που παρέχονται με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου στα πλαίσια του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής.

Πίνακας 4.9 Εγγυήσεις, ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο, καταπτώσεις και προμήθειες εγγυήσεων κατά τα έτη 2000-2013 (σε εκατ. ευρώ)

	Εγγυήσεις (1)		Ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο (2)		Καταπτώσεις (3)		Έσοδα από προμήθειες εγγυήσεων του Δημοσίου και εισπράξεις από ΔΟΥ (4)	Καταπτώσεις που τελικά βαρύνουν το Δημόσιο (5) = (3)-(4)	
	1/1-31/12		την 31/12		1/1-31/12		1/1-31/12	1/1-31/12	
Έτος	Ποσά	Εγγυήσεις ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Υπόλοιπο ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Καταπτώσεις ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Ποσά	Καταπτώσεις ως % του ΑΕΠ
2000	1.511,4	1,1	8.416,7	6,2	332,3	0,2	35,3	297,0	0,22
2001	1.011,0	0,7	8.819,3	6,0	366,7	0,2	45,8	320,9	0,22
2002	905,0	0,6	9.714,6	6,2	360,5	0,2	47,3	313,2	0,20
2003	1.545,5	0,9	12.143,4	7,1	293,6	0,2	66,4	227,2	0,13
2004	1.848,4	1,0	14.436,5	7,8	593,9	0,3	57,9	536,0	0,29
2005	1.628,2	0,8	16.200,5	8,2	373,9	0,2	51,2	322,7	0,16
2006	1.736,0	0,8	17.936,1	8,4	94,6	0,1	49,2	45,4	0,02
2007	1.656,6	0,7	19.929,0	8,9	42,3	0,02	57,3	-15,0	-0,01
2008	1.788,0	0,8	23.232,0	10,0	434,1	0,19	68,4	365,7	0,16
2009	1.563,7	0,7	25.586,6	11,0	704,8	0,30	70,7	634,1	0,27
2010	1.254,4	0,6	22.438,2	9,9	974,2	0,43	78,5	895,7	0,39
2011	1.804,9	0,9	19.950,8	9,7	1.442,0	0,70	135,8	1.306,2	0,64
2012	688,0	0,3	19.314,7	9,4	796,0	0,39	72,6	723,4	0,35
2013	610,0	0,3	17.863,6	9,2	956,0	0,49	100,0	856,0	0,44

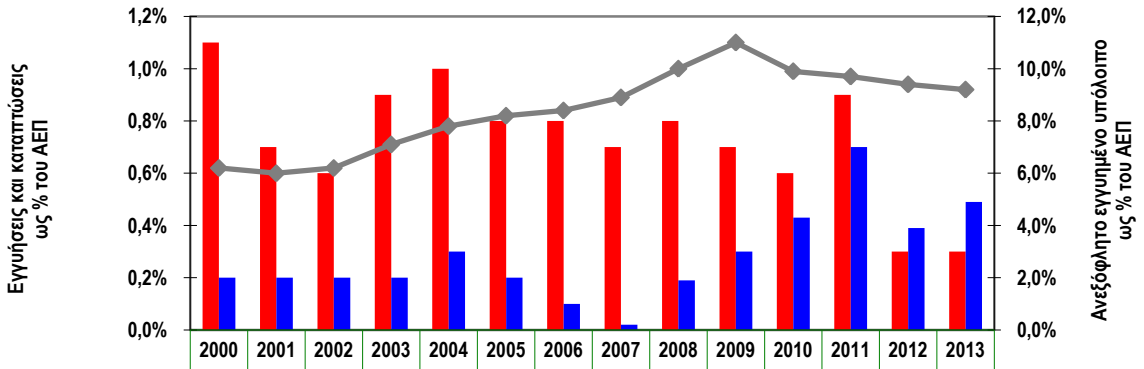
Τα στοιχεία για το έτος 2013 αποτελούν εκτίμηση.

Για το 2014 η πολιτική εγγυήσεων συνεχίζει να εντάσσεται στα πλαίσια των κριτηρίων και των στόχων του Μνημονίου Οικονομικής και Χρηματοοικονομικής Πολιτικής, με το όριο εγγυήσεων να είναι κατ' αρχήν μηδενικό, με εξαίρεση:

- τις εγγυήσεις που παρέχονται για τη στήριξη των τραπεζών,
- τις εγγυήσεις που σχετίζονται με δάνεια που χορηγούνται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, και
- τις εγγυήσεις που παρέχονται για δανεισμό φορέων εντός της Γενικής Κυβέρνησης.

Συνεπώς, με δεδομένη την οικονομική συγκυρία των τελευταίων ετών, η πολιτική εγγυήσεων θα συνεχίσει να προσανατολίζεται κυρίως στην κάλυψη δανείων που χρηματοδοτούν νέες σύγχρονες επιχειρηματικές δραστηριότητες και επενδυτικά προγράμματα, τα οποία συμβάλουν στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, διασφαλίζοντας παράλληλα τα συμφέροντα του Δημοσίου.

Διάγραμμα 4.8 Εγγυήσεις, καταπτώσεις και ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο κατά τα έτη 2000-2013 (ως % του ΑΕΠ)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ως % του ΑΕΠ	1,1%	0,7%	0,6%	0,9%	1,0%	0,8%	0,8%	0,7%	0,8%	0,7%	0,6%	0,9%	0,3%	0,3%
ΚΑΤΑΠΤΩΣΕΙΣ ως % του ΑΕΠ	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,3%	0,2%	0,1%	0,02%	0,19%	0,30%	0,43%	0,70%	0,39%	0,49%
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ως % του ΑΕΠ	6,2%	6,0%	6,2%	7,1%	7,8%	8,2%	8,4%	8,9%	10,0%	11,0%	9,9%	9,7%	9,4%	9,2%

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι καταπτώσεις (μπλε στήλη) αφορούν εγγυήσεις προηγούμενων ετών.

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Ενίσχυση ρευστότητας της οικονομίας

Με την ψήφιση του ν. 3723/2008 «Ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοοικονομικής κρίσης και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 250/Α'/9-12-2008) επιχειρήθηκε η θωράκιση της ελληνικής οικονομίας από τις επιπτώσεις της διεθνούς κρίσης με την ενίσχυση της ρευστότητας. Σκοπός ήταν να αποκτήσουν οι τράπεζες επιπλέον κεφάλαια για την χορήγηση πιστώσεων στα νοικοκυριά και στις επιχειρήσεις και να αμβλυνθούν οι πιέσεις στα επιτόκια χορηγήσεων.

Ένα από τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι η παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου προς τις τράπεζες που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος και καλύπτουν το δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας που αυτή θέτει για δάνεια που θα συναφθούν με ή χωρίς έκδοση τίτλων και θα έχουν διάρκεια από τρεις μήνες έως τρία έτη. Η παραπάνω εγγύηση παρέχεται έναντι προμήθειας, η οποία αποτελεί σημαντικό έσοδο του Ελληνικού Δημοσίου. Συγκεκριμένα, για το έτος 2013 έχει εισπραχθεί, μέχρι τις 5/11/2013, το συνολικό ποσό των 341,6 εκατ. ευρώ.

Στο πλαίσιο του παραπάνω νόμου, όπως ισχύει, το ανώτατο ποσό εγγυήσεων είναι 85 δισ. ευρώ. Οι εγγυήσεις που είναι σε ισχύ ανέρχονται στο ποσό των 49 δισ. ευρώ και οι δικαιούχοι είναι έξι πιστωτικά ιδρύματα (Alpha Bank, EFG Eurobank Ergasias, Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Τράπεζα Πειραιώς, Attica Bank, FBB-Πρώτη Επιχειρηματική Τράπεζα).

Κατόπιν αυτών, το πλαίσιο ενίσχυσης των τραπεζών συνέβαλε αποτελεσματικά στη διατήρηση της σταθερότητας και της ρευστότητάς τους.

Σύμφωνα με τον ν. 3845/2010 (ΦΕΚ 65/Α'/6-5-2010) παρασχέθηκε η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου στην Τράπεζα της Ελλάδος για κάλυψη πιστώσεων σε τράπεζες που εδρεύουν στην Ελλάδα και παραμένουν φερέγγυες, με σκοπό την αντιμετώπιση προσωρινών βραχυπρόθεσμων προβλημάτων ρευστότητας.

Η Τράπεζα της Ελλάδος καθορίζει και εισπράττει από τις τράπεζες με τις οποίες καταρτίζει τις συμβάσεις παροχής πίστωσης, προμήθεια την οποία πιστώνει σε λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου.

Για το έτος 2013 έχει εισπραχθεί, μέχρι τις 5/11/2013, το ποσό των 43,6 εκατ. ευρώ.

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ – ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Το Ελληνικό Δημόσιο υλοποιεί ένα εξαιρετικά φιλόδοξο πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων. Η σχεδιασμένη μεταφορά επιλεγμένων περιουσιακών στοιχείων στον ιδιωτικό τομέα θα ωφελήσει πολλαπλά την ελληνική οικονομία με:

- την άμεση μείωση του δημόσιου χρέους, από τις χρηματικές προσόδους του προγράμματος ιδιωτικοποίησης,
- τη μείωση-εξάλειψη της κρατικής χρηματοδότησης, οποιασδήποτε μορφής, προς αυτά και τη συνεπακόλουθη μείωση των ελλειμμάτων του προϋπολογισμού,
- το άνοιγμα των αγορών και την ενίσχυση του ανταγωνισμού και
- την αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων, που με τη σειρά της θα ενισχύσει την οικονομική δραστηριότητα της χώρας, και ιδιαίτερα της περιφέρειας, οδηγώντας σε δημιουργία θέσεων εργασίας, νέα φορολογικά έσοδα και καλύτερες υπηρεσίες προς τους πολίτες.

Ένα ευρύ χαρτοφυλάκιο περιουσιακών στοιχείων έχει μεταφερθεί στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ), από τη σύστασή του, την 1η Ιουλίου 2011, ενώ επιπλέον περιουσιακά στοιχεία μεταφέρονται σταδιακά (κυρίως ακίνητα). Τα περιουσιακά στοιχεία κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- ακίνητα του δημόσιου τομέα, τα οποία διαχειρίζονται δημόσιες κτηματικές υπηρεσίες, η ΕΤΑΔ ΑΕ, ΔΕΚΟ ή διάφορα Υπουργεία,
- υποδομές διαθέσιμες για χρήση, στις οποίες εντάσσονται μαρίνες, λιμάνια, αεροδρόμια και εταιρείες ύδρευσης,
- ενέργεια, στην οποία εντάσσονται περιουσιακά στοιχεία των κλάδων διανομής-αποθήκευσης αερίου, διύλισης πετρελαίου και παραγωγής ηλεκτρισμού και
- λοιπά περιουσιακά στοιχεία, στα οποία περιλαμβάνονται μετοχές εταιρειών τυχερών παιχνιδιών, παραγωγής νικελίου, τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, τράπεζες, καθώς και άδειες εκμετάλλευσης των κρατικών λαχείων και χρήσης ραδιοσυχνοτήτων.

Κατά τη λειτουργία του Ταμείου, υλοποιήθηκαν 12 έργα αποκρατικοποιήσεων, με συνολικά έσοδα ύψους 3.801 εκατ. ευρώ (Πίνακας 5.1).

Πίνακας 5.1 Έσοδα από αποκρατικοποιήσεις (σε εκατ. ευρώ)

		Σύνολο τιμήματος	Καταβεβλημένο
2011 - 2012			
1	Πώληση του 10% του μετοχικού κεφαλαίου του ΟΤΕ	392	392
2	Πώληση άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας παιγνιομηχανημάτων (VLTs)	560	560
3	Επέκταση διάρκειας σύμβασης δικαιώματος διεξαγωγής παιγνίων μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και ΟΠΑΠ ΑΕ για 10 χρόνια	375	375
4	Χορήγηση δικαιωμάτων χρήσης ραδιοσυχνοτήτων στις ζώνες των 900 MHz και 1800 MHz	381	317
5	Πώληση 2 αεροσκαφών Airbus της παλαιάς Ολυμπιακής	16	16
2013			
6	Εκμίσθωση για 90 έτη του κτιρίου Διεθνούς Κέντρου Ραδιοτηλεόρασης (IBC)	81	81
7	Πώληση άδειας Κρατικών Λαχείων	770	190
8	Πώληση επιλεγμένων κτιρίων εξωτερικού	41	27
9	Πώληση 33% μετοχών του ΟΠΑΠ	652	622
10	ΔΕΣΦΑ	188	0
11	Πώληση και επαναμίσθωση επιλεγμένων ακινήτων του Δημοσίου	261	0
12	Λοιπά περιουσιακά στοιχεία (ακίνητα, μετοχές κ.λπ.)	84	36
	Σύνολο	**3.801**	**2.616**

Οι διαγωνισμοί της πώλησης και επαναμίσθωσης επιλεγμένων ακινήτων του Δημοσίου καθώς και της ΔΕΣΦΑ ολοκληρώθηκαν εντός του 2013, η καταβολή όμως του αντιτίμου από τους επενδυτές αναμένεται για τον πρώτο διαγωνισμό, μέχρι το τέλος του έτους και για το δεύτερο, εντός του πρώτου εξαμήνου 2014.

Η συμφωνία πώλησης του 33% των μετοχών του ΟΠΑΠ περιλάμβανε πρόσθετα 60 εκατ. ευρώ υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου από το μέρισμα χρήσης 2012.

Επιπλέον βρίσκονται σε εξέλιξη οι ακόλουθοι 14 διαγωνισμοί:

- Η πώληση των μετοχών της Ελληνικό ΑΕ, της εταιρείας που έχει τα δικαιώματα για την ανάπτυξη και εκμετάλλευση του χώρου του παλαιού αεροδρομίου της Αθήνας, καθώς και του γειτονικού παράκτιου μετώπου, στην οποία 4 επενδυτές συμμετέχουν στην τελική φάση.
- Η παραχώρηση δύο ομάδων περιφερειακών αερολιμένων με τη συμμετοχή 7 επενδυτικών σχημάτων στη διαγωνιστική διαδικασία.
- Η χορήγηση του αποκλειστικού δικαιώματος διοργάνωσης και διεξαγωγής αμοιβαίου ιπποδρομιακού στοιχήματος για 20 έτη με τη συμμετοχή 2 επενδυτικών σχημάτων.
- Η πώληση 51% των μετοχών της ΕΥΑΘ με τη συμμετοχή 2 επενδυτικών σχημάτων.
- Η πώληση 100% των μετοχών της ΤΡΑΙΝΟΣΕ ΑΕ με τη συμμετοχή 3 επενδυτικών σχημάτων.
- Η πώληση 100% των μετοχών της ΕΕΣΣΤΥ με τη συμμετοχή 3 επενδυτικών σχημάτων.
- Η αξιοποίηση ακινήτου στον Άγιο Ιωάννη Σιθωνίας στη Χαλκιδική.
- Η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης, λειτουργίας, διαχείρισης και εκμετάλλευσης της ομάδας τουριστικών λιμένων Αλίμου, Νέας Επιδαύρου, Ύδρας και Πόρου.
- Η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης, λειτουργίας, διαχείρισης και εκμετάλλευσης της Μαρίνας Χίου.
- Η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης, λειτουργίας, διαχείρισης και εκμετάλλευσης της Μαρίνας Πύλου.
- Η αξιοποίηση τεσσάρων Ιαματικών Πηγών στο νομό Φθιώτιδας.
- Η εκμίσθωση διάρκειας 99 ετών ακινήτων στη περιοχή Αφάντου στη Ρόδο.
- Η αξιοποίηση για 99 χρόνια των ακινήτων Ξενία Σκιάθου, Τσαγκαράδας και Άνδρου.
- Η πώληση μετοχών της Αστήρ Παλλάς Βουλιαγμένης ΑΕ.

Προωθείται επίσης η επιτάχυνση των διαδικασιών ώστε να ξεκινήσουν στο άμεσο μέλλον και οι παρακάτω αποκρατικοποιήσεις:

- Πώληση μετοχών της ΕΥΔΑΠ.
- Πώληση μετοχών των Ελληνικών Πετρελαίων (35%).
- Πώληση μετοχών της ΔΕΠΑ (65% ΤΑΙΠΕΔ – 35% ΕΛΠΕ).
- Δικαιώματα διαχείρισης και εκμετάλλευσης της υποθαλάσσιας αποθήκης στην περιοχή «Νότια Καβάλα».
- Πώληση δικαιωμάτων επιλεγμένων ακινήτων του Δημοσίου.
- Παραχώρηση/πώληση μετοχών 12 μεγάλων λιμένων, συμπεριλαμβανομένων του ΟΛΠ και του ΟΛΘ.
- Παραχώρηση μαρινών.
- Πώληση μετοχών στον Αερολιμένα Αθηνών «Ελ. Βενιζέλος» (30% ΤΑΙΠΕΔ, από σύνολο 55% του Ελληνικού Δημοσίου).
- Πώληση μετοχών των Ελληνικών Ταχυδρομείων.

Το ΤΑΙΠΕΔ υλοποιεί ένα ιδιαίτερα φιλόδοξο πρόγραμμα αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου. Τα περισσότερα περιουσιακά στοιχεία είναι εδαφικές εκτάσεις, που, εκ των πραγμάτων, απαιτούν σημαντικό χρόνο προκειμένου να διαμορφωθούν προς αξιοποίηση. Σημαντικά έσοδα ανα-

μένεται ότι θα προέλθουν από ένα υποσύνολο 3.000 ακινήτων. Έως το τέλος του 2013 αναμένεται να έχουν μεταφερθεί στο ΤΑΙΠΕΔ επιπλέον 1.000 ακίνητα.

Στόχος για το 2014 αποτελεί η επίτευξη εσόδων ύψους 3.560 εκατ. ευρώ.

Ακολουθούν πίνακες με το μετοχολόγιο του ΤΑΙΠΕΔ (Πίνακας 5.2) και το μετοχολόγιο του Ελληνικού Δημοσίου (Πίνακες 5.3, 5.4, 5.5).

Πίνακας 5.2 Μετοχολόγιο Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) ΑΕ

(αφορά μετοχές κυριότητας ΕΔ που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων και μεταφέρθηκαν με απόφαση της ΔΕΑΑ στο ΤΑΙΠΕΔ ΑΕ σύμφωνα με το Ν. 3986/2011)

ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΑ			
Εταιρεία	**Συνολικός αριθμός μετοχών**	**Αριθμός μετοχών κυριότητας ΤΑΙΠΕΔ**	**Ποσοστό ΤΑΙΠΕΔ επί του ΜΚ (%)**
Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ	305.635.185	108.430.304	35,48
ΕΥΑΘ	36.300.000	26.868.000	74,02
ΕΥΔΑΠ	106.500.000	65.319.740	61,33
ΟΛΘ	10.080.000	7.486.194	74,27
ΟΛΠ	25.000.000	18.534.440	74,14
ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΑ			
Εταιρεία	**Συνολικό μετοχικό κεφάλαιο (σε ευρώ)**	**Μετοχικό κεφάλαιο κυριότητας ΤΑΙΠΕΔ (σε ευρώ)**	**Ποσοστό ΤΑΙΠΕΔ επί του ΜΚ (%)**
Ελληνικό ΑΕ	3.800.000	3.800.000	100,00
Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών ΑΕ	300.000.000	90.000.000	30,00
ΛΑΡΚΟ	109.327.633	60.337.942	55,19
ΔΕΠΑ ΑΕ	991.238.046	644.304.730	65,00
Οργανισμός Διεξαγωγής Ιπποδρομιών Ελλάδος (ΟΔΙΕ) ΑΕ	124.512.087	124.512.087	100,00
ΕΕΣΣΤΥ	64.421.500	64.421.500	100,00
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	213.043.400	213.043.400	100,00
Οργανισμός Λιμένος Αλεξανδρούπολης	1.354.741	1.354.741	100,00
Οργανισμός Λιμένος Βόλου	8.192.157	8.192.157	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ελευσίνας	895.400	895.400	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ηγουμενίτσας	9.783.640	9.783.640	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ηρακλείου	1.533.515	1.533.515	100,00
Οργανισμός Λιμένος Καβάλας	8.605.775	8.605.775	100,00
Οργανισμός Λιμένος Κέρκυρας	2.500.206	2.500.206	100,00
Οργανισμός Λιμένος Λαυρίου	303.051	303.051	100,00
Οργανισμός Λιμένος Πατρών	17.389.590	17.389.590	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ραφήνας	681.409	681.409	100,00

Πίνακας 5.3 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου Προνομιούχες μετοχές άρθρου 1 του ν. 3723/2008

Πιστωτικό ίδρυμα	Προνομιούχες μετοχές (σε ευρώ)
Τράπεζα Πειραιώς	750.000.000
Attica Bank	100.200.000
Alpha Bank	940.000.000
Proton Bank	80.000.000
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο	224.960.000
EFG Eurobank	950.125.000
ΕΤΕ	1.350.000.000
FBB	50.000.000
Πανελλήνια Τράπεζα	28.300.000
Σύνολο	**4.473.585.000**

Πίνακας 5.4 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου Εισηγμένες στο ΧΑ

Εταιρεία	Συνολικός αριθμός μετοχών	Αριθμός μετοχών κυριότητας ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ επί του ΜΚ (%)
ΔΕΗ	232.000.000	118.605.114	51,12
ΟΤΕ	490.150.389	29.409.027	6,00
Τράπεζα Ελλάδος	19.864.886	1.774.088	8,93
ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ	71.082.707	742	0,00
ΥΓΕΙΑ	163.320.183	33.660	0,02
ΚΑΕ (FOLLI FOLLIE GROUP)	66.948.210	643.887	0,96
NUTRIART ΑΒΕΕ	42.501.273	140.784	0,33
TITAN	77.007.158	30.464	0,04
ΠΕΤΖΕΤΑΚΙΣ ΑΕ	25.583.146	128.857	0,50
ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ	73.366.520	6.250	0,01
ΚΕΚΡΟΨ	3.300.689	3.777	0,11
ΚΕΡΑΜΕΙΑ ΑΛΛΑΤΙΝΗ-ΑΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ	24.619.524	317.887	1,29

Σημείωση: Το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο στο οποίο το Δημόσιο είχε το 34,04% των μετοχών βρίσκεται υπό ειδική εκκαθάριση.

Πίνακας 5.5 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου Μη εισηγμένες στο ΧΑ

Εταιρεία	Συνολικό μετοχικό κεφάλαιο (σε ευρώ)	Μετοχικό κεφάλαιο κυριότητας του ΕΔ (σε ευρώ)	Ποσοστό ΕΔ επί του ΜΚ (%)
ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ			
Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία (ΕΑΒ) ΑΕ	1.224.492.240	1.220.887.440	99,71
Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων (ΕΛΒΟ) ΑΕ	115.790.000	98.987.900	85,49
Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ) ΑΒΕ	748.603.400	747.650.909	99,87
ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ			
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ	3.555.992.113	3.555.992.113	100,00
Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθήνας (ΟΑΣΑ)	2.346.984.747	2.346.984.747	100,00
Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος (ΟΣΕ)	4.799.198.000	4.799.198.000	100,00
ΚΤΗΜΑΤΙΚΕΣ			
Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤΑΔ) ΑΕ (Συγχώνευση ΚΕΔ και ΕΤΑ)	308.550.000	308.550.000	100,00
Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ) ΑΕ (Συγχώνευση με ΘΕΜΙΣ & ΔΕΠΑΝΟΜ)	Αναμένεται ο Ισολογισμός μετασχηματισμού		100,00
Κτηματολόγιο ΑΕ	935.080.130	935.080.130	100,00
ΔΙΑΦΟΡΕΣ			
Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ) ΑΕ (συγχώνευση με HELEXPO ΑΕ)	132.557.609	132.557.609	100,00
ΑΕ Εκμεταλλεύσεως Ακινήτων	1.028.861	401.256	39,00
Ανώνυμη Εταιρεία Διώρυγας Κορίνθου (ΑΕΔΙΚ)	12.019.950	12.019.950	100,00
Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών ΑΕ	300.000.000	75.000.000	25,00
Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου (ΟΠΕ) ΑΕ	623.797	424.182	68,00
Ελληνικές Αλυκές ΑΕ	6.440.418	3.554.467	55,19
Ελληνικό Φεστιβάλ ΑΕ	210.000	210.000	100,00
Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛΤΑ) ΑΕ	340.814.324	306.732.892	90,00
ΕΤΒΑ Βιομηχανικές Περιοχές (ΕΤΒΑ ΒΙΠΕ) ΑΕ	191.155.200	66.904.320	35,00
Κεντρική Αγορά Θεσσαλονίκης (ΚΑΘ) ΑΕ	18.953.760	18.953.760	100,00
Κοινωνία της Πληροφορίας ΑΕ (Συγχώνευση με Ψηφιακές Ενισχύσεις ΑΕ & ΗΔΙΚΑ)	7.017.500	7.017.500	100,00
Οργανισμός Κεντρικής Αγοράς Αθηνών (ΟΚΑΑ) ΑΕ (Συγχώνευση με ΕΤΑΝΑΛ)	33.946.900	33.946.900	100,00
Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας (ΤΕΟ) ΑΕ	56.407.000	56.407.000	100,00
Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ) ΑΕ	200.010	200.010	100,00
Εθνικό Σύστημα Υποδομών Ποιότητας (πρώην ΕΛΟΤ)	4.611.979	4.611.979	100,00
Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης –πρώην ΤΕΜΠΜΕ (Συγχώνευση με ΕΟΜΜΕΧ)	1.081.057.400	1.081.057.400	100,00
Αλεξάνδρεια Ζώνη Καινοτομίας ΑΕ	60.000	60.000	100,00
Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων και Αναπλάσεις ΑΕ	121.449.478	121.449.478	100,00
Εγνατία Οδός ΑΕ	6.450.000.000	6.450.000.000	100,00
Μονάδα Οργάνωσης Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ) ΑΕ	129.140	129.140	100,00
ΑΕ Μονάδων Υγείας	12.000.000	12.000.000	100,00
Invest in Greece (πρώην ΕΛΚΕ) ΑΕ	293.400	293.400	100,00
Εταιρεία Διαχείρισης Ειδικού Κεφαλαίου ΤΑΠ-ΟΤΕ (ΕΔΕΚΤ ΟΤΕ) ΑΕΠΕΥ	2.935.000	146.750	5,00
Ελληνική Εταιρεία Διαχείρισης Δικαιωμάτων Πνευματικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας Ελληνικού Δημοσίου ΑΕ	45.000.000	45.000.000	100,00
Λειτουργός Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΛΑΓΗΕ) ΑΕ (πρώην ΔΕΣΜΗΕ ΑΕ)	293.500	293.500	100,00
Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης (ΟΑΚ) ΑΕ	532.800	271.728	51,00
Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ) \ΑΕ	2.000.000	480.000	24,00
Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης (ΗΔΙΚΑ) ΑΕ	3.000.000	3.000.000	100,00
Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων – Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΑΠΕ-ΜΠΕ) ΑΕ	5.820.170	5.820.170	100,00
Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας	49.700.000.000	49.700.000.000	100,00
Δημοτική Επιχείρηση Λίμνης Ιωαννίνων ΑΕ	247.104	24.710	10,00
ΚΑΪΡ Ρόδου	576.721	21.694	3,76
Εταιρείες Ομίλου Σαρακάκη (μεταφορά από χαρτοφυλάκιο ΔΕΚΑ ΑΕ):			
- Απόλλων ΑΕ Μεσιτείας Ασφαλίσεων	74.000	560	0,76
- Γενική Αυτοκινήτων ΑΕΒΕ	14.680.040	50.320	0,34
- Αφοι Σαρακάκη ΑΕΒΜΕ	30.070.790	1.160	0,004
- Σαρακάκης Λιανική ΑΕΒΕ	27.523.100	880	0,003
- ΙΑΣΩΝ ΑΒΕΕ	22.919.651	9.378	0,04
- Σαρακάκης Σέντερ ΑΕΤΕ	15.806.040	237.590	1,50
- Κτηματική και Ναυτική ΑΕ	6.814.670	221.510	3,25
Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας Ελληνικού Δημοσίου ΑΕ	30.000.000	30.000.000	100,00
Παράκτιο Απτικό Μέτωπο ΑΕ	500.000	500.000	100,00
ΓΑΙΑΟΣΕ	42.149.200	42.149.200	100,00

Πίνακας 5.5 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου Μη εισηγμένες στο ΧΑ

Εταιρεία	Συνολικό μετοχικό κεφάλαιο (σε ευρώ)	Μετοχικό κεφάλαιο κυριότητας του ΕΔ (σε ευρώ)	Ποσοστό ΕΔ επί του ΜΚ (%)
ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ			
Εταιρεία Βιομηχ/ικής Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης Μετάλλων (ΕΒΕΤΑΜ) ΑΕ (Συγχώνευση με ΕΚΕΠΥ & ΕΤΑΚΕΙ)	3.574.600	3.027.700	84,70
Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΔΕΤ)	6.603.081	6.603.081	100,00
Επιστημονικό Πάρκο Πατρών (ΕΠΠ)	1.337.568	1.337.568	100,00
ΥΠΟ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ			
Ολυμπιακές Αερογραμμές	130.385.000	130.385.000	100,00
Ολυμπιακή Αεροπορία Υπηρεσίες	354.946.354	354.946.354	100,00
Ελληνική Αναπτυξιακή Εταιρεία Επενδύσεων (ΕΑΕΕ) ΑΕ	26.208.640	26.208.640	100,00
ΑΓΡΟΓΗ Α.Ε.	5.870.000	5.870.000	100,00
Δημόσια Επιχείρηση Πολεοδομίας και Στέγασης (ΔΕΠΟΣ) ΑΕ	17.719.982	17.719.982	100,00
Ιχθυοκαλλιεργητικό Κέντρο Αχελώου (ΙΧΘΥΚΑ) ΑΕ	3.827.944	2.148.625	56,13
ΑΤΕ Τεχνική Πληροφορική	4.298.895	297.814	6,93
Νέα Ανώνυμη Εταιρεία Διώρυγος Κορίνθου (ΝΑΕΔΚ)	395.833	294.104	74,30
Εταιρεία Τεχνολογικής Ανάπτυξης Τροφίμων (ΕΤΑΤ) ΑΕ	505.000	502.475	99,50
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΗΛΘΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΟΜΜΕΧ			
Ελληνικό Κέντρο Τεχνολογίας και Σχεδιασμού (ΕΛΚΕΔΕ) ΑΕ (υπό εκκαθάριση)	452.577	230.860	51,01
Ελληνικό Κέντρο Αργιλομάζης (ΕΛΚΕΑ) ΑΕ (υπό εκκαθάριση)	1.444.393	1.092.539	75,64
Ελληνικό Κέντρο Αργυροχρυσοχοΐας (ΕΛΚΑ) ΑΕ (υπό εκκαθάριση)	58.700	38.713	65,95
Κέντρο Ελληνικής Γούνας (ΚΕΓ) ΑΕ (υπό εκκαθάριση)	58.600	29.886	51,00
Βιοτεχνικό Πάρκο Θεσπρωτίας (ΒΙΟΠΑΘΕ) ΑΕ	1.358.876	197.716	14,55
Εθνικό Κέντρο Αξιολόγησης της Ποιότητας και της Τεχνολογίας στην Υγεία (πρώην ΕΚΕΒΥΛ) ΑΕ	1.266.000	149.599	11,82
Βιοτεχνικό πάρκο Γρεβενών (ΒΙΟΠΑΓΡΕ) ΑΕ	175.800	3.516	2,00
Ελληνικά Συστήματα Πληροφορικής (ΕΛΣΥΠ) Α.Ε. (υπό εκκαθάριση)	784.552	159.892	20,38
Βιοτεχνικό Πάρκο Χανίων Α.Ε.	60.000	17.400	29,00
Κέντρο Παραδοσιακής Βιοτεχνίας Ιωαννίνων (ΚΕΠΑΒΙ) ΑΕ	147.000	6.027	4,10
Εκθετήριο Δημοπρατήριο Γούνας ΑΕ	319.680	1.305	0,41